

HAMON RYEON

CHARLES BUKOWSKI

HAM RYE

CHARLES BUKOWSKI

Чарльз Буковскі

Сендвіч із шинкою

Присвячується всім батькам^[1].

1

Перше, що я пам'ятаю, це як я сидів під чимось. Це був стіл, я бачив його ніжку, бачив ноги людей і частину звисаючої скатертини. Там було темно і мені це подобалось. Здається, це було в Німеччині. Мені було десь від одного до двох років. Це був 1922 рік. Я почувався добре під столом. Здавалось, ніхто й не помічав мене там. На килимі й ногах людей грато сонячне проміння. Мені подобалось проміння. А ноги людей мене не цікавили так, як звисаюча скатертина, ніжка стола, чи сонячне проміння.

Потім темрява... потім ялинка. Свічки. Ялинкові прикраси: пташечки з гілочками в дзьобиках. Зірка. Двоє дорослих б'ються, кричат. Люди їдять, вони завжди їдять. Я також їв. Моя ложка була вигнута, тож коли я їв, доводилось брати її в праву руку. А якщо я брав її лівою, вона відхилялася від рота. Я хотів брати ложку лівою рукою.

Двоє людей: один з них більший, кучерявий, з великим носом, великим ротом, густими бровами; більший виглядає завжди сердитим; менша завжди тиха, з круглим блідим обличчям і великими очима. Я боявся їх обох. Інколи з'являлася ще й третя, вона була товстою й носила сукні, що закривалися під шиєю. Вона носила велику брошку, а на обличчі в неї було багато бородавок, з яких росло волосся. «Емілі,» так вони її називали. Ці люди не виглядали щасливими разом. Емілі була бабусею, мамою моого батька. Батька звали «Генрі». Матір звали «Кетрін». Я ніколи не називав їх по іменам. Я був «Генрі молодшим». Ці люди більшість часу розмовляли німецькою, як і я на перших порах.

Першими словами, які я пам'ятаю від моєї бабусі, були «Я вас всіх поховаю!» Вперше вона сказала це, коли ми сіли за обід, потім вона часто повторювала це перед обідом. Їсти було важливо. Ми їли картопляне пюре з підливою, особливо в неділю. Також ми їли ростбіф, сардельки з квашеною капустою, зелений горошок, ревінь, моркву, шпинат, боби, курку, спагеті з тефтелями, інколи з додаванням равіолі; також була варена цибуля, спаржа, а кожної неділі був ще полуничний пиріг і ванільне морозиво. На сніданок ми їли французькі тости й сосиски, або млинці, чи вафлі з омлетом і беконом. І завжди

була кава. Але найкраще я пам'ятаю пюре з підливою і бабусю, Емілі, котра казала, «Я всіх вас поховаю!»

Відколи ми переїхали до Америки, вона часто нас навідувала, приїжджуючи на трамвай з Пасадени до Лос-Анджелесу. Ми також час від часу їздили до неї на нашому Форді Model-T. [2]

Мені подобався будинок бабусі. Це був маленький будиночок, оточений кипарисами.

У Емілі було багато канарейок у клітках. Найбільше мені запам'ятився один візит. Того вечора вона почала накривати клітки білою ганчіркою, щоб пташки заснули. Люди сиділи в кріслах і розмовляли. Там стояло піаніно, тож я сів за нього і почав натискати клавіші й слухати звуки, які вони видавали, поки дорослі розмовляли. Найбільше мені подобались звуки, що видавали клавіші на краю клавіатури, вони нагадували дзвін бурульок, що стукались одна об одну.

«Можеш перестати?» гаркнув мій батько.

«Нехай хлопчик пограє,» сказала бабуся.

Мама посміхнулась.

«Цей хлопчик,» сказала бабуся, «Колись вдарив мене по носу, коли я хотіла взяти його з колиски, щоб поцілувати!»

Вони продовжили розмову, а я продовжив грati.

«Чому б тобі не настроїти цю штуку?» запитав батько.

Потім мені сказали, що ми їдемо в гості до дідуся. Мої бабуся і дідусь жили окремо. Мені казали, що мій дідусь був поганим і в нього смердить з рота.

«Чому в нього смердить з рота?»

Мені не відповіли.

«Чому в нього смердить з рота?»

«Бо він п'є.»

Ми сіли в машину і поїхали в гості до дідуся Леонарда. Коли ми під'їхали, він стояв на ганку. Він тримався прямо, хоча й був старим. Він був військовим офіцером в Німеччині, а в Америку приїхав, тому що почув, що вулиці тут вистелені золотом. Але це була неправда, тож йому довелося стати директором будівельної фірми.

Всі сиділи в машині. Дідусь поманив мене пальцем. Хтось відчинив дверцята, я виліз і попрямував до нього. В нього було довге

сиве волосся і довга сива борода, а коли я підійшов ближче, то побачив його гарні очі, що немов два блакитних вогнища, дивилися на мене. Я спинився на деякій відстані від нього.

«Генрі,» сказав він, «ти і я, ми друзі. Заходь до будинку.»

Він простягнув руку. Чим більше я підходив, тим більше відчував його подих. Хоча цей запах і був дуже сильним, проте це була найкраща людина, яку я коли-небудь зустрічав і зовсім не боявся його.

Я зайшов з ним до будинку. Він підвів мене до крісла.

«Сідай. Я дуже радий тебе бачити.»

Він пішов до іншої кімнати. Потім повернувся з маленькою бляшаною коробкою.

«Це тобі. Відкрий.»

Кришка міцно сиділа, тож я не зміг відкрити.

«Дозволь я допоможу,» сказав він.

Він послабив кришку і повернув коробку мені. Я відкрив її і побачив усередині хрест, німецький хрест зі стрічкою.

«Ні,» сказав я. «Це твоє.»

«Він твій,» сказав він, «це просто значок.»

«Дякую.»

«Тобі пора йти. Вони хвилюватимуться.»

«Добре. До зустрічі.»

«Бувай, Генрі. А ні, зачекай-но...»

Я спинився. Він запустив пальці до кишені штанів і звідти показався довгий золотий ланцюжок. Він віддав мені свій золотий годинник на ланцюжку.

«Дякую, дідуся...»

Вони чекали мене надворі, я вийшов, сів у машину і ми поїхали. Поки ми їхали, вони розмовляли про різні речі. Вони завжди говорили, як і тоді, коли ми поверталися до будинку бабусі. Вони говорили багато про що, але ніколи не згадували про дідуся.

2

Я пам'ятаю наш Model-T. Він був високий, піdnіжки виглядали дружньо, а в холодні дні, зранку як і в будь-який інший час, мій батько вставляв важіль в мотор і прокручував його, щоб завести машину.

«Так можна й руку зламати. У цієї штуки віддача така, ніби кінь брикається.»

В неділю, коли бабуся не приходила, ми їздили на прогулянку. Моїм батькам подобались апельсинові сади, що тягнулися на багато миль, вкриті або цвітом, або апельсинами. Мої батьки брали корзинку й металевий ящик. В ящику був лід і охолоджені банки з фруктами, а в кошику – сосиски, ліверна ковбаса, бутерброди з салямі, чіпси, банани й содова з сиропом. Пляшку содової постійно перекладали з кошика до ящика і навпаки. Вона швидко замерзала, а потім поступово нагрівалась.

Мій батько курив сигарети «Кемел» і знав багато фокусів та ігор з пачкою, які й показував нам. Скільки пірамід зображені там? Порахуйте. Ми рахували, а він показував нам більше.

Також він показував фокуси з горбами верблюдів і з написами на пачці. «Кемел» були чарівними сигаретами.

Це була звичайна неділя. Кошик був порожній. Ми їхали вздовж апельсинових садів, все далі й далі від дому.

«Татусю,» запитала мама, «а в нас не закінчиться бензин?»

«Ні, в нас ще багато того клятого бензину.»

«А куди ми їдемо?»

«Я хочу зібрати трохи клятих апельсинів!»

Поки ми їхали, мама сиділа тихо. Батько з'їхав з дороги, зупинився біля сітчастої огорожі й ми прислухались. Потім батько відчинив двері й вийшов.

«Візьміть кошик.»

Ми перелізли через огорожу.

«Йдіть за мною,» сказав батько.

Ми опинилися поміж двох рядів апельсинових дерев, що затіняли нас гілками й листям. Батько зупинився і почав зривати апельсини з нижніх гілок найближчого дерева. Він здавався сердитим, поки зривав апельсини, гілки також здавалися сердитими, хитаючись вгору-вниз. Він кидає апельсини до кошика, що тримала мама. Інколи він промахувався і я підбирав апельсини і клав їх у кошик. Батько просувався від дерева до дерева, обриваючи нижні гілки й кидаючи апельсини в кошик.

«Татусю, вистачить,» сказала мама.

«Чорта з два.»

Він продовжував рвати.

Звідкись вийшов високий чоловік. В нього був дробовик.

«Так, друже, що це ти робиш?»

«Збираю апельсини. Тут їх багато.»

«Це мої апельсини. Скажи жінці, щоб висипала їх.»

«Тут же ж і так їх до дідька. Тобі що, шкода кількох сраних апельсині?»

«Мені дорогий кожен апельсин. Скажи жінці, щоб висипала.»

Чоловік наставив дробовик на батька.

«Висип їх,» сказав батько матері.

Апельсини покотилися по землі.

«А зараз,» сказав чоловік, «забирайтесь з моого саду.»

«Тобі ж не потрібно стільки апельсинів.»

«Я краще знаю, що мені потрібно. Забирайтесь звідси.»

«Та ти справжній жлоб!»

«Я тут закон. Марш звідси!»

Мужик знову підняв дробовик. Батько розвернувся й пішов із саду. Ми йшли за ним, а мужик слідував за нами. Потім ми сіли в машину, але вона не завелась. Батько вийшов з неї, щоб завести вручну. Він пробував двічі, але все марно. Він почав пітніти. Чоловік стояв на краю дороги.

«Та заводь вже цю бляшанку!» гаркнув він.

Батько приготувався спробувати ще раз. «Ми ж уже не на твоїй території! Ми можемо бути тут, скільки захочемо!»

«Дідька лисого! Забирайтесь звідси, і зробіть це якомога швидше!»

Батько знову прокрутів важіль. Мотор чхнув і заглох. Мама сиділа, тримаючи пустий кошик на колінах. Я боявся поглянути на того

чоловіка. Батько ще раз прокрутів важіль і мотор нарешті завівся. Він застрибнув у машину і почав смикати важелі на рульовому колесі.

«І не повертайтесь,» сказав мужик, «а то я більше не буду таким люб'язним.»

Батько повів машину геть. Чоловік все ще стояв при дорозі. Батько їхав швидко. Потім він скинув швидкість і розвернув машину. Він повернувся до того місця, де стояв чоловік. Його вже не було там. Ми помчали назад до виїзду з апельсинових садів.

«Одного дня я повернусь і вб'ю того придурка,» сказав батько.

«Татусю, в нас сьогодні буде хороша вечеря. Що б ти хотів?» запитала мама.

«Свинячу відбивну,» відповів він.

Я ніколи не бачив, щоб він так швидко гнав.

3

В моого батька було двоє братів. Молодшого звали Бен, а старшого Джон. Обоє були п'яницями й неробами. Мої батьки часто про них говорили.

«Вони нічого не досягли в житті,» казав батько.

«Просто у вас була неблагополучна родина, Татусю,» казала мама.

«Твій брат також нічого не досяг!»

Брат моєї мами жив у Німеччині. Батько часто казав про нього погано.

У мене був ще один дядько, Джек, він був одружений із сестрою моого батька, Елінорі. Я ніколи не бачив свого дядька Джека чи тітки Елінори, тому що вони не спілкувалися з батьком.

«Бачиш цей шрам у мене на руці?» питав батько. «Це Елінора проколола мені руку олівцем в дитинстві. Цей шрам так і не зійшов.»

Мій батько не любив людей. Він не любив мене. «Дітей має бути видно, але не має бути чутно,» повторював він.

Це було по обіді в неділю, коли бабусі Емілі не було в нас.

«Нам треба навідати Бена,» сказала мама. «Він помирає.»

«Ми позичили Емілі багато грошей. А він пустив їх на карти, жінок і випивку.»

«Я знаю, Татусю.»

«З такими розкладами Емілі приречена померти в бідності.»

«Нам все-одно варто навідати Бена. Кажуть, йому залишилось не більше двох тижнів.»

«Ну добре, добре! Поїхали!»

Тож ми сіли в машину й поїхали. Через деякий час ми спинились і мама вийшла за квітами. Їхати було далеко, в напрямку гір. Ми досягли передгір'я і проїхали коротенькою вітряною дорогою вгору. Дядько Бен лежав там у лікарні, помирає від туберкульозу.

«Мабуть Емілі витрачає купу грошей на утримання його там,» сказав батько.

«Може їй допомагає Леонард.»

«У Леонарда нічого немає. Він все пропив і протринькав.»

«Мені подобається дідусь Леонард,» сказав я.

«Дітей має бути видно, але не чутно,» сказав батько. Потім продовжив, «Той Леонард, він був добрым з нами в дитинстві, тільки коли напивався. Він жартував з нами і давав нам гроші. Але наступного дня він тверезів і ставав найнеприємнішим типом у світі.»

Машина бадьоро підіймалася дорогою вгору. Повітря було чисте й прозоре.

«Ось ми й на місці,» сказав батько. Він поставив машину на стоянці лікарні й ми вийшли. Я зайшов разом з батьками до приміщення. Коли ми увійшли, дядько Бен сидів на ліжку й дивився у вікно. Він повернувся і поглянув на нас. Він був дуже гарним чоловіком, худим, чорноволосим і з темними, блискучими очима, що мерехтіли, мов два діаманти.

«Здрастуй, Бене,» сказала мама.

«Привіт, Кеті.» Потім він поглянув на мене. «А це Генрі?»

«Так.»

«Сідайте.»

Мій батько і я сіли.

Мама продовжувала стояти. «Бене, я принесла квіти, але не бачу тут вази.»

«Дуже гарні квіти, дякую, Кеті. Нажаль, тут немає вази.»

«Піду запитаю, чи в них часом нема,» сказала мама.

Вона вийшла з кімнати з квітами в руках.

«А де всі твої дівчата, Бене?» запитав тато.

«Вони інколи заходять.»

«Так я й повірив.»

«Вони дійсно заходять.»

«Ми приїхали, тому що Кетрін хотіла побачити тебе.»

«Я знаю.»

«Я також хотів побачити тебе, дядьку Бене. Я думаю, що ти хороший.»

«Хороший, як моя срака,» сказав батько.

Зайшла мама з квітами у вазі.

«Я поставлю їх на столик біля вікна.»

«Гарні квіти, Кеті.»

Мама сіла.

«Ми не можемо затримуватись тут надовго,» сказав батько.

Дядько Бен засунув руку під матрац і витягнув пачку сигарет. Він дістав одну, запалив сірник і прикурив. Він глибоко затягнувся й видихнув.

«Ти ж знаєш, що тобі не можна курити,» сказав батько. «Я знаю, звідки вони в тебе. Ті шльондри принесли їх тобі. Я скажу про це лікарям і попрошу заборонити їм приходити!»

«Тільки не твори гівна,» сказав дядько.

«Так і хочеться вирвати цю цигарку в тебе з рота!» сказав батько.

«Тобі зажди хочеться все псувати,» відповів дядько.

«Бене,» сказала мама, «тобі не варто курити, це тебе вб'є.»

«Я прожив хороше життя,» сказав дядько.

«Ти ніколи не жив добре,» сказав батько. «Ти брехав, пиячив, позичав гроші, тягався зі шльондрами. За все життя ти не працював жодного дня! А зараз ти помираєш в 24 роки!»

«Мені це подобалось,» сказав дядько. Він зробив ще одну глибоку затяжку «Кемелу» й видихнув.

«Пішли звідси,» сказав батько. «Він ненормальний!»

Батько підвівся. Потім встала мама. Потім я.

«Бувай, Кеті,» сказав дядько, «бувай, Генрі.» Він поглянув на мене, показуючи до якого Генрі він говорить.

Ми вийшли за батьком з лікарні й попрямували до стоянки. Ми сіли в машину, завелись і поїхали вниз гірською дорогою.

«Варто було б затриматись на довше,» сказала мама.

«Ти хіба не знаєш, що туберкульоз заразний?» запитав батько.

«Я думаю, що він гарний,» сказав я.

«Це все хвороба,» сказав батько. «Через неї він так виглядає. Тим паче, окрім туберкульозу, в нього ще цілий букет різної гидоти.»

«Якої гидоти?» запитав я.

«Не можу тобі сказати,» відповів батько. Він якраз вів машину вниз дорогою, коли я це запитав.

4

Була чергова неділя, коли ми сіли в машину й поїхали провідати дядька Джона.

«В нього нема жодних амбіцій,» сказав батько. «Я дивуюсь, як йому не соромно дивитися людям у вічі.»

«Якби ж він не жував тютюн,» сказала мама. «А то він всюди спльовує.»

«Якби в цій країні всі були, як він, то її давно б уже захопили косоокі, а нам була б дуля з маком...»

«В Джона ніколи не було змоги,» сказала мама. «Він рано пішов з дому. Ти, принаймні, закінчив школу.»

«Коледж,» виправив батько.

«Де?» запитала мама.

«В Університеті Індіани.»

«Джек казав, що ти закінчив тільки школу.»

«Це Джек закінчив тільки школу. Саме тому він і працює садівником у багатих.»

«Я колись побачу дядька Джека?» запитав я.

«Спершу нам треба знайти твого дядька Джона,» сказав батько.

«Китайці дійсно хочуть нас завоювати?» запитав я.

«Ті жовтопики тільки й чекають на це ось уже багато років. Єдине, що їх стримує, так це війна з Японією.»

«А хто воює краще, китайці чи японці?»

«Японці. Просто китайців дуже багато. Коли вбиваєш китайця, він розділяється надвоє і виходить вже два китайці.»

«А чому в них жовта шкіра?»

«Тому, що замість води вони п'ють власну сечу.»

«Татусю, не розказуй такого хлопчику!»

«Тоді попроси його не задавати дурних питань.»

Ми проїжджали крізь ще одинн теплий лос-анджелеський день. На мамі була одна з її гарних суконь і чудовий капелюх. Коли мама наряджалася, вона завжди сиділа прямо і тримала шию нерухомо.

«Шкода, що в нас не достатньо грошей, щоб допомогти Джону і його родині,» сказала мама.

«Я не винен в тому, що в них нема й копійки за душою,» відповів батько.

«Татусю, Джон воював, так же як і ти. Думаєш, він не заслужив бодай чогось?»

«Він навіть не піднявся у рангу. А я став майстер-сержантом.[\[3\]](#)»

«Генрі, твої брати не можуть бути такими, як ти.»

«В них нема клятого запалу! Вони думають, що їх погодує земля!»

Ми проїхали трохи далі. Дядько Джон з родиною жили в тупиковій вуличці. Ми пройшли потрісканим тротуаром до осілого ганку і батько натиснув на дзвінок. Той не задзвонив. Тоді він гучно постукав.

«Відчиняй! Поліція!» крикнув батько.

«Татусю, припини!» попросила мама.

Минув деякий час і двері привідкрили на ширину щілини. Потім ширше. Звідти виглянула тітка Анна. Вона була дуже худа, її щоки запали, а під очима були мішки. Темні мішки. Її голос був слабким, як і вона сама.

«О, Генрі... Кетрін... будь ласка, заходьте...»

Ми зайшли. Всередині було зовсім мало меблів. Там був маленький куточек, що слугував їdalнею, зі столом і чотирма кріслами і два ліжка. Батько з матір'ю сіли в крісла. Двоє дівчаток, Кетрін та Бетсі (я дізнався їх імена пізніше) стояли біля раковини й по черзі намагалися вишкребти трохи горіхового масла з уже майже порожньої банки.

«У нас щойно був обід,» сказала тітка Анна.

Підійшли дівчатка, тримаючи по шматку білого хліба, намощених тонким шаром горіхового масла. Вони все ще заглядали до банки й намагалися вишкребти звідти ще хоч трохи.

«А де Джон?» запитав батько.

Тітка стомлено сіла. Вона була дуже блідою і здавалася надзвичайно слабкою. Її сукня була брудною а волосся розпатланим, тъмяним і немитим.

«Ми чекаємо на нього. Його давно вже не було.»

«Куди він пішов?»

«Не знаю. Він поїхав кудись на мотоциклі.»

«Він тільки й думає, що про свій мотоцикл,» сказав батько.

«А це Генрі молодший?»

«Так.»

«Він такий тихий. Взагалі не говорить.»

«Ми його так виховуємо.»

«Знаєш, в тихому болоті чорти водяться.»

«Тільки не в цьому. Єдине, що в ньому водиться, це запитання.»

Двоє дівчаток взяли свої бутерброди, вийшли надвір і сіли на ганку, щоб з'їсти їх. Вони не сказали нам жодного слова. Вони були милі. Худющі, як їхня мати, але все-одно гарненькі.

«Як твої справи, Анно?» запитала мама.

«Все добре.»

«Анно, але ти не виглядаєш добре. Думаю, тобі треба краще харчуватись.»

«А чому твій син не сідає? Сідай, Генрі.»

«Йому подобається стояти,» сказав батько. «Це робить його сильнішим. Він готується воювати з китайцями.»

«Тобі не подобаються китайці?» запитала в мене тітка.

«Ні,» відповів я.

«Ну, Анно,» запитав батько, «як ви поживаєте?»

«Насправді, жахливо... домовласник постійно нагадує про ренту. Він просто нестерпний. Він мені погрожує. Я не знаю, що робити.»

«Я чув, що Джона розшукує поліція,» сказав батько.

«В нього є невеликі проблеми.»

«Що він утнув?»

«Він підробляв мідяки.»

«Мідяки? Господи-Ісусе, що ж це за амбіція така?»

«Джон просто не хоче чинити погано.»

«Здається, він взагалі не хоче *нічого* робити.»

«Він би робив, якби в нього була змога.»

«Так. А якби в жаби були крила, вона б не стрибала, а літала.»

Запала тиша, вони просто сиділи й мовчали. Я повернувся і визирнув надвір. Дівчаток вже не було на ганку, вони кудись пішли.

«Сідай, Генрі,» сказала тітка Анна.

Я продовжував стояти. «Дякую, мені й так добре.»

«Анно,» запитала мама, «ти впевнена, що Джон повернеться?»

«Він повернеться, коли йому набриднуть його дівки,» сказав батько.

«Джон любить своїх дітей...» сказала Анна.

«Я чув, що копи шукають його за іншу справу.»

«За яку?»

«Згвалтування.»

«Згвалтування?»

«Так, Анно, я чув про таке. Він їхав на мотоциклі. А якась молода дівчина ловила попутку. Вона сіла до нього на мотоцикл, по дорозі Джон побачив пустий гараж. Він заїхав туди, зачинив двері й згвалтував дівчину.»

«Звідки ти таке почув?»

«Звідки? Мені сказали це копи і запитали де він може бути.»

«Ти їм сказав?»

«Для чого? Щоб його забрали до в'язниці й він уникнув своїх обов'язків? Це якраз те, чого він хоче.»

«Я ніколи навіть не думала про це.»

«Не те, щоб я його підтримував.»

«Інколи чоловіку важко стриматись.»

«Що?»

«Ну, я маю на увазі, що в нього діти, проблеми плюс таке життя... Тим паче, що я вже не така приваблива. Він побачив молоду дівчину, вона йому сподобалась... вона сіла до нього на мотоцикл, обійняла його ззаду, ну ти знаєш...»

«Що?» запитав батько. «Як би ти почувалась на її місці?»

«Думаю, я б не хотіла бути нею.»

«Думаю, вона була не в захваті.»

Звідкись прилетіла муха й закружляла над столом. Ми спостерігали за нею.

«Тут нема чого їсти,» сказав батько. «Муха помилилась адресою.»

Муха наблизялася все ближче. Вона кружляла над столом і дзижчала. Чим ближче вона була, тим огидніше було дзижчання.

«Ти ж не збираєшся казати копам, що Джон може повернутись додому?» запитала тітка в батька.

«Я не дозволю йому так легко відмазатись,» відповів батько.

Мама швидко викинула руку вперед. Потім поклала її на стіл.

«Спіймала,» сказала вона.

«Що?» запитав батько.

«Спіймала муху,» усміхнулась вона.

«Я тобі не вірю...»

«Ти бачиш тут муху? Її нема.»
«Вона просто полетіла деінде.»
«Ні, я її спіймала.»
«Це неможливо.»
«Вона у мене в руці.»
«Брехня.»
«Не віриш?»
«Ні.»
«Відкрий рот.»
«Добре.»

Батько відкрив рот, мама накрила його рукою. Батько підстрибнув, тримаючись за горло.

«ГОСПОДИ-БОЖЕ!»

Муха вилетіла з його рота і продовжила кружляти над столом.

«Досить,» сказав батько, «поїхали додому!»

Він підвівся, вийшов з дому, минув двір і сів у машині, зайнявши незворушну позу з грізним виглядом.

«Ми привезли вам дечо,» сказала мама тітці. «Нажаль, це не гроші, так як Генрі думає, що Джон спустить їх на джин чи на пальне для свого мотоцикла. Тут трохи продуктів: суп, рагу, горох...»

«О, Кетрін, дякую! Обом вам, спасибі величезне...»

Мама підвелась і пішла за нею. В машині було два ящики консервованих продуктів. Я бачив, як батько незворушно сидів усередині. Він усе ще сердився.

Мама дала мені меншу коробку, сама взяла більшу і ми пішли назад на подвір'я. Ми поставили коробки в кутку вітальні. Тітка Анна підійшла й дістала банку. Це був горох, на етикетці були зображені горошини.

«Як чудово,» сказала вона.

«Анно, нам треба йти. Генрі сердиться.»

Тітка обійняла маму. «Наші справи були настільки поганими. Це схоже на сон. А що буде, коли повернеться дівчатка. Коли вони побачать всі ці бляшанки з їжею!»

Мама відпустила тітку. Вони розкірпили обійми.

«Джон насправді не поганий,» сказала тітка.

«Я знаю,» відповіла мама. «Бувай, Анно.»

«Бувай, Кеті. До побачення, Генрі.»

Мама розвернулась і вийшла. Я прослідував за нею. Ми вийшли й сіли в машину. Батько завів мотор.

Я дивився, як тітка махала нам рукою, поки ми від'їжджали. Мама махала їй у відповідь. Батько не робив цього. Так же ж як і я.

5

Я переставав любити батька. Він завжди сердився на щось. Куди б ми не пішли, він завжди з кимось сварився. Але ніхто його не боявся; на нього просто дивились без жодного інтересу і це ще більше дратувало його. Якщо він обідав десь не вдома, що траплялося рідко, йому завжди не подобалась їжа і він часто просто відмовлявся платити. «В цих вершках плаває мушаче лайно! Що за неподобство?»

«Вибачте, пане, ви не зобов'язані платити. Просто залиште заклад.»

«Добре, я піду! Але я повернусь! Я спалю ваш гадючник!»

Одного разу ми були в аптекі, я з мамою стояв збоку, поки батько сварився з продавцем. Інший подавець запитав у мами: «Що це за псих? Він вчиняє скандал кожного разу, коли приходить.»

«Це мій чоловік,» відповіла мама.

Я пам'ятаю ще один випадок. Він працював молочником і виконував вранішні доставки. Одного ранку він розбудив мене. «Вставай, хочу тобі дещо показати.» Я пішов з ним. Я був у самій піжамі й капцях. Надворі було все ще темно і в небі висів місяць. Батько підійшов до візка з молоком, запряжений конем. Кінь стояв сумирно. «Дивись,» сказав батько. Він узяв кубик цукру і простягнув його коневі. Той з'їв його прямо з долоні. «Тепер твоя черга...» Він поклав шматок цукру мені в руку. Той кінь був великий. «Підійди ближче! Простягни руку!» Я боявся, що він відкусить мені руку. Він нахилив голову; я бачив його ніздрі; він закотив губи, я побачив його язик і зуби, а потім кубик зник. «Ось так. Спробуй ще раз...» Я провів другу спробу. Кінь з'їв цукор і струснув головою. «А зараз,» сказав батько, «я відведу тебе швидко назад, поки кінь не насрав на тебе.»

Мені не дозволяли грatisя з іншими дітьми. «Це погані діти,» казав батько, «їхні батьки біdnі.» «Так,» погоджувалася мама. Мої батьки завжди хотіли бути багатими, тож вони уявляли себе такими.

Вперше я познайомився з однолітками в дитсадку. Вони здалися мені дивними, так як вони сміялися, говорили і виглядали щасливими. Вони мені не подобались. Мені завжди здавалося, що мене от-от

знудить, а повітря завмирало й здавалося незвично білим. Ми малювали акварелями. Ми сіяли редис у садку і за кілька тижнів їли його з сіллю. Мені подобалась вихователька, я любив її більше за своїх батьків. Єдине, з чим я мав проблеми, так це походи в туалет. Мені завжди хотілося, але я соромився і не бажав, аби інші про це дізнались, тож тримав усе в собі. Було дуже важко тримати все в собі. Повітря було біле, мене нудило, я мало не какав і не пісяв у штані. А коли я бачив, як хтось виходив з туалету, то думав, ти брудний, ти там робив щось погане...

Дівчатка були такими милями у своїх платтячках, зі своїм довгим волоссям і прекрасними очима, але я знов, що вони також робили такі речі, хоча й прикидались, що не робили.

В дитсадку повітря завжди було білим ...

Початкова школа була іншою, навчання там проходило від першого до шостого класу, декому з дітлахів було вже по дванадцять років і всі ми були з бідних родин. Якось, виходячи зі школи, я побачив, як якийсь малий пив воду з фонтанчика. Старший хлопець підкрався ззаду і штовхнув його обличчям туди. Коли він підвів голову, то в нього бракувало кількох зубів, а з рота юшила кров, стікаючи у фонтанчик. «Скажеш комусь,» сказав старший,

«і я приб'ю тебе.» Хлопчина дістав носовичок і прикладав до рота. Я повернувся до класу, де

вчителька розповідала нам про Джорджа Вашингтона та Воллі Фордж^[4]. Вона носила чудернацьку перуку. Вона часто била нас по руках лінійкою, коли вважала, що ми не слухаємося. Не думаю, щоб вона ходила до вбиральні. Я ненавидів її.

Після уроків завжди відбувалась бійка між кимось зі старших хлопців. Вона завжди проходила за шкільною огорожею, де нас не могли бачити вчителі. Та й самої бійки по суті не було; завжди билися більший проти меншого і більший хлопець бив меншого, притиснувши до паркану. Менший намагався відбиватись, але все було марно. Скоро його обличчя ставало закриваленим, кров капала на сорочку. Менші завжди витримували побої мовчки, не скиглячи й не просячи пощади. Нарешті більший відступав, усе завершувалось і решта хлопців ішли додому з переможцем. Я повертаємся додому швидко, на самоті,

відчуваючи всередині лайно, яке я стримував протягом уроків і протягом бійки. Зазвичай, коли я приходив додому, то переставав почувати жалість до себе. Мене це хвилювало.

6

В школі я не мав і не хотів мати друзів. Я почувався краще наодинці. Я сидів на лавці, спостерігаючи за іграми інших дітей і вони виглядали мені по-дурному. Одного разу, під час обіду до мене підійшов новенький. Він був у коротких штанцях, косоокий і клишоногий. Він мені не сподобався, він погано виглядав. Він сів на лавку біля мене.

«Привіт, мене звуть Девід.»

Я не відповів.

Він відкрив свій пакет з обідом. «У мене є бутерброди з арахісовим маслом,» сказав він. «А що в тебе?»

«Бутерброди з арахісовим маслом.»

«У мене ще є банан. І чіпси. Хочеш чіпсів?»

Я взяв трохи. В нього було їх багато, вони були хрусткі й солоні, крізь них просвічувало сонце. Вони були чудові.

«Можна ще?»

«Звісно.»

Я взяв ще трохи. В нього на бутербродах було навіть желе. Воно стікало йому по пальцях. Здавалося, що Девід цього не помічав.

«Де ти живеш?» запитав він.

«На Вірджинія Роуд.»

«А я на Пікфорд. Ми можемо ходити додому разом. Бери ще чіпсів. А хто твоя вчителька?»

«Місіс Колумбайн.»

«А у мене місіс Рід. Побачимось після уроків, підемо додому разом.»

Для чого він носив ті штанці? Чого він хотів? Мені він не подобався. Я взяв ще трохи його чіпсів.

Пізніше, після школи, він знайшов мене і почав слідувати за мною.

«Ти не сказав як тебе звуть,» мовив він.

«Генрі,» відповів я.

Поки ми йшли, я помітив, що за нами йде слідом ціла ватага хлопців. Спершу вони тримались на півкварталу позаду, потім скоротили відстань до кількох дворів.

«Чого їм треба?» запитав я Девіда.

Він нічого не відповів, просто продовжував іти.

«Гей, ти, засранцю!» крикнув один з них. «Матуся змушує тебе серти у твої штанці?»

«Клишоногий, хо-хо, клишоногий!»

«Косий! Вішайся!»

Потім вони нас оточили.

«А хто твій друг? Він цілує тебе в дупу?»

Один з них схопив Девіда за комір. Він кинув його на траву. Девід підвівся. Один з хлопців присів позаду нього. Інший хлопець штовхнув його і Девід повалився назад. Ще один хлопець перевернув його і зарив обличчям у траву. Потім вони відійшли. Девід знову підвівся. Він мовчав, проте з його очей котилися слези. Найбільший хлопець підійшов до нього. «Ми не хочемо бачити тебе в нашій школі, педик. Забирається з нашої школи!» Він ударив Девіда в живіт. Девід зігнувся, а хлопець вдарив його коліном в обличчя. Девід упав. З його носа текла кров.

Потім хлопці оточили мене. «Тепер твоя черга!» Вони кружляли навколо мене, а я повертався в протилежну сторону. Один з них постійно опинявся за моєю спиною. Я був переповнений лайном і при цьому мав ще битися. Я був водночас переляканій і спокійний. Я не розумів їхніх мотивів. Вони кружляли, я повертався. Це тривало й тривало. Вони щось кричали мені, але я їх не чув. Нарешті, вони відступили і пішли геть вулицею. Девід чекав мене. Ми пройшли тротуаром до його дому на Пікфорд Стріт.

Ми зупинилися напроти його будинку.

«Мені треба йти. Бувай.»

«Бувай, Девіде.»

Він зайшов і я почув голос його матері. «Девіде! Тільки поглянь на свої штани й сорочку! Вони пошматовані в криті слідами трави! Ти приходиш таким майже щодня! Скажи мені, ти це спеціально робиш?»

Девід не відповідав.

«Я задала тобі питання! Чому ти робиш це зі своїм одягом?»

«Я не можу нічого вдіяти, мамо...»

«Не можеш нічого вдіяти? Ах ти ж дурню такий!»

Я чув як вона його била. Девід почав плакати, але вона била ще сильніше. Я стояв на газоні перед домом і слухав. Через деякий час побої припинились. Я чув Девідові схлипування. Потім він перестав.

Мати сказала йому, «А тепер берися до уроків скрипки.»

Я сів на газон і чекав. Потім я почув скрипку. Мені не сподобалось, як грав Девід. Я ще трохи посидів і послухав, проте музика не стала кращою. Лайно всередині мене затверділо. Мені більше не хотілося срати. Очі боліли від яскравого полуденного сонця. Мене почало нудити. Я підвівся й пішов додому.

7

Бійки продовжувались. Вчителі так ні про що й не здогадувались. Найбільшою проблемою був дощ. В школі не було жодного хлопця, хто б мав парасолю чи дощовик. Більшість наших батьків були занадто бідними, аби купувати такі речі. А навіть, якщо й купували, ми ховали їх у кущах. Якщо когось бачили з парасолею чи в дощовику, його вважали педиком. Таких били після школи. Девідова мама змушувала його брати парасолю, якщо на небі з'являлась бодай найменша хмаринка.

В нас було дві великі перерви. Першокласники збирались на бейсбольному полі й розподілялись на команди. Ми з Девідом стояли разом. Завжди ставалося одне й теж саме. Мене обирали передостаннім, а Девіда останнім, тож ми завжди грали в різних командах. Девід грав ще гірше за мене. Через свою косоокість він навіть не бачив м'яча. Мені ж довелося добряче потренуватись. Я ніколи не грав з сусідськими дітлахами. Я навіть не зناєв як правильно ловити чи відбивати м'яч. Але я хотів навчитися, мені це подобалось. Девід боявся м'яча, а я ні. В мене був гарний замах, я замахувався найкраще з усіх, але ніколи не влучав по м'ячу. Я завжди вилітав. Якось я вибив м'яч далеко за межі поля. Це було добре. Іншого разу я спромігся на пробіжку. Коли я підбіг до першої бази, бейсмен сказав мені, «Тільки так ти дістанешся сюди.» Я зупинився і поглянув на нього. Він жував гумку, з носа в нього стирчало кілька довгих чорних волосин. Волосся на голові було жирним. Він по-дурнуватому всміхався.

«На що вирячився?» запитав він у мене.

Я не знат, що відповісти. Я не звик до розмов.

«Хлопці кажуть, що ти божевільний,» сказав він мені, «але я тебе не боюсь. Якось я підстережу тебе за школою.»

Я стояв і дивився на нього. Його обличчя було жахливе. Пітчер кинув м'яч і я помчав до другої бази. Я біг, мов скажений і стрибнув до бази. М'яч прилетів пізніше. Мене не вибили.

«Ти вилетів!» крикнув хлопець, котрий судив матч. Я підвівся, не вірячи.

«Я сказав ТИ ВИЛЕТІВ!» крикнув суддя.

Раптом мені стало ясно, що мене просто не хотіли приймати. Мене й Девіда. Всі хотіли, щоб я «вибув», тому що так було треба. Вони знали, що ми з Девідом були друзями. Мене не приймали через Девіда. Поки я плентався з поля, то побачив Девіда, що стояв на третій базі у своїх дурнуватих штанцях. На ногах у нього були синьо-жовті шкарпетки. Чому він обрав мене? Я був жертвою нападок. Того дня після уроків, я швидко вийшов з класу і пішов додому сам, без Девіда. Я не хотів бачити, як його знову лупцюватимуть однокласники, або мати. Не хотів слухати його сумної скрипки. Проте наступного дня під час обіду, коли він підсів до мене, я знову їв його чіпси.

Мій день настав. Я відчував у собі неабияку силу й піднесення. Я не міг повірити, що мене вважали таким поганим, як мені того хотілося. Я дико й сильно махав биткою. Я усвідомлював свою силу і, як вони казали, був «божевільним». Я відчував, що в мені дійсно було щось. Можливо усього-лиш лайно, проте цієї штуки в мені було більше, ніж у всіх решти. Я був бетером. «Агов, та це ж КОРОЛЬ СТРАЙКУ! МІСТЕР ВІТРЯК!» Подавали м'яч. Я замахнувся й відчув, як він ударяється об битку й летить саме так, як я і хотів. М'яч летів усе вище й вище, лівіше від поля, високо над головою приймаючого. Його звали Дон Брюбейкер і він стояв, спостерігаючи, як м'яч проноситься над ним. Він летів так, ніби й не збирався падати. Потім Брюбейкер схопився й побіг за ним. Він хотів вибити мене. Дідька б йому це вдалося. М'яч приземлився і покотився на сусіднє поле, де саме грали п'ятирічні класники. Я повільно побіг до першої бази, подивився на хлопця, що там стояв, потім до другої, торкнувся її, потім до третьої, де стояв Девід, проігнорував його, торкнувся третьої й пішкі дістався домашньої. Такого ще не бувало. Такої пробіжки від першокласника ще ніхто не бачив! Ступивши на домашню базу, я почув як один із гравців, Ірвін Боун, сказав капітану, Стенлі Грінбергу, «Давай візьмемо його до збірної.» (Наша збірна змагалася з командами інших шкіл.)

«Ні,» відказав Стенлі Грінберг.

Він був правий. Мені більше ніколи не вдавалася пробіжка. Майже щоразу я вилітав. Та вони назавжди запам'ятали ту пробіжку і продовжували ненавидіти мене, і це був найкращий вид ненависті, тому що вони й самі не знали її причин.

Футбольний сезон був ще гірший. Ми грали в контактний футбол. Я не вмів ні ловити, ні кидати м'яч, проте мене якось узяли в гру. Коли до мене підбіг суперник, я потягнув його за комір і повалив на землю. Він почав підйматись і я вдарив його. Він мені не подобався. Це був хлопець з першої бази з жирною чуприною і волоссям у носі. Підбіг Стенлі Грінберг. Він був найбільшим з нас. Якби він захотів, то міг би запросто прибити мене. Він був нашим лідером. Він звернувся до мене, «Ти не розумієш правил. Більше не гратимеш.»

Я перейшов у волейбол. Ми грали з Девідом та рештою. Це було просто жаливо. Інші грали у футбол і всі ними захоплювалися. Я також хотів грати у футбол. Мені просто не вистачало трохи практики. Волейбол був просто ганьбою. Зовсім скоро я покинув його. Я просто стояв посеред поля, де ніхто не грав. Я був єдиним, хто ні у що не грав. Я стояв там кожного дня впродовж двох перерв від дзвінка до дзвінка.

Одного дня, поки я так стояв сталася чергова халепа. Ззаду в голову мені влучив футбольний м'яч. Він просто звалив мене на землю. В мене аж запаморочилося в голові. Всі зібралися навколо мене й почали реготати. «Гляньте, Генрі знепритомнів! Генрі знепритомнів, як дівка! Погляньте-но на Генрі!»

Я підвівся спостерігаючи каруселі навколо. Потім оволодів собою. Здавалося, ніби небо наблизилось і випласталося. Я почувався, ніби в зоопарку. Навколо були обличчя, носи, роти й очі. Оскільки вони всі реготали, я вирішив, що вони навмисне поцілили у мене м'ячем. Це було нечесно.

«Хто вдарив той м'яч?» запитав я.

«Ти хочеш це знати?»

«Так.»

«А що ти збираєшся робити, як дізнаєшся?»

Я не відповів.

«Це був Біллі Шерріл,» мовив хтось.

Білі був пухкеньким хлопчиком, набагато кращим за решту, та все ж, він залишався одним із них. Я пішов до Біллі. Він стояв там. Коли я підійшов, він вдарив мене. Я того майже не відчув. Я вдарив його у ліве вухо і коли він за нього схопився, заїхав прямо в живіт. Він упав на землю. Він не піднімався. «Біллі, вставай і бийся з ним,» крикнув Стенлі Грінберг. Стенлі підняв Білі й штовхнув до мене. Я вдарив його по зубам і він обома руками схопився за рот.

«OK,» мовив Стенлі, «Я зараз розберусь!»

Хлопці загукали. Я вирішив утекти, мені не хотілося помирати. Та раптом втрутився вчитель. «Що тут відбувається?» Це був містер Холл.

«Генрі напав на Біллі,» сказав Стенлі Грінберг.

«Це правда, хлопці?» запитав містер Холл.

«Так,» відповіли усі.

Містер Холл повів мене за вухо до кабінету директора. Він всадив мене на стілець у приймальні й поступав у двері. Пробувши там кілька хвилин, він вийшов не дивлячись на мене. Я просидів ще п'ять чи десять хвилин, аж поки директор не вийшов і не сів напроти мене. Це був дуже поважний чоловік з сивим волоссям і блакитною краваткою-метеликом. Він виглядав, як справжній джентльмен. Його звали містер Нокс. Він склав руки і мовчики поглянув на мене. Коли він так зробив, я засумнівався в тому, чи він справді був джентльменом. Здавалося, ніби він, як і решта, хоче принизити мене.

«Ну,» повів він, «розкажи, що там сталося.»

«Нічого не сталося.»

«Ти побив того хлопчика, Біллі Шеріла. Його батьки хочуть знати за що.»

Я не відповів.

«Думаєш, що можна застосовувати силу, коли щось стається не так, як тобі того хочеться?»

«Hi.»

«Так чому ж ти це зробив?»

Я не відповів.

«Вважаєш себе кращим за інших?»

«Hi.»

Містер Нокс сидів напроти мене. В руках у нього був перочинний ніж, яким він водив по фетровій оббивці столу. На столі стояла велика

пляшка зелених чорнил та підставка з чотирма перами у ній. Я думав чи не битиме він мене.

«Так чому ж ти зробив те, що зробив?»

Я не відповідав. Містер Нокс водив ножем по столу. Задзвонив телефон. Він підняв слухавку.

«Ало? А, місіс Кірбі? Він що? Що? Послухайте, не могли б ви самі навести порядок? Я зайнятий. Добре, передзвоню вам, як тільки звільнюсь...»

Він поклав трубку. Він пригладив своє густе сиве волосся рукою й поглянув на мене.

«Чому ти спричиняєш мені стільки клопоту?»

Я мовчав.

«Думаєш, ти крутий, так?»

Я продовжував мовчати.

«Крутий хлопець, еге ж?»

Навколо стола літала муха. Вона зависла над чорнильницею. Потім сіла на її чорну кришку й почала терти крильця.

«Добре, хлопче, ти крутий, але і я також крутий. Давай закріпимо це рукостисканням.»

Я не вважав себе крутым, тож не подав йому руки.

«Давай, не соромся.»

Я простягнув руку, він взяв її й почав трясти. Потім він зупинився й поглянув на мене. В нього були чисті блакитні очі, дещо світліші за його метелик. Вони були майже прекрасні. Він продовжував дивитись на мене не відпускаючи моєї руки. Його хватка посилювалась.

«Хочу привітати тебе з тим, що ти крутий хлопець.»

Він стиснув мою руку ще сильніше.

«Думаєш, я крутий?»

Я не відповів.

Він ще сильніше стиснув мох пальці. Я відчував, як кістка одного пальця врізалася в плоть наступного, ніби лезо. Перед очима замиготіли вогники.

«Думаєш, я крутий?» запитав він.

«Я тебе вб'ю,» процідив я.

«Що ти?»

Містер Нокс продовжував посилювати хватку. Його рука була ніби лещата. Я бачив кожну пору на його обличчі.

«Круті хлопці не верещать, чи не так?»

Я більше не міг дивитися на його обличчя. Я поклав голову на стіл.

«Так я крутій?» запитав містер Нокс.

Він стиснув ще сильніше. Мені хотілося закричати, проте я стримувався як міг, щоб ніхто не міг мене почути.

«А зараз, я крутій?»

Я чекав. Мені не хотілося цього казати. Потім я вимовив, «Так.»

Містер Нокс відпустив мою руку. Мені було страшно поглянути на неї. Я просто звісив її. Я помітив, що муха зникла й подумав, що не так вже їй погано бути мухою. Містер Нокс щось написав на аркуші паперу.

«Так, Генрі, я пишу невеличку записку твоїм батькам і хочу, щоб ти передав її їм. Ти ж *передаси* її чи, не так?»

«Так.»

Він поклав записку в конверт і дав мені. Конверт був запечатаний і мені зовсім не хотілося відкривати його.

8

Я приніс конверт додому, віддав матері й пішов до своєї кімнати. Найкращою річчю в тій кімнаті було ліжко. Я любив залишатися в ньому протягом годин, навіть посеред дня, пошию загорнувшись у ковдру. Там було просто чудово, не було нікого й нічого, жодних людей, взагалі анічогісінько. Мати часто застукувала мене у ліжку посеред дня.

«Генрі, вставай! Не гоже хлопцеві весь день валятися в ліжку! Давай, підіймайся! Займись чимось!»

Та мені було нічим зайнятись.

Того дня я не ліг у ліжко. Мати прочитала записку. Згодом я почув її плач. Потім вона заголосила. «Ой боже ж мій! Ти зганьбив нас із батьком! Це ганьба! А якщо про це довідаються сусіди? Що вони подумають?»

Вони ніколи не розмовляли з сусідами.

Двері відчинилися й мати забігла до кімнати: «Як ти міг так учинити з матір'ю?»

По її обличчю текли слізки. Я почувався винним.

«Зачекай-но, поки повернеться батько!»

Вона грюкнула дверима, а я сів на стілець і став чекати. Як-не-як, я відчував провину...

Я чув як увійшов батько. Він зажди гупав дверима, ходив важко й говорив гучно. Він повернувся. За кілька хвилин двері моєї кімнати відчинились. Він був шість і два заввишки, кремезний чолов'яга. Раптом усе навколо – стілець, на якому я сидів, шпалери, стіни – щезло з моїх думок. Він був темрявою, що закривала сонце, його лють стирала геть усе. Я бачив його вуха, ніс, рот, проте не міг заглянути в очі, бачачи лише червоне від зlostі обличчя.

«Так, Генрі. Ану біgom у ванну.»

Я прослідував за ним крізь відчинені двері. Стіни там були білі. Там було тільки дзеркало й маленьке віконце, потемніле й потріскане. Усю обстановку складали ванна, унітаз і кафель на стінах. З гачка стіни

він зняв шкіряний пасок для заточки бритв. Це було перше побиття з довгої череди наступних, що повторювалися все частіше й частіше. Як на мене, завжди без будь-якої причини.

«А тепер спускай штани!»

Я зняв штани.

«Знімай труси.»

Я зняв їх.

Потім він підняв ремінь. Перший удар більше шокував, аніж приніс болю. Другий був більш болючим. З кожним наступним ударом біль все зростав. Спершу я ще розрізняв стіни, унітаз, ванну. Та згодом, я вже нічого не бачив. З кожним ударом він ще й лаяв мене, та я не чув його слів. Я думав про його троянди, що він вирощував на подвір'ї. Я думав про його машину в гаражі. Я намагався не закричати. Я також зінав, що якщо закричу, він зупиниться, та знаючи як він бажав почути моє голосіння, намагався стримуватись. Я мовчав, а слози котилися в мене з очей. Все навколо закрутилося у вирі, в хаосі, в якому важко було залишатись. Я почав схлипувати, ковтаючи солоні грудки, що підступали до горла. Він спинився.

Він вийшов з кімнати. Я знову почав розрізняти віконце й дзеркало. На гачку висів пасок для заточки бритви, він був довгий, коричневий і закручений. Я не міг нахилитися, щоб натягнути штани, тож незgrabно пошканчивав до дверей зі спущеними. Я відчинив двері ванної й побачив матір у коридорі.

«Це було неправильно,» сказав я їй. «Чому ти не заступилася за мене?»

«Батько,» відповіла вона, «завжди правий.»

Потім вона пішла. Я поплівся до своєї кімнати зі спущеними штанами і всівся на край ліжка. Було боляче сидіти. Через вікно я бачив батькові троянди на подвір'ї. Вони були білі, червоні й жовті, великі й повні. Сонце було вже низько, проте останні його промені все ще пробивались крізь вікно. Мені здавалось, що навіть сонце належало батькові, ніби я не мав навіть права дивитися на нього вже через те, що воно світило на батьків будинок. Я був чимось на кшталт його троянд — чимось, що належало йому, та не мені...

9

Коли мене покликали обідати я вже міг натягнути штани й поплентався до закутку де в нас проходила трапеза у всі дні, окрім неділі. На моєму стільці постелили дві подушки. Я сів на них, проте ноги й дупа все ще пекли. Батько говорив про роботу, як і завше.

«Я сказав Салівану об'єднати три маршрути в один і призначити одну людину на зміну. Інакше так ніхто не потягне...»

«Їм варто було б послухати тебе, Татку,» відповіла мама.

«Пробачте,» мовив я, «та мені щось не хочеться їсти...»

«Ти ЇСТИМЕШ!» гаркнув батько. «Твоя мати старалася, щоб приготувати цей обід!»

«Так,» відповіла мати, «тут є морква, горох та ростбіф.

«І картопля з підливою,» додав батько.

«Я не голодний.»

«Ти з'їси кожен шматочок моркви й кожну горошинку на тарілці!» сказав батько.

Він намагався бути дотепним. Це було одне з його улюблених зауважень.

«ТАТКУ!» вигукнула мама.

Я почав їсти. Це було жахливо. Я почувався так, ніби я їв їх, їхні мрії, їхню сутність. Я навіть не жував, а просто ковтав, аби швидше закінчiti це все. А тим часом батько все говорив про те, яке все було смачне і як же ж нам пощастило, що ми можемо їсти хорошу їжу в той час, як більшість людей у світі, та й навіть у Америці, вмирають з голоду.

«А що на десерт, Матусю?» запитав батько.

Коли він задоволено випучив свої масні губи, його обличчя було просто жахливим. Він поводився так, ніби нічого не сталося, ніби він ніколи не бив мене. Коли я повернувся до кімнати, то подумав, що ці люди не можуть бути моїми батьками, напевно вони всиновили мене, а тепер не можуть бути щасливими через це.

10

Ліла Джейн була дівчинкою моого віку, що жила по сусідству. Мені так і не дозволяли грatisя з сусідськими дітлахами, проте сидіти увесь час у кімнаті теж набридало. Іноді я виходив на подвір'я, розглядав різні речі, особливо жуків. Іноді я просто сидів у траві й вигадував різні штуки. Однією з таких вигадок було, ніби я великий бейсболіст, настільки великий, що міг відбити будь-яку подачу й зробити пробіжку, куди забажаю. Та я постійно прикидався, щоб усіх розіграти. Я вигравав, тільки коли сам того хотів. Якось трапився один сезон, у липні, коли я тільки відбивав 139 відбивань проти однієї пробіжки. ГЕНРІ ЧІНАСКІ ВЖЕ НЕ ТОЙ, писали газети. Та раптом я почав бити. І як же ж бив! Одного разу я зробив 16 пробіжок за раз. Протягом іншого матчу – 24 за гру. До кінця сезону я мав 523 пробіжки.

Ліла Джейн була однією з тих гарненьких дівчаток, яких я бачив у школі. Вона була однією з найкращих і жила поряд. Якось, коли я був на подвір'ї, вона підійшла до паркану й почала дивитись на мене.

«Невже ти не граєшся з іншими?»

Я поглянув на неї. В неї було темно-каштанове волосся та темно-карі очі.

«Hi,» відповів я.

«Чому?»

«Мені вистачає їх у школі.»

«Я Ліла Джейн,» сказала вона.

«Я Генрі.»

Вона дивилася на мене, а я сидів на траві, спостерігачи за нею. Раптом вона мовила, «Хочеш подивитися на мої трусики?»

«Ато ж,» відповів я.

Вона задерла платтячко. Її трусики були рожеві й чисті. Вони виглядали чудово. Вона повернулася, щоб я побачив її зад. Він був просто прекрасний. Потім вона знову опустила сукню. «Бувай,» мовила вона й пішла геть.

«Бувай,» відповів я.

Так продовжувалось щодня. «Хочеш подивитися на мої трусики?»

«Ато ж.»

Трусики щоразу були іншого кольору і щоразу були все кращі й кращі.

Одного дня Ліла Джейн показала мені свої трусики і я сказав, «Ходімо прогуляємось.»

«Добре,» погодилася вона.

Ми вийшли з двору й попрямували вулицею. Вона була дійсно гарною. Ми не промовили й слова, аж поки не дійшли до пустиря. Бур'ян там ріс високий і густий.

«Ходімо туди,» запропонував я.

«Добре,» відповіла Ліла Джейн.

«Покажи мені трусики ще раз.»

Вона задерла плаття. Сині трусики.

«Давай ляжемо тут,» запропонував я.

Ми лягли в бур'янах, я схопив її за волосся й поцілував. Потім я підняв її сукню й поглянув на трусики. Я обійняв її й ще раз поцілував. Я все цілував і обіймав її. Це тривало якийсь час. Потім я сказав, «Давай зробимо це.» Я не був певним, що мало тому слідувати, проте знов, що мало бути щось інше.

«Вибач, не можу,» сказала вона.

«Чому?»

«Ті дядьки побачать.»

«Які дядьки?»

«Он ті!» показала вона.

Я виглянув з бур'янів. За півкварталу звідти якісь чоловіки ремонтували вулицю.

«Вони нас не бачать!»

«Ні, бачать!»

Я піднявся. «Чорт забирай!» вилаявся я й поплівся назад додому.

Деякий час я не бачив Ліли Джейн. Мені було байдуже до неї. Саме проходив футбольний сезон і я був, у своїй уяві, квотербеком. Я міг кинути м'яч на 90 ярдів і вибити на 80. Та коли у мене був м'яч, нам майже не доводилось бити. Я був найспритнішим бігуною. Треба було не менше п'яти-шести чоловік, щоб зупинити мене. Іноді, як і в бейсболі, мені було їх шкода і я дозволяв звалити себе після 8 чи 10 ярдів. Тоді я отримував важку травму і мене виносили з поля. Моя команда починала поступатися, десь 40 проти 17, а за 3-4 хвилини до

кінця матчу я знову з'являвся на полі, сердитий через травму. Щоразу отримавши м'яч, я біг через усе поле аж до самого тачдауну. А як верещав натовп! А у захисті мені просто не було рівних. Шалений Чінаскі! Я був ніби заряджений пістолет. Я мчав уперед, відхилявся убік і назад. Я проривав блок за блоком, перестрибував через гравців. Мене не могли утримати. Всі були безсилими проти мене. Нарешті, тягнучи на собі п'ять гравців протилежної команди, я проривався з ними на спині до переможного тачдауну.

Одного разу якийсь здоровань зайшов до нас на подвір'я через задню хвіртку. Він підійшов до мене. Він був десь на рік старшим і не з нашої школи. «Я зі школи Мермоунт,» сказав він.

«Тобі б варто було забратися звідси,» відповів я. «Скоро повернеться батько.»

«Ta невже?» запитав він.

Я підвівся. «Чого тобі треба?»

«Я чув, що ви там у школі Делсі думаєте, що круті.»

«Ми виграємо у всіх змаганнях.»

«Це через те, що ви мухлюєте. Ми у Мермаунті не любимо таких.»

На ньому була стара синя сорочка, що трималася на половині гудзиків. На руці в нього був пов'язаний шкіряний ремінець.

«Думаєш ти крутий?» запитав він мене.

«Hi.»

«А що там у тебе в гаражі? Гадаю я візьму щось собі.»

«Не лізь туди.»

Двері гаража були відчинені, тож він просто пішов туди. Там не було чого брати. Він знайшов старий здутий волейбольний м'яч і підняв його.

«Гадаю, я візьму ось це.»

«Ану поклади на місце.»

«Закрий пельку!» крикнув він і пошпурив м'яча мені в голову. Я присів. Він вийшов з гаража прямо на мене. Я відступив.

Він пішов углиб двору. «Ніхто не любить шахрай!» крикнув він. Він нахилився до мене. Я позадкував. Я відчув, як від нього війнуло вітром, коли він схилився. Я заплющив очі, накинувся на нього й почав дубасити. Я все бив і бив. Я відчував, як він бив у відповідь, проте не

чув болю. Це все через переляк. Я не мав іншого виходу, як тільки лупити. Раптом почувся крик: «Ану припиніть!» Це була Ліла Джейн. Вона стояла біля нас. Ми одразу ж припинили бійку. Вона підняла стару бляшанку й пошпурila в нас. Вона влучила у хлопця з Мермаунт, прямо йому в лоба. Він підвівся й побіг, голосячи й плачучи. Він вибіг у ворота й зник. Маленька бляшанка. Мене здивувало те, що такий здоровань як він почав рюмсати. У нас у Делсі був кодекс. Ми ніколи не видавали й звуку. Навіть скиглії переносили побиття сумирно. А ті хлопці з Мермаунту не були варті нічого.

«Ти мені не допомогла,» сказав я Лілі Джейн.

«Так він же ж тебе бив!»

«Мені було не боляче.»

Ліла Джейн вибігла через хвіртку, до свого подвір'я і зникла в будинку.

Мабуть, я їй подбаюсь, подумав я.

11

Протягом всього другого й третього класу мене так і не брати грати в бейсбол, проте я знов, що й так розвиваюсь, як гравець. Якби мені дали битку, я знов, що міг би відбити м'яч далеко за будівлю школи. Одного дня я стояв біля майданчика, коли до мене підійшов учитель.

«Що ти робиш?»

«Нічого.»

«Це урок фізкультури. Тобі треба брати в ньому участь. Чи ти інвалід?»

«Що?»

«В тебе щось не так зі здоров'ям?»

«Не знаю.»

«Ходи зі мною.»

Він повів мене до гурту. Вони грали у кікбол. Ця гра нагадує бейсбол, тільки гарють у неї футбольним м'ячем. Пітчер котив його, а вибиваючий мав відбити його ногою. Якщо м'яч ловили, ти вилітав. Якщо ж тобі вдавалося відбити його чисто, або ж вибити за межі поля, треба було робити пробіжку.

«Як тебе звати?» запитав мене вчитель.

«Генрі.»

Він підійшов до хлопців. «Генрі гратиме на шорт-стопі,» сказав він.

Це були хлопці з моого класу. Всі вони мене знали. Шорт-стоп був найважчою позицією. Я знов, що вони змовилися проти мене. Пітчер накотив м'яч дуже повільно, а відбиваючий вистрілив прямісінько в мене. Він вдарив сильно, але я зорієнтувався. Хоча м'яч був великий, я виставив руки і спіймав його без проблем. Я кинув м'яч назад до пітчера. Наступний вчинив так само. Цього разу він ударив трохи вище. І трохи сильніше. Без проблем. Потім до бази підійшов Стенлі Грінберг. Моє везіння скінчилося. Пітчер подав м'яч, Стенлі відбив його. Він полетів у мене, ніби ядро, мітячи прямо в голову. Я хотів присісти, та не зробив цього. М'яч просто врізався мені в руки й застряг там. Я відкинув його пітчера. Три аути. Я побіг уздовж лінії. Коли я повернувся, якийсь хлопець підійшов до мене й мовив, «Чінаскі, класний прийом!»

Це був хлопчина з жирною чуприною й волоссям у носі. Я розвернувся. «Агов!» гукнув я. Він спинився. Я поглянув на нього. «Більше ніколи не смій говорити зі мною.» Я побачив страх у його очах. Він поплентався на позицію, а я підійшов до паркана й сперся на нього, спостерігаючи за грою. Ніхто зі мною не стояв, та мені було байдуже. Я здобував авторитет.

Це важко пояснити. Ми були дітьми найбідніших і найнеосвіченіших батьків, училися у найбіднішій школі, більшість з нас навіть не могли нормально харчуватися, та все ж ми були набагато більшими за хлопців з інших, більш благополучних шкіл міста. Наша школа славилася цим. Нас боялися.

Наша команда шестикласників просто розривала інші команди. Особливо у бейсбол. Це були просто розгроми з рахунками 14-1, 24-3, 19-2. Просто ми вміли бити по м'ячу.

Одного дня нам кинула виклик команда школи-чемпіона серед молодших класів, Міранда Белл. Звідкись узялись гроші й кожному з наших гравців видали по новенькій кепці з Буквою «D» спереду. Наші хлопці круто виглядали у них. Коли на поле вийшла команда Міранди Белл, чемпіони серед 7-х класів, наші шестикласники повалилися зі сміху, побачивши їх. Ми були більші, виглядали жорсткішими, у нас була інша хода, ми знали щось таке, чого їм не було відомо. Молодші хлопці також сміялися. Ми знали, що зробимо з ними усе, що забажаємо.

Хлопці з Міранди виглядали аж занадто ввічливими. Вони були дуже тихі. Їхній пітчер був найбільшим серед них. Він вибив перших трьох наших беттерів, одних із кращих. Та в нас був Лоубол Джонсон. Лоубол зробив з ними те ж саме. Виглядало це так: обидві сторони просто вибивали одна одну й нічого більше. Потім прийшла наша черга відбивати. Біфкейк Капалетті буквально вистрілив. Господи, той постріл варто було чути! Здавлося, м'яч летить просто у вікно. Я ще ніколи не бачив подібного польоту м'яча! Він вдарився об флагшток і відскочив назад. Легка пробіжка. Капалетті оббігав бази, а наші хлопці виглядали просто чудово у своїх блакитних кепках з білою літерою «D».

Хлопці з Міранди просто посипалися після такого. Вони не знали як їм бути далі. Вони прийшли з багатого району й не знали, що

значить відбиватися. Наш наступний гравець подвоїв результат. Як же ж ми горланили! Все було ясно. Вони нічого не могли вдіяти. Наступний хлопець потроїв. Вони змінили пітчера. За ним пішов ще один. Наступний беттер надолужив. До кінця іннінгу в нас було дев'ять пробіжок.

У Міранди не було жодних шансів надолужити 8 очок. Наші п'ятикласники вибігли на поле й викликали їх на бійку. Навіть один четвертоекласник підбіг і кинувся битися з одним із них. Хлопці з Міранди забрали свою екіпіровку й пішли. Ми наздогнали їх на вулиці.

Ми не мали іншого вибору, тож кілька наших хлопців зав'язали бійку. Це була славна бійка. Їм обом розбили носи, проте вони добряче ухилялися, аж поки не підійшов один з учителів, що залишився подивитись гру й не припинив усього. Він навіть не підозрював наскільки близько був до небезпеки.

12

Однієї ночі батько взяв мене з собою на роботу. Більше не було возика й коня. Тепер у нього була вантажівка. Ми завантажили товар і виїхали на маршрут. Мені подобалося виходити з дому раннього ранку. Ще світив місяць і було видно зорі. Я дещо змерз, проте збудження перемагало. Я не міг зрозуміти, чому батько вирішив узяти мене з собою на роботу, після того, як ми перестали ладнати, адже він продовжував шмагати мене паском щотижня, іноді навіть двічі на тиждень.

На кожній зупинці він виходив і доставляв пляшку чи дві молока. Іноді в доставці був ще сир, маслянка чи масло, а іноді ще пляшка апельсинового соку. Більшість людей залишали в порожній пляшці записку, де викладали свої побажання.

Батько їхав маршрутом, зупиняючись і рушаючи, виконуючи доставки.

«Отож, малий, в якому напрямку ми зараз їдемо?»

«На північ.»

«Правильно. Ми їдемо на північ.»

Ми все їхали і їхали вулицями, щораз зупиняючись і знову рушаючи.

«Так, а тепер куди ми їдемо?»

«На захід.»

«Ні, ми їдемо на південь.»

Деякий час ми мовчали.

«А якби я висадив тебе з машини й лишив на узбіччі, що б ти зробив?»

«Не знаю.»

«Ну, подумай, як би ти вчинив?»

«Ну, гадаю, я б пішов назад і повипивав би все молоко й сік, що ти лишив на ганках.»

«А потім що?»

«А потім я б пошукав полісмена і розповів би йому все, що ти зі мною зробив.»

«Дійсно, га? А що б ти йому сказав?»

«Я б сказав йому, що ти заплутав мене, сказавши, що ‘схід’ то ‘південь’, бо хотів, аби я загубився.»

Починало світати. Скоро ми закінчили всі доставки і зупинилися біля кафе, щоб поспідати. Підійшла офіціантка. «Привіт, Генрі,» привіталася вона з батьком. «Привіт, Бетті.» «А що це за малий?» запитала Бетті. «Це Генрі молодший.» «Він як дві краплі води схожий на тебе.» «Та все ж, у нього нема моїх мізків.» «Сподіваюсь на це.»

Ми зробили замовлення. Нам принесли яєчню з беконом. Поки ми їли, батько сказав, «А зараз починається найважча частина.»

«Що ти маєш на увазі?»

«Мені треба зібрати гроші з боржників. Дехто не хоче платити.»

«Але ж вони зобов’язані платити.»

«Я кажу їм те ж саме.»

Ми закінчили снідати й поїхали далі. Батько вийшов з машини й постукав у двері. Я чув як він голосно сварився, «ЩО, ХАЙ ЙОМУ ГРЕЦЬ, ТИ ДУМАЄШ Я ЇСТИМУ? ВИСМОКТАВ МОЛОКО, ТЕПЕР ДАВАЙ ГРОШІ!»

Кожного разу він міняв стратегію. Іноді йому повертали гроші, а іноді ні.

Потім він підійшов до маленького будинку. Двері відчинилися, звідти вийшла жінка, одягнена у широке шовкове кімоно. Вона курила сигарету. «Послухай, люба, мені треба повернути гроші. А в тебе найбільший борг!»

Вона засміялася.

«Слухай, крихітко, віддай хоча б половину, щоб від мене відчепилися.»

Вона випустила кільце диму й розбила його пальцем.

«Послухай, ти мусиш заплатити,» сказав батько. «Це критична ситуація.»

«Заходь. Обговоримо це всередині,» відповіла жінка.

Батько зайшов, двері за ним зачинилися. Він довго не виходив звідти. Сонце вже піднялось високо. Коли батько вийшов надвір, в нього було розпуште волосся а край сорочки стирчав із штанів. Він заліз назад у машину.

«Та тітонька віддала тобі гроші?» запитав я.

«Це була остання зупинка,» відказав батько. «Я більше не можу. Треба повернути машину в гараж і йти додому...»

Я бачив ту жінку ще раз. Одного разу я прийшов зі школи, а вона саме сиділа у нашій вітальні. Батько з матір'ю також були там і мама плакала. Побачивши мене, вона кинулася до мене й обійняла. Вона відвела мене до кімнати й посадила на ліжко. «Генрі, ти ж любиш свою маму?» Насправді я не любив її, та вона була така засмучена, що я відповів «Так». Вона повела мене назад до вітальні.

«Батько каже, що кохає цю жінку,» сказала вона мені.

«Я люблю вас обох! Забери дитину звідси!»

Я відчув, що батько дуже сильно засмучує маму.

«Я вб'ю тебе,» сказав я йому.

«Забери малого звідси!»

«Як ти можеш любити цю жінку?» запитва я у батька. «Поглянь лише на її ніс. Та це ж справжнісінський хобот!»

«О Боже!» вигукнула жінка, «Я не зобов'язана це вислуховувати!» Вона глянула на батька: «Обирай, Генрі! Або я, або вона! Зараз-же!»

«Але я не можу! Я кохаю вас обох!»

«Я вб'ю тебе!» повторив я.

Він підійшов до мене і зацідив по вуху, вваливши на пілогу. Та жінка схопилася й побігла з будинку, батько побіг за нею. Вона скочила у його машину й поїхала геть. Все сталося дуже швидко. Батько біг за нею по вулиці. «ЕДНО! ЕДНО, ПОВЕРНИСЬ!» Він наздогнав машину, засунув руку у вікно й схопив її сумку. Машина прискорилась і батько залишився стояти з сумкою.

«Я здогадувалась, що тут щось не чисто,» сказала мати. «Тож я схovalася у вантажівці й застукала їх на гарячому. Твій батько привіз мене сюди разом з цією жахливою жінкою. Тепер вона вкрадає його машину.»

Батько повернувся з сумкою Едни. «Ану марш у дім!» Ми повернулися до будинку, батько замкнув мене у кімнаті і я чув як вони з матір'ю лаялись. Це було дуже гучно й огидно. Потім він почав її бити. Вона кричала, а він все продовжував. Я виліз через вікно й спробував зайти через парадні двері. Вони були замкнені. Я спробував задні двері, всі вікна. Все було зчинене. Я стояв на задньому дворі й слухав крики й звуки бійки.

Потім все затихло і я чув лише схлипування матері. Вона ще довго хлипала. Поступово вона все затихала й затихала, а згодом і зовсім припинила.

13

Я був у четвертому класі, коли дізнався про це. Напевно я був останнім, хто про це дізнався, адже я все ще ні з ким не говорив. На перерві до мене підійшов один хлопець.

«Знаєш, як це відбувається?» запитав він.

«Що?»

«Як трахаються.»

«А що це?»

«Ну, в твоїй матері є дірка...» – він склав великий і вказівний палець правої руки в кільце – «а у твого батька є член...» – він запхнув вказівний палець лівої руки в кільце. «Потім у батька з члена стріляє сік, чи щось таке, а в матері потім народжується дитина, а іноді й ні.»

«Дітей робить Бог,» відказав я.

«Лайно собаче,» сказав хлопець і пішов.

Я не міг повірити. Коли перерва скінчилася, я пішов у клас і задумався над цим. У моїй матері є дірка, а у батька член, що стріляє соком. Як вони можуть ходити з цими штуками, вдаючи, що все нормальню, говорити про різні речі, а потім робити це й нікому не казати? Мене почало нудити, коли я подумав, що вийшов з батькового соку.

Того ж вечора, коли вимкнули світло я лежав у ліжку без сну й слухав. До мене почали долинати звуки. Їхнє ліжко почало скрипіти. Я чув, як рипіли пружини. Я виліз із ліжка, прокрався до дверей і став слухати. Ліжко продовжувало скрипіти. Потім припинило. Я хутко побіг назад до кімнати. Я чув, як мати пішла у ванну. Чув змив унітазу, а потім вона вийшла.

Яка жахлива річ! Не дивно, що вони тримають її в секреті! І всі ж цим займаються! Вчителі, директор, геть усі! Це було доволі подурному. Та коли я уявив, як роблю це з Лілою Джейн, воно перестало здаватись дурним.

Наступного дня в школі я думав про це цілий день. Я дивився на дівчаток і уявляв, як роблю це з ними. Я б зробив це з усіма ними,

наробив би купу дітей, заповнив би світ такими хлопцями, як я, великими бейсболістами, неперевершеними беттерами. Того дня, якраз перед закінченням уроків, наша вчителька, місіс Вестфол, сказала: «Генрі, залишся, будь ласка після уроків.»

Пролунав дзвінок і всі діти пішли з класу. Я сів за парту і став чекати. Місіс Вестфол перевіряла контрольні. Я подумав, що вона хоче зробити це зі мною. Я уявив, як зніму з неї сукню й погляну на її дірку. «Отож, місіс Вестфол, я готовий.»

Вона глянула на мене з-за стосу зошитів. «Добре, Генрі, спершу витри всі дошки. Потім сходи на двір і витріпай ганчірки.»

Я зробив усе, що вона сказала, потім повернувся до свого місця. Місіс Вестфол все ще сиділа там, перевіряючи контрольні. На ній була облягаюча блакитна сукня, великі золоті сережки, на її маленькому носі сиділо пенсне. Я все чекав і чекав. Потім я сказав, «Місіс Вестфол, чому ви залишили мене після уроків?»

Вона підняла голову й поглянула на мене. В неї були глибокі зелені очі. «Я залишила тебе сьогодні, тому що іноді ти погано поводишся.»

«Справді?» посміхнувся я.

Місіс Вестфол не зводила з мене погляду. Вона зняла окуляри й продовжувала дивитись. Її ноги були під столом. Я не міг відірватися від її сукні.

«Сьогодні ти був дуже неуважним, Генрі.»

«Та невже?»

«'Та невже' тут не доречне. Ти говориш із жінкою!»

«Так-так, я знаю...»

«Не смій прирікатися!»

«Як скажете.»

Місіс Вестфол встала з-за столу. Вона підійшла до проходу між рядами і сіл на край парті якраз напроти мене. В неї були гарні довгі ноги, обтягнуті шовковими панчохами. Вона посміхнулася, простягнула руку й торкнулася моого зап'ястя.

«Ти не отримуєш достатньо любові від батьків, чи не так?»

«Мені це не потрібно,» відповів я.

«Генрі, усім потрібна любов.»

«Мені нічого не треба.»

«Бідолашний хлопчик.»

Вона підвелася, підійшла до моєї партії обійняла мою голову.
Вона нахилилася й притиснула мене до грудей. Я обійняв її за ноги.

«Генрі, не треба опиратися всім! Ми хочемо допомогти тобі.»

Я дужче обхопив її ноги. «Добре,» мовив я, «давай трахатись!»

Місіс Вестфол відштовхнула мене й закам'яніла.

«Що ти сказав?»

«Я сказав, ‘давай трахатись!’»

Вона прикипіла до мене поглядом. Потім мовила, «Генрі, я ніколи й нікому не розповім по те, що ти щойно сказав, ні директору, ні твоїм батькам. Проте я більше не хочу ніколи чути від тебе подібних слів, тобі зрозуміло?»

«Зрозуміло.»

«Добре. Можеш іти додому.»

Я підвівся й пішов до дверей. Коли я відчинив їх, місіс Вестфол сказала, «До побачення, Генрі.»

«До побачення, місіс Вестфол.»

Я йшов вулицею й обмірковував те, що сталося. Мені здавалось, що вона хотіла трахатись, просто боялася, що я ще занадто молодий для неї і мої батьки, чи навіть директор школи можуть про це дізнатися. Мені дуже сподобалось бути з нею на самоті. Всі ці речі щодо траху були просто чудовими. Вони давали людям додаткову поживу для думок.

Мій шлях додому пересікав великий бульвар. Я ступив на перехід. Раптово звідкись з права вилетіла машина. Вона не зупинялась. Її жаліво носило. Я спробував якось ухилитися, та вона наздогнала мене. Я бачив фари, колеса, бампер. Машина вдарила мене і я поринув у темряву...

14

У лікарні мені приклали до колін ватні тампони, вимочені в чомусь. Сильно пекло. Лікті також пекли.

Лікар з медсестрою нахилилися до мене. Я лежав у ліжку, крізь вікно світило сонце. Лікар посміхнувся. Сестра випрямилась і також усміхнулася. Там було добре.

«Як тебе звати?» запитав лікар.

«Генрі.»

«Генрі. А прізвище?»

«Чінаскі.»

«Поляк, так?»

«Німець.»

«Чому ж ніхто не хоче бути поляком?»

«Я народився в Німеччині.»

«Де ти живеш?» запитала сестра.

«З батьками.»

«Справді?» спитав лікар. «А де це?»

«Що з моїми ліктями й колінами?»

«Тебе збила машина. На щастя, не зачепило колесами. Свідки кажуть, водій був п'яний. Він утік з місця події. Проте його номер запам'ятали. Його знайдуть.»

«У вас симпатична сестра...» сказав я.

«Дякую,» відказала вона.

«Хочеш піти з нею на побачення?» запитав лікар.

«А як це?»

«Хочеш кудись із нею сходити?» перепитав лікар.

«Не знаю, чи мені можна це робити. Я ще занадто молодий.»

«Робити що?»

«Ви знаєте.»

«Що ж,» посміхнулася сестра, «приходь після того, як загояться твої коліна і побачимо, що вийде.»

«Перепрошую,» сказав лікар, «проте мушу оглянути ще одного пацієнта.» Він вийшов з кімнати.

«Що ж,» мовила сестра, «на якій вулиці ти живеш?»

«Вірджинія Роуд.»

«А який номер будинку, сонечко.»

Я сказав їй номер. Вона запитала чи був у нас телефон. Я відповів, що не знаю номера.

«Я хочу залишитись тут,» сказав я.

«Що? Ти не хочеш додому до батьків?»

«Ні. Можна залишитись тут?»

«Миlíй, так не можна. Ці ліжка потрібні іншим хворим і пораненим.»

Вона посміхнулася й вийшла з кімнати.

Коли з'явився батько, він швидко зайшов до кімнати і, не сказавши й слова, витягнув мене з ліжка. Він виніс мене з кімнати в коридор.

«Ах ти ж малий засранець! Хіба я не казав тобі дивитися в ОБИДВА боки перед тим, як переходити вулицю?»

Він вийшов зі мною у коридор. Ми промінули сестру.

«Бувай, Генрі,» сказала вона.

«До побачення.»

Ми зайшли у ліфт, в якому був стариган у візку. За ним стояла медсестра. Ліфт почав спускатися.

«Я думав, що помру,» сказав старий. «Я не хочу вмирати. Я боюся смерті...»

«Ти й так уже багато прожив, старий пердун!» пробурчав батько.

Старий здивовано глипнув на нього. Ліфт спинився. Двері не відчинялися. Я побачив ліфтера. Він сидів на маленькому стільчику. Це був карлик у яскраво-червоній уніформі й червоному кашкеті.

Карлик поглянув на батька. «Пане,» сказав він, «ви нестерпний дурень!»

«А ти, коротуне,» відповів батько, «відчиняй ці срані двері, а то гірше буде.»

Двері відчинилися. Ми вийшли з лікарні. Батько ніс мене через стоянку. На мені все ще був лікарняний халат. Батько ніс мій одяг у іншій руці. Вітер припідняв край халату і я побачив свої обдерти коліна, вони були вкриті йодом, бинтів не було. Батько мало не біг по стоянці.

«Коли того сучого сина спіймають,» сказав він, «я його засуджу! Я з нього витягну все до останньої копійки! Він забезпечуватиме мене до кінця життя! Мене вже нудить від тієї клятої вантажівки! «Голден

Стейт Крімері!! Поцілуйте мене в дупу! Ми переїдемо на Південні моря. Ми їстимемо кокоси й ананаси!»

Батько дійшов до машини й посадив мене на переднє сидіння. Потім він сів за кермо. Завів двигун.

«Ненавиджу п'яниць! Мій батько був п'яницею. Мої брати п'яниці. П'яниці слабаки. Вони боягузи. А ті що тікають з місця події взагалі мають сісти за ґрати навіки!»

Він не замовкав усю дорогу додому.

«А ти знаєш, що на Південних морях місцеві мешканці живуть у хатинах з трави? Коли вони прокидаються зранку, їжа просто падає з дерев їм під ноги. Вони просто підіймають її й їдять, всілякі там кокоси й ананаси. А ще вони думають, що білі люди – то боги! А ще вони ловлять рибу й смажать диких свиней, а їхні жінки носять спідниці з трави й чешуть чоловіків за вухами. «Голден Стейт Крімері», поцілуй мене у дупу!»

Та батькова мрія так і не здійснилася. Чоловіка, що збив мене знайшли і посадили у в'язницю. У нього була дружина і троє дітей і не було роботи. Він був бідним п'яницею. Він просидів деякий час у тюрмі, проте батько від нього так нічого й не добився. Як він казав, «Від нього толку, як від козла молока, хай йому грець!»

15

Батько завжди ганяв сусідських дітлахів від нашого будинку. Мені не дозволяли з ними гратися, проте я все-одно виходив на вулицю й спостерігав за їхніми іграми.

«Агов, Гайні!» кричали вони, «Чому ти не ідеш назад до Німеччини?»

Я ніяк не міг з ними потоварищувати...

В сусідній від Чака будинок в'їхав новий рудоголовий хлопець. Він ходив до спеціальної школи. Одного дня я сидів на бордюрі, коли він вийшов із будинку. Він сів біля мене. «Привіт, мене звуть Ред.»

«Я Генрі.»

Ми сиділи й дивилися як хлопці грають у футбол. Я поглянув на Реда.

«А чому у тебе на лівій руці рукавичка?» запитав я.

«У мене тільки одна рука,» відповів він.

«А виглядає ніби справжня.»

«Вона не справжня. Це протез. Спробуй.»

«Що?»

«Доторкнись до неї. Вона не справжня.»

Я торкнувся. Це була тверда, ніби кам'яна, рука.

«Як так сталося?»

«Я таким народився. Рука несправжня аж до самого ліктя. Вона кріпиться на ремінці. На лікті у мене є маленькі пальчики з нігтями, але вони не рухаються.»

«У тебе є другі?» запитав я.

«Ні.»

«І у мене нема.»

«Ті хлопці не грають з тобою?»

«Ні.»

«У мене є м'яч.»

«Можеш його ловити?»

«Ато ж,» відповів Ред.

«Винось.»

«OK...»

Ред зайшов до гаража й повернувся з м'ячем. Він дав його мені. Потім відійшов назад до свого подвір'я.

«Давай, кидай...»

Я кинув. Він виставив здорову руку, потім штучну і спіймав м'яча. Протез злегка скрипнув, коли він ловив.

«Непогано,» сказав я. «Давай пасуй мені!»

Він замахнувся й кинув; м'яч помчав, ніби куля і я спромігся затримати його лише животом.

«Ти занадто близько стоїш,» крикнув я йому. «Відійди трохи далі.»

Нарешті, подумалось мені, хоч якось потренуюсь кидати й ловити. Я почувався добре.

Я зобразив квотербека. Я відступив, удаючи ніби прикриваю м'яч і виконав кручений кидок. М'яч упав недалеко. Ред підбіг до нього, стрибнув, схопив його і перекотився три чи чотири рази.

«Чудово, Реде. Де ти так навчився?»

«Цього мене навчив тато. Ми багато тренуємось.»

Потім Ред відійшов і виконав високу подачу. М'яч летів у мене над головою, поки я відбігав, щоб упіймати його. Між Редовим і Чаковим подвір'ям була жива огорожа, в яку я впав, наздоганяючи м'яч. Він вдарився об верх огорожі й перескочив її. Я пішов у Чакове подвір'я, щоб дістати його. Чак кинув мені м'яча. «Ти знайшов собі дружка-виродка, еге ж, Гайні?»

Кілька днів потому ми з Редом грали м'ячем у нього перед будинком. Чака та його посіпак не було поряд. Ми з Редом грали все краще й краще. Практика робила своє діло. Все, що потрібно хлопцеві – це шанс. А хтось завжди контролював, кому давати шанс, а кому – ні.

Я спіймав подачу на плече, розвернувся і віддав назад Редові, котрий високо підстрибнув і спіймав м'яч. Можливо, колись ми гратимемо за U.S.C.^[5] Потім я помітив п'ятьох хлопців, що йшли тротуаром у нашому напрямку. Вони були не з моєї школи. Вони були нашими однолітками і виглядали небезпечно. Ми з Редом продовжували кидати м'яча, а вони стояли й спостерігали за нами.

Один з них ступив на газон. Він був найбільшим з-поміж них.

«Кинь мені м'яч,» сказав він Реду.

«Для чого?»

«Хочу перевірити чи зможу його упіймати.»

«Мені байдуже можеш ти його упіймати чи ні.»

«Кинь мені м'яча!»

«У нього тільки одна рука,» сказав я. «Не чіпляйся до нього.»

«Не лізь не у свої справи, мавпо!» Він повернувся до Реда. «Кинь мені м'яча.»

«Іди до дідька!» відказав Ред.

«Заберіть у них м'яч!» скомандував здоровань решті. Вони побігли на нас. Ред розвернувся й закинув м'яч на дах свого будинку. Дах був похилий, тому м'яч покотився назад, проте зачепився за ринву. Хлопці накинулись на нас. П'ятеро проти двох, подумав я, у нас нема шансів. Я отримав удар у скроню, замахнувся у відповідь і промазав. Хтось дав мені копняка. Це було дуже боляче, спина аж запекла. Раптом я почув дивний звук, схожий на постріл із рушниці, а потім один з хлопців упав, тримаючись за лоб.

«Чорт,» крикнув він, «мені череп розтрощили!»

Я бачив Реда, що стояв посеред газону. Здоровою рукою він тримав протез за зап'ястя. Було схоже, ніби він тримає кийок. Він ще раз махнув. Пролунав іще один постріл і ще один хлопець упав на землю. Я відчув приплив сміливості й зацідив одному просто в зуби. Я бачив як розбилася його губа і по підборіддю заюшила кров. Двоє, що залишились утекли геть. Потім здоровань, що повалився першим, підвівся, разом з ним устав іще один. Вони трималися за голови. Хлопець із розбитою губою стояв біля них. Вони відступили разом. Коли вони відійшли на безпечну відстань, здоровань розвернувся і сказав, «Ми ще повернемось!»

Ред погнався за ними, а я побіг за Редом. Вони почали тікати і ми гналися за ними, аж поки вони не зникли за рогом. Ми пішли назад і дістали з гаража драбину. Ми зняли м'яч і продовжили кидати його один одному...

Якось у суботу ми з Редом вирішили сходити в басейн на Біміні Стріт. Ред був дивним хлопцем. Він мало говорив, проте і я говорив небагато, тож ми поладнали. Все-одно не було про що балакти. Единим, про що я його колись запитав, була його школа й він відповів, що то була спеціальна школа і що вона коштувала його батькові певну суму.

Ми прийшли до басейну щойно по обіді, вибрали собі шафки й роздяглися. Плавки вже були на нас, під штанами. Потім Ред зняв свою руку й поклав до шафки. Після бійки я вперше побачив його без протеза. Я намагався не дивитися на його руку, що закінчувалася на рівні ліктя. Ми підійшли до місця, де треба дезинфікувати ноги в хлоровому розчині. Він смердів, проте запобігав поширенню грибка. Потім ми підійшли до басейну і стрибнули у воду. Вона також смерділа і як тільки я зайшов у неї, відразу ж попісяв. У басейні були люди різного віку – чоловіки й жінки, хлопчики й дівчатка. Реду подобалася вода. Він постійно пірнав і виринав. Потім він присів і підплів до мене. Він виплюнув воду. Я спробував поплавати. Я не міг не помічти Редової напівруки, не міг не дивитися на неї. Я постійно поглядав на неї, коли думав, що він не бачить цього. Вона закінчувалася на лікті, дещо заокруглена, і я бачив маленькі пальчики. Я не хотів на них дивитися, проте не міг інакше, мені здалось, що їх було всього три чи чотири, дуже маленьких. Вони були червоні і на кожному з них був маленький ніготь. Більшими вони не виростали; це було все. Мені не хотілося про це думати. Я пірнув. Я хотів налякати Реда. Я хотів схопити його ззаду за ноги. Я натикнувся на щось м'яке. Я відчув його обличчям. Це була дупа товстухи. Я відчув як вона схопила мене за волосся й витягла з води. На ній був блакитний купальний чепчик, зав'язаний навколо пдборіддя, мотузок якого в'їдався прямо в її плоть. На передніх зубах у неї були коронки а її подих смердів часником.

«Ах ти ж малий збоченець! Хотів стягти з мене труси, ге?»

Я вирвався і позадкував. Вона послідувала за мною, наступаючи й створюючи приливні хвилі своїми обвислими грудями.

«Ти малий гівнюк. Хочеш посмоктати мої цицьки? Ти ж збоченець, правда? Хочеш з'їсти моє лайно, маленький збоченцю?»

Я відійшов на більшу глибину. Я задкував, ступаючи кінчиками пальців. Я наковтався трохи води. А ця баба-пароплав і не думала зупинялась. Мені вже нікуди було відступати. Вона наздогнала мене. Її очі були бліді й порожні, в них не було кольору. Я відчув її тіло своїм.

«Помацай мою пизду,» сказала вона. «Я знаю, ти цього хочеш, тож давай, помацай її. Давай, давай!»

Вона чекала.

«Якщо не зробиш цього, я скажу рятувальнику, що ти чіпляєшся до мене і тебе посадять у в'язницю! Давай, помацай!»

Я не міг цього зробити. Раптом, вона простягла руку, схопила мене за член і смикнула. Вона мало його не відірвала. Я впав на спину і, захлинаючись та відбиваючись, виринув знову. Я опинився за шість футів від неї й поплив на мілину.

«Я скажу рятувальнику, що ти чіпляєшся до мене!» кричала вона.

До нас підплів якийсь чоловік. «Цей маленький сучий син!» показала вона на мене і крикнула чоловікові. «Він мацав мене за пизду!»

«Пані,» відповів чоловік, «хлопчик певно подумав, що то решітка для зливу.»

Я поплив до Реда.

«Слухай,» сказав я, «треба забиратися звідси! Та товстуха хоче сказати рятувальнику, що я мацав її пизду!»

«Для чого ти це зробив?» запитав Ред.

«Хотів перевірити, яка вона на дотик.»

«І яка ж вона?»

Ми вийшли з басейну і пішли в душ. Ред причепив свій протез і ми одяглися. «Ти дійсно це зробив?» запитав він.

«Колись же ж треба починати.»

Десь через місяць Редова родина переїхала. Вони просто зникли одного дня. Просто так. Ред мене навіть не попередив. Його більше не було, футболу більше не було і тих маленьких пальчиків з нігтями також більше не було. Він був хорошим хлопцем.

16

Я точно не зінав, чому Чак, Едді, Джин та Френк прийняли мене до своїх ігор. Певно це сталося тому, що з'явився ще один хлопець і їм знадобився третій у команду. Мені все ще бракувало практики, щоб стати дійсно хорошим гравцем, проте я продовжував розвиватись. Субота була найкращим днем. Саме тоді ми влаштовували великі ігри, до нас приїздили інші хлопці й ми грали у футбол на вулиці. Ми грали жорстоко, коли гра проходила на газоні, та коли ми були на вулиці, ми грали з блоками. Тоді було більше пасів, так як неможливо далеко забігти, коли тебе постійно блокують.

Вдома були постійні негаразди, батько з матір'ю увесь час билися, тому, як наслідок, вони забували про мене. Я ходив грати у футбол щосуботи. Якось під час однієї гри я прорвався у вільну зону за спину захисників й побачив, як Чак кинув м'яч. Це була висока крученя подача, я побіг за нею. Я озирнувся, побачив, як м'яч наближається, відчув його у руках і був готовий зробити тачдаун.

Та раптом почув батьків голос: «ГЕНРІ!» Він стояв перед будинком. Я передав м'яч одному з хлопців з моєї команди, щоб він вибив, а сам поплентався до батька. Він був сердитий. Я відчував його злість. Він завжди виставляв одну ногу вперед, його обличчя червоніло, а пузо гойдалося вгору-вниз у такт диханню. Він був шість футів і два дюйми зросту і, як я вже й казав, коли сердився перетворювався на суцільні вуха, рот і ніс. Я не міг поглянути йому в очі.

«Отож,» промовив він, «ти вже достатньо дорослий, щоб стригти газон. Ти вже достатньо дорослий для того, щоб стригти його, рівняти і поливати, а потім орошувати квіти. Пора вже почати щось робити. Пора підняти дупу!»

«Але ж я граю у футбол із хлопцями. Субота – мій єдиний день.»

«Ти хочеш мені перечити?»

«Ні.»

Я бачив, як батько спостерігає за мною з-за портьєри. Щосуботи вони влаштовували прибирання вдома. Пилососили килими й

полірували меблі. Знімали килими, вощили підлогу й стелили їх назад. Навіть не було видно, що підлога навощена.

Газонокосарка й вирівнювач стояли на під'їздній доріжці. Він показав мені їх. «Бери косарку і йди газоном, нічого не пропускаючи. Витрушуй збирач ось сюди, коли він заповниться. А коли закінчиш в одному напрямку, починай рухатися в іншому, зрозумів? Спершу рухаєшся на північ і південь, потім – на схід і захід. Все ясно?»

«Так.»

«І не корч із себе мученика, а то зроблю тебе дійсно *нешасним!* Після того, як закінчиш косити, бери вирівнювач. Підстригай ним краї газону. Починаєш *попід* огорожею, зрізаючи кожну травинку! Потім... одягаєш ось це кругле лезо *обстригаєш* по периметру. По краях газон має бути ідеально *рівним!* Второпав?»

«Так.»

«А як закінчиш із цим, береш ось це...»

Батько показав мені сікатора.

«...стаєш на коліна і проходиш, зрізаючи билинки, що все ще стирчать. А потім береш шланг і поливаєш огорожу і клумби. Потім вмикаєш розприскувач і ставиш на п'ятнадцять хвилин на кожній частині газону. Як закінчиш на подвір'ї у садку, переходиш на задній двір і в той садок. Якість питання?»

«Ні.»

«А тепер, я тобі ще щось скажу. Після того, як закінчиш, я вийду і все перевірю **І НЕ ДАЙ БОЖЕ ЗНАЙДУ ХОЧА Б ОДНУ БИЛИНКУ, ЩО СТИРЧИТЬ! ХОЧА Б ОДНУ! ІНАКШЕ...!**»

Він розвернувся, пройшов доріжку, минув ганок, відчинив двері, грюкнув ними і зник у своєму будинку. Я взяв косарку, вивів її на газон і почав штовхати її в першому напрямку, на північ і південь. Я чув, як хлопці на вулиці грали у футбол...

Я закінчив косити, рівняти й поливати передній газон. Я оросив клумби, встановив розприскувач і попрямував на заднє подвір'я. Передній газон сполучався із заднім невеликою смugoю. Її я також підстриг. Я не знав, чи був я нешасним. Мені було занадто сумно, щоб бути нещасливим. Здавалося, ніби усе на світі перетворилося на газон, а я брів через нього. Я все працював і працював, аж поки не здався. Це

б зайняло цілі години, увесь день, і гра встигла б закінчитись. Хлопці б пішли додому, субота б завершилась, а я все ще б працював.

Тільки я почав стригти задній двір, як помітив батька з матір'ю, що спостерігали за мною з веранди. Вони стояли мовчки, нерухомо. Проходячи повз них, я почув, як мати сказала батьку, «Поглянь, він не пітніс так як ти, коли косиш газон. Поглянь який він спокійний.»

«СПОКІЙНИЙ? ВІН НЕ СПОКІЙНИЙ, ВІН ПРОСТО ДОХЛЯК!»

Коли я проходив знову, то почув:

«ШТОВХАЙ ШВИДШЕ! А ТО ПОВЗЕШ, ЯК СЛИМАК!»

Я прискорився. Було важко, та я не здавався. Я все набирав і набирав швидкість. Я вже майже біг з косаркою. Трава летіла так швидко, що значна її частина перелітала збирач. Я знав, що це розіздить його.

«АХ ТИ Ж СУЧИЙ СИНУ!» закричав він.

Я бачив як він збіг із ганку й помчав у гараж. Він вийшов звідти з палкою, довжиною в фут. Краєм ока я помітив, як він кинув нею в мене. Я бачив як вона наближається, проте навіть не спробував ухилитися. Вона вдарила мене ззаду по правій нозі. Біль був нестерпний. Ногу звело і мені довелось примушувати себе йти. Я штовхав косарку, намагаючись не кульгати. Коли я розвернувся, щоб зрізати іншу частину, в мене на заваді стала палка. Я підняв її, відикнув убік і продовжив рух. Біль все наростиав. Батько підійшов збоку.

«СТИЙ!»

Я зупинився.

«Я хочу, щоб ти повернувся і ще раз пройшовся там, де трава не потрапила у збирач! Ти зрозумів?»

«Так.»

Батько пішов назад у будинок. Я бачив, як вони з матір'ю спостерігали за мною з веранди.

Закінчивши косити, я мав змести усю траву з доріжки, а потім помити її. Я вже майже закінчив, лишалося ще полiti газон з розприскувача. Я саме діставав шланг, щоб установити розприскувач, коли з будинку вийшов батько.

“Поки ти ще не почав поливати, хочу перевірити чи нічого не стирчить.”

Батько вийшов на середину газону, опустився на четвереньки й поклав голову боком на траву, вишукуючи кожну травинку, що стирчала. Він дивився, крутячи шию й прискіпливо приглядаючись. Я чекав.

“АГА!”

Він підстрибнув і побіг до будинку.

“МАМО! МАМО!”

Він забіг усередину.

“Що там?”

“Я знайшов волосинку!”

“Справді?”

“Ходімо, я покажу!”

Він швидко вийшов з будинку, за ним пленталась мати.

“Ось тут! Тут! Поглянь!”

Він опустився на коліна.

“Я бачу! Навіть дві!”

Мати нахилилася до нього. Я думав, вони збожеволіли.

“Бачиш?” запитав він у неї. “Дві волосинки. Бачиш?”

“Так, татку, я їх бачу...”

Вони піднялися. Мати пішла в будинок. Батько поглянув на мене.

“У ванну.”

Батько зачинив двері.

“Знімай штани.”

Я чув як він дістає пасок. Права нога все ще боліла. Байдуже, що я вже відчував удари паска багато разів до цього. Байдуже, що ззовні був цілий світ, що навіть не підозрював про все це. Там були мільйони людей, собак, котів та мишей, будинків, вулиць, та це не грало жодної ролі. В той момент існували лише батько, пасок, ванна кімната і я. Він використовував цей пасок для загострення бритви і рано зранку я бачив як він стояв перед дзеркалом у ванній вкритий білою піною й голився. Перший удар паска огрів мене. Звук був плоским і рівним, сам по собі майже такий же ж поганий, як і біль. Ще один удар. Батько був ніби якась машина, що махала тим паском. Я почувався ніби у могилі. Пролунав ще один удар і я подумав, що це вже останній. Але ні. За ним послідував іще один. Я не ненавидів його. Він був просто нестерпний, я хотів кудись втекти від нього. Я не міг заплакати. Мені

було занадто паршиво, щоб плакати, я був надто розгубленим. Пасок удалив іще раз. Потім він спинився. Я почув, як він вішає пасок.

“Наступного разу,” сказав він, “Я не хочу бачити жодного волоска.”

Я чув, як він вийшов з кімнати. Він зачинив двері. Стіни стали прекрасними, ванна стала прекрасною, умивальник і шторка на душі стали прекрасними, навіть унітаз став прекрасним. Батька не було поряд.

17

З усіх сусідських хлопців Френк був найкращим. Ми подружилися, почали ходити всюди разом, нам не треба було більше нікого. Френка вигнали зі свого гурту, тож він почав товарищувати зі мною. Він був не таким як Девід, що ходив зі мною додому зі школи. У Френка було набагато більше переваг, ніж у Девіда. Я навіть приїздився до католицької церкви лише тому, що Френк ходив туди. Батькам подобалось те, що я ходив до церкви. Недільні меси були нудними. І нам треба було ходити на уроки Катехізису. Нам треба було вивчати книгу Катехізису. Вона складалася з нудних запитань і відповідей.

Одного дня ми сиділи у мене на ганку і я читав Катехізис уголос Френку. Я саме читав рядок, “У Бога є тілесні очі й він бачить усе.”

“Тілесні очі?”

“Так.”

“Такі?” запитав він.

Він стиснув руки в кулаки й прикладав їх до очей.

“У нього замість очей пляшки від молока,” сказав Френк, прикладаючи кулаки до очей і повертаючись до мене. Потім він почав сміятися. Я також зареготав. Ми довго сміялися. Потім Френк перестав.

“Думаєш, Він нас чув?”

“Думаю так. Якщо Він усе бачить, то певно й усе чує.”

“Мені страшно,” сказав Френк. “Він може нас убити. Як думаєш, Він нас уб'є?”

“Не знаю.”

“Давай краще сядемо й почекаємо. Не рухайся. Сиди тихо.”

Ми сіли на сходи й чекали. Ми сиділи доволі довго.

“Мабуть Він не збирається робити це зараз,” сказав я.

“Він чекає Свого часу,” сказав Френк.

Ми почекали ще годинку, а потім пішли до Френка. Він саме збирав модель літака і мені хотілось поглянути на неї...

Якось ми вирішили сходити а своє перше сповідання. Ми пішли до церкви. Ми знали одного з проповідників, головного. Одного разу ми зустріли його біля кіоску з морозивом і він заговорив до нас. Ми навіть одного разу були в нього вдома. Він жив по сусідству з церквою разом зі своєю старою. Під час візиту, ми задавали йому різні питання стосовно Бога. Типу, якого Він зросту? І чи Він просто сидить у кріслі цілий день? А він приймає ванну, як усі решта? Священник ніколи не давав прямих відповідей на наші запитання, проте, він все-одно був хорошим хлопцем, у нього була гарна посмішка.

Ми підходили до церкви, думаючи про сповідь, про те, якою вона має бути. Дорогою до нас пристав бродячий пес. Він був дуже худий і голодний. Ми зупинилися й погладили його, почухали спину.

“Шкода, що собаки не можуть потрапити до раю,” сказав Френк.

“А чому?”

“Треба бути охрещеним, щоб потрапити туди.”

“Тоді треба його охрестити.”

“Ти так думаєш?”

“Він заслуговує на рай.”

Я взяв пса на руки й ми увійшли до церкви. Ми підійшли з ним до миски зі святою водою і я тримав його, поки Френк бризкав воду йому на лоба.

“І сим освячує тебе,” сказав Френк.

Ми винесли його надвір і поставили на тротуар.

“Він навіть виглядає інакше,” сказав я.

Пес розвернувся і побіг тротуаром. Ми повернулися у церкву, зупинились біля святої води, змочили у ній пальці й перехрестилися. Ми стали на коліна біля лави неподалік від будки для сповіді й стали чекати. З-за завіси вийшла товстуха. Від неї тхнуло. Я відчував її сморід, поки вона проходила повз. Її запах змішувався із запахом церкви, що смерділа сечею. Щонеділі туди ходили люди й нюхали ту сечу — нюхали й нічого не казали. Я хотів сказати про це священнику, та не міг. Певно, виною цьому були свічки.

“Я пішов,” сказав Френк.

Він підвівся і пройшов за завісу. Його не було доволі довго. Коли він виходив, то усміхався.

“Це було чудово, просто чудово! Тепер твоя черга!”

Я підвівся, відсунув завісу і увійшов. Там було темно. Я опустився на коліна. Все, що я міг розгледіти, була перетинка. Френк казав, що за нею сидить Бог. Ставши на коліна, я спробував подумати про щось погане, що я вчинив, та в голову нічого не йшло. Я просто стояв там, намагаючись думати, та не міг. Я не знати що робити.

“Починай,” почувся голос. “Говори.”

Голос був сердитий. Я не думав, що звідти пролунає бодай щось. Я думав, що у Бога вдосталь часу. Я боявся. Я вирішив збрехати.

“Що ж,” мовив я. “Я... ударив батька. І... прокляв матір... Я вкрав гроші з материної сумки. І витратив їх на цукерки. Я проколов Чаків м'яч. Я заглядав дівчаткам під спідниці. Я вдарив матір. Я їв козюльки. Це все. Крім того, що сьогодні я охрестив собаку.”

“*Tu охрестив собаку?*”

Я був знищений. Це Смертний Гріх. Мене вже нічого не врятує. Я підвівся, щоб утекти. Я не знати, чи голос порадив мені молитися, чи взагалі нічого не сказав. Я відсунув завісу і вийшов до Френка. Ми вийшли із церкви й зупинились на вулиці.

“Я відчуваю очищення,” сказав Френк, “а ти?”

“Hi.”

Я більше ніколи не ходив до сповіді. Це було навіть гірше, ніж ранкова меса.

18

Френк любив літаки. Він давав мені читати всі свої журнали про Першу Світову Війну. Найкращим з них був «Літаючі Аси». Бої були просто захопливі, літаки неперевершенні. Мені не подобалось те, що німці завжди програвали, проте все решта було просто чудове.

Мені подобалось ходити до Френка по журнали. Його мати носила високі підбори і в неї були неперевершенні ноги. Коли вона сиділа у кріслі, то завжди схрещувала їх і її спідниця високо задиралась. А Френків батько в той час сидів у іншому кріслі. Його батьки постійно пили. Його батько був пілотом під час Першої Світової й потрапив у аварію. Замість кістки в одній руці у нього був металевий штир. Він отримував пенсію. З ним було все добре. Коли ми приходили, він завжди говорив з нами.

“Як справи, хлопці? Як життя?”

Згодом ми дізналися про те, що скоро мало відбутись авіашоу. Це мав бути грандіозний захід. У Френка була карта і ми вирішили поїхати туди автостопом. Я думав, що таким чином нам ніколи не дістались на шоу, проте Френк запевнив мене, що все буде гаразд. Його батько дав нам грошей

Ми вийшли на бульвар із картою й відразу ж упіймали машину. За кермом був стариган з вологими губами, котрі він постійно облизував, на ньому була стара сорочка в клітинку, котру він защібав аж під шию. На ньому не було краватки. У нього були дивні брови, що спадали прямо на очі.

“Мене звуть Деніел,” сказав він.

Френк відповів, “Це Генрі. А я Френк.”

Деніел продовжував їхати. Потім він дістав пачку “Лакі Страйк” і підкурив.

“А ви, хлопці, живете вдома?”

“Так,” відпові Френк.

“Так,” сказав я.

Деніелова сигарета вже встигла промокнути від його губ. Він зупинив машину біля світлофора.

“Вчора я був на пляжі й там під пірсом упіймали двох хлопців. Копи зловили їх і кинули за грати. Один із них відсмоктував іншому. Але яке тим копам було до того діло? Мене це злить.”

Світло змінилося і Деніел попрямував далі.

“А вам не здається, що це тупо? Затримувати хлопців за відсос?”

Ми не відповідали.

“Ну,” сказв Деніел, “хіба вам не здається, що двоє хлопців мають право на хороший відсос?”

“Думаю так,” сказав Френк.

“Ага,” кивнув я.

“А куди ви ідете, хлопці?” запита Деніел.

“На авіашоу,” відповів Френк.

“А, авіашоу! Я люблю авіашоу! Давайте зробимо так, ви візьмете мене з собою, а я довезу вас прямо ісінько на місце.”

Ми мовчали.

“Як вам такий варіант?”

“Добре,” сказав Френк.

Френків батько дав нам грошей на вхід і на дорогу, та ми вирішили зекономити на транспорті, поїхавши автостопом.

“Може, давайте краще поїдемо на пляж,” сказав Деніел.

“Ні,” сказав Френк, “ми хочемо на авіашоу.”

“На пляжі веселіше. Ми можемо плавати навипередки. І, до того ж, я знаю місце, де нас ніхто не потурбує. Я б ніколи не пішов під пірс.”

“А ми хочемо на авіашоу,” сказав Френк.

“Добре,” сказав Деніел, “поїдемо на авіашоу.”

Коли ми приїхали на парковку перед авіашоу, ми вийшли з машини і поки Деніел зачиняв дверцята, Френк сказав, “БІЖИ!”

Ми побігли до входу і Деніел помітив, як ми тікали.

“ГЕЙ ВИ, МАЛІ ЗБОЧЕНЦІ! АНУ ПОВЕРНІТЬСЯ! БІГОМ НАЗАД!”

Ми продовжували бігти.

“Господи,” сказав Френк, “той сучий син божевільний!”

Ми були вже майже біля воріт.

“Я ВАС ЗНАЙДУ!”

Ми заплатили і забігли всередину. Шоу ще не почалося, проте там було вже багато народу.

“Давай сховася під трибunoю, там він нас не знайде,” мовив Френк.

Тимчасова трибуна була збудована з дощок, що слугували лавками. Ми сховалися під нею. Там ми побачили двох хлопців, що стояли посередині й дивилися вгору. Їм було десь по 13-14 років, обоє були на два-три роки старшими за нас.

“На що вони дивляться?” запитав я.

“Давай підійдемо й глянемо,” відповів Френк.

Ми підійшли. Один з хлопців помітив нас.

“Ану, задрипанці, геть звідси!”

“На що ви дивитеьсъ, хопці?” запитав Френк.

“Я ж сказав вам забиратися звідси!”

“Та ну, Марті, нехай подивляться!”

Ми підійшли туди, де стояли вони. Поглянули вгору.

“Що це?” спитав я.

“Чорт, ти хіба сам не бачиш?” запитав один з них.

“А що я маю бачити?”

“Це пизда.”

“Пизда? Де?”

Він показав.

Там сиділа жінка з відгорнутою сукнею. На ній не було трусиців, тож якщо подивитись між дошками, можна було побачити її пизду.

“Бачиш?”

“Ага, бачу. Це пизда,” сказав Френк.

“А тепер, хлопці, марш звідси й тримайте роти на замку.”

“Але ми хочемо ще трохи подивитися,” сказав Френк. “Дайте нам ще трохи часу.”

“Добре, тільки не дуже довго.”

Ми стояли й дивилися вгору.

“Я бачу,” сказав я.

“Це пизда,” сказав Френк.

“Це дійсно пизда,” сказав я.

“Так,” сказав один із старших, “це справді вона.”

“Я запам'ятаю це на все життя,” сказав я.

“Гаразд, хлопці, досить з вас.”

“Чому?” запитав Френк. “Чому нам не можна подивитись?”

“Тому що,” сказав один з них, “я збираюсь дещо зробити. А тепер валіть звідси!”

Ми пішли геть.

“Цікаво, що він збирається утнути?” запитав я.

“Не знаю,” відказав Френк, “мабуть хоче кинути камінцем.”

Ми вийшли з-під трибуни і озирнулися навколо, чи нема поблизу Деніела. Ми його не побачили.

“Мабуть, він пішов,” мовив я.

“Таких, як він не цікавлять літаки,” сказав Френк.

Ми вилізли на трибуну й почали чекати на початок шоу. Я розгледівся й поглянув на присутніх жінок.

“Цікаво, котра з них то була?” спитав я.

“Ta звідси так і не вгадаєш,” відповів Френк.

Почалось авіашоу. Там був хлопець на “Фоккери”^[6], що виконував трюки. Він крутився і вертівся, заходив у штопор, майстерно виходив з нього, нісся над самою землею й виконував Іммельмана.^[7] Свій найкращий трюк він виконував з гаками на кожному крилі. На двох жердинах на висоті близько шести футів над землею були почеплені дві червоні хустинки. Фоккер підлетів, схилив крило й підчепив ним одну з хустинок. Потім він розвернувся й іншим крилом зробив те ж саме з другою.

За ним послідували нудні трюки зі скайрайтингу^[8], дурні перегони на повітряних кулях, а потім почалось щось дійсно цікаве — перегони навколо чотирьох стовпів, близько до землі. Літаки повинні були зробити дванадцять кіл навколо стовпів і той, хто прийде перший, отримував приз. Пілота автоматично виключали, якщо він пролітав над стовпами. Літаки стояли на землі й розігрівались. Всі вони мали різну конструкцію. Один мав довгий тонкий фюзеляж із ледь помітними крилами. Інший був товстий і круглий, схожий на футбольний м'яч. Ще один був одним суцільним крилом, майже без фюзеляжу. Всі були різні й усі яскраво розфарбовані. Головний виграш складав 100 доларів. Поки вони розігрівались на землі, у мене з'явилось передчууття, що має статися щось захопливе. Мотори ревіли так, ніби хотіли вирватись на волю і коли дали відмашку всі машини разом злетіли. Всього було шість літаків і їм ледве витачало місця, коли вони облітали стовпи.

Деякі пілоти брали нижче, деякі вище, а хтось розмістився посередині. Хтось летів швидше й заповільнювався на поворотах, хтось — повільніше й робив різкі повороти. Це було водночас і захопливо і страшно. Раптом один із них втратив крило. Літак упав на землю, підскаючи й випускаючи язики полум'я й клуби диму. Він перекинувся на спину, до нього під'їхала карета швидкої пожежна машина. Решта літаків продовжували перегони. Раптом в одного з них вибухнув двигун, а те що залишилось, упало на землю. Тільки-но торкувавшись землі, ці залишки розвалилися. Проте сталося дещо дивне. Пілот виліз із кабіни через капот і став, очікуючи допомоги. Він помахав натовпу, а той у відповідь несамовито зааплодував.

Раптом, сталося найгірше. Двоє літаків зчепилися крилами під час повороту. Вони обидва впали й розбилися, зайнявшись полум'ям. Знову з'явилися швидка й пожежники. Було видно як вони дістали звідти двох хлопців і поклали їх на ноші. Було сумно думати, що ці двоє хоробрих молодців залишаться інвалідами решту життя.

На дистанції залишилось тільки два літаки, номери 5 і 2. Номер 5 був тонким літаком майже без крил і він був набагато швидшим за номер 2. Номер 2, той, що нагадував м'яч, хоча й був повільнішим, проте здобував перевагу на поворотах. Та це не допомагало. Номер 5 продовжував відрив.

“Літак номер 5,” оголосив коментатор, “на два кола попереду і йому лишилося ще два.”

Здавалося, ніби номер 5 виграє головний приз. Та раптом він врізався у стовп. Замість того, щоб зробити поворот, він влетів у стовп і звалив його долі. Він попланував уздовж поля, опускаючись усе нижче і нижче, чмихаючи мотором, поки не врізався у землю. Колеса спружинили і він підстрибнув високо вгору, перекинувся й зарив носом у землю. Швидкій і пожежникам довелось їхати далеченько.

Номер 2 продовжував кружляти навколо трьох стовпів, що лишились і одного зваленого поки нарешті приземлився. Він став переможцем. Пілот виліз з кабіни. Це був товстий хлопець, такий як і його літак. Я очікував побачити міцного красеня. Йому пощастило. Майже ніхто не аплодував.

Під кінець шоу влаштували змагання парашутистів. На землі було намальоване коло, велика мішень і той, хто приземлиться найближче до центру, мав стати переможцем. Як на мене, це було нудно. Цьому

змаганню бракувало шуму й дії. Учасники просто стрибали й мали приземлитися на ціль.

“Мені це не подобається,” сказав я Френку.

“Мені теж,” відповів він.

Паращутисти продовжували приземлятися біля цілі. З літаків у нас над головами вистрибнуло ще кілька чоловік. Раптом натовп почав охати і ахати.

“Поглянь!” крикнув Френк.

Один парашут розкрився лише частково. В ньому не було достатньо повітря. Він падав швидше за інших. Було видно, як спортсмен бив його ногами й руками, намагаючись розкрити.

“Господи Ісусе,” сказав Френк.

Хлопець продовжував падати все нижче і нижче, вже можна було розгледіти його краще. Він продовжував смикати за шворки, намагаючись розкрити парашут, та нічого не допомагало. Він упав на землю, злегка підскочивши й завмер. Напіврозкритий парашут опустився на нього.

Решту стрибків відмінили.

Ми вийшли разом із натовпом, все ще озираючись у ошуках Деніела.

“Тільки давай назад поїдемо не автостопом,” попросив я Френка.

“Добре,” відповів він.

Виходячи звідти я не міг зrozуміти, що мене найбільше вразило: авіаперегони, трагічне падіння парашутиста чи пизда.

19

У п'ятому класі справи йшли дещо краще. Учні здавалися менш ворожими, крім того я добряче підріс. Мене все ще не брали до шкільної команди, проте й стали більше боятися. Девід зі своєю скрипкою зник. Його родина переїхала. Я ходив додому сам. Часто мене переслідував один чи двоє хлопців, найгіршим із яких був Хуан, проте далі справа не заходила. Хуан курив сигарети. Він слідував за мною покурючи цигарку і з ним щоразу був інший посіпака. Він ніколи не ходив сам. Це мене дещо насторожувало. Я хотів, щоб вони це припинили. Хоча, з іншого боку, мені було байдуже. Хуан мені не подобався. Мені взагалі ніхто не подобався в тій школі. Думаю, вони це знали. Певно, саме тому мене й не любили. Мені не подобалось як вони ходили, їхній вигляд чи говор, хоча також мені не подобались і власні мати з батьком. Мені все ще здавалося, що навколо мене пустий білий простір. Я все ще відчував легку нудоту. Хуан був темношкірим і носив мідний ланцюжок замість поясу. Дівчата боялися його, так само, як і хлопці. Він та один з його посіпак слідували за мною додому майже щодня. Я заходив у будинок, а вони залишались надворі. Хуан курив сигарету з агресивним виглядом, а його друг стояв поруч. Я спостерігав за ними крізь портьєру. Потім вони йшли геть.

Micis Фретаг була нашою вчителькою англійської. На першому уроці вона запитала як нас усіх звуть.

“Я хочу познайомитися з усіма,” сказала вона.

Вона усміхнулась.

“Думаю, у кожного з вас є батько. Було б цікаво дізнатися чим заробляють на життя ваші батьки. Почнемо з першої парті й підемо далі по черзі. Отож, Мері, ким працює твій тато?”

“Він садівник.”

“О, як чудово! Так, тепер наступний... Ендрю, а що робить твій тато?”

Це було жахливо. Всі батьки у нас на вулиці втратили роботу. І мій батько також втратив свою. Батько Джина сидів на ганку цілими днями. У всіх батьки були безробітними, окрім Чакового — він

працював на м'ясокомбінаті. Він водив червону машину з логотипом компанії на боку.

“Мій батько пожежник,” сказав наступний.

“Ух ти, як цікаво,” мовила місіс Фретаг. “Наступний.”

“Мій батько адвокат.”

“Так, далі.”

“Мій батько... поліцейський...”

А що казати мені? Мабуть, лише батьки з нашої вулиці були безробітними. Я чув про крах фондоюї біржі. Це означало, що сталося щось погане. Напевно, фондова біржа обвалилася тільки на нашій вулиці.

“Номер вісімнадцять.”

“Мій батько кіноактор...”

“Дев'ятнадцять...”

“Мій тато скрипаль...”

“Двадцять...”

“Мій батько працює в цирку...”

“Двадцять один...”

“Мій батько водій автобуса...”

“Двадцять два...”

“Мій батько співає в опері...”

“Двадцять три...”

Двадцять три. Це був я.

“Мій батько дантист,” ляпнув я.

Місіс Фретаг пройшла через усіх учнів, аж поки не закінчила номером тридцять три.

“У моого батька немає роботи,” сказав номер тридцять три.

Блядь, подумав я, мені також треба було це сказати.

Одного дня місіс Фретаг дала нам завдання.

“Наш видатний президент, Герберт Гувер, збирається відвідати Лос-Анджелес цієї суботи і виступити з промовою. І я хочу, щоб ви написали есе про ваші враження від промови президента Гувера.”

Субота? Я точно не міг піти. Треба було косити газон. Потім рівняти його. (Мені ніколи не вдавалося зрізати всі волосинки.) Майже кожної суботи мене пороли шкіряним паском через те, що батько знаходив волосину. (Також мене лупцювали ще протягом тижня, інколи навіть двічі, за речі, які я не зробив, або ж зробив неправильно.)

В мене не було шансів відпроситися у батька піти подивитися на президента Гувера.

Тож я й не пішов. Тієї суботи я просто взяв листок паперу й почав вигадувати, ніби я бачив Президента. Його відкрита машина неспішно в'їжджає на стадіон. Одна машина, з секретними агентами всередині, йде попереду, а дві інші — позаду. Агенти — мужні хлопці з пістолетами для того, аби захистити нашого Президента. Глядачі піднялися, коли президентова машина в'їхала на стадіон. Такого ще не було. Це був сам Президент. Це був він. Він помахав нам. Ми зааплодували. Оркестр заграв. У нас над головами кружляли чайки, ніби й вони зустрічали Президента. В небі снували літаки. Вони викреслювали напис: "Процвітання чекає вже за рогом." Президент підвівся у машині, і як тільки він це зробив, хмари розступилися і йому на обличчя впав сонячний промінь. Здавалося, ніби й Бог вітає його. Потім машини спинились і наш великий Президент, оточений секретними агентами, підвівся на платформу для промови. Як тільки він став біля мікрофона, з неба спустилася пташка й сіла біля нього. Президент помахав пташці й засміявся і ми всі засміялися разом із ним. Він почав говорити, а ми всі слухали. Я майже не чув промови, тому що сидів біля автомату з поп-корном, котрий сильно гудів, та я чув його слова про те, що проблеми в Манчжурії не такі вже й серйозні і що у нас скоро все налагодиться і тому не варто хвилюватися, що все, що від нас вимагається — це вірити в Америку. Для всіх знайдеться робота. У нас буде достатньо дантистів і достатньо зубів, щоб виrivати, достатньо пожеж і достатньо пожежників, щоб їх гасити. Заводи і фабрики знову запрацюють. Наші друзі в Південній Америці сплатять свої борги. Скоро ми знову спатимемо солодко з повними шлунками й легкими серцями. Господь і наша велика країна огорнуть нас любов'ю і захистять від зла, від соціалістів, проженуть геть усі національні жахи навіки...

І лише аж коли сонце почало сідати, а день потроху переходив у багряно-золотистий прекрасний вечір, Президент вислухав аплодисменти, помахав рукою, повернувся до машини, сів у неї й поїхав у супроводі свого кортежу з секретних агентів. Ми всі бачили й чули президента Гувера.

Я здав своє есе у понеділок. У вівторок місіс Фретаг зібрала клас.

“Я прочитала ваші есе про візит нашого видатного президента до Лос-Анджелесу. Я була там. Я помітила, що деякі з вас не змогли прийти з різних причин. Для тих, хто не зміг бути там присутнім, я зачитаю ось цей твір Генрі Чінаскі.”

Клас тривожно замовк. Я був найменш популярним учнем. Всі почувалися так, ніби їхні серця проштрикнули гострим ножем.

“Це надзвичайно творча робота,” сказала місіс Фретаг і почала читати мій твір. Звучало це доволі непогано. Всі уважно слухали. Мої слова заповнили кімнату від дошки до дошки, вони відбивалися від стелі й падали долі, вкриваючи туфлі місіс Фретаг, й збиралися на підлозі. Деякі з найгарніших дівчат почали зиркати на мене. Всі круті хлопці почувалися попущеними. Їхні твори не були варті й шматка лайна. Я упивався власними словами, ніби спраглий у пустелі. Я навіть почав їм вірити. Я бачив, як Хуан сидів з таким виразом, ніби я дав йому в носа. Я випрямив ноги й відкинувся на спинку. Скорі все закінчилось.

“На цій урочистій ноті,” промовила місіс Фретаг, “можете бути вільними...”

Всі підвелися й почали збиратись.

“Тільки не ти, Генрі,” сказала місіс Фретаг.

Я знову сів, а місіс Фретаг підійшла й глянула на мене.

Потім, вона промовила, “Генрі, ти там був?”

Я не зінав, що відповісти. Просто не зінав. Я відповів, “Ні, не був.”

Вона посміхнулась. “Це робить твою роботу ще ціннішою.”

“Так, пані...”

“Можеш іти, Генрі.”

Я встав і вийшов. Я попрямував додому. Значить, це те, що їм потрібно: брехня. Прекрасна брехня. Ось чого вони всі хочуть. Люди просто ідіоти. Мені це починало подобатись все більше. Я озирнувся. Хуан зі своїм посіпакою не йшли за мною. Мої справи покращувались.

20

Іноді ми з Френком сходилися з Чаком, Еді та Джином. Та завжди щось траплялося (зазвичай через мене) і мене проганяли, а Френка проганяли через те, що він був моїм другом. Мені подобалося тусуватися з Френком. Ми всюди їздили автостопом. Одним з наших улюблених місць була кіностудія. Ми пролазили туди під парканом, порослим високими бур'янами. Ми бачили високу стіну й сходи, що використовувалась для зйомок “Кінг-Конга”. Ми бачили муляжі дерев і будинків. У будинків був лише фасад і більше нічого. Ми були там багато разів, аж поки нас не прогнали охоронці. Тоді ми почали їздити на пляж у кімнату сміху. Ми проводили там по три-четири години. Нам запам'яталося те місце. Насправді там було не так вже й класно. Туди ходили в основному, щоб поселяти й посрести, кругом валялися порожні пляшки. Підлога сортиру була всіяна використаними зморщеними презиками. А ще в тому приміщенні спали бомжі після його закриття. В кімнаті сміху насправді не було нічого смішного. Лабіrint з дзеркал спершу здавався веселим. Ми гуляли там, аж поки не вивчили його напам'ять і нам не набридло. Ми з Френком ніколи не бились. Нам все було цікаво. Якось на причалі показували фільм про кесарів розгин, тож ми пішли подивитися його. Там було повно крові. Під час кожного розрізу кров била фонтаном, а потім діставали дитину. А ще ми ходили рибалити і коли нам вдавалося щось упіймати, ми продавали його старим єврейкам, що сиділи на лавочках. Батько лупцював мене кожного разу, коли я втікав кудись із Френком, та я думав, що все-одно він мене битиме, тож чому б не розважитись.

Втім в мене ще були неприємності з сусідськими дітьми. Батько лише погіршував ситуацію. Наприклад, одного разу він купив мені костюм індіанця з луком і стрілами, в той час, як у інших дітей були костюми ковбоїв. Продовжувалося те ж, що й у школі — мене травили. Ці ковбої оточували мене зі своїми пістолетами, а я вкладав стрілу в свій лук, натягував тятиву й чекав. Після цього вони відступали. Я ніколи не вдягав той костюм, аж поки батько не змушував мене.

Чак, Едді та Джин продовжували виганяти мене, потім знову приймали, а потім ми знову сварилися.

Одного дня я просто собі стояв на вулиці. Я був ні в поганих, ні в гарних стосунках з хлопцями, просто чекав, коли вони забудуть останній раз, коли я розізвив їх. Мені не було чим зайнятися. Більш простір і очікування. Мені набридло просто стовбичити, тож я вирішив прогулятися на схід до кінотеатру на бульварі Вашингтона, а потім назад до бульвару Вест Адамс. Можливо пройшовся б біля церкви. Тож я вирушив у дорогу. Раптом я почув голос Едді:

“Генрі, Генрі, ходи сюди!”

Хлопці стояли в проході між двома будинками. Едді, Френк, Чак та Джин. Вони на щось дивилися. Вони схилилися надвеликим кущем і спостерігали.

“Іди сюди, Генрі!”

“Що там?”

Я підійшов до них.

“Тут павук зараз зжере муху!” сказав Едді.

Я глянув. Павук сплів павутину між гілками куща і туди потрапила муха. Павук виглядав дуже збудженим. Муха трусила павутину, намагаючись звільнитись. Вона безпорадно несамовито дзижчала, поки павук обмотував її павутиною все більше і більше. Він все снував навколо неї, огортаючи її поки вона дзижчала. Він був дуже великим і гідким.

“Зараз він її прикінчить!” вигукнув Чак. “Зараз він її вжалить!”

Я проштовхався між хлопцями й вибив павука і муху ногою з павутини.

“Якого дідька ти наробив?” запитав Чак.

“Ти ж сучий сину!” крикнув Едді. “Ти все зіпсуває!”

Я відступив. Навіть Френк дивився на мене дивно.

“Давайте провчимо його!” заволав Джин.

Вони стояли між мною і вулицею. Тож я побіг углиб двору чийогось будинку. Вони погналися за мною. Я робіг крізь задній двір і заскочив за гараж. Там була сітчаста огорожа, вкрита виноградною лозою. Я переліз через огорожу. Я пробіг крізь настпуній двір до виходу, огледівся на ходу й побачив, що Чак ще тільки перелазив через огорожу. Він послизнувся й упав у двір, приземлившиесь на спину. “От лайно!” вилаявся він. Я звернув праворуч і побіг далі. Я пробіг сім чи

вісім кварталів, аж поки не спинився перепочити на чиємусь газоні. Навкруги нікого не було. Я не знати чи Френк пробачить мене. Я не знати чи інші пробачать мене. Я вирішив не потрапляти їм на очі десь із тиждень...

І вони забули. За той час абсолютно нічого не сталося. Минуло багато пустих днів. Потім Френковий батько вчинив самогубство. Ніхто не знати чому. Френк сказав мені, що їм з матір'ю доведеться переїхати в менший будинок на іншу вулицю. Він пообіцяв писати. І він дійсно писав. Правда ми не зовсім писали. Ми малювали історії. Про канібалів. Він вигадував історію про те як у канібалів ставалася якась халепа, а потім я продовжував з того місця, де він зупинився. Якось мати знайшла одну з наших істоїй і показала батькові після чого наша переписка скінчилася.

П'ятий клас перешов у шостий і я почав замислюватись над втечею з дому, проте подумав, що якщо наші батьки не можуть знайти роботи, то як же ж в дідька її знайде хлопцина під п'ять футів зросту? В тій часи героєм для всіх, і великих і малих, був Джон Ділінджер. Він грабував банки. А крім нього ще були Красунчик Флойд, Ма Баркер та Келлі-кулемет.

Люди почали ходити на пустирі й збирати бур'яни. Як виявилося, деякі з них можна було готовати і їсти. На пустирях і вулицях часто спалахували бійки між чоловіками. Всі вони були злими. Ці чоловіки курили “Бул Дюрам”^[9] і плювати хотіли на решту. У них із кишень сорочок виглядували ярлички “Бул Дюрам” і всі вони вміли скручувати цигарку однією рукою. Коли на вулиці зустрічався тип, у якого з кишени виглядав ярличок “Бул Дюрам”, це означало, що варто бути обережним. Всюди говорили про другий і третій закла́д. Якось батько повернувся додому з поламаною рукою й синцями під очима. Мати мала якусь низькооплачувану роботу. Кожен хлопець на нашій вулиці мав одну пару штанів для виходу в неділю і одну пару на будні. Коли черевики зношувались, нових не купували. В універмагах продавались підошви й каблуки по 15-20 центів разом з клеєм і все це наліплювалось на вже зношені черевики. Батьки Джина тримали півня й кількох курей і коли котрась курка переставала нести яйця, її з'їдали.

Щодо мене, то все залишалось по-старому — у школі, з Чаком, Джином та Едді. Не тільки дорослі були підлими, діти також були

підлими і навіть тварини були підлими. Здавалося, ніби вони перейняли свою поведінку від людей.

Одного дня я просто стояв на вулиці без діла, я більше не товаришував з бандою, та й мені більше не хотілося, як раптом до мене підбіг Джин. “Агов, Генрі, ходімо!”

“Що там таке?”

“ХОДІМО!”

Джин побіг і я послідував за ним. Ми побігли до Гібсонового подвір'я. Навколо нього була велика стіна з цегли.

“ДИВИСЬ! ВІН ЗАГНАВ КОТА У КУТ! ВІН ЙОГО ЗАРАЗ УБ'Є!”

У куток між стінами забилося маленьке біле кошеня. Воно не могло звідти вийти. Його шесрть стояла дібки, воно шипіло а кігті були напоготові. Та воно було замалим, а Чаковий бульдог, Барні, гарчав і наступав на нього. Я подумав, що хлопці спеціально кинули туди кота, а потім привели собаку. Я відчував це з того, як Чак, Едді та Джин спостерігали за цим: вони мали винуватий вигляд.

“Це ви зробили спеціально,” сказав я.

“Hi,” відказав Чак, “кіт сам винен. Він сам сюди зайшов. Нехай тепер б'ється.”

“Я ненавиджу вас, падлюки,” сказав я.

“Барні зараз уб'є цього кота,” сказав Джин.

“Барні розірве його на шматки,” сказв Едді. “Він поки боїться кігтів, але коли він накинеться, то коту кінець.”

Барні був великим коричневим бульдогом зі слинявою пащею. Він був тупий, жирний і мав дурнуваті карі очі. Він гарчав і шерсть на ньому ставала дібки, коли він наблизався все біжче і біжче. Я захотів дати йому копняка по його дурній дупці, але злякався, що він розірве мені ногу. Він був налаштований на вбивство. Біле кошеня було ще маленьке. Воно шипіло й чекало, притиснуте до стіни, прекрасне чисте створіння.

Пес повільно наступав. Для чого це хлопцям? Це була далеко не відвага, це була просто брудна гра. Де були дорослі? Де була влада? Коли треба було звинуватити мене, вони завжди були поряд. А де ж вони були зараз?

Я вирішив прорватися туди, схопити кота й утекти, та мені не вистачило сміливості. Я боявся, що пес нападе на мене. Усвідомлення

того, що мені бракувало сміливості зробити це гнітило мене. Я почав відчувати нудоту. Я був слабким. Я не хотів, щоб це сталося, проте й не знов, як це спинити.

“Чак,” сказав я, “відпусти кота, будь ласка. Забери собаку.”

Чак не відповідав. Він продовжував стежити.

Потім він промовив, “Барні, роздери його! Пошматуй цього кота!”

Барні смикнувся, та раптом кіт стрибнув. Він промайнув, ніби лята шипляча блискавка з кігтями й зубами. Барні відступив, а кіт повернувся назад до стіни.

“Барні, задай йому,” знову скомандував чак.

“Заткни пельку, хай тобі грець!” крикнув я.

“Не говори зі мною так,” огризнувся Чак.

Барні знову почав наступ.

“Це ви підлаштували все,” сказав я.

Я почув тихий звук за спиною й озирнувся. Я побачив старого містера Гібсона, що стежив за нами з вікна спальні. Він також хотів смерті кота, так як і хлопці. Але чому?

Старий містер Гібсон був нашим листоношею зі вставною щелепою. У нього була дружина, яка ніколи не виходила з дому. Вона з'являлася надворі тільки, щоб викинути сміття. Місіс Гібсон завжди носила сіточку на волоссі, нічну сорочку, халат і капці.

Потім я побачив, як місіс Гібсон, одягнена як завжди, підійшла і стала біля чоловіка чекаючи на вбивство. Старий містер Гібсон був одним із чоловіків з нашої вулиці, у кого була робота, але й він також хотів побачити смерть кота. Він був такий же ж як і Чак, Едді та Джин.

Таких, як вони було забагато.

Бульдог підійшов ближче. Я не міг на це дивитися. Я відчував великий сором за те, що лишаю кота там. Звісно, він мав шанс утекти, та вони йому не дадуть. Це кошеня протистояло не лише бульдогу, воно протистояло всьому Людству.

Я розвернувся й пішов геть із двору на вулицю. Я пішов по тротуару до свого житла, а там мене вже чекав батько, стоячи перед будинком.

“Де ти був?” запитав він

Я не відповів.

“Марш всередину,” скомандував він, “і перестань корчити з себе мученика, а то я зроблю тебе дійсно нещасним!”

21

Згодом я почав відвідувати школу Маунт Джастін Джуніор. Десь половина хлопців з початкової школи Делсі, найбільших і найкрутіших, перейшли туди. Ще одна група здорованів перейшла з інших шкіл. Семикласники були більшими за дев'ятикласників. Було смішно, коли ми вишиковувались у спортзалі, так як ми були більшими за вчителів фізкультури. Ми стояли там на перекличці, сутулі, з випученими животами, похиленими головами й опущеними плечима.

“Господи Ісусе,” вигукнув Вагнер, вчитель фізкультури, “вирівняйте плечі, станьте рівно!”

Ніхто не змінив пози. Ми були такими, якими й були і не хотіли змінюватися. Наші сім'ї зачепила Депресія, ми погано харчувалися, та все ж вирости великими й сильними. Більшість із нас майже не отримували любові від сім'ї, та вона нам і не була потрібна, ми не чekали доброти ні від кого. Ми були посміховиськом, проте люди боялися відкрито насміхатися над нами. Здавалося, ніби ми занадто швидко подорослішли й стомилися від дитинства. Ми не поважали старших. Ми були, ніби голодні тигри. У одного з лопців, єврея Сема Фельдмана, вже росла чорна борода і йому доводилось голитися щоранку. До обіду його підборіддя знову ставало чорним. Чорне волосся росло в нього й на грудях, а ще в нього жахливо смерділи підпахви. Інший хлопець виглядав, ніби Джек Демпсі^[10]. У іншого хлопця, Пітера Менгелора, член був 10 дюймів завдовжки, довгий і м'який. А коли ми зайшли у душ, я помітив, що у мене були найбільші яйця з-поміж усіх.

“Агов! Погляньте-лишень на його яйця!”

“Срань господня! Член маленький, але ж які яйця!”

“Бляха-муха!”

Я не знат, що було тому причиною, та в нас було щось і я це відчував. Це проявлялося в тому, як ми ходили й розмовляли. Ми не говорили багато, ми просто робили висновки, і саме це злило оточуючих, наша здатність приймати все таким, як воно є.

Сьомий клас грав у футбол після уроків проти восьмого й дев'ятого. Жалюгідний матч. Ми знищили їх, розтерли в порох, ми зробили це стильно, майже не напрягаючись. Більшість команд грали в пас, та ми вигравали за рахунок забігань. Потім ми ставили захист і наші хлопці просто вибивали інших. Це був просто привід до жорстокості, нам було начхати на ранера. Наші опоненти завжди зітхали з полегшенням, коли ми оголошували гру в пас.

Дівчата залишалися після уроків і дивилися на нас. Деякі з них уже гуляли зі старшокласниками, вони не хотіли водитися із задрипанцями з середніх класів, та все ж залишалися, аби побачити нашу гру. Ми були відомими. Дівчата лишилися після уроків, дивилися на нас і захоплювались. Я не був у команді, проте стояв на боковій лінії з цигаркою, вдаючи з себе тренера. Нам точно дадуть, думали ми, дивлячись на дівчат. Та більшість із нас тільки мастурбувала.

Мастурбація. Пам'ятаю, як дізнався про неї. Одного разу вранці Едді заглянув у вікно моєї спальні.

“Чого тобі?” запитав я у нього.

Він підняв пробірку, на дні якої було щось біле.

“Що це?”

“Сперма,” відповів Едді, “це моя сперма.”

“Справді?”

“Так, все що треба зробити — це плюнути на руку й почати терти свій член, це доволі приємно, а потім з кінця стріляє білий сік. Він називається спермою.”

“Ta невже?”

“Так.”

Едді пішов зі своєю пробіркою. Я деякий час подумав над цим, а потім вирішив спробувати. Мій член ствердів, мені стало добре, потім все краще і краще, я продовжував і здавалося, що це було найкращим з усього, що я колись відчував. Потім з голівки вистрілив сік. Після того я часто цим займався. Відчуття ставали кращі, якщо уявити, що робиш це з дівчиною.

Одного дня я стояв біля лінії, спостерігаючи як наша команда вибивала лайно з суперників. Я курив і дивився. По бокам від мене стояли дівчата. Як тільки наші хлопці розбилися на групи, я побачив,

як до мене наближається фізрук Керлі Вагнер. Я кинув цигарку й поплескав у долоні.

“Вперед, пацани! Давайте всадимо їх на дупи!”

Вагнер підійшов до мене. Він зупинився і поглянув на мене. Я набрав зловісного вигляду.

“Я всіх вас дістану!” сказав Вагнер. “А особливо тебе!”

Я повернув голову, глянув на нього звичним поглядом і знову відвернувся. Вагнер продовжував дивитися на мене. Потім він пішов геть.

Мені це сподобалось. Мені подобалось, коли мене вважали за поганого хлопця. Мені подобалось бути поганим. Кожен може бути хорошим, для цього не треба особливої відваги. У Ділінджера вона була. Матуся Баркер була великою жінкою, що вчила хлопців справлятися з автоматом. Я не хотів бути таким, як батько. Він тільки прикидався поганим. Коли ти дійсно поганий, ти не прикидаєшся, ти є таким. Мені подобалось бути поганим. Від спроб бути хорошим мене нудило.

Дівчина біля мене сказала, “Не зважай на Вагнера. Ти його бойшся?”

Я розвернувся й поглянув на неї. Я довго дивився на неї без жодної емоції.

“Що з тобою?” запитала вона.

Я відвернувся, плюнув на землю й пішов. Я пройшов уздовж поля, пройшов крізь ворота й попрямував додому.

Вагнер завжди носив сіру спортивну сорочку й сірі штани. У нього було невеличке пузце. Йому завжди щось не подобалось. Єдиною його перевагою був вік. Він намагався залякувати нас, та це діяло все менше й менше. Завжди був хтось, хто тиснув на мене, хоча й не мав на це права. Це були Вагнер і мій батько. Батько і Вагнер. Чого вони хотіли? Чим я їм постійно заважав?

22

Одного разу, зовсім як це було в початковій школі з Девідом, до мене причепився один хлопець. Він був маленький, худорлявий і майже без волосся на голові. Хлопці називали його Лисим. Його справжнє ім'я було Елі Лакрос. Мені подобалося його справжнє ім'я, проте не він сам. Він просто-таки приkleївся до мене. Він був настільки жалюгідним, що я просто не міг прогнати його. Він був ніби голодний, битий пес. Мені не дуже подобалося ходити з ним. Та оскільки мені були знайомі почуття бродячого пса, я дозволив йому залишитись. Він майже постійно лаявся, в кожному реченні використавував хоча б один матюк, та це було не по-справжньому, він не був крутим, він був заляканим. Я не був заляканий, я був розгублений, тож ми були хорошою парою.

Я проводив його додому майже щодня. Він жив із матір'ю, батьком та дідом. У них був маленький будиночок через дорогу від парку. Мені подобалася та місцина, там було багато тінистих дерев, а відколи мені почали казати, що я гідкий, я почав віддавати перевагу тіні перед сонцем, темряві перед світлом.

Лисий розповідав мені про свого батька під час наших прогулянок. Він був лікарем, успішним хірургом, та згодом втратив свою ліцензію через алкоголізм. Якось я познайомився з батьком Лисого. Він сидів укріслі під деревом, просто сидів і нічого не робив.

“Тату,” сказав Лисий, “це Генрі.”

“Привіт, Генрі.”

Це мені нагадало момент, коли я вперше побачив свого дідуся на ганку перед будинком. Щоправда, у батька Лисого було чорне волосся й чорна борода, та його очі були такими ж — сяючими, блискучими й такими ж дивними. А біля нього стояв Лисий, його син, і він зовсім не сяяв.

“Ходімо,” сказав Лисий, “слідуй за мною.”

Ми спустилися в погріб. Там було темно й вогко і ми трохи затрималися біля входу, поки очі не привичаїлись до мороку. Потім я побачив багато бочок.

“У цих бочках повно різних вин,” сказав Лисий. “На кожній з них є кран. Хочеш спробувати?”

“Hi.”

“Та ну, давай, сьорбни трохи.”

“Для чого?”

“Вважаєш себе мужиком?”

“Я й так крутий,” відповів я.

“Тоді, блядь, спробуй трохи.”

Малий Лисий підбадьорював мене. Без питань. Я підійшов до бочки, схилив голову.

“Поверни цей сраний кран! Відкрий свій клятий рот!”

“А тут немає павуків?”

“Давай! Давай, твою ж мать!”

Я підставив рот під кран і відкрив його. В рот полилась смердюча рідина. Я виплюнув її.

“Не сци! Ковтай, блядь!”

Я знову відкрив кран і підставив рот. Смердюча рідина полилась і я проковтнув її. Я закрутів кран і випрямився. Я думав, мене знудить.

“Тепер твоя черга,” сказав я Лисому.

“Звісно,” відкинув він, “я ж не сцикун!”

Він став під бочкою і зробив добрячий ковток. Не могло бути, щоб такий малий вилупок зробив мене. Я підійшов до іншої бочки, відкрив її й ковтнув. Я встав. Починало ставати добре.

“Агов, друже,” сказав я, “мені подобається ця хрінь.”

“Ну так, ѹоб твою мать, спробуй іще.”

Я спробував ще. Вже смакувало краще. Мені стало ще гарніше.

“Це все належить твоєму батькові, Лисий. Не варто пити все.”

“Йому байдуже. Він зав’язав із випивкою.”

Мені ще ніколи не було так добре. Це було навіть краще, ніж мастурбація.

Я ходив від бочки до бочки. Це було казково. Чому раніше мені нічого про це не розповідали? З цією штukoю життя здавалось чудовим, я почувався прекрасно, ніщо не турбувало мене.

Я випрямився й поглянув на Лисого.

“А де твоя мати? Я хочу трахнути її!”

“Я приб’ю тебе, засранцю, тримайся подалі від моєї матері!”

“Та я ж розітру тебе в порох, Лисий.”

“Я знаю.”

“Добре, не лізтиму до твоєї матері.”

“Пішли, Генрі.”

“Ще трішечки...”

Я підійшов до бочки і добряче приклався. Потім ми вийшли з погребу надвір. Коли ми вийшли, батько Лисого все ще сидів у своєму кріслі.

“Що, хлопці, були у винному погребі?”

“Так,” відповів Лисий.

“Чи не зарано починаєте?”

Ми не відповіли. Ми пішли на бульвар і зайшли у магазин, де продавалася жувальна гумка. Ми купили кілька пачок і запхали їх до рота. Лисий боявся, щоб його мати не дізналася. Мені ж усе було по барабану. Ми сиділи в парку на лавці, жували гумку і я думав, що нарешті я знайшов щось вартісне, щось, що допоможе мені, що залишиться зі мною надовго. Трава здавалася зеленішою, лавочки зручнішими, а квіти пахли сильніше. Напевно ця штука була протипоказана хірургам, та з усіма, хто хотів бути хірургом, завжди було щось не так.

23

У Маунт Джастіні були веселі уроки біології. Нашим вчителем був містер Стенхоуп. Це був 55-річний старий і ми відразу ж сіли йому на шию. В нашому класі вчилася Ліллі Фішман — не по рокам розвинена дівуля. У неї були величезні груди й просто неймовірний зад, яким вона крутила, походжаючи на своїх високих підборах. Вона була просто чудова, вона терлася об хлопців, коли говорила з ними.

Всі уроки в класі біології проходили за однією й тією ж схемою. Ми ніколи нічого не вчили. Містер Стенхоуп щось розказував перші десять хвилин, а потім Ліллі казала, “Містере Стенхоуп, давайте влаштуємошоу!”

“Hi!”

“Ну містере Стенхоуп!”

Вона підходила до його столу, мило схилялася й щось шепотіла йому на вухо.

“Ну що ж, добре...” відповідав він.

І Ліллі починала співати й викручуватися. Вона завжди починала з “Бродвейської колискової” а потім переходила до решти номерів. Вона була неперевершена, гаряча, вона розпалювала нас і ми спалахували. Вона поводилася, ніби вже доросла жінка, збуджуючи Стенхоупа і нас. Старий Стенхоуп сидів на своєму стільці щось белькочучи й слинячись. Ми сміялися з нього й підбадьорювали Ліллі продовжувати. Так тривало доти, доки одного разу до класу не заглянув директор, містер Лейсфілд.

“Що тут відбувається?”

Стенхоуп прикипів до стільця не в змозі промовитий й слова.

“Вийдіть всі швидко!” закричав Лейсфілд.

Поки ми виходили, Лейсфілд промовив, “А ви, міс Фішман, пройдіть до моого кабінету!”

Звісно, після того ми так і продовжували байдикувати і все було добре, аж поки містер Стенхоуп не влаштував нам першу контрольну.

“Чорт,” вголос сказв Пітер Менгалор, “і що нам робити?”

Пітер був хлопцем з 10-дюймовим членом.

“Тобі ніколи не доведеться самотужки заробляти на життя,” сказв хлопець, схожий на Джека Демпсі. “Це вже наша проблема.”

“Давайте спалимо школу,” кинув Ред Кіркпатрік.

“Гівно,” вигукнув хлопець з кінця класу, “за кожну двійку батько вириває мені ніготь.”

Ми всі вступилися в свої аркуші. Я подумав про свого батька. Потім я подумав про Ліллі Фішман. Ліллі Фішман, подумав я, ти шльондра, лиха жінка, що звивається перед нами й божественно співає, через тебе ми всі потрапимо у пекло.

Стенхоуп дивився на нас.

“Чому ніхто не пише? Чому ніхто не відповідає на питання? У всіх є олівці?”

“Так, так, у всіх все є,” відповів хтось із хлопців.

Ліллі сиділа за передньою партою, якраз навпроти Стенхупового столу. Ми побачили, як вона відкрила книжку й списувала відповідь на перше питання. Ну що ж. Ми всі також повідкривали свої книжки. Стенхоуп вирячився на нас. Він не здав, що робити. Він почав пирхати. Він просидів так добрих п'ять хвилин, потім зірвався з місця. Він бігав туди й сюди поміж рядами.

“Що ви робите? Закройте підручники! Закройте книжки!”

Коли він пробігав поруч, ми закривали книжки лише для того, щоб відкрити їх знову, коли він проходив далі.

Лисий сидів біля мене і реготав. “*От придуров!* От же ж старий *придуров!*”

Мені стало трохи шкода старого Стенхупа, але я мав обирати: або він, або я. Стенхоуп стояв за своїм столом і кричав, “Всі книжки мають бути закритими, інакше весь клас отримає ‘незадовільно’!”

Ліллі Фішман підвелася. Вона припідняла спідницю й підтягнула шовкову панчоху. Вона поправила підв'язку й нам відкрилася біла плоть. Потім вона підтягнула й поправила другу панчоху. Ми ще такого ніколи не бачили, навіть Стенхоуп, певно, такого ще не бачив. Вона сіла на місце й ми закінчили писати контрольну з відкритими книжками. Переможений Стенхоуп сів за стіл.

Інший, з ким ми валяли дурня, був учитель праці Поуп Фарнсворт. Все почалося з першого ж уроку в майстерні. Він сказав, “Тут ви навчитеся працювати. Почнемо прямо зараз. Кожен отримає двигун,

ваше завдання розібрати його і скласти докупи, зробивши так, щоб він запрацював, на це маєте семестр. На стінах висять схеми і я відповідатиму на всі ваші питання. Також я покажу вам кілька фільмів про роботу двигуна. А зараз починайте розбирати ваші двигуни. Інструменти у вас на вестаках.”

“Агов, Поупе, може спочатку кіно?” запитав один хлопчина.

“Я сказав, починайте роботу!”

Я не знав звідки взялися всі ці двигуни. Всі вони були брудні, зламані й іржаві. Це була просто купа брухту.

“Чорт,” сказав хтось, “це ж просто смердюча купа лайна.”

Ми стояли над своїми двигунами. Хлопці потяглися за розвідними ключами. Ред Кіркпатрік узяв викрутку й почав повільно зішкрябувати нею чорну стрічку мазуту десь у два фути довжиною.

“Та ну, Поупе, давай кіно. Ми щойно зі спортзалу, у нас дупи болять! Вагнер змушував нас стрибати, як ті жаби!”

“Починайте виконувати завдання!”

Ми почали. Все було даремно. Це було ще гірше, ніж урок музики. Звідусіль доносилось стукотіння інструментів і важке дихання.

“БЛЯДЬ!” закричав Гаррі Гендерсон, “Я ЗЧЕСАВ СОБІ НАХРІН СУСТАВ! ЦЕ Ж ЯКЕСЬ СРАНЕ БІЛЕ РАБСТВО!”

Ми обережно обмотали йому палець хустинкою й дивилися, як вона просочується кров'ю. “Блядь,” сказав він.

Ми продовжили. “Та я краще запхну голову в слонячу пизду,” сказав Ред Кіркпатрік.

Джек Демпсі кинув свій ключ на підлогу. “Я пас,” сказав він, “робіть зі мною, що хочете, але я пас. Вбийте мене. Відріжте яйця. Я більше не хочу.”

Він відійшов і сперся об стіну. Він скрестив руки й почав розглядати свої черевики.

Ситуація нагніталася. Дівчат не було. Виглянувши з дверей, можна було побачити пустий шкльний майданчик, залитий сонцем, де не треба було нічого робити. А тут ми стояли над дурнimi двигунами, які навіть не годилися для того, щоб їх поставити назад у машину, це була марна праця. Це були просто дурні шматки сталі. Це було тупо й безтолково. Ми хотіли пощади. Наші життя і так були достатньо безглуздими. Ми потребували спасіння. Нам казали, що Поуп мав м'яку натуру, та це була неправда. Він виявився просто здоровенним

сучим сином з пивним пузом, одягненим у засмальцювану робу, з патлами, що закривали очі й заляпаним мастилом підборіддям.

Ерні Вайтчепл кинув свій ключ і підійшов до Фарнсворт. Ерні привітно зашкірився. «Агов, Поупе, ну якого хріна?»

«Повертайся до свого двигуна, Вайтчепл!»

«Та ну, Поупе, чого ти!»

Ерні був на кілька років старшим за нас. Він провів кілька років у виправній школі. Та навіть попри те, що він був старшим, він все-одно був менший зростом. У нього було чорне волосся, зализане назад. Він проводив багато часу перед дзеркалом в туалеті видушуючи прищі. Він відверто залинявся до дівчат і носив презервативи в кишені.

«Я знаю один класний анекдот, Поупе!»

«Та ну? Повертайся до роботи, Вайтчепл.»

«Та ти тільки послухай.»

Ми затихли й спостерігали, як Ерні розповідає Поупу непристойний анекдот. Вони схилили голови. Ерні закінчив. Поуп зареготався. Він мало не лускав, тримаючись за живіт. «Бляха-муха! Ой, бляха-муха!» заливався він. Потім він затих. «Гаразд, Ерні, повертайся до роботи!»

«Hi, Поупе, почекай, послухай ще цей!»

«Давай!»

«Добре, слухай...»

Ми всі покинули роботу й підійшли ближче. Ми стали навколо й слухали, як Ерні розповідає. Коли він закінчив, Поуп вибухнув. «Чорт забирай, господи, хай йому грець!»

«А є ще один. Коротше, їде мужик пустелею. Бачить іншого, що стрибає по дорозі. Той повністю голий зі зв'язаними руками й ногами. Перший мужик спиняється й питає другого «Агов, друже, що сталося?» А той йому, 'Ну я їхав собі й побачив як якийсь гівнюк голосує на дорозі, тож я зупинився, а він, сучий син, наставляє на мене пушку, забирає мої шмотки й зв'язує мене. Ще й трахнув мене у дупу, засранець такий!' 'Що правда?' питає перший, виходячи з машини. 'Так, той сучий син саме так і вчинив!' відповідає другий. 'Ну що ж,' каже перший, розкриваючи ширінку, 'сьогодні просто твій нещасливий день!'»

Поуп знову залився реготом, хапаючись за пузо. «Ой не можу! ОЙ МАМО! О... ГОСПОДИ... БЛЯДЬ, ІСУСЕ... ХАЙ ЙОМУ ГРЕЦЬ...!»

Він нарешті заспокоївся.

“О чорт,” фіркнув він, “о боже...”

“Як щодо фільму, Поупе?”

“Ну добре, добре.”

Хтось зачинив задні двері й Поуп дістав брудний екран. Він увімкнув прожектор. Фільм був паршивий, проте це було краще, ніж працювати над сраними двигунами. Іскра підпалювала газ і вибух штовхав циліндр, а той рухав колінчатий вал, клапани відкривалися й закривалися, циліндр рухався вгору-вниз, обертаючи колінчатий вал. Не дуже цікаво, та все ж там було прохолодно і можна було відкинутись на спинку стільця й думати про все що завгодно. Не треба було розбивати собі пальці об кляту сталь.

Ми так жодного разу й не розібрали, не кажучи вже про те, щоб зібрати, ті двигуни і навіть не знаю, скільки разів ми дивилися той фільм. Вайтчепл продовжував травити анекдоти, а ми продовжували реготатися, хоча деякі з них були дійсно жахливі, а Поуп Фарнсворт все тримався за пузо й заливався, “Чорт забирай! Ой неможу! Ой ні, ні, ні!”

Він був непоганим мужиком. Він нам усім сподобався.

24

Наша вчителька англійської, міс Грідіс, була просто неперевершеною. Це була блондинка з довгим загостреним носом. Її ніс був не дуже, проте якщо поглянути на все решту, то він був зовсім непомітним. Вони носила обтягуючі сукні з глибоким вирізом, чорні туфлі на високих підборах і шовкові панчохи. Вона була ніби змія зі своїми прекрасними довгими ногами. Вона сиділа за столом лише коли робила перекличку. Перед нею завжди була вільна партя і після переклички вона підходила до неї й сідала зверху. Міс Грідіс сиділа на ній, схрестивши ноги і її спідниця високо підіймалася. Ми ще ніколи не бачили таких щиколоток, таких ніг і таких стегон. Правда, у нас була Ліллі Фішман, та вона була ще дівчинкою-підлітком, а міс Грідіс була жінкою в самому розквіті. Ми витріщалися на неї від дзвінка до дзвінка. У класі не було жодного хлопця, хто б не шкодував, коли лунав дзвінок, оголошуючи про закінчення уроку англійської. Ми обговорювали її.

“Думаєш, вона хоче, щоб її трахнули?”

“Hi, думаю, вона просто нас дражнить. Вона знає, що зводить нас із розуму, це все що їй треба, все, чого вона хоче.”

“Я знаю, де вона живе. Якось загляну до неї.”

“Та ти засциш!”

“Ах так? Так? Та я її так трахну! Вона сама проситиме!”

“Я знаю хлопця з 8-го класу, який колись ходив до неї.”

“Так? І що сталося?”

“Коли вона відчинила двері, то була в самі нічній сорочці й було видно цицьки. Він сказав їй, що забув, яке було домашнє завдання й попросив нагадати. Вона запросила його зайти.”

“Чесно?”

“Ага. Правда, так нічого й не сталося. Вона пригостила його часем, сказала домашнє завдання і він пішов.”

“От якби я був там, то це б точно сталося!”

“Так? І що б ти зробив?”

“Спершу я б трахнув її в дупу, потім відлизав би їй, потім трахнув би між цицьок і змусив вісмоктати мені.”

“Продовжуй мріяти, мрійнику. Ти хоч колись трахався?”

“Звісно ж, трахався. Кілька разів.”

“Ну і як це було?”

“Паршиво.”

“Не зміг кінчити?”

“Та я все навколо обкінчав, думав, що ніколи не спинюсь.”

“Обкінчав усю руку, чи не так?”

“Ха-ха-ха-ха!”

“Аха-ха-ха-ха!”

“Ха-ха!”

“Всю руку, так?”

“Та пішли ви, козли!”

“Не думаю, що хтось із нас уже трахався,” сказав один із хлопців.

Всі замовкли.

“Брехня. Я трахався, коли мені було сім років.”

“Фігня, от я потрахався вже в чотири.”

“Ага, Реде. Давай-давай!”

“Я відідав маленьку дівчинку прямо під будинком.”

“У тебе встав?”

“Звісно.”

“І ти кінчив?”

“Думаю, так. Принаймні, звідти щось вилетіло.”

“Ага. Ти просто насцяв їй у пизду, Реде.”

“Брехло!”

“І як же її звали?”

“Бетті Енн.”

“Чорт,” сказав хлопець, котрий заявляв, що трахався вже в сім років. “Мою також звали Бетті Енн.”

“Ото шльондра,” сказав Ред.

Одного чудового весняного дня ми сиділи на уроці англійської, а міс Грідіс сиділа на передній парті навпроти нас. Її спідниця піднялася особливо високо, це було страшно, прекрасно, чудесно й розпусно водночас. Ці ноги, ці стегна, просто казково. Це було неймовірно.

Лисий сидів через прохід від мене. Він нахилився й штрикнув мене пальцем:

“Вона б'є всі рекорди!” прошепотів він. “Дивись! Дивись!”

“О Боже,” сказав я, “закрийся, а то вона опустить спідницю!”

Лисий відсунувся назад і я став чекати. На щастя, ми не злякали міс Грідіс. Її спідниця залишилась на тому ж рівні. В класі не було хлопця, у кого б не стояв, а міс Грідіс продовжувала говорити. Можу побитись об заклад, що ніхто з хлопців не чув жодного слова з її промови. Дівчата ж крутилися й переглядалися між собою, мовляв ця сучка зайшла надто далеко. Міс Грідіс не могла зайди надто далеко. Здавалося, ніби там далі була не пизда, а дещо краще. Ці ноги. Сонце світило крізь вікно, падаючи на ці ноги й стегна, граючись на теплому шовку тугих панчох. Спідниця була так високо, зібрана ззаду, ми молилися, щоб побачити хоча б край трусиців, хоча б щось іще, Господи Боже, здавалося, ніби світ закінчується й заново перероджується, все було таким реальним і нереальним водночас, сонце, стегна і шовк, такий гладенький, такий теплий, такий привабливий. Вся кімната стрибала перед очима. Зір затъмарювався і знову повертався, а міс Грідіс продовжувала сидіти й говорити так, ніби нічого не сталося, ніби усе було в порядку. Саме тому це було так добре і, в той же час, так жахливо: факт того, що вона прикидалася, ніби нічого не відбувалося. Я подивився на кришку своєї парті, побачив візерунок деревини і мені здалося, що то був вихор гарячої рідини. Потім я знову підняв голову й глянув на ноги і стегна, розсердився на себе, що відволікся від цього і, можливо, пропустив щось.

Раптом почувся звук: “Ляп, ляп, ляп, ляп...”

Річард Вейт. Він сидів за задньою партою. У нього були великі вуха, товсті, пухлі, гігантські губи й дуже велика голова. Його очі майже не мали кольору, в них не проглядалося жодної зацікавленості чи розуму. У нього були великі ступні й постійно відкритий рот. Коли він говорив, слова незgrabно виходили одне за одним, з великими паузами. Він навіть не був слабаком. Ніхто ніколи з ним не розмовляв. Ніхто не знав, що він робить у школі. Дивлячись на нього, складалося враження, що йому чогось бракує. Він носив чистий одяг, проте сорочка завжди стирчала з-під штанів і на ній чи на штанах вічно

бракувало кількох гудзиків. Річард Вейт. Він ходив до школи кожного дня і ніхто навіть не знав, де він живе.

“Ляп, ляп, ляп, ляп...”

Річард Вейт дрошив, салютуючи ногам і стегнам міс Грідіс. Його ніби прорвало. Певно, він не розумів норм поведінки. Ми всі його чули. Міс Грідіс чула його. Дівчата чули його. Всі знали чим він займається. Він був настільки тупий, що навіть не додумався робити це тихіше. Він розпалювався все більше і більше. Ляпання ставало все гучнішим і гучнішим. Його кулак стукався об нижню частину парті.

“ЛЯП, ЛЯП, ЛЯП...”

Ми подивилися на міс Грідіс. Що ж вона зробить? Вона завагалася. Потім огледіла клас. Вона посміхнулась і, така ж незворушна, як і завжди, повела далі:

“Я вірю в те, що англійська мова є найдорожчим і найефективнішим засобом спілкування. Ми маємо бути вдячними, що володіємо таким унікальним даром, такою великою мовою. І коли ми нехтуємо нею, ми нехтуємо собою. Тож давайте використовувати, берегти й покращувати наш спадок, досліджувати й збагачувати нашу мову...”

“ЛЯП, ЛЯП, ЛЯП...”

“Ми маємо відкинути Англію та її мовну традицію. Не зважаючи на всі здобутнки англійців, наша американська мова зберігає в собі глибокі багатства й неймовірні ресурси. Ці ресурси, як я вже казала, ще не до кінця розкриті. Колись настане підходящий час і з'являться майстерні письменники і у нас станеться справжній літературний вибух...”

“ЛЯП, ЛЯП, ЛЯП...”

Так, Річард Вейт був одним із тих, з ким ми ніколи не говорили. Якщо чесно, ми його навіть боялися. Він не був тим, з кого можна вибити все лайно, щоб усім покращало. Хотілося триматися від нього якнайдалі, не хотілося навіть дивитися на нього, на ці великі губи, на цей рот, що ніколи не закривався, ніби у бородавчатої ропухи. Хотілося уникати його, тому що Річард Вейт був непереможним.

Ми все чекали й чекали, поки панмісі Грідіс говорила про протистояння англійської й американської культури. Ми чекали, а Річард Вейт все продвжував і продовжував. Його кулак стукався знизу об парту, дівчата переглядалися, а хлопці думали, чому цей кретин

вчиться з нами в одному класі? Він же усе зіпсує. Через нього міс Грідіс опустить свою спідницю навіки.

“ЛЯП, ЛЯП, ЛЯП...”

Напрешті він припинив. Річард зупинився. Він кінчив. Ми подивилися на нього. Він не змінився. Цікаво, його спрема була у нього на колінах чи в руці?

Пролунав дзвінок. Урок англійської скінчився.

Після того випадку нічого не змінилось. Річард Вейт часто дрошив, поки ми слухали міс Грідіс, що високо сиділа на передній парті, схрестивши ноги. Ми з хлопцями прийняли цю ситуацію. Згодом, ми навіть почали з цього сміятися. Дівчата також сприйняли її, проте їм це не подобалось, особливо незадоволена була Ліллі Фішман, про яку всі вже забули.

Окрім Річарда Вейта, у мене була ще одна проблема в тому класі: Гаррі Волден. Дівчата казали, що він гарненький, у нього були золотаві кучері й носив він дивний чепурний одяг. Він змахував на щоголя з 18 стріччя, купа дивних кольорів, темно-зелений, темно-синій, я не міг второпати, де в дідька його батьки знаходили цей одяг. А ще він завжди сидів рівно й уважно слухав. Ніби все розумів. Дівчата часто казали, “Він геній.” Як на мене — то нічого особливого. От чого я не розумів, так це того, чому круті хлопці його не зачіпали. Це мене хвилювало. Чому йому так легко жилося?

Одного разу я зустрів його в коридорі. Я спинив його.

“Ти мені не подобаєшся,” сказав я. “Чому всі в захваті від тебе?”

Волден поглянув направо і коли я поверув голову, щоб подивитися що там таке, він прослизнув повз мене, оминувши, ніби какашку і вже за мить сидів у класі на своєму місці.

Майже кожного дня було те ж саме: міс Грідіс зі своїми ногами, Річард, що постійно дрошив і той Волден, що сидів мовчки й поводився так, ніби й сам вірив, що був генієм. Мене від цього просто нудило.

Я запитав у хлопців, “Слухайте, ви дійсно вірите в те, що Гарі Волден геній? Він же ж просто сидить у своєму охайному костюмчику й мовчить, більш нічого. І що це доводить? Ми всі так можемо.”

Вони мені не відповіли. Я так і не дізнався їхньої думки про цього засранця. Ставало все гірше. Ходили чутки, ніби Гарі Волден навідував міс Грідіс щоночі, ніби він був її улюбленицем, і вони

займалися коханням. Мене від цього нудило. Я постійно уявляв собі, як він знімає свій охайній зелений костюмчик, вішає його на стілець, потім стягує оранжеві атласні труси й залазить під ковдру, де міс Грідіс пригортає його золоту кучеряву голову, пестить його і все таке.

Ця чутка ходила між дівчатами, які, здавалось, завжди все знають. Через це вони ще дужче не любили міс Грідіс, хоча й казали, що так і має бути, адже Гаррі Волден — такий ніжний геній і йому потрібно якомога більше ласки.

Якось я ще раз зупинив Гарі Волдена в коридорі.

“Я виб'ю з тебе все лайно, сучий ти сину, мене не проведеш!”

Гарі Волден подивився на мене. Потім поглянув над моїм плечем, показав пальцем і вигукнув, “А що це там?”

Я озирнувся. Коли я розвернувся назад, його вже не було. Він вже сидів у класі в оточенні дівчат, котрі вважали його генієм і любили його.

Чутки про візити Гарі Волдена до міс Грідіс усе поширювалися й поширювалися, особливо, коли він не приходив у школу. Це були найкращі дні, адже мені доводилось миритися лише з дроочінням Річарда, а не з золотими кучерями й захопленням ними усіх дівчаток у тих своїх спідничках, светриках і накрохмалених платтячках. Коли Гарі не з'являвся, дівчата шушукались, “Просто він занадто чутливий...”

А Ред Кіркпатрік казав, “Та вона затрахала його до смерті.”

Одного дня я зайшов до класу й помітив, що місце Гарі Волдена порожнє. Я подумав, що його, як завжди, затрахали. Потім від парті до парті полетіла звістка. Я завжди дізнавався всі новини останнім. Нарешті чутка дійшла й до мене: Гарі Волден наклав на себе руки. Цієї ночі. Міс Грідіс ще не знає. Я поглянув на його місце. Його там бульше ніколи не буде. Всі ці кольорові шмотки пішли до пекла. Міс Грідіс закінчила перекличку. Вона підійшла до передньої парті й сіла на неї, схрестивши ноги. Того дня на ній були світліші панчохи, ніж зазвичай. Спідниця піднялася високо до стегон.

“Нашій американській культурі,” сказала вона, “суджено стати великою. Англійська мова, поки що обмежена й структурована, буде заново перевідкрита й покращена. Наші письменники будуть використовувати те, що я називаю Американською мовою...”

Панчохи пані Грідіс були майже такого ж кольору, як і її шкіра. Здавалося, ніби на ній і не було панчох, ніби вона сидить перед нами оголена, але той факт, що це була лиш ілюзія, робив усе набагато кращим.

“Ми все більше і більше будемо досліджувати й розвивати нашу мову і цей новий голос не перебиватиме стара історія, старі погляди, застарілі, мертві й непотрібні мрії...”

“Ляп, ляп, ляп...”

25

Керлі Вагнер викликав Моріса Московіца на бійку. Вона мала відбутися після уроків, про це прочули кілка хлопців, тому ми пішли за спортзал, щоб подивитись. Вагнер встановив правила, “Б'ємося допоки хтось не попросить припинити.”

“ОК, поїхали,” сказав Моріс. Це був високий худорлявий хлопець, дещо тупуватий, він ніколи не говорив багато й ні до кого не чіплявся.

Вагнер зиркнув на мене. “А коли я розправлюся з ним, візьмуся за тебе!”

“За мене, тренере?”

“Так, за тебе, Чінаскі.”

Я пирхнув йому в обличчя.

“Я змушу вас поважати себе, навіть, якщо доведеться розправитися з усіма по черзі!”

Вагнер був самовпевнений. Він постійно тренувався на брусах, качав прес, чи бігав навколо стадіону. Він ходив вразвалку, та все-одно у нього було пузо. Він любив дивитися на всіх, як на лайнго. Я не розумів, що йому вічно не подобається. Ми його дратували. Мабуть, він думав, що ми трахаємо всіх дівчат, немов скажені й ця думка не давала йому спокою.

Вони приготувались. Вагнер смикався, крутився, возив ногами, присідав і вставав, видаючи свистячі звуки. Він виглядав круто. Він зачепив Московіца трьома лівими джебами. Московіц просто стояв звісивши руки. Він нічого не тямив у боксі. Потім Вагнер зарядв йому з правої в щелепу. “Блядь!” крикнув Моріс і вдарив навідмашку з правої, Вагнер ухилився. Він контратакував Моріса чергою з правої та лівої. У того з носа потекла кров. “Блядь!” сказав він і почав молотити, немов навіжений. Було чутно тільки удари по Вагнеровій голові. Він намагався відбиватися, та його ударам бракувало тієї сили й люті, що була у Московіца.

“Бляха-муха! Вмаж йому, Морі!”

Московіц наступав. Він влучив йому прямо в пузо. Вагнер зігнувся й опустився. Він став на коліна. Все обличчя в нього було в крові. Він

опустив голову на груди й здавалося, зараз виблює.

“Здаюсь,” сказав Вагнер.

Ми залишили його за спортзалом, а самі пішли з Морісом Московіцом. Він став нашим новим героєм.

“Чорт, Морі, тобі треба йти в професіонали!”

“Та нє, мені ж тільки тринадцять.”

Ми пройшли до майстерні й стали на сходах. Хтось дістав сигарети і ми пустили їх по колу.

“Що той придурок від нас хоче?” запитав Морі.

“Та ну, Морі, хіба ти не знаєш? Він заздрить. Він думає, що ми трахаємо всіх дівчат!”

“Чому він так думає, я ж іще навіть ніколи не цілувався.”

“Серйозно, Морі?”

“Серйозно.”

“Тобі варто спробувати подрочити, Морі, це кльово!”

Ми помітили Вагнера, що проходив повз. Він витирав обличчя хустинкою.

“Агов, тренере,” вигукнув хтось із хлопців, “як на рахунок реваншу?”

Він зупинився й поглянув на нас. “Ану негайно повикидуйте цигарки!”

“Нєа, тренере, нам подобається палити!”

“Давай, тренере, підійди й змусь нас викинути циграки!”

“Так, давай сюди, тренере!”

Вагнер стояв, вирячившись на нас. “Я з вами ще не закінчив! Я всім вам ще, так чи інакше, покажу!”

“Як ти збираєшся це зробити, тренере? Твої таланти обмежені.”

“Так, тренере, як ти це зробиш?”

Він розвернувся і пішов до своєї машини. Мені було його навіть шкода. Якщо ти ставиш із себе крутого, то треба вміти це довести.

“Гадаю, він думає, що до того часу як ми закінчимо школу, тут не залишиться жодної незайманки,” сказав один із хлопців.

“А я думаю,” сказав інший, “що йому хтось накінчав у вухо і тепер у нього сперма замість мозку.”

Після цього ми пішли. Це був дуже гарний день.

26

Мати щоранку ходила на свою низькооплачувану роботу, а батько, котрий не мав роботи, також щоранку кудись ішов. Попри те, що більшість наших сусідів були безробітними, він не хотів, щоб і про нього думали, ніби він не має роботи. Тож кожного ранку, в один і той же час, він сідав у машину і їхав начебто на роботу. Щовечора він повертається о тій же годині. Мені це подобалось, адже я мав удосталь часу для себе. Хоча вони й зачиняли будинок, я знат, як туди пробратися. Шматком картону я підіймав гачок на дверях веранди. Вони замикали задні двері на ключ із середини. Я просовував під них газету й виштовхував ключ. Потім витягував газету з ключем на ній. Я відчиняв двері й заходив. Коли я йшов, то зачиняв двері веранди на гачок і замикав зсередини задні, залишаючи в них ключ. Потім я виходив через передні двері, закриваючи їх навісним замком.

Мені подобалось бути на самоті. Якось я грав у одну зі своїх ігор. На стіні висів годинник і я затримував подих перевіряючи, як довго зможу протриматись. Щоразу я встановлював новий рекорд. З кожним разом було все важче це зробити, та я пишався тим, що зміг додати ще кілька секунд до рекорду. Того дня я додав аж цілих п'ять секунд і саме переводив дихання, коли підійшов до вікна. Це було велике вікно, закрите червоними завісами. Вони трохи розійшлися і я виглянув. Господи Боже! Наше вікно виходило прямісінько на фасад будинку Андерсонів. Місіс Андерсон сиділа на ганку і я бачив, що в неї під сукнею. Їй було десь 23 роки і вона мала просто неймовірні ноги. Я бачив може все під спідницєю. Раптом я згадав про батьковий армійський бінокль. Він стояв у нього на шафі. Я збігав за ним, повернувшись, присів і навів його на ноги місіс Андерсон. Мені відкрився чудовий краєвид! Це було цікавіше, ніж дивитися на ноги міс Грідіс: тут можна було не боятися, що вона помітить. Можна було сконцентруватися на них. Я так і зробив. Я дивився прямо на них. Я збудився. Господи Ісусе, які ноги, які стегна! Щоразу, як вона рухалась, це було неймовірно, просто несказанно.

Я став на коліна і однією рукою дістав член, тримаючи бінокль іншою. Я плюнув на долоню й почав. На хвильку мені здалось, що я побачив трусики. Я мало не кінчив. Я спинився. Трохи почекав і продовжив дрочити. Коли я вже був готовий кінчити, то знову спинився. Зачекав ще трохи і знову продовжив. Цього разу я знову не зможу спинитися. Ось вона, переді мною. Я дивився просто на неї! Все-одно, що трахатись із нею. Я кінчив. Я обкінчав усю підлогу під вікном. Сперма була біла й густа. Я піднявся, пішов у ванну, взяв туалетного паперу, повернувся й витер усе. Потім я викинув це в унітаз і змив.

Mісіс Андерсон виходила посидіти на ганку майже щодня і завжди, коли вона це робила, я підглядав за нею в бінокль.

Якщо про це дізнається містер Андерсон, подумав я, він мене вб'є...

Кожної середи батьки ходили в кінотеатр. Там розігрували лотерею і вони сподівалися виграти трохи грошей. Саме ввечері середи я дещо відкрив. Родина Піроцці жила в будинку на південь від нас. Наша доріжка знаходилась якраз перед північною стороною їхнього будинку і наші вікна виходили прямо на їхню вітальню. Вікно там було прикрите тонкою шторинкою. Цегляний паркан перед будинком сходився аркою, а навколо дому росли кущі. Якщо сковатися в кущах між стіною й вікном, мене ніхто не зможе побачити, особливо вночі.

Я заліз туди. Це було навіть краще, ніж я очікував. Mісіс Піроцці сиділа на дивані, читаючи газету. Вона заклада ногу на ногу, а напроти неї в кріслі сидів містер Піроцці й також читав газету. Mісіс Піроцці була не такою молодою, як міс Грідіс чи місіс Андерсон, та все ж у неї були чудові ноги, вона була у туфлях на підборах і щоразу, як вона перегортала сторінку, то міняла положення ніг, її спідниця підіймалася все вище і я бачив геть усе.

Якщо мої батьки повернуться і застукають мене тут, подумав я, мені кінець. Але воно було того варте. Ризик себе виправдовував.

Я сидів, зачайвши подих, і стежив за ногами місіс Піроцці. У них був великий коллі, Джейф, він спав під дверима. Того дня я вже помилувався ногами міс Грідіс, подрочив на місіс Андерсон, а тепер настала черга десерту. Чому ж містер Піццорі не дивиться на її ноги? Він просто читав газету. Очевидно, що місіс Піццорі дражнила його, підіймаючи спідницю все вище і вище. Потім вона швидко змінила

положення ніг і її спідниця задерлася ще вище, оголивши білосніжні стегна. Вони були як вершки! Неймовірно! Вона була кращою за всіх!

Потім краєм ока я помітив як містер Піцоррі ворухнувся. Він швидко встав і пішов до дверей. Я чкурнув, продираючись крізь кущі. Я чув як він відчинив двері. Я забіг у наш двір і сховався за гараж. Я зачайвся, прислухаючись. Потім я переліз через паркан у сусідній двір. Я пробіг через двір і кинувся риссю по вулиці, ніби бігун на тренуванні. За мною ніхто не гнався, та я все-одно продовжував мчати.

Якщо він мене помітив і розповість батькові — я труп.

А може він просто випустив собаку надвір?

Я добіг до бульвару Вест Адамс і сів на лавку. Я просидів там близько п'яти хвилин, потім попрямував додому. Коли я повернувся, батьків ще не було. Я зайшов, роздягнувся, вимкнув світло й почав чекати ранку...

Наступної середи ми з Лисим прогулювались нашим звичайним маршрутом. Ми саме прямували до винного погребу його батька, як раптом він спинився біля вікна. Портєра була майже опущена, проте не до кінця. Лисий зупинився, присів і заглянув. Він підклікав мене рукою.

“Що там?” прошепотів я.

“Глянь!”

У ліжку лежали голі чоловік і жінка. Ковдра лише злегка закривала їх. Чоловік хотів поцілувати жінку, а вона його відштовхувала.

“Чорт забирай, ну дозволь мені, Мері!”

“Hi!”

“Але ж я дуже хочу, будь ласка!”

“Прибери свої огидні руки!”

“Але ж, Мері, я кохаю тебе!”

“Пішов ти зі своїм коханням...”

“Мері, будь ласка.”

“Ти колись заткнешся?”

Чоловік відвернувся до стіни. Жінка взяла журнал, збила подушку й почала читати.

Ми з Лисим відійшли від вікна.

“Боже,” сказав Лисий, “мене мало не знудило!”

“Я сподівався побачити щось цікаве,” сказав я.

Коли ми підійшли до погребу, то побачили, що старий Лисого почепив на нього великий замок.

Ми ще кілька разів підходили до того вікна, але так нічого й не побачили. Завжди було те ж саме.

“Мері, у нас вже давно нічого не було. Ми ж живемо разом. Ми ж одружені!”

“Це всього лиш срана домовленість!”

“Ну всього один раз, Мері і я більше тебе не турбуватиму, обіцяю!”

“Замовкни! Мене нудить від тебе!”

Ми пішли геть.

“Лайно,” сказав я.

“Лайно,” сказав Лисий.

“Думаю, в нього немає члена,” сказав я.

“І мені так здається,” відповів Лисий.

Ми більше туди не ходили.

27

Вагнер від нас не відставав. Якось я стояв на подвір'ї під час уроку фізкультури.

“Що ти робиш, Чінаскі?”

“Нічого.”

“Нічого?”

Я не відповів.

“Чому ти не приймаєш участь у іграх?”

“Тому, що це все лайно.”

“Ставлю тебе в бригаду по збору сміття до наступного попередження.”

“За що? В чому причина?”

“Неробство. 50 очок штрафу.”

Учні мали відпрацьовувати штрафні бали прибиранням території. Не можна було перейти в інший клас, якщо залишалося більше десяти невідпрацьованих балів. Мені було байдуже, закінчу я чи ні. Це були їхні проблеми. Я міг би залишитись там навіки, стаючи все старшим і більшим. Я б перетрахав усіх дівчат.

“50 балів?” запитав я. “І це все? Може давай відразу сто?”

“ОК, маєш сто балів. Сам напросився.”

Вагнер пішов геть. У Пітера Менгалора було 500 балів. Тепер я був на другому місці й скорочував відставання...

Перша зміна на прибирання заступала за півгодини до кінця обідньої перерви. Наступного дня я був у парі з Пітером Менгалором. Це було легко. У нас були палиці з гострими кінцями. Ми наколювали на них папірці й кидали до урни. Дівчата дивилися на нас, коли ми проходили. Вони знали, що ми *погані*. Пітер виглядав знудьговано, а я мав байдужий вигляд. Дівчата знали, що ми *погані*.

“Ти знаєш Ліллі Фішман?” запитав мене Піт.

“Ну звісно.”

“А знаєш, вона вже не целка.”

“Звідки тобі відомо?”

“Вона сама мені казала.”

“Хто її трахнув?”

“Її батько.”

“Гммм... його не можна в цьому звинувачувати.”

“Ліллі чула, що у мене великий член.”

“Та про це знає вся школа.”

“Ліллі хоче спробувати. Каже, що впорається зним.”

“Ти ж розірвеш її на шмаття.”

“Ато. Вона все-одно хоче спробувати.”

Ми поставили урну й подивилися на дівчат, що сиділи на лавці. Піт підійшов до них. Я дивився на нього. Він підійшов до однієї дівчини й прошепотів щось їй на вухо. Вона загиготіла. Він повернувся до мене. Ми взяли урну й пішли далі.

“Тож,” сказав Піт, “сьогодні о четвертій я розірву Ліллі на шматки.”

“Справді?”

“Знаєш ту зламану машину за школою, з якої Поуп Фарнсворт вийняв двигун?”

“Ага.”

“Поки її не забрали геть, це буде моя спальня. Я затягну Ліллі на заднє сидіння.”

“Щастить же декому.”

“В мене стоїть, тільки-но подумаю про це,” сказав Піт.

“І в мене, хоча я цього й не робитиму.”

“Правда, є одна проблема,” сказав Піт.

“Не можеш кінчити?”

“Ні, не в тому справа. Мені треба, щоб хтось постояв на шухері. Постежив за горизонтом.”

“Так? Слухай, я можу це зробити.”

“Зможеш?” запитав Піт.

“Атож. Правда треба взяти ще когось, аби проглядати обидва напрямки.”

“Добре. Маєш когось на прикметі?”

“Лисий.”

“Лисий? Та він же слабак.”

“Так, проте надійний.”

“Ну добре. В такому разі, зустрінемось о четвертій.”

“Ми будемо там.”

Ми зустрілися з Пітом та Ліллі о четвертій біля машини.

“Привіт!” сказала Ліллі. Вона була гаряча штучка. Піт курив сигарету. Він виглядав байдуже.

“Привіт, Ліллі,” сказав я.

“Привіт, крихітко Ліллі,” кинув Лисий.

На сусідньому полі хлопці грали у футбол, та це було навіть краще, адже вони створювали прикриття. Ліллі стояла важко дихаючи, її груди здіймалися вгору і вниз.

“Ну,” сказав Піт, відкидаючи цигарку, “давай подружимовся, Ліллі.”

Він відчинив задні двері, кивнув і Ліллі залізла всередину. Піт заліз за нею, зняв черевики, спустив штани і труси. Ліллі поглянула на Пітів член.

“О Боже,” сказала вона, “я навіть не знаю...”

“Ну давай, крихітко,” сказав Піт, “один раз живемо.”

“Ну що ж, добре...”

Піт виглянув з вікна. “Хлопці, ви ж стежите за горизонтом?”

“Так, Піте,” відповів я, “ми стежимо.”

“Ага, дивимось,” сказав Лисий.

Піт підняв спідницю Ліллі. Над панчохами показалася біла плоть і трусики. Неймовірно.

Піт схопив Ліллі й поцілував. Потім відштовхнув її.

“Ти шльондра!” сказав він.

“Піте, поводься зі мною добре!”

“Ти клята сука!” гаркнув він і добряче вдарив її по обличчю.

Вона почала схлипувати. “Піте, не треба, не треба...”

“Заткнися, пизда!”

Піт почав знімати з неї трусики. Йому було важко. Трусики щільно облягали її великий зад. Він сильно шарпнув, вони затріщали і сповзли. Він кинув їх на підлогу. Потім він почав гратися з її пиздою. Він все грався і грався, цілюючи її знову і знову. Потім він відкинувся на спинку сидіння. В нього встав лише на половину.

Ліллі поглянула на нього.

“Ти що, хворий?”

“Ta ні, Ліллі. Просто я думаю, що хлопці не стежать за горизонтом. Вони дивляться на нас. Я не хочу, щоб нас тут застукали.”

“Горизонт чистий, Піте,” сказав я. “Ми стежимо!”

“Так, ми стежимо!” озвався Лисий.

“Я їм не вірю,” сказав Піт. “Вони стежать не за горизонтом, а за твоєю пиздою, Ліллі.”

“Та ти просто *сцикун!* Такий член, а стоїть лиш на половину!”

“Я не хочу, щоб нас застукали, Ліллі.”

“Я знаю, що треба робити,” сказала вона.

Ліллі нахилилася і провела язиком по Пітовому члену. Вона поводила язиком по гігантській голівці. Потім взяла член у рот.

“Ліллі... Боже,” сказав Піт, “я люблю тебе...”

“Ліллі, Ліллі, Ліллі... о, о, оoooooo...”

“Генрі!” закричав Лисий. “ДИВИСЬ!”

Я поглянув. Через поле до нас прямував Вагнер, а за ним слідували хлопці, що грали у футбол плюс усі хлопці й дівчата, що дивилися гру.

“Піт!” закричав я, “сюди йде Вагнер, а з ним ще 50 чоловік!”

“Блядь!” вигукнув Піт.

“От чорт,” сказала Ліллі.

Ми з Лисим почали тікати. Ми вибігли крізь ворота й пробігли півкварталу. Ми зазирнули крізь паркан. У Піта з Ліллі не було шансів. Вагнер підбіг до машини і шарпнув двері. Машину оточили і ми більше нічого не бачили...

Після цього ми більше ніколи не бачили Піта і Ліллі. Ми навіть не знали, що з ними трапилось. Нам з Лисим впаяли по 1000 штрафних балів, що поставило мене на перше місце, з 1100 балами в запасі. Я аж ніяк не встигав відпрацювати їх. Я залишався у Маунт Джастіні навіки. Звісно ж, це довели до відома моїх батьків.

“Пішли,” скомандував батько і я попрямував до ванної.

Він дістав пасок.

“Знімай штани і труси,” гаркнув він.

Я не скорився. Він простягнув руку, розщібнув мій пояс і стягнув з мене штани. Потім труси. Пасок ударив. Все було те ж саме, той же звук, той же біль.

“Ти доконаєш свою матір!” кричав він.

Він знову вдарив. Та сліз не було. Мої очі були на диво сухими. Я захотів його вбити. Має ж бути якийсь спосіб. Через кілька років я зможу забити його до смерті. Та мені хотілося зробити це зараз. Він не був вартий нічого. Мабуть мене всиновили. Він знову вдарив. Я все ще

відчував біль, та страху вже не було. Ще один удар. Кімната більше не розпливалася. Я все чітко бачив. Здавалось, ніби батько відчув цю зміну в мені, тож почав лупцювати все сильніше й сильніше, та чим більше він бив мене, тим менше я це відчував. Він був майже безпорадним. Щось сталося, щось змінилось. Батько спинився, віддихуючись і я почув, як він вішає пасок на місце. Він пішов до дверей. Я розвернувся.

“Агов,” сказав я.

Батько повернувся й поглянув на мене.

“Давай ще трішки,” кинув я йому, “якщо тобі від того покращає.”

“Не смій так зі мною говорити!” гаркнув він.

Я подивився на нього. Я побачив складки шкіри у нього під підборіддям і навколо шиї. Я бачив сумні зморшки й тріщини. Його обличчя нагадувало застарілу потріскану шпаклівку. Він був у майці, яку розтягувало обвисле пузо. В очах більше не було люті. Його очі дивилися кудись убік, та не на мене. Щось сталося. Рушники знали це, душ знов знати це, дзеркало знати це, ванна знати це і навіть унітаз знати це. Батько розвернувся і вийшов крізь двері. Він також знов знати це. Це був останній раз, коли я був битий. Ним.

28

Середня школа минула доволі швидко. В кінці 8 — на початку 9 класу в мене розвинувся фурункульоз. У багатьох хлопців були прищі, проте не такі як у мене. Мій випадок був дійсно жахливим. Це був найтяжчий випадок у місті. Прищі й нариви були у мене на обличчі, спині, шиї і навіть на грудях. Це почалося якраз тоді, коли мене почали сприймати як крутого хлопця. Я все ще був крутим, але це було дещо інакше. Мені довелося відступити. Я почав спостерігати за людьми з відстані, так, ніби дивився виставу. Вони всі грали на сцені, а я сам сидів у залі. Я ніколи не ладнав з дівчатами, та з розвитком хвороби я втратив усі шанси. Дівчата стали від мене ще далі, ніж були до того. Деякі з них були справді гарними — їхні сукні, волосся, очі, хода. Мені було б добре хоча б від того, що я міг би просто гуляти з ними, ходити й теревеніти про все і водночас ні про що, більше я нічого не вимагав.

Також, як і раніше, я просто притягував до себе халепи. Більшість учителів не довіряла мені й не долюблювала мене, особливо вчительки. Я ніколи не казав нічого непристойного, та вони все твердили, що це моє “відношення.” Їм не подобалось, як я сиджу зсутившись, чи “яким тоном” розмовляю. Мене постійно звинувачували у “висміюванні,” хоча за собою я такого не помічав. Мене часто виставляли з класу під час уроку, або й відсилали в кабінет до директора. Він завжди проводив одне й те ж покарання. В кабінеті у нього була телефонна будка. Він змушував мене стояти в в ній із замкнутими дверима. Я провів багато часу в тій будці. Єдиним чтивом там був “Ледіз хоум джорнал”. Це була спланована тортура. Тим не менш, я читав “Ледіз хоум джорнал”. Я прочитував кожен новий випуск. Я сподівався, що хоча б так дізнаюся щось про жінок.

До часу випуску в мене набарлося вже 5000 штрафних балів, та мені не було до того діла. Вони хотіли мене здихатись. Я стояв у черзі учнів, що проходили до аудиторії по одному. На нас були дешеві шапочки і мантії, що передавалися від покоління до покоління випускників. Ми чули ім'я кожного, кого викликали на сцену. Виспуск

середньої школи перетворили на срану виставу. Оркестр грав гімн школи:

*О, Маунт Джастін, О, Маунт Джастін
Ми будем пам'ятатимем тебе завжди,
Допоки б'ються наші серця
Нашою матір'ю залишишся ти...*

Ми стояли в черзі, чекаючи коли нас викличуть на сцену. Наші батьки і друзі сиділи в залі.

“Мене зараз знудить,” сказав один хлопець.

“Переходимо з одного лайна в інше,” сказав інший.

Здавалося, дівчата ставилися до цього більш серйозно. Саме тому я й не довіряв їм. Здавалося, ніби вони є частиною усіх незгод. Ніби вони і школа співали одну й ту ж пісню.

“Ця фігня мене грузить,” сказав хлопчина. “От би зараз закурити.”

“Пригощайся...”

Інший хлопець простягнув йому цигарку. Ми пустили її по колу. Я затягнувся і випустив дим носом. Потім побачив, як заходить Керлі Вагнер.

“Зацініть!” гукнув я. “Ось іде сракоголовий!”

Вагнер підійшов до мене впритул. Він був одягнений у свій сірий спортивний костюм, зовсім так же ж, як і тоді, коли я його побачив уперше і всі подальші роки. Він став переді мною.

“Послухай,” сказав він, “ти думаєш, що звалиш від мене тільки через те, що закінчуєш цю школу, але ти помиляєшся! Я буду переслідувати тебе до кінця життя. Я знайду тебе хоч на краю світу, хоч із-під землі дістану!”

Я просто поглянув на нього, не сказавши й слова і він відійшов. Вагнерова промова лише додала мені впевненості й змусила почуватися краще. Вони подумали, що я утнув щось таке, що дійсно не на жарт розізвило його. Шкода, що так не було насправді. Вагнер просто був прибацаним.

Ми просувалися все ближче і ближче до входу в залу. Тепер ми чули не лише імена тих, кого оголошували, а й аплодисменти залу і навіть бачили глядачів.

Підійшла моя черга.

“Генрі Чінаскі,” оголосив директор у мікрофон. Я вийшов. Мені ніхто не аплодував. Потім якась добра душа в залі двічі чи тричі

ляснула в долоні.

На сцені стояло кілька рядів крісел для випускників. Ми сіли на них і стали чекати. Директор штовхав промову про можливості й успіх в Америці. Потім усе закінчилось. Оркестр зіграв гімн Маунт Джастіна. Учні та їхні батьки з друзями встали й перемішалися між собою. Я бродив навколо і розсирався. Моїх батьків там не було. Я переконався в тому. Я перевірив кожен закуток.

Все було так, як і мало бути. Кругому хлопцю нікого не треба. Я зняв свою стару шапочку з мантією і здав їх вахтеру на виході. Він згорнув їх і сховав до наступного року.

Я вийшов на вулицю. Там ще нікого не було, я був першим. Але куди ж податися? У мене в кишені було одинадцять центів. Я пішов додому.

29

Того літа, в липні 1934, Джона Ділінджера застрелили біля кінотеатру в Чикаго. Він не мав жодних шансів. Леді в Червоному^[11] вказала на нього. За рік до того всі банки обвалилися. Сухий закон відмінили і батько знову пив пиво. Та найгіршою річчю була смерть Ділінджера. Багато людей ним захоплювались, тому його смерть сильно засмутила їх. Президентом став Рузвелт. По радіо передавали його “Розмови біля каміну”^[12] і всі їх слухали. Він дійсно вмів говорити. Він почав запроваджувати програми, які забезпечували людей роботою. Та все ж справи йшли погано. З моїми фурункулами також було все погано, вони були незвичайно великі.

У вересні мене призначили у старшу школу Вудхевен, та батько наполіг, щоб я пішов у школу Челсі.

“Послухай,” сказав я йому, “Челсі знаходиться не в нашему районі. Це занадто далеко.”

“Ти зробиш так, як я скажу. Ти вчитимешся у Челсі.”

Я знов, чому він хоче, аби я навчався в Челсі. Там вчилися діти багатіїв. Мій батько був божевільним. Він все ще мріяв розбагатіти. Коли Лисий дізнався, що я йду в Челсі, він також туди записався. Я не міг позбутися його і своїх прищів.

В перший день ми приїхали до Челсі на своїх велосипедах. Це було жахливо. У більшості учнів, принаймні у старшокласників, вже були власні автомобілі, багато новеньких трансформерів і вони були не чорні чи темно-сині, як більшість машин, а яскраво-жовті, зелені, оранжеві й червоні. Хлопці сиділи в них біля школи, навколо них збиралися дівчата і всі їхали кататися. Усі, хлопці й дівчата, були гарно вдягнені, у всіх були новенькі светри, наручні годинники й блискучі туфлі. Вони всі виглядали дорослими, зрілими і переважали нас у всьому. А я ходив у своїй старій сорочці, латаних штанях, зношених черевиках і вкритий прищами. Хлопці на тачках не хворіли на акне. Вони були гарні, високі, чисті з блискучими зубами і не мили голову господарським милом. Здавалося, ніби вони знають щось, чого не знаю я. Я знову опинився на самому дні.

Так як у всіх були машини, ми з Лисим соромились своїх великих. Ми залишали їх у дома й ходили до школи пішки дві з половиною милі. Ми носили з собою коричневі пакети з обідом. Та більшість учнів не обідали навіть у шкільній їdalnі. Вони їздили до кафе з дівчатами, слухали музику й веселилися. Їм була пряма дорога до U.S.C.

Я соромився своїх прищів. У Челсі був вибір між фізкультурою та СПОР^[13]. Я обрав СПОР, тому що там не треба було носити спортивний костюм і ніхто не міг бачити прищів на моєму тілі. Та я ненавидів уніформу. Сорочка була вовняна і подразнювала мої виразки. Уніформу слід було носити з понеділка по четвер. У п'ятницю нам дозволяли ходити в цивільному.

Ми вивчали стройові прийоми зі зброєю. Це був предмет про ведення бою і тому подібне лайно. В кінці курсу нас чекав екзамен. Ми марширували навколо стадіону. Це було щось типу стройової підготовки. Тримати гвинтівку й виконувати нею різні трюки було погано для мене. В мене на плечах були фурункули. Коли я прикладав гвинтівку до плеча, фурункули лускали і гній просочувався в сорочку. Кров просякувала тканину, але через те, що сорочка була товстою плями майже не проступали.

Я розповів про це матері. Вона нашила на плечі сорочки заплатки з матерії, та це майже не допомогло.

Одного разу до нас з інспекцією завітав офіцер. Він узяв мою рушницю й зазирнув у дуло, перевіряючи чи там немає пілу. Він віддав її мені, потім поглянув на пляму крові у мене на плечі.

“Чінаскі!” відрізав він, “у тебе з гвинтівки витікає мастило!”

“Так, сер.”

Я протримався цілий семестр, та прищі ставали все гірші. Вони збільшилися до розміру горіха і вкривали все обличчя. Я дуже цього соромився. Іноді я ставав перед дзеркалом у ванні й проколював один з них. Звідти на дзеркало близкав жовтий гній. Навколо були маленькі білі грудочки. Мене дивувало, як все це там вміщувалося. А ще я знав, як іншим людям важко дивитися на мене.

Мабуть у школі побалакали з моїм батьком. До кінця семестру мене звільнили від занять. Я лежав у ліжку, а батьки вкривали мене маззю. Це була коричнева смердюча маса. Батько спеціально вибрав її для мене. Вона пекла. Він казав, щоб я тримав її довго, набагато довше,

ніж було написано в інструкції. Якось він наполіг, щоб я не змивав її кілька годин. Я почав кричати. Я підбіг до вмивальника, набрав води і ледве відмив ту гидоту. Пекло все тіло, обличчя,脊на, груди. Я сів на край ліжка. Я не міг лягти.

До кімнати зайшов батько.

“Я ж казав тобі не змивати!”

“Поглянь, що сталося,” сказав я йому.

Увійшла мати.

“Цей сучий син *не хоче видужувати*,” сказав їй батько. “За що мене покарано таким бездарним сином?”

Мати втратила свою роботу. Батько все ще кудись їздив щоранку, вдаючи, ніби йде на роботу. “Я інженер,” казав він людям. Він завжди хотів бути інженером.

Мене приписали до окружної лікарні загального типу. Мені дали довгу білу картку. Я взяв її й сів у трамвай номер 7. Проїзд коштував сім центів (або чотири талони на четвертак). Я пробив свій талон і пішов на заднє сидіння. Мені було призначено на 8:30.

Через кілька кварталів до трамваю увійшла жінка з маленьким хлопчиком. Жінка була товстою, хлопчик виглядав десь на чотири роки. Вони сіли за мною. Я дивився у вікно. Ми їхали вулицею. Мені подобався сьомий трамвай. Він їхав швидко, погойдуючись у сонячному промінні.

“Мамо,” почув я голос хлопчика, “а що у дяді з обличчям?”

Жінка не відповіла.

Хлопчик знову запитав її.

Вона не відповіла.

Хлопчик закричав, “*Мамо! Що у дяді з обличчям?*”

“Замовкни! Я не знаю, що у нього з обличчям!”

В лікарні я підійшов до реєстрації й мені сказали піднятися на четвертий поверх. Там сестра записала моє ім'я і сказала почекати. Пацієнти сиділи на зелених металевих стільцях у два ряди й дивилися одне на одного. Мексиканці, білі й чорні. Не вистачало тільки азіатів. Не було чого читати. У декого з пацієнтів були вчоращені газети. Там були люди різного віку, товсті й худі, високі й низькі, старші й молодші. Ніхто не розмовляв. Всі виглядали дуже стомленими.

Санітари снували коридором, іноді пробігала сестра та не було видно жодного лікаря. Пройшла година, дві. Нікого не викликали. Я встав і пішов пошукати фонтанчик з питною водою. Я заглядав у маленькі кімнати для огляду хворих. Там нікого не було, ні лікарів, ні пацієнтів.

Я підійшов до реєстрації. Сестра дивилася у велику товсту книгу з іменами. Задзвонив телефон. Вона відповіла.

“Лікаря Менена ще немає.” Вона поклала слухавку.

“Перепрошую,” сказав я.

“Так?” запитала сестра.

“Лікарів ще нема. Можна мені прийти пізніше?”

“Ні.”

“Але ж тут нікого нема.”

“Лікарі на виклику.”

“Але ж мені призначено на 8:30.”

“Тут усім на 8:30.”

Там чекало ще 45 чи 50 чоловік.

“Так, як я є в списку, може я прийду за кілька годин, коли будуть лікарі.”

“Якщо підете зараз, вас автоматично викреслять з прийому на сьогодні. Вам доведеться прийти завтра, якщо хочете полікуватись.”

Я повернувся і сів на стілець. Решта не протестували. Там було мало руху. Іноді поряд проходило сміючись кілька сестер. Якось поруч провезли чоловіка у кріслі. Обидві його ноги були загіпсовані й у нього не було одного вуха. Посередині була просто чорна дірка, розділена на маленькі секції так, ніби павук сплів там павутину. Минали години. Перевалило за полутора. Ще одна година. Дві години. Ми все сиділи й чекали. Раптом хтось промовив, “Он іде лікар!”

У кімнату для огляду зайшов лікар і зачинив за собою двері. Ми всі приготувались. Нічого. Увійшла сестра. Ми чули її сміх. Вона вийшла. Г'ять хвилин. Десять. Вийшов лікар зі списком у руці.

“Мартінез?” запитав лікар. “Хосе Мартінез?”

Старий мексиканець підвівся й підійшов до лікаря.

“Мартінез? Мартінез, як ти, старий?”

“Погано, лікарю... Мабуть вмираю...”

“Ясно... заходить...”

Мартінез довго не виходив. Я підняв газету й спробував читати. Та всі думали лише про Мартінеза. Хто буде після нього.

Почувся його крик. “АААА! АААА! ПРИПИНІТЬ! СТІЙТЕ!
АААА! ПОМИЛУЙТЕ! ГОСПОДИ! СПИНІТЬСЯ!”

“Ще трішки, це не боляче...” заспокоював його лікар.

Мартінез знову закричав. До кімнати забігла сестра. Запала тиша. Все, що нам було видно — це тінь у напіввідчинених дверях. Потім туди забіг санітар. Мартінез почав видаєти булькаючі звуки. Його вивезли на каталці. Сестра і санітар покотили його коридором крізь двері. Мартінез був накритий простирадлом, проте він не був мертвим, тому що обличчя було відкрите.

Лікар залишався в кімнаті ще протягом десяти хвилин. Потім він знову вийшов зі списком.

“Джеферсон Вілліамс?” запитав він.

Ніхто не озвався.

“Тут є Джесперсон Вілліамс?”

У відповіль тиша.

“Меррі Блекторн?”

Тиша.

“Гаррі Льюїс?”

“Так, лікарю?”

“Проходьте, будь ласка.”

Черга рухалась дуже повільно. Лікар оглянув ще п'ятьох пацієнтів. Потім він вийшов, підійшов до реєстрації, запалив цигарку й пророзмовляв з сестрою п'ятнадцять хвилин. Він справляв враження дуже розумної людини. Права половина його обличчя посмикувалась, у нього було руде волосся з сивиною. Він носив окуляри й постійно знімав і одягав їх. Підійшла ще одна сестра і подала йому чашку кави. Він відсьорбнув, потім, тримаючи чашку однією рукою, штовхнув двері й вийшов.

Сестра піднялася з-за свого столу, тримаючи наші картки й оголосила всіх по іменам. Вона віддала картки нам. “На сьогодні прийом закінчено. Будь ласка, приходьте завтра. Час прийому вказаний у ваших картках.”

Я поглянув на свою. Там було вибито 8:30.

30

Наступного дня мені пощастило. Назвали моє ім'я. Цього разу був інший лікар. Я роздягнувся. Він направив на мене білу лампу й оглянув мене. Я сидів на краю столика для огляду.

«Гммм, гммммм,» сказав він, «ага...»

Я сидів.

«І скільки вже в тебе це?»

«Кілька років. Стас все гірше й гірше.»

«Ага.»

Він продовжував огляд.

«А зараз, ляж на живіт. Я скоро повернуся.»

За кілька хвилин кімната наповнилась людьми. Самі лише лікарі. Принаймні, вони виглядали і розмовляли як лікарі. Звідки вони всі взялися? Я ж-бо думав, що в лос-анджелеській окружній лікарні бракує лікарів.

«Акне вульгаріс. Найгріший випадок у всій моїй практиці!»

«Фантастично!»

«Неймовірно!»

«Погляньте-лишень на обличчя!»

«А на шию!»

«Я щойно з огляду однієї дівчини з акне. В неї вся脊на обсипана. Вона плакала. Вона сказала, ‘Як же ж я тепер знайду чоловіка? У мене ж脊на буде в шрамах. Я не хочу так жити!’ Та погляньте лишень на цього товариша! Якби вона його побачила, то зрозуміла б, що їй нема на що скаржитись!»

Ах ти ж мудак тупий, подумав я, ти що, не розумієш, що я все чую? Як такий зміг стати лікарем? Чи вони набирають усіх підряд?

«Він що, спить?»

«Чому ти так думаєш?»

«Він дуже спокійний.»

«Та ні, навряд чи він спить. Ти спиш, хлопче?»

«Так.»

Вони водили лампою навколо всього моого тіла.

«Повернись.»

Я повернувся.

«Погляньте, у нього навіть ротова порожнина уражена!»

«Тож, як ми будемо лікувати?»

«Гадаю, електричною голкою...»

«Звісно, електричною голкою.»

«Саме так, нею.»

Все було вирішено.

31

Наступного дня, я сидів у зеленому кріслі в коридорі й чекав, коли мене покличуть. Навпроти мене сидів чоловік, у якого було щось не так із носом. Він був дуже червоним, обідраним, товстим і довгим, а ще на ньому був наріст. Було видно, як з нього виліз наріст. Щось подразнило йому ніс і той почав рости. Побачивши цей ніс я намагався більше на нього не дивитись. Я не хотів, аби той чоловік помітив, як я на нього витріщаюсь, адже чудово знати, як він почувається. Та, здавалося, ніби він не комплексує. Він був гладкий і засинав сидячи.

Спершу викликали його: «Містер Сліт?»

Він подався вперед у кріслі.

«Сліт? Річард Сліт?»

«Га? А, так, я тут...»

Він підвівся й підійшов до лікаря.

«Як ви почуваєтесь сьогодні, пане Сліт?»

«Добре... все добре...»

Лікар провів його до кімнати.

Мене викликали через годину. Я пішов за лікарем крізь двері в іншу кімнату. Вона була більшою за попередню. Мені сказали роздягнутися й сісти на стіл. Лікар поглянув на мене.

«Певно, тебе це вже дістало?»

«Еге ж.»

Він натиснув на фурункул на спині.

«Так болить?»

«Так.»

«Що ж,» сказав він, «спробуємо провести дренування.»

Я чув, як він увімкнув машину. Вона загуділа, ніби свердло. Я відчував запах гарячого мастила.

«Готовий?» запитав він.

«Так.»

Він вstromив електричну голку мені у спину й почав свердлити. Біль був неймовірний. Він заповнив кімнату. Я відчував, як кров стікає

мені по спині. Потім він вийняв голку.

«А зараз, перейдемо до наступного,» сказав лікар.

Він впихнув у мене голку. Потім висмикнув і перешов до третього фурункула. До кімнати зайшло два чоловіка й дивилися. Мабуть, вони були лікарями. Голка знову увійшла в мене.

«Я ще ніколи не бачив, щоб хтось так поводився під голкою,» сказа водин із них.

«Він взагалі не виказує жодних ознак,» кинув інший.

«Хлопці, чому б вам не піти й не пощипати сестриць за дупи?» запитав я у них.

«Синку, ти не маєш права так з нами розмовляти!»

Голка знову вгризлася у мене. Я не відповів.

«Очевидно, хлопчик дуже озлоблений...»

«Звісно, саме так.»

Вони вийшли.

«Вони хороші професіонали,» сказав мій лікар. «Не варто було ображати їх.»

«Просто продовжуйте свою справу,» кинув я йому.

Він продовжив. Голка жахливо нагрілася, але ми все продовжували. Він обробив мені всю спину, потім перешов на груди. Потім я перевернувся і він пройшовся по шиї й обличчю.

Зайшла медсестра і він її проінструктував. «Міс Акерман мені треба... щоб ви продренували... пустули. І не припиняйте чавити, навіть якщо піде кров. Мені потрібен повний дренаж.»

«Добре, лікарю Гранді.»

«А після того ультрафіолетве опромінення. Для початку, по дві хвилини на кожен бік...»

«Добре, лікарю Гранді.»

Я пройшов за міс Акерман до наступної кімнати. Вона сказала мені лягти на стіл. Вона взяла серветку й почала давити перший нарив.

«Боляче?»

«Та не дуже.»

«Бідолашний...»

«Не перейматесь. Мені навпаки шкода, що ви змушені це робити.»

«Бідолашний хлопчику...»

Міс Акерман була першою людиною, що проявила до мене співчуття. Я почувався ніяково. Це була маленька повненька

медсестричка біля тридцяти років.

«Ходиш до школи?» запитала вона.

«Ні, мене звільнили від занять.»

Міс Акерман продовжувала чавити й говорити.

«А чим займаєшся увесь день?»

«Валяюся в ліжку.»

«Жахливо.»

«Та ні, якраз те, що треба. Мені це подобається.»

«Не болить?»

«Ні. Продовжуйте.»

«Що ж хорошого в тому, щоб валятися цілісінський день у ліжку?»

«Мені не треба ні з ким бачитись.»

«І тобі це подобається?»

«О, так.»

«А чим ти ще займаєшся?»

«Іноді слухаю радіо.»

«А що ти слухаєш?»

«Музику. І різні розмови.»

«Думаєш про дівчаток?»

«Звісно. Але не більше.»

«А мені так не здається.»

«Я складаю розклади літаків, що пролітають над будинком. Вони пролітають там щодня о тій же годині. У мене все записано. Наприклад, я знаю, що один із них пролетить об 11:15. Десь об 11:10 починаю прислухатись чи не чутно звуку мотора. Я намагаюся вхопити перший звук. Іноді, мені здається, що я чую його, а іноді я невпевнений, а потім раптом починаю чути його десь іздалеку. Звук наростає. Об 11:15 він пролітає над будинком і звук досягає своєї найвищої точки.»

«І ти робиш так щодня?»

«Тільки не тоді, коли я тут.»

«Перевернись,» сказала міс Акерман.

Я перевернувся. Раптом у сусідній палаті почав кричати чоловік. Ми все чули через стінку. Він горланив гучно.

«Що вони з ним роблять?» запитав я у міс Акерман.

«Він у душі.»

«І через це кричить?»

«Так.»

«Я ще гірший за нього.»

«Ні, не правда.»

Мені сподобалась міс Акерман. Я кинув на неї погляд. У неї було кругле обличчя, хоча вона й не була красунею, сестринська шапочка додавала їй задору, а ще у неї були великі карі очі. Вся справа була в очах. Я слідкував за її ходою, поки вона відлучилась за новою серветкою. Вона була далеко не міс Грідіс і я бачив багато жінок з кращою фігурою, та все ж у ній бло щось тепле й зворушливе. На відміну від них, вона не думала про свою жіночність.

«Як тільки я закінчу з твоїм обличчям,» мовила вона, «спробуємо прогріти ультрафілетовою лампою. Наступний прийом буе після завтра о 8:30.»

Після цього ми більше не розмовляли.

Вона скінчила. Я одягнув окуляри і вона увімкнула альтрафіолетову установку.

Машина цокала. Було так спокійно. Певно, то був таймер, або розжарювався металевий рефлектор. Я почувався дуже комфортно й розслаблено, та як тільки задумався, то вирішив, що все, що вони зі мною роблять не має жодного значення. До мене дійшло, що навіть найкраща голка залишить на мені шрами до кінця життя. Було неприємно про це думати, та я не міг інакше. Мене хвилювало те, що насправді вони толком не знали, що зі мною робити. Я вловив це у їхніх розмовах і поведінці. Вони вагалися, хвилювались, у деякій мірі їм було навіть байдуже. Зрештою, мені також було байдуже, що вони роблять. Вони були просто змушені робити бодай щось – адже нічого не робити – ознака непрофесіоналізму.

Вони експериментували на бідних і, якщо це працювало, – продавали багатим. А якби щось і не спрацювало – то в бідняках нестачі не було.

Машина подала сигнал про те, що дві хвилини спливло. Міс Акерман підійшла, сказала перевернутись і знову вийшла. Вона була найдобрішою людиною, що я зустрів за останні вісім років.

32

Дренаж все продовжувався, проте толку від нього було мало. Коли зникав один фурункул, на його місці з'являвся інший. Я часто стояв перед дзеркалом і думав про те, наскільки гідкою може бути людина. Я дивився на своє обличчя зі невірою, потім повертається й оглядав спину. Це було жахливо. Не дивно, що на мене витріщалися, не дивно, що мене обговорювали. Це не були просто юнацькі прищики. Це були запалені, невиліковні, величезні роздуті фурункули, наповнені гноєм. Я виділявся, ніби я обув *обраний* для цієї ролі. Батьки ніколи не говорили зі мною про мій стан. У них все ще не було роботи. Мати щоранку йшла на пошуки нової, а батько кудись їхав, удаючи ніби на роботу. По суботам безробітним роздавали допомогу з магазинів, в основному це були консерви, списані по якійсь причині. Ми здебільшого харчувалися цими покидьками. А ще бутербродами. І картоплею. Мати навчилася робити картопляні млинці. Щосуботи батьки йшли за цією допомогою, проте вони не заходили до найближчого магазину, тому що боялися як би сусіди не побачили їх і не зрозуміли, що й вони не мали роботи. Тож вони йшли дві милі по бульвару Вашингтона, до магазину за кілька кварталів від Кріншоу^[14]. Це була довга прогулянка. А потім, пітніючи, вони йшли дві милі назад з пакетами прострочених консервів, картоплі, сосисок і моркви в руках. Батько не брав машини, щоб зекономити на бензині. Він йому був потрібен, щоб їздити на свою уявну роботу. Інші батьки не були такими. Вони просто сиділи на ганку чи грали у підкови.

Мені виписали якусь білу мазь для втирання в обличчя. Вона затверджувала на набряках, утворюючи тверду шкоринку. Мазь не допомагала. Якось, залишившись на самоті, я саме наносив мазь. Я стояв перед дзеркалом, намагаючись дістати рукою до вражених ділянок, аж раптом почув голоси. Це був Лисий та його товариш Джимі Хатчер. Джиммі був ще тим вискочкою.

«Генрі!» гукнув Лисий. Я чув, як він говорить із Джимі. Він піднявся на ганок і постукав двері. «Агов, Хенк, це Лисий! Відчиняй!»

Ти придурок, подумав я, ти що, не розумієш, що я не хочу нікого бачити?

Він грюкав у двері.

Я чув, як він перемовляється з Джимом. «Та я бачив його! Я бачив, як він тут ходив!»

«Він не відповідає.»

«Нам краще увійти. Мже з ним щось сталося.»

Придурок, подумав я, я ж був твоїм другом. Я дружив із тобою, коли всі тебе ненавиділи. А тепер помилуйся!

Я не міг повірити. Я вийшов у коридор і сховався у шафі, залишивши двері злегка відкритими. Я був упевнений, що вони не зайдуть до будинку. Та вони зайшли. Я забув зачинити задні двері. Я чув, як вони ходили по будинку.

«Він має бути тут,» мовив Лисий. «Я помітив якісь рухи...»

Господи Боже, подумав я, мені що, не можна ходити тут? Зрештою, я тут живу.

Я штовхнув двері й вистрибнув. Я побачив їх у вітальні. Я побіг туди.

«АНУ ГЕТЬ ЗВІДСИ, СУЧІ ДІТИ!»

Вони вирячились на мене.

«ПІШЛИ ГЕТЬ! ВИ НЕ МАЄТЕ ПРАВА БУТИ ТУТ! ІДТЬ, ПОКИ Я НЕ ПРИБИВ ВАС!»

Вони побігли до виходу.

«ДАВАЙТЕ! ВАЛІТЬ, БО ПОПРИБИВАЮ!»

Я чув як вони вибігли на тротуар. Мені не хотілося їх бачити. Я пішов у спальню й розтягнувся на ліжку. Для чого їм знадобилося бачити мене? Чого вони хотіли? Нам не було про що говорити.

Якось мати не пішла на пошуки роботи, а мені не треба було йти до лікарні. Тож ми залишилися у дома вдвох. Мені це не подобалось. Я хотів бути сам. Я сидів у спальні й чув, як вона ходила по дому. З фурункулами стало набагато гірше. Я перевірив розклад літаків. Саме мав бути один о 13:20. Я почав прислухатися. Він спізнювався. Вже була 13:20, а він тільки наблизався. Як тільки він пролетів, я відмітив затримку. Раптом я почув дзвінок у двері. Мати відчинила.

«Емілі, як ти?»

«Привіт, Кеті, як справи?»

Це була бабуся, вже дуже стара. Я чув, як вони розмовляли, проте не міг вловити жодного слова. І це було добре. Вони теревеніли близько десяти хвилин, а потім я почув, як вони йдуть до моєї кімнати.

«Я вас усіх ще поховаю,» сказала бабуся. «Де хлопчик?»

Відчинилися двері й бабуся з мамою увійшли.

«Бабуся прийла, щоб допомогти тобі,» сказала мама.

У бабусі була велика сумка. Вона сіла на комод і дістала велике срібне розп'яття.

«Бабуся прийшла, щоб допомогти тобі, Генрі...»

На бабусі було ще більше бородавок, ніж раніше і вона добряче погладшала. Вона здавалася непереможною, і виглядала так, ніби ніколи не помре. Вона була настільки старою, що вмирати більше не було сенсу.

«Генрі,» сказала мама, «ляж на живіт.»

Я ліг, а бабуся нахилилася наді мною. Краєм ока я бачив, як вона водить розп'яттям. Я відвернувся від релігії ще кілька років тому. Навіть, якби ця вся маячня дійсно існувала, вона просто дурила людей, або ж перетворювала на дурнів. А ящо й не так – то дурні виглядали ще дурнішими.

Та все ж, це були мої мати і бабуся. Я вирішив не протистояти їм. Розп'яття ходило туди й сюди моєю спиною, по моїм виразкам, по всьому мені.

«Господи,» молилася бабуся, «прожени диявола з тіла цього бідного хлопчика! Тільки поглянь на ці рани! Мене від них нудить, Господи! Поглянь на них! Це дивол, Боже, це він причаївся у його тілі. Прожени диявола з його бідолашного тіла!»

«Прожени диявола з його тіла, Боже!» повторила мати.

Мені просто треба хороший лікар, подумав я. Що не так з цими бабами? Чому вони не облишать мене?

«Боже,» продовжувала бабуся, «чому ти дозволяєш дияволу хазяйнувати в тілі цього хлопчика? Хіба ти не бачиш, що нечестивому це подобається? Поглянь лише на ці рани, Господи, мене просто верне від них! Вони червоні, набряклі й повні!»

«Прожени диявола з тіла моого хлопчика!» вигукнула мати.

«Нехай Господь убереже нас від зла!» гукнула бабуся.

Вона притисла розп'яття прямісінько посередині моєї спини. Я відчув, як бризнула кров, спершу тепла, потім раптово холодна. Я

розвернувся і всівся на ліжку.

«Якого хріна ви робите?»

«Я роблю дірку, щоб через неї Господь прогнав диявола!» сказала бабуся.

«Добре,» сказав я, «а тепер забирайтесь звідси і якомога швидше! Второпали?»

«Він все ще одержимий!» крикнула бабуся.

«АНУ ПІШЛИ НАХРІН ЗВІДСИ!» заверещав я.

Вони вийшли шоковані й рочаровані.

Я пішов до ванної кімнати, узяв шматок туалетного паперу й спробував зупинити кров. Потім я поглянув на папірець. Він був увесь просякнутий. Я взяв ще один шматок і потримав на спині. Потім узяв йод. Я розмазав його по спині, намагаючись потрапити на рану. Це було складно. В кінці-кінців я здався. Взагалі, хто колись щось чув про інфекцію на спині? Тут або виживаєш, або помираєш. Спина була саме тим місцем, яке ніяк не можна було ампутувати.

Я пішов до кімнати, ліг у ліжко й загорнувся в ковдру. Я дивився на стелю й говорив із собою.

Що ж, Боже, припустимо, ти тут. Ти наслав на мене це. Ти хочеш перевірити мене. Думаєш, я також Тебе перевіряю? Думаєш, я кажу, що Тебе тут нема? Ти задав мені неймовірне випробування моїми батьками і цими виразками. Думаю, я пройшов його успішно. Я крутіший за Тебе. Якщо Ти зараз спустишся, я плюну Тобі прямо в обличчя, якщо воно у Тебе є. А Ти взагалі какаєш? Священник ніколи не відповідав на це питання. Він казав, щоб ми не сумнівалися. Сумнівалися у чому? Думаю, Ти й так вже достатньо з мене познущався, тож пора Тобі вже спуститися і отримати завдання від мене!

Я чекав. Нічого. Я чекав на Бога. Я все чекав і чекав. Думаю, я заснув.

Я ніколи не спав на спині. Та коли я прокинувся, то лежав на спині й це мене здивувало. Ноги були зігнуті в колініх і, вкупі з ковдрою, втігдали ніби гора. І тільки-но я поглянув на цю гору, я помітив два ока, що стежили за мною. Очі були темні, чорні й пусті... вони дивилися на мене з-під капюшона, чорного капюшона з високим гострим кіцем, як у ку-клукс клану. Ці темні, пусті очі все дивилися на

мене, а я не міг поворухнутися. Я був неабияк переляканий. Я подумав, що це Бог, проте він не міг виглядати так.

Я не міг відвести погляд. Не міг ворухнутися. Ці очі просто дивилися на мене з моїх колін, вкритих ковдрою. Я хотів утекти. Я хотів, аби це припинилось. Це було щось могутнє, чорне і жахливе.

Здавалося, ніби це тривало кілька годин.

Раптом, все припинилось...

Я лежав у ліжку й розмірковував про це.

Я не вірив, що то був Бог. Одягнений так. Це був якийсь дешевий трюк.

Звісно, це була просто ілюзія.

Я думав про це ще хвилин десять-п'ятнадцять, потім підвівся й дістав коричневу коробку, що мені дав її дідусь багато років тому. Всередині були згорнуті папірці з цитатами із Біблії. Кожен згорток лежав у маленькому відділі. Треба було задати питання, а згорток, який потім витягнеш повинен був відповісти на нього. Я вже колись пробував так робити, та це нічого не дало. Зараз я спробував ще раз. Я запитав у коробки, «Що це означало? Що то були за очі?»

Я дістав папірець і розгорнув. Це був маленький жорсткий шматочок паперу. Я розгорнув і прочитав його.

БОГ ПОКИНУВ ТЕБЕ.

Я згорнув папірець і поклав назад до коробки. Я не вірив цьому. Я повернувся в ліжко й задумався над цим. Це було занадто просто, надто прямо. Я подумав, що мастурбація поверне мене до реальності. Я все ще не вірив цьому. Я повернувся до коробки і почав розгортати всі папірці. Я шукав ту, де було написано **БОГ ПОКИНУВ ТЕБЕ**. Я оглянув усі. На жодній з них не було таких слів. Я перечитав геть усі й не знайшов тієї, що шукав. Я згорнув їх і поклав назад до коробки.

Тим часом, прищі ставали все грішими. Я продовжував їздити ло окружної лікарні на сьому трамваї й почав закохуватися у міс Акерман, свою медсестру. Вона навіть не здогадувалася, як кожен приступ болю посилював мою впевненість. Не зважаючи на кров і гній, вона завжди була доброю й людяною. Мій потяг до неї не мав нічого спільногого зексом. Я просто хотів, щоб вона загорнула мене у свій накрохмалений халат і ми разом втекли з цього світу. Та вона

цього так і не зробила. Вона була занадто практичною. Вона тільки нагадувала мені про наступний прийом.

33

Ультрафіолетва машина вимкнулась. Я вже прогрів обидва боки. Я зняв окуляри й почав одягатися. Зайшла міс Акерман.

«Почекай,» сказала вона, «поки не вдягайся.»

Що це вона задумала, подумав я?

«Сядь на край столу.»

Я сів і почав втирати мазь в обличчя. Це була густа й жирна субстанція.

«Лікарі вирішили змінити лікування. Ми накладемо бинти на обличчя, щоб дренаж був ефективнішим.»

«Міс Акерман, а що сталося з тим чоловіком з великим носом? Він так і продовжив рости?»

«Містер Сліт?»

«Дядько з великим носом.»

«Це був містер Сліт.»

«Просто я його більше не бачу тут. Його вилікували?»

«Він помер.»

«Це все через той ніс?»

«Самогубство.» Міс Акерман продовжувала накладати бинти.

Раптом я почув як за стіною волав чоловік, «Джо, де ти? Джо, ти ж казав, що повернешся! Джо, де ти?»

Голос був таким гучним і сумним, що мені аж стало ніяково.

«І так кожного дня, вже цілий тиждень,» сказала міс Акерман, «а Джо так і не приходить.»

«І нічого не можна зробити?»

«Я не знаю. В решті-решт, вони всі заспокоюються. Так, а тепер притримай пальцем ось тут, поки я перев'язую. Ось так. Так. Чудово. А тепер відпусти. Добре.»

«Джо! Джо, ти ж казав, що повернешся! Де ти, Джо?»

«А тепер притримай ось тут. Отак. Тримай. Я хочу добре затягнути! Ось так. Зараз тільки закріплю.»

Вона закінчила.

«ОК, можеш одягатися. Побачимось післязавтра. Бувай, Генрі.»

«До побачення, міс Акерман.»

Я одягнувся, вийшов з кімнати й попрямував коридором. На сигаретному автоматі в холі було дзеркало. Я поглянув у нього. Просто чудово. Уся моя голова була перемотана. Я бувувесь більй. Не було нічого видно, крім очей, рота, вух і жмутів волосся, що стирчали на голові. Я був захованій. Це було неймовірно. Я закурив і озирнувся. Деякі пацієнти сиділи, читаючи газети й журнали. Я почувався особливим і трішки злим. Ніхто й уявлення не мав, що сталося зі мною. Автомобільна аварія. Бійка. Вбивство. Пожежа. Ніхто не знав.

Я вийшов з будівлі лікарні й зупинився на тротуарі. Я все щечув його. «Джо! Джо! Де ти, Джо!»

Джо не приходив. Ніколи не варто довіряти іншій людині. Що там як, а у людей цього не було.

По дорозі додому я сів на заднє місце в трамваї, а цигарка пускал дим з моєї обмотаної голови. Люди виріщалися, та мені було байдуже. Тепер у їхніх очах було більше страху, аніж огиди. Я хотів, аби так тривало вічно.

Я доїхав до кінцевої зупинки й вийшов. День переходив у вечір, а я стояв на розі бульвару Вашингтона й проспекту Веств'ю, спостерігаючи за людьми. Ті, що мали роботу, саме поверталися додому. Скоро й мій батько приїде зі своєї уявної. А я не мав роботи й не ходив до школи. Я взагалі нічого не робив. Я був перев'язаний і стояв на розі, покурюючи сигарету. Я був крутим і небезпечним. Я шарив. Сліт вчинив самогубство. А я не збирався цього робити. Краще вбити когось із них. Я б забрав чотирьох чи п'ятьох із собою. Я б їм показав, що значить валяти дурня зі мною.

По вулиці в моєму напрямку йшла жінка. У неї були гарні ноги. Спершу, я заглянув їй в очі, потім поглянув на ноги, а коли вона пройшла – на її зад, я просто упивався її задом. Я запам'ятав її зад і шви її шовкових панчох.

Без своїх бінтів, я б не зміг цього зробити.

34

Наступного дня я стомився чекати літаків, тому взяв жовтий зошит, що призначався для домашніх завдань. Він був чистий. Я взяв ручку. Потім ліг у ліжко з зошитом і ручкою. Зробив кілька малюнків. Я малював жінок у туфлях на підборах зі схрещеними ногами й високо задертими спідницями.

Потім я почав писати. Це був твір про німецького пілота часів Певшої Світової Війни. Він літав на червоному Фокері. А ще його недолюблювали інші пілоти. Він не розмовляв із ними. Він пив і літав один. Він не зважав на жінок, хоча вони й любили його. Він був над усім цим. Він був зайнятим збиванням літаків Союзників. На його рахунку було вже 110 літаків, а війна все ще була в розпалі. Його червоний Фокер, якого він називав «Птах смерті», був відомий скрізь. Навіть наземні війська супротивника знали його, так як він часто пролітав низько над ними, уникаючи їх вогню, сміючись і скидаючи їм пляшки шампанського на маленьких парашутах. Барона Фон Гіммлена ніколи не атакувало менше п'яти союзницьких літаків. Він не був гарним, бо його обличчя було вкрите шрамами, та якщо придивитися ближче, він був просто красенем і це виражалося у всьому – у його очах, стилі, відвазі й лютій самотності.

Я списував сторінку за сторінкою, описуючи повітряні бої за участю Барона, про те, як він збивав по три-четири літаки за раз, а потім повертається на майже розбитому Фокері. Він приземлявся, вистрибував із літака, поки той ще не встиг спинитися і прямував до бару, де брав пляшку й сідав за столик один, наливаючи стопки й випиваючи їх. Ніхто не вмів пити так, як Барон. Решта просто стояли біля бару й дивилися на нього. Якось, один із пілотів кинув, «Що таке, Гіммлен? Думаєш, що занадто крутий для нас?» Це був Віллі Шмідт, найбільший і найсильніший хлопець з підрозділу. Барон скінчив свій напій, поставив чарку, підвівся й повільно попрямував до Віллі, котрий стояв біля стійки. Інші пілоти відступили.

«Господи, що ти збираєшся зробити?» запитав Віллі, коли Барон наблизився.

Барон просто йшов на Віллі не відповідаючи.

«Боже, Бароне, та я ж просто *пожартував!* Мамою клянуся! Послухай, Бароне... Бароне... вороги скрізь! Бароне!»

Барон йому показав. Це треба було бачити. Він розбив Віллі пику, протягнув його через всю барну стійку й кинувши його за неї! Той упав упав прямо на дзеркало, а зверху на нього посипались пляшки. Барон дістав сигарету й зпалив її, потім він пішов назад до свого столика й налив собі чарку. Після цього його більше не чіпали. Віллі допомогли звестися на ноги. Його обличчя перетворилося на криваву кашу.

Барон збивав літак за літаком. Ніхто не розумів його і не міг второпати, як він так вправно керував своїм Фокером і решти його дивакуватостей. Як, наприклад, бійка. Чи його граційну ходу. А він ніяк не спинявся. Іноді, щоправда, йому не щастило. Одного разу, повертаючись після перемоги над трьома літаками Союзників, пролітаючи над ворожою базою, його зачепило шрапнеллю. Йому відірвало кисть правої руки. Та все ж, він посадив літак. Відтоді, він завжди літав з металевою рукою, замість справжньої. На його польоти це ніяк не вплинуло. А решта льотчиків були тепер іще обережніші з ним у барі.

Багато ще речей сталося з Бароном після того. Двічі він розбивався на нейтральній території і щоразу приповзував назад до свого ескадрону, напівмертвий, продираючись через колючий дріт, ворожі міни й вогонь. Багато разів товариші поліщали його на вірну смерть. Якось він пропав на вісім днів і решта пілотів зібралися у барі, обговорюючи те, якою видатною людиною він був. Раптом, вони підняли голови і побачили Барона, що стояв у дверях, вкритий восьмиденною щетиною, в брудній, розірваній уніформі, з червоними і стомленими очима і залізною рукою, що блищає при свіtlі бару. Він сказав, «Якщо у цьому клятому місці не має віскі, я розвалю його к бісовій матері!»

Барон все продовжував витворяти чудеса. Я списав півзошита його пригодами. Мені подобалося писати про нього. Людині потрібен хтось. Зі мною не було нікого, тож я спромігся вигадати компаньйона, створити його таким, яким *повинен* бути справжній друг. Це не була вигадка чи обман. Справжньою вигадкою і обманом було зовсім інше: життя без такої людини поряд.

35

Пов'зки допомагали. Нарешті окружній лікарні щось-таки вдалося. Набряки спухли. Вони не зникли зовсім, але трішки поменшали. Та все ж, іноді з'являлися й нові. Мене свердлили й знову замотували.

Ці процедури з проколювання були нескінченними. Тридцять два, тридцять шість, тридцять вісім разів. Я більше не боявся голки. Та й раніше страху в мені не було. Була тільки злість. Тай й вона минула. Це не значить, що я змирився, мені було просто огидно, огидно від того, що зі мною сталося, огидно, що лікарі не могли нічого вдяти. Вони були безпорадними, як і я, єдиною різницею між нами було те, що я був тут жертвою. Вони йшли додому й забували про все, в той час я я залишався сам на сам зі своїм обличчям.

Та в моєму житті сталися й певні зміни. Батько знайшов роботу. Він здав екзамен в окружному музеї й отримав посаду охоронця. Йому завжди таланило на екзаменах. Він любив математику й історію. Він склав іспит і нарешті знайшов куди їздити щоранку. На цю посаду було всього три вакансії й він отримав одну з них.

В окружній лікарні якось про це пронюхали і міс Акерман сказала мені одного разу, «Генрі, сьогодні у тебе останній день лікування. Я сумуватиму за тобою.»

«Та ну,» сказв я, «ви певно жартуєте. Ви сумуватимете за мною не більше, ніж я за тією електричною голкою!»

Та того дня вона була якоюсь іншою. Її великі очі були вологі. Я чув як вона шмигала носом.

Я почув, як одна із сестер запитала її, «Чому ти, Дженіс, що сталося?»

«Нічого. Все добре.»

Бідолашна міс Акерман. Мені було 15, я був закоханий у неї, мое тіло було вкрите фурункулами і жоден з нас не міг нічого вдяти.

«Що ж,» сказала вона, «це твоє останнє ультрафіолетове опромінення. Лягай на живіт.»

«Тепер я знаю, як вас звуть,» сказав я їй. «Дженіс. Гарне ім'я. Таке ж, як і ви.»

«Та ну, перестань,» відповіла вона.

Вона зайшла, коли пролунав перший сигнал. Я перевернувся, Дженіс знову увімкнула машину і вийшла з кімнати. Я більше ніколи її не бачив.

Батько не довіряв платним лікарям. «Вони змушують тебе сіяти у пробірку, забирають гроші, а потім валять додому в Беверлі Хілз до своїх дружин,» казав він.

Та якось він відправив мене до одного. У нього смерділо з рота, а голова була кругла, як баскетбольний м'яч, з маленькими оченята. Мені не подобався батько, а цей лікар був не кращим. Він наказав не їсти смаженого і пити морквяний сік. І все.

Батько сказав, що з наступного семестру я відновлю своє навчання.

«Я рву дупу, охороняючи музей від крадіжок. Вчора якийсь нігер розбив скло і вкрав рідкісні монети. Я спіймав того засранця. Ми скотилися по сходам. Я тримав його, поки не прибула підмога. Я щодня ризикую життям. Чому ж тобі сидіти вдома і протирати штани? Я хочу, щоб ти став інженером. Але як ти, в дідька, станеш інженером, якщо я знайшов твій зошит, а там одні баби з задеритими спідницями? Це все, що ти вмієш малювати? Чому ти не малюєш квіти чи гори з океаном? Ти повернешся до школи!»

Я пив морквяний сік і чекав на повернення до школи. Я пропустив усього лиш семестр. Мої фурункули не пройшли, проте вони вже не були такими старшими.

«Ти знаєш, скільки коштує мені морквяний сік? Година моєї роботи коштує, як цей клятий сік!»

Я відкрив для себе громадську бібліотеку Ла С'енеги. Я записався туди. Бібліотека знаходилась біля старої церкви на Вест Адамс. Вона була дуже маленька і там була тільки одна бібліотекарка. Вона була класною. Їй було десь 38 і вона збирала своє сиве волосся у тугий пучок. У неї був загострений ніс, а за окулярами без оправ ховалися глибокі зелені очі. Мені здавалося, ніби вона знає усе на світі.

Я ходив бібліотекою, вибираючи книги. Я брав їх з полиць одну за одною. Та мені нещастило. Всі вони були нудними. Їхні сторінки були списані словами ні про що. А якщо там про щось-таки й говорилося, то викладалося це так довго, що поки я дочитував до кінця, я був

настільки стомленим, що нічого не розумів. Я пробував книгу за книгою. Серед усіх цих книг мала бути та єдина.

Щодня я ходив до бібліотеки на розі Адамса та Ла Брі, і щоразу там була моя бібліотекарка, сувора, непорушна й мовчазна. Я діставав книги з полиць. Першою вартісною була книга автора на ім'я Ептон Сінклер. Він писав простими реченнями і в них вчуvalася злість. Він писав зі злістю. Він описував нетрі Чикаго. Він висловлювався чітко і ясно. Потім я знайшов іншого автора. Його звали Сінклер Льюїс. А книга називалася «Головна вулиця». Він скидав покрови лицемірства, що окутували людей. Йому лише трохи бракувало пристрасті.

Я повернувся за добавкою. Я прочитував по книзі за один вечір.

Якось я крутився там, раз-по-раз кидаючи погляд на бібліотекарку, аж раптом натрапив на книгу під назвою «Вклонися дереву і каменю». Має бути цікаво, адже саме цим ми і займалися постійно. Нарешті, якийсь рух! Я відкрив книгу. Автором була Джозефін Loуренс. Жінка. Нічого страшного. Кожен має право на знання. Я погортав сторінки. Та вони були такими ж, як і у решти книжок: бліді, невиразні, стомлюючі. Я поставив книгу на місце. І поки моя рука була на полиці я натрапив на нову знахідку. Це був іще один Loуренс. Я відкрив книгу на першій-ліпшій сторінці й заходився читати. Вона була про піаніста. Спершу історія здалася мені фальшивою. Та я продовжував читати. Піаніст потрапив у халепу. Його розум щось казав. Якісь темні й незвичні речі. Рядки на були добряче підігнані, здавалося ніби він волав, але не «Джо, де ти?» Це було більше схоже на Джо, де хоча б щось? Цей Loуренс був майстром щільного й кривавого рядка. Я про нього раніше не чув. Чому про нього нічого не казали? Чому не афішували?

Я прочитував по книзі в день. Я прочитав усього Д. Х. Loуренса, наявного в бібліотеці. Бібліотекарка почала дивно на мене поглядати, коли я обирав книги.

«Як у тебе сьогодні справи?» питала вона.

Це завжди так приємно звучало. Я почувався так, ніби вже переспав із нею. Я прочитав усі книги Д. Х. Loуренса і перейшов до інших. До Х. Д., поетеси. І Хакслі, наймолодшого з Хакслі, Loуренсовоого друга. Мене просто захлеснув потік. Одна книга вела до іншої. Дос Пассос був непоганим. Не надто аж добрим, та доволі пристойним. Його трилогія про США зайняла у мене більше одного дня. Драйзер взагалі не вразив. А от Шервуд Андерсон так. А потім

був Хемінгуей. Яка майстерність! Він умів будувати рядок. Це була радість. Слова не були нудними, вони заводили розум. Читаючи їх відчувалася магія, можна було жити без болю, маючи надію і байдуже, що там буде далі.

Але доводилось повертатися додому...

«ВИМКНУТИ СВІТЛО!» командував батько.

Я саме читав росіян – Тургенєва і Горького. Новим батьковим правилом було те, що світло має вимикатися о 8 вечора. Він лягав спати, щоб наступного дня бути свіжим і повним сил на роботі. Вдома він тільки те й робив, що говорив про «роботу». Він розказував про неї матері відколи заходив у дім і аж до того моменту, поки вони не лягали спати. Він розраховував на підвищення.

«Так, годі вже читати ті дурнуваті книжечки! Вимикай світло!»

Для мене ці люди, що увірвалися в моє життя з нізвідки були єдиним порятунком. Вони були єдиними голосами, що говорили зі мною.

«Добре,» казав я.

Я брав лампу, залазив під ковдру, затягував із собою подушку і читав, спираючи книгу на подушку. Ставало спекотно, лампа розжарювалась і було важко дихати. Я піднімав ковдру, щоб впустити повітря.

«Що це? Це світло? Генрі, ти ж вимкнув світло?»

Я швидко опускав ковдру й чекав, аж поки не чув батькове хропіння.

Тургенев був серйозним хлопцем, та іноді він мене смішив, тому що правда спершу може здатися смішною. Коли чиясь правда подібна до твоєї і здається, ніби він спеціально ділиться нею з тобою, це просто здорово.

Я читав книжки вночі під ковдрою при світлі лампи. Читав всі ці чудові рядки задихаючись. В цьому була якась магія.

А батько знайшов роботу і це було його магією...

36

У Челсі все залишалось по-старому. Одна група сташокласників випустилась, а на зміну їм прийшла інша група, зі спортивними машинами й дорогим одягом. Вони мене не чіпали. Я їх не цікавив, вони ігнорували мене. Вони були зайняті дівчатами. Вони ніколи не розмовляли з бідняками.

Приблизно через тиждень від початку занять я заговорив з батьком під час обіду.

«Послухай,» сказав я, «мені важко у школі. Ти видаєш мені 50 центів кишеневкових грошей на тиждень. Не можна збільшити суму до долара?»

«До долара?»

«Так.»

Він запхнув повну виделку нарізаних маринованих буряків до рота й прожував. Потім поглянув на мене з-під своїх кучерявих брів.

«Якби я давав тобі по долару на тиждень, це б виходило 52 долра на рік, а це, у свою чергу – що мені б довелося працювати додатковий тиждень, аби забезпечити тебе цими грошима.»

Я не відповів. Тільки подумав, о боже, якщо так вважати, враховувати кожну дрібницю, то не можна купувати взагалі нічого: хліба, кавунів, газет, муки, молока чи крему для гоління. Я більше нічого не сказав, тому що коли ненавидиш, то не просиш...

Ті багатії полюбляли ганяти на своїх тачках швидко, видовищно, палячи гуму на колесах, а потім навколо їхніх блискучих машин збиралися дівчата. Заняття були для них розвагою, всіх їх очікував коледж, а уроки були просто для годиться, їх рідко коли можна було помітити з підручниками, швидше за все їх можна було зустріти коли вони саме газували, від'їжджаючи з тротуару з повною машиною дівчат, що вищали й реготали. А я дивився на них зі своїми 50 центами в кишені. Я навіть не вмів водити машину.

Тим часом бідняки, ізгої й ідіоти продовжували гуртуватися навколо мене. Я любив обідати під футбольною трибunoю. У мене

завжди був пакет з двома бутербродами з ковбасою. Потім підходила решта, «Привіт, Хенку, можна поїсти з тобю?»

«Пішов нахуй звідси! Я не буду повторювати двічі!»

Уже й так доволі багато з них встигли налипнути на мене. По великому рахунку, мені було байдуже до них: до Лисого, Джиммі Хатчера і до худого незgrabного єvreя, Ейба Мортенсона. Мортенсон був круглим відмінником, але одним з найбільших приуроків у школі. З ним було щось явно не в порядку. Коли в нього в роті збиралася слина він, замість того, щоб плюнути на землю й позбутися її, плював собі у руки. Я не знат, для чого він це робить і навіть не питав його. Мені не подобалось питати. Я просто дивився на нього й гидувався. Якось я повертаєсь з ним додому і дізнався чому він був відмінником. Його мати змушувала його увесь час просиджувати над підручниками. Вона змушувала його прочитувати всі книжки знову і знову, сторінку за сторінкою. «Йому треба скласти іспити,» сказала вона мені. Їй навіть на думку не спадало, що ті книги могли й помилятися. А може їй це було байдуже. Я в неї не питав.

Я почувався так, ніби знову потрапив у середню школу. Мене оточували одні слабаки, замість сильних, уроди, замість красенів, невдахи, замість переможців. Здавалося, ніби мені на роду написано провести з ними все життя. Та найбільше мене непокоїв той факт, що я не міг опиратися усім цим жалюгідним ідіотам. Я був ніби купа гівна, що притягує мух, а не квіткою, котру полюбляють метелики і бджілки. Я хотів, аби вони мене залишили, найбільше мені подобалось бути самому, так я почувався чистішим, та мені не вистачало клепки, щоб позбутися їх. Напевно, вони були моїми повелителями: іншими формами моого батька. Так чи інакше, було важко витримувати їх поряд, поки я їв свій бутерброд.

37

Та іноді трапляється і щось хороше. У одного моого знайомого хлопця, що жив по сусіству, Джина, був приятель, Гарі Гібсон, котрий провів один професійний бій (і програв). Якось ми з Джином стояли біля його подвір'я покурюючи сигарети, як раптом звідкись узявся Гарі Гібсон з двома парами боксерських рукавичок. З Джином саме були його старші брати, Ларі та Ден.

Гарі Гібсон був задирою. «Хто хоче потренуватись?» кинув він. Ніхто нічого не сказав. Старшому з Джинових братів, Ларі, було десь 22. Він був найбільшим з них, але занадто сором'язливим і дещо дивним. У нього була величезна голова, він був низьким і коренастим, дійсно гарно складеним, та боявся абсолютно всього. Тож як тільки він сказав, «Ні, я не хочу битися», ми поглянули на Дена, середнього. Ден був музичним генієм, він майже виграв грант на навчання, та йому не пощастило. Хай там як, та як тільки Ларі відкинув виклик Гарі, Ден відразу ж одягнув рукавиці.

Гарі Гібсон був близкучим сучим сином. Навіть сонце відображалося на його рукавичках якось по-особливому. Він рухався точно, впевнено й граційно. Він буквально витанцював навколо Дена. Ден чекав. Гібсон провів перший удар. Він вистрілив, ніби з гвинтівки. У дворі було кілька курей, вони аж підстрибули від того звуку. Ден відразу ж повалився. Він розтягнувся на траві, розкинувся руки, ніби якась дешева підробка Христа.

Ларі поглянув на нього й мовив, «Я йду в будинок.» Він швидко дійшов до дверей і зник за ними.

Ми підійшли до Дена. Гібсон стояв над ним нахабно шкірячись. Джин нахилився й припідняв Денову голову. «Дене? Ти жививий?»

Ден потрусив головою й поволі сів.

«Господи Ісусе, цей хлопець носить із собою смертельну зброю. Зніміть з мене ці рукавиці!»

Джин розв'язав одну рукавицю, а я зайнявся іншою. Ден підвівся і пошканчивав до входу, ніби старий дід. «Піду приляжу...» Він зайшов.

Гарі Гібсон підняв рукавиці й поглянув на Джина. «Ну що, Джине, спробуєш?»

Джин плюнув у траву. «Що ти, в дідька, хочеш зробити, перебити всю мою сім'ю?»

«Джине, я ж знаю, що ти хороший боєць, але я тебе зроблю заввиграшки.»

Джин кивнув і я зав'язав рукавиці на ньому. У мене це гарно виходило.

Вони стали в стійку. Гібсон кружляв навколо Джина, готуючись. Спершу він пішов у лівий бік, потім у правий. Він смикався і звивався. Потім він атакував, зарядивши жорстким джебом зліва. Удар втрапив Джину просто межі очі. Джин почав відходити, а Гібсон наступав. Коли він нагнав Джина за курником, то пригостив його легким лівим по лобі й жорстким правим у ліву скроню. Джин просто сповз по паркану. Він більше не збирався битися. З будинку вийшов Ден зі шматком льоду, загорнутим в ганчірку. Він сів на ганку й прикладав лід собі до лоба. Джин відступав уздовж паркану. Гарі нагнав його у кутку між парканом і гаражем. Він врізав Джину в живіт правою, а коли той зігнувся вирівняв його правим апперкотом. Мені це не подобалось. Гібсону не вдавалося впоратись із Джином заввиграшки, як він похвалявся до того. Я завівся.

«Дай тому придурку, Джине! Він же сцикун! Бий його!»

Гібсон опустив кулаки, глянув на мене й підійшов. «Що ти сказав, смердюк?»

«Я підбадьорював товариша,» сказав я.

Ден саме знімав з Джина рукавиці.

«Мені почулося, ніби ти сказав ‘сцикун’?»

«Просто ти казав, що легко його зробиш. І не зміг. Ти молотив його як тільки хотів.»

«Ти кажеш, що я брехун?»

«Я просто кажу, що ти не тримаєш свого слова.»

«Ах ти ж лайно, ану підходь і одягай рукавиці!»

Джин з Деном підійшли й одягли мені рукавиці. «Головне не хвилюйся, Хенку,» сказав Джин. «Пам'ятай, що він стомлений після нас.»

Ми з Джином вже якось билися навкулачки одного пам'ятного дня з 9 ранку до 6 вечора. Джин тримався молодцем. У мене були маленькі

руки, а це означає, що треба або навчитися бити ними сильно, або ж стати боксером. Я був чимось середнім. Наступного дня я мав аж фіолетовий від синців торс, роздуті губи й кілька розхитаних зубів. А зараз мені треба було битися з хлопцем, що побив іншого хлопця, котрий колись побив мене.

Гібсон покрутівся вліво-вправо, потім атакував. Я пропустив лівий джеб. Не знаю, як він мене підловив, та я впав від цього удару. Все було добре, тільки я лежав. Я встав. Якщо він зробив це лівою, то на що ж здатна його правиця? Треба було перевірити.

Гарі Гібсон пішов у лівий бік, лівий від мене. Замість того, щоб піти правіше, як очікував він, я також взяв уліво. Це його спантеличило і коли ми зійшлися, я зарядив йому з лівої, влучивши в голову. Чудово. Якщо вдарив раз, можна вдарити й другий.

Він пішов прямо на мене. Гібсон провів джеб і я пригнув голову так швидко, як тільки міг. Його правиця пролетіла наді мною. Я підійшов у клінчувався з ним, навішуочи йому по потилиці. Ми розійшлися, я почувався професіоналом.

«Так йому, дай жару, Хенку!» кричав Джин.

«Наваляй йому!» горлав Ден.

Я ринувся на Гібсона і спробував провести пряний правий. Я промахнувся і він вдарив мене лікtem у щелепу. В мене перед очима замиготіли зелені, червоні й жовті вогни, а він зарядив мені прямо в живіт. Було таке відчуття, ніби він пробив аж до самого хребта. Я вчепився у нього і ввійшов у клінч. Я зробив це не з переляку, а просто аби відійти.

«Я приб'ю тебе, гівнюк ти такий!» сказав я йому.

Далі наш бій перейшов у лобову атаку. Він наносив швидкі й сильні удари. Він був більш точним і бив сильніше, в той час як я іноді відбивався, та мені біulo байдуже. Чим більше він бив, тим менше я це відчував. Я втягнув живіт і насолоджувається боєм. До нас підбігли Джин та Ден. Вони нас розтягнули.

«Що таке?» запитав я. «Не лізьте! Я йому зараз покажу!»

«Заткай пельку, Хенку,» відповів Джин. «Ти б себе бачив.»

Я оглянув себе. Моя сорочка була темна від крові й вкрита плямами гною. Удари розбили кілька вугрів. Такого не було коли ми бились з Джином.

«Пусте,» сказав я. «Мені просто не пощастило. Він мені нічого не зробив. Дайте мені прикінчити його.»

«Hi, Хенку, туди може потрапити інфекція,» сказав Джин.

«Ну що ж, блядь,» сказав я, «тоді знімай рукавиці!»

Джин розшнурував рукавиці. Коли він стягнув їх з мене, я помітив, що у мене тримтять руки майже до самих плечей, правда вгорі трохи менше. Я заховав руки до кишень. Ден розшнурував Гарі.

Гарі поглянув на мене. «Доволі непогано, хлопче.»

«Дякую. Що ж, до зустрічі...»

Я пішов. Як тільки я відійшов на достатню відстань, то витяг руки з кишень. Трохи далі я зупинився, дістав цигарку й засунув її до рота. Мої руки настільки тримтели, що я навіть не міг запалити сірник. Я розвернувся, махнув хлопцям і пішов далі.

Вдома я поглянув на себе у дзеркало. Доволі непогано. Я набирає форму.

Я зняв сорочку й закинув під ляжко. Треба було вигадати спосіб змити кров. У мене було мало сорочок і пропажу однієї швидко б помітили. Та все-одно, для мене це був вдалий день, а їх у мене також було небагато.

38

Ейб Мортенсон був ще тим придурком, але не бульше. Дурневі можна пробачити, адже він завжди йде по прямій і нікого не обманює. Саме брехуни роблять капості. У Джимі Хетчер було пряме чорне волосся, світла шкіра, він був не такий великий як я, але завжди тримався прямо й був одягнений краще за більшість нас, а ще він вмів уживатися з усіма, хто на його думку ладнав із ним. Його мати була офіціанткою в барі, а батько наклав на себе руки. У Джимі була мила посмішка, рівні зуби і дівчата любили його, хоча він і не мав тих грошей, що були в багатіїв. Я завжди бачив його з дівчиною. Навіть не знаю, що він їм там казав. Я не знав, що хлопці взагалі кажуть їм. Дівчата були неймовірно далекими від мене, тож я уявляв, ніби їх не існує.

Та Хетчер був зовсім іншим. Я знав, що він не був чесним, та він не відлипав від мене.

«Послухай, Джимі, чому ти тягаєшся за мною? Ти мені не подобаєшся.»

«Та ну, Хенку, припини, ми ж друзі.»

«Так?»

«Так.»

Одного разу він навіть зачитав своє ессе «Цінність дружби» на уроці англійської поки він читав його, то постійно дивився на мене. Це був дурнуватий твір, м'який і стандартний, та всі аплодували йому, коли він скінчив і я подумав, що ж, люди дійсно так думають і з цим нічого не вдієш. Я написав контрессе під назвою «Цінність відсутності дружби.» Вчителька не дозволила мені зачитати його. Вона поставила мені «D».

Ми з Джимі й Лисим щодня разом поверталися зі школи. (Ейбу Мортенсону було в інший бік, тож це рятувало нас від необхідності ходити з ним.) Якось ми йшли і Джимі сказав, «Ходімо до моєї дівчини. Хочу вас познайомити з нею.»

«Лайно, та ну нахуй,» сказав я.

«Ні-ні,» відповів Джимі, «вона хороша. Я просто хочу познайомити вас. Я вже навіть трахав її пальцем.»

Я вже колись бачив його подружку, Енн Везертон, вона була дійсно гарною, тихенькою, мала довге каштанове волосся, гарну фігуру. Я ніколи не говорив із нею, хоча й знат, що це дівчина Джимі. Багаті хлопці залицялися до неї, та вона не зважала на них. Виглядала вона дійсно першокласно.

«У мене є ключ від її дому,» сказав Джимі. «Зайдемо й почекаємо її. Вона ще в школі.»

«Це якось тупо,» сказав я.

«Та ну, Хенку,» сказав Лисий, «ще встигнеш піти додому й подрочити.»

«Я не роблю цього постійно,» відповів я.

Джимі відчинив двері й ми увійшли. Гарний, чистий невеличкий будинок. До Джимі підбіг маленький чорно-білий бульдог, виляючи обрубаним хвостом.

«Це Боунз,» сказав Джимі. «Він любить мене. Зацініть!»

Джимі плюнув на руку, взяв член Боунза й почав дроочити.

«Агов, якого хріна ти робиш?» запитав Лисий.

«Вони тримають його на ланцюгу в подвір'ї. Його нікуди не пускають. Йому треба розслабитись!» кинув Джимі.

Член Боунза став огидно червоним, тонка, довга мотузка крапаючої безглазості. Він почав скавчати. Джимі поглянув на нас. «А хочете почути нашу пісню? Нашу з Енн пісню? ‘Коли вечір спадає на стіни сонного саду’..»[\[15\]](#)

Боунз кінчив. Сперма заляпала килим. Джимі встав і втер її в килим підошвою.

«Збираюся трахнути Енн якось на днях. До цього все йде. Вона каже, що любить мене. І я її також люблю, люблю її кляту пизду.»

«Ти дебіл,» сказав я. «Мене нудить від тебе.»

«Хенку, я ж знаю, що ти так не думаєш,» відповів він.

Джимі пішов на кухню. «У неї гарна сім'я. Вона живе тут з батьком, матір'ю та братом. Її брат знає, що я збираюся трахнути її. Він правий. Та він нічого мені не зробить, бо я можу вибити з нього все лайно. Він слабак. Агов, погляньте-нл сюди!»

Джимі відчинив холодильник і дістав пляшку молока. А у нас вдома все ще був лідник. Очевидно, що Везертони були багатою

родиною. Джимі дістав член, зняв кришку з пляшки і вмочив його в молоко.

«Ось так, зовсім трішки. Вони питимуть мої сцяки і навіть не помітять...»

Він дістав свій член з пляшки, закрив її, струснув і поставив на місце.

«Що тут ще є,» сказав він, «ага, желе. Вони юстимуть желе на десерт. А ще вони з'їдять...» Він саме дістав миску з желе з холодильника, як раптом ми почули, що хтось відчиняє вхідні двері. Джимі хутко поставив желе назад і зачинив холодильник.

До кухні зайшла Енн.

«Енн,» сказав Джимі, «хочу познайомити тебе зі своїми друзями Хенком та Лисим.»

«Привіт!»

«Привіт!»

«Привіт!»

«Це Лисий. А ось це Хенк.»

«Привіт.»

«Привіт.»

«Привіт.»

«Я бачила вас біля школи.»

«Так,» сказав я, «ми там вчимося. І ми також тебе бачили.»

«Ага,» сказав Лисий.

Джимі поглянув на Енн. «Все добре, крихітко?»

«Так, Джимі. Я думала про тебе.»

Вони обійнялися й почали цілуватися. Вони стояли прямо перед нами й цілувалися. Джимі стояв обличчям до нас. Ми бачили його праве око. Воно підморгнуло.

«Що ж,» сказав я, «нам пора йти.»

«Ато ж,» кинув Лисий.

Ми пройшли через кухню й вітальню до виходу. Ми крокували тротуаром у напрямку будинку Лисого.

«Певно, він це дійсно-таки зробить,» сказав Лисий.

«Ага,» відповів я.

39

Якось у неділю Джимі вмовив мене піти з ним на пляж. Він хотів поплавати. Я ж не хотів, щоб мене бачили у плавках, тому що вся моя спина була вкрита фурункулами і шрамами. Правда, не зважаючи на це, у мене було хороше тіло. Але ніхто б його не помітив. У мене був сильний грудак і міцні ноги, та на них ніхто б і не глянув.

У мене не було грошей, я нудьгував, ще й хлопців не було надворі. Врешті-решт я вирішив, що пляж належить усім. І я також мав на нього право. Мої шрами й прищі не були протизаконними.

Тож ми сіли на свої велики й поїхали. До пляжу було п'ятнадцять миль. Та мені було начхати. У мене були сильні ноги.

Я проїхав з Джимі до самого Калвер Сіті^[16]. Потім я поступово почав прискорюватись. Джимі намагався встигати за мною. Він почав задихатися. Я дістав сигарету, запалив і простягнув йому пачку «Хочеш, Джиме?»

«Ні... дякую...»

«Це ще веселіше, аніж стріляти горобців з пневмати,» сказав я. «Треба буде якось повторити!»

Я наліг на педалі. У мене було ще багато сил.

«Це того варте,» сказав я. «Це навіть краще за дрочку!»

«Агов, пригальмуй трохи!»

Я озирнувся на нього. «Нема нічого кращого за велопрогулінку з хорошим другом. Наздоганяй, друже!»

Я розігнався і помчав далі. Вітер дув прямо в обличчя. Я почувався добре.

«Зажди! ЗАЖДИ, ЧОРТ ЗАБИРАЙ!» верещав Джимі.

Я засміявся і ще дужче розпалився. Скоро Джим відставав уже на півкварталу, квартал, два квартали. Мені було добре як ніколи, я відчував неймовірну силу. Я почувався чудесно. Сонце всюди розкидало свою жовтизну, а я прорізав її, ніби шалений ніж на колесах. Мій батько був жебраком на вулицях Індії, та попри те, всі жінки світу любили мене...

Я мчав на повній швидкості, аж до світлофора. Я прошмигнув між рядами машин. Тепер навіть вони були позаду. Правда, не надовго. Зі мною порівнялася зелена машина-купе з хлопцем та його дівчиною всередині.

«Агов, малий!»

«Що?» я поглянув на нього. Це був здоровань двадцяти з лишком років з волохатим руками й татуюванням.

«Куди ти преш, твою наліво?» запитав він.

Він випендрювався перед дівкою. Вона була справжньою красунею, вітер роздував її довге біляве волосся.

«Пішов ти, хлопче!» сказав я.

«Що?»

«Я сказав, ‘Пішов ти!’»

Я виставив середній палець.

Він все ще їхав біля мене.

«Ти виб’єш із цього малого лайно, Ніку?» почув я голос дівуlí.

Він продовжував їхати.

«Послухай, хлопче,» сказав він, «Я не дочув, що ти там сказав. Можеш повторити?»

«Ага, повтори,» озвалася красуня з білявим волоссям, що розвівалося по вітру.

Мене це зачепило. Вона зачепила мене.

Я поглянув на нього. «Що ж, хочеш проблем? Зупиняйся. Я твоя проблема.»

Він обійшов мене десь на півкварталу, зупинився й відчинив дверцята. Я об’їхав його по зустрічній, прямо перед Шеві, що посигналила мені. Повертаючи у провулок, я чув як той здоровань реготав.

Як тільки все скінчилось, я повернувся на бульвар Вашингтона, проїхав ще кілька кварталів, зліз із велосипеда і став чекати Джима на автобусній зупинці. Я бачив як він під’їдждав. Коли він наблизився, я прикинувся, ніби сплю.

«Та ну, Хенку! Годі прикидатись!»

«А, привіт, Джиме. Ти вже тут?»

Я умовив Джима зайняти місце, де було б якомога менше людей. Я почувався впевнено до того часу, поки не знімав сорочку. Я ненавидів інших пляжників та їхні ідеальні тіла. Я ненавидів тих триклятих

людей, що засмагали, плавали, їли, спали, розмовляли чи грали в м'яча. Я ненавидів їхні спини, обличчя, лікті, волосся, очі, пупи і купальні костюми.

Я розтягнувся на піску, думаючи, що все ж, варто було б вдарити того товстого сучого сина. Що він, в дідька, знав?

Джим ліг біля мене.

«Якого біса,» сказав він, «гайда плавати.»

«Почекай,» сказав я.

У воді було повно людей. Що було особливого в пляжі? Чому люди його так любили? Невже їм не було більш чим зайнятись? Якими ж убогими імбецилами вони були.

«Тільки подумай,» сказав Джим, «жінки, коли заходять у воду, пісяють туди.»

«Ага, а ти це ковтаєш.»

Я ніколи не зможу нормально ладнати з людьми. Мабуть, подамся в монахи. Прикинуся, нібиувривав у Бога, житиму в бунгало, грратиму на органі й упиватимусь вином. Ні з ким не трахатимусь. Місяцями сидітиму в печері, медитуючи, нікого не буду бачити, а мені спускатимуть вино. Єдиною проблемою була б ряса з вовни. Це було б навіть гірше за уніформу СПОРу. Я просто не зміг би її носити. Треба було б придумати якийсь вихід.

«О, о,» сказав Джим.

«Що там?»

«Там якісь дівчата дивляться на нас.»

«І що?»

«Вони говорять і сміються. Може підійдуть.»

«Так?»

«Так. Якщо вони йтимуть, я попереджу. Перевернешся на спину.»

На грудях у мене майже не було прищів.

«Не забудь,» сказав Джим, «коли я дам знак, перевернись на спину.»

«Добре.»

Я поклав голову на руки. Я знов, що Джим дивиться на дівчат і посміхається. Він знов, як із ними ладнати.

«Звичайні пизди,» сказав він, «видно, що тупі.»

Для чого я сюди прийшов? Подумав я. Чому завжди доводиться вибирати між чимось поганим і ще гіршим?

«О, о, Хенку, вони йдуть!»

Я поглянув. Їх було п'ятеро. Я перекинувся на спину. Вони, все ще сміючись, підійшли до нас. Одна з них почала, «О, а ці хлопці милі!»

«Дівчата, а ви живете десь тут неподалік?» запитав Джим.

«Так,» відповіла одна з них, «гніздуємось із чайками!»

Вони загиготіли.

«Ну,» сказав Джим, «в такому разі, ми орли. Але навіть і гадки не маємо, що робити з п'ятьма чайками.»

«А як це роблять пташки?» запитала котрась із них.

«Побий мене грім, якщо я знаю,» відповів Джим, «може, спробуємо якось дізнатись.»

«Хлопці, а чому б вам не приїднатись до нас?» запитала одна з них.

«Звісно,» сказав Джим.

Говорили тільки три дівчини. Решта дві стояли й мовчки, натягуючи купальники на місця, які не хотіли показувати.

«На мене не розрахуйте,» сказав я.

«Що з тобою, друже?» запитала одна здівчат, що закривала зад.

Джим сказав, «Він дивний.»

«Що з ним не так?» запитала остання.

«Він просто дивак,» сказав Джим.

Він підвівся й пішов з дівчатами. Я заплющив очі й прислухався до хвиль. Там жили тисячі риб, що пожирали одна одну. Незліченна кількість ротів і срак, що постійно жерли і срали. Уся планета була заселена ротами і сраками, що постійно жерли, срали і трахались.

Я перевернувся і поглянув на Джима з дівчатами. Він стояв, виставивши груди і яйця. Його грудна клітка була не такою бочковидною, як у мене і ноги виглядали краще. Він був струнким і підтягнутим, чорноволосим, з маленьким ротом, повним рівних зубів, круглими вухами й довгою шиєю. У мене ж не було шиї. Хіба що трішки. Здавалося, ніби моя голова посаджена прямо на плечі. А я був великим і гідким. Не достатньо гарним, адже дівчата люблять денді. Якби не мої фурункули і шрами, я б зараз був там із ними, показуючи різні штуки. Я б привернув увагу цих пустоголових курей своїми яйцями. Я і мое життя за 50 центів на тиждень.

Потім я побачив, як дівчата потягли Джима у воду. Я чув, як вони сміялися й верещали, ніби навіжені... що? Ні, все ж, вони були милі. Вони не були, як дорослі чи батьки. Вони сміялися. Їх усе смішило.

Вони нічого не боялися. В їхньому житті не було сенсу, їм усе було байдуже. Д. Х. Лоуренс знався на цьому. Людині потрібна любов, та не така любов, якою користуються, чи яку практикує більшість людей. Старий Д. Х. щось-таки тятив. Його друг Хакслі був просто інтелектуальним параноїком, але ж яким чудовим. Кращим за Г. Б. Шоу, що бороздив дно своїм жорстким кілем, спрямовуючи свій важковаговий розум на досягнення мети, котру він поставив перед собою й котра заважала йому сконцентруватися на собі, зводячи його чудову мову нанівець, ранячи розум і чуттєвість. Та все, ж як же ж добре було читати їх усіх. Це давало змогу зрозуміти, що слова можуть бути захоплюючими, хоча, зрештою, й даремними.

Джим плескав водою на дівчат. Він був Богом Води і вони любили його. Він був можливістю й обіцянкою водночас. Він був неперевершений. Він знов, що треба робити. Я прочитав багато книг, та він прочитав ту, про яку я не знов. Він був художником у маленьких плавках, з яйцями, хтивим поглядом і круглими вухами. Він був найкращим. Я не міг змагатися з ним так, як із тим хлопцем у зеленій машині з довговолосою білявою красунею. Вони обидва отримали те, на що заслуговували. Я був лише 50-центовим гівном, що плило зеленим океаном життя.

Я дивився, як вони, близкучі, ідеальні, молоді й непереможні вийшли з води. Я хотів, аби вони жадали мене. Та тільки не з жалості. Все ж, не зважаючи на їхні ідеальні тіла й чистий розум, їм усе-ж таки чогось не вистачало, адже вони ще не пройшли головного випробування. Коли проблеми увірвуться у їхні життя, буде вже запізно, занадто важко. А я був готовий до цього. Можливо.

Я бачив, як Джим витирається їхнім рушником. Поки я так дивився, до мене підійшов хлопчик десь чотирьох років і кинув повну жменю піску мені у пику. Він стояв, злісно посміхаючись, скрививши свій маленький дурний ротик в переможну посмішку. Він був відважним маленьким лайном. Я поманив його пальцем, іди сюди, хлопче, не бійся. Він стояв нерухомо.

«Малий,» сказав я, «ходи сюди. У мене є ціла торба гівна в шоколаді спеціально для тебе.»

Малий засранець розвернувся і втік. У нього була дурувата дупа. Дві маленькі сіднички персикового кольору гойдались, майже повністю роз'єднавшись. Та ще один ворог відступив.

Потім повернувся Джим-серцеїд. Він став наді мною. Він також посміхався.

«Вони пішли,» сказав він.

Я поглянув туди, де сиділи ті дівчата, щоб пересвідчитись.

«Куди вони пішли?» спитав я.

«Кого їбе? Я взяв номери у двох найкращих.»

«Найкращих для чого?»

«Для того, аби *трахнути*, придурок!»

Я підвівся.

«Я зараз дам тобі, козел!»

Його обличчя виглядало гарно, обвіяне морським вітром. Я вже бачив, як валю його, а він падає на пісок, задираючи свої білі ноги.

Джим відвійшов.

«Заспокойся, Хенку. Послухай, забирай їхні номери собі!»

«Не треба. Я ж не такий мудак, як ти!»

«OK, OK, ми ж друзі, чи ти забув?»

Ми пішли з пляжу до місця за чиємось будинком, де він заховав наші велосипеди. Ми обидва знали, чиїм був той день і надирання чийогось заду нічого б не змінило, хоча до цього й ішло. На шляху додому я вже не випендрювався так, як до цього. Я хотів чогось більшого. Певно, я хотів ту блондинку, що їхала в зеленій тачці, а її волосся розвівав вітер.

40

СПОР був для покидьків. Як я й казав, він був альтернативою фізкультурі. Я б із радістю обрав фізру, та боявся, що всі побачать мої фурункули. З усіма, хто був на СПОРі було щось не так. Майже всі там ненавиділи спорт, або ж їх записали туди батьки, бо думали, що то дуже патріотично. Багаті батьки були більш партіотичними, тому що їм було що втрачати, якби країна програла. Бідні батьки були менш патріотично налаштованими і виражали свою відданість батьківщині лише тому, що так було треба чи просто, бо їх так навчили. Підсвідомо вони знали, що їм не буде ні жарко ні холодно від того, що країну захоплять росіяни, китайці, німці, або японці, особливо, якщо це були темношкірі. Усе могло б і покращитись. Тим не менш, оскільки більшість батьків школи Челсі були багатіями, у нас була одна з найбільших СПОР у місті.

Тож ми марширували під палючим сонцем і вчилися копати нужники, лікувати зміїні укуси, допомагати пораненим, накладати пов'язки, добивати ворога; ми вивчали будову ручної гранати, проникнення у тил супротивника, розвертання військ, маневри, відступ, наступ, основи ментальної й фізичної дисципліни; нас водили на стрільбища, бах-бах і ми отримували свої медалі стрілків. У нас були навіть справжні маневри, нас повезли у ліс і влаштували а-ля війну. Ми повзали на животах з рушницями в руках. Все було серйозно. Навіть я був серйозним. У цьому щось було і воно хвилювало кров. Це було тупо і більшість із нас знали про це, та щось у нас перемкнулося і нам це подобалось. З нами був вояка на пенсії, полковник Сасекс. Це був жалюгідний миршавий дідуган, в якого з кутів рота капала слина, розтікаючись по всьому підборіддю. Він завжди мовчав. Він просто стояв у своїй формі, обвішаній різноманітними орденами і за це отримував платню від школи. Під час маневрів він ходив із блокнотом і оголошував рахунок. Він стояв на пагорбі й робив підрахунки – швидше за все. Та він ніколи не казав хто виграв. Кожна зі сторін заявляла про перемогу. Це призводило до нехороших речей.

Лейтенант Герман Бікрофт був найкращим. Його батько був власником пекарні й служби обслуговування готелів, що б це не означало. Як там що, він був просто найкращим. Перед маневрмай, він завжди штовхай ту ж саму промову.

«Пам'ятайте, ви маєте *ненавидіти* ворогів! Вони хочуть згвалтувати ваших матерів і сестер! Чи, може, ви хочете, щоб вони згвалтували ваших матерів і сестер?»

У лейтенанта Бікрофта майже не було підборіддя. Його обличчя майже повністю запливло, а там, де мала бути щелепа, був просто маленький гудзик. Ми не знали, чи то було поранення, чи щось інше. Та його очі були неморівними у своїй люті, це був великий, палаючий символ війни та перемоги.

«*Вітлінгер!*»

«Так, сер!»

«Ти ж не хочеш, щоб ті покидьки згвалтували твою матір?»

«Моя мати померла, сер.»

«О, вибач... *Дрейк!*»

«Так, сер!»

«А ти ж не хочеш, щоб ті покидьки згвалтували твою матір?»

«*Hi, сер!*»

«Добре. Пам'ятайте, це *війна!* Ми приймаємо милість, та не проявляємо її. Ви маєте ненавидіти ворога. Убийте його! Мертвий ворог не зможе вас здолати. Поразка це хвороба! Перемога пише історію! А ТЕПЕР, ВМАЖТЕ ТИМ ХУЄСОСАМ!»

Ми розгортали війська, висилаючи наступальні ряди, а самі повзли через хащі. Я бачив полковника Сасекса з блокнотом на пагорбі. Був бій «Синіх» проти «Зелених». У кожного з нас була пов'язка на лікті. Я був за «Синіх». Повзти через чагарники було гірше за пекло. Стояла спека. Навколо були жуки, бруд, каміння й колючки. Я навіть не знат, де я. Наш командир загону, Козак, кудись зник. Зв'язку не було. Ми були в сраці. Наших матерів згвалтують. Я продирався крізь хащі, дряпаючи все тіло, почуваючись загубленим і наляканим, та, насправді, добряче надуреним. Всі ці вільні землі, чисте небо, пагорби, потоки, акри і акри. Кому це все належало? Мабуть, комусь із батьків наших багатіїв. Нам нічого не світило. Уся ця місцина була орендована школою. НЕ ПАЛИТИ. Я відповз назад. У нас не було підтримки з повітря, танків, взагалі нічого. Ми були просто купкою педиків на

недороблених маневрах без їжі, жінок і мети. Я встав, підійшов до дерева й сів, спрещись на нього, чекаючи.

Решта хлопців були десь далеко, та мені було байдуже. Я зняв свою пов'язку й чекав на Червоний Хрест чи щось таке. Звсіно, війна – це пекло, та її складові – це просто нудьга.

Раптом кущі зашурхотіли й звідти виліз хлопець. У нього була зелена пов'язка. Гвалтівник. Він наставив на мене рушницю. На мені не було пов'язки, вона лежала десь у траві. Він хотів захопити полоненого. Я знову його. Це був Гарі Мішнз. Його батько був власником лісопилки. А я так і сидів під деревом.

«Синій чи Зелений?» заволав він.

«Я Mata Харі.»

«Шпигун! Я ловлю шпигунів!»

«Та годі, Гарі, облиш. Це ж просто гра. Не задобуй мене цим гівном.»

Кущі знову затріщали і з'явився лейтенант Бікрофт. Солдат і Бікрофт зайшли одне одного.

«Я впіймав тут шпигуна!» заверещав Бікрофт.

«Я впіймав тут шпигуна!» закричав солдат.

Вони обое нервували й сердилися, я це відчував.

Бікрофт відрубав. «Здавайся, а не то тобі кінець!»

Солдат наставив на мене рушницю. «Тільки рипнись і я знесу твою срану макітру!»

Навколо зашурхотіли кущі. Залунали крики як «Зелених», так і «Синіх». Я так і сидів під деревом, поки вои збігалися. Вони здійняли куряву й неймовірний гамір, аж раптом пролунав постріл. «Ой леле! Господи-Боже!» Хтось зомлів. Рушниці впали на землю. Почалася бійка. Я бачив, як зчепилися двоє хлопців з зеленою й синьою пов'язками. Раптом звідкись виринув полковник Сасекс. Він несамовито подув у свисток. Навкруги розліталася слина. Він підбіг до нас із кийком і почав лупасити усіх без розбору. Він був молодець. Він шмагав точно й різко, ніби бритвою.

«Ta ну його! Я ВІЙШОВ!»

«Ні, Зупиніться! Боже! Припиніть!»

«Мамо!»

Групи розділилися й витріщилися одна на одну. Полковник Сасекс дістав свій блокнот. Його форма навіть не зім'ялася. Його медалі

висіли непорушно. Його кашкет сидів прямо. Він підкинув свою паличку, спіймав її і відійшов. Ми пішли за ним.

Він привів нас до старих військових фургонів з порватими брезентовими боками і дахами. Двигуни завелись і ми рушили. Ми сиділи одне напроти одного на старих дерев'яних лавах. Ми змішалися, «Сині» й «Зелені». Тепер ми всі буди однакові, сидячи там і дивлячись на свої брудні черевики, гойдаючись зліва-направо і вгору-вниз, поки колеса вантажівок грюкали об стару розбиту дорогу. Ми були стомлені, переможені й розчаровані. Війна скінчилася.

41

Через СПОР у мене не було часу на спорт, тоді як решта хлопців тренувалися майже щодня. Вони збиралі команди, здобували нагороди і всі дівчата були їхніми. А я проводив свої дні маршируючи під сонцем. Все, що я бачив, так це вуха хлопця, що йшов попереду і його сідниці. Я розчарувався у військовому ремеслі. Решта ж, виблизькою чоботами, проходили маневри із радістю. Мені ж усе це видалося безглаздим. Вони просто набирали форму для того, аби їм пізніше відірвали десь яйця. З іншого боку, я також не уявляв себе на футбольному на полі, одягненим у шолом, наплічники, у блакитно-білій ормі, з номером 69, як я блокую якогось клятого сучого сина з іншої школи, чий подих відгонить тако для того, аби син окружного прокурора зміг спокійно пройти своє шість ярдів. Проблемою було те, що доводилося обирати між меншим і більшим злом і, незалежно від вибору, від тебе відрізали якусь частинку, аж поки нічого не лишалося. До 25 років більшість людей проходили повну обробку. Ціла срана нація придуруків, що водила машини, жерла, заводила дітей і робила все якнайгіршим чином, типу голосувала за кандидата на президентських виборах, що нагадував їм їх же самих.

У мене не було інтересів. Я нічим не цікавився. Я навіть уявлення не мав, як вирватися з усього цього. Принаймні, у інших був смак до життя. Здавалося, ніби вони зрозуміли щось таке, чого мені не дано. Певно, я мав якусь ваду. Можливо й так. Я часто почувався неповноцінним. Мені просто хотілося кудись утекти. Та йти було нікуди. Самогубство? Господи Ісусе, просто більше роботи. Останні п'ять років я почувався так, ніби дуже хочу спати, а мені не дають заснути.

Отак все й було, я все ще був у школі Челсі, все ще у СПОРі, все ще з прищами. Це завжди мені нагадувало, наскільки сильно мене вз'їбали.

Це був важливий день. На фінальне змагання зі строєвої підготовки викликали по одному переможцю зі свого підрозділу. Якимось чином я став переможцем у своєму. Я навіть гадки не мав як це сталося. Я ніколи не був відмінником.

Це була субота. На трибунах було багато батьків і матерів. Заграла труба. Махнула шабля. Пролунали команди. До правого плеча! До лівого плеча! Гвинтівки ударялися об плечі, приклади торкалися землі, стволи знову торкалися плечей. На трибунах сиділи дівчата у своїх синіх, жовтих, оранжевих та рожевих сукнях. Було спекотно, нудно і все це походило на безумство.

«Чінаскі, ти захищатимеш честь нашої дивізії!»

«Так, капрале Монті.»

Кожна з дівчат на трибуні чекала на свого коханого, свого переможця, свого начальника. Це було сумно. Зграя голубів, налякані шурхотом паперу, гнаного вітром, з шумом відлетіла. Я хоїв напитися пивом. Мені хотілося бути деінде. Тільки не тут.

Як тільки учасник допускав помилку, він залишав змагання. Нас залишалося шестero, п'ятеро, потім троє. Я все ще продовжував. Я не хотів вигравати. Я знов, що не переможу. Скорій мене знімуть. Я хотів полишити це. Я стомився і знудився. Та ще й ці фурункули. Мені були по барабану їхні змагання. Та не можна було помилитися умисно. Полковник Монті дуже засмутиться.

Нас залишилось двоє. Я і Ендрю Пост. Пост був у шоколаді. Його батько був відомим адвокатом. Він був на трибуні разом з дружиною, матір'ю Ендрю. Пост обливався потом, але не здавався. Ми обидва знали, що він переможе. Я відчував енергію і вся вона йшла від нього.

Добре, подумав я, йому це треба, це треба їм усім. Саме так все і працює. Треба, щоб так і було.

Ми все продовжували і продовжували, повторюючи ті ж рухи. Краєм ока я помітив футбольні ворота і подумав, що якби я постарається, то з мене вийшов би хороший футболіст.

«ГОТУЙСЬ!» прокричав командир і я відсунув затвор. Пролунав лише один клік. Зліва від мене було тихо. Ендрю Пост заціпенів. З трибуни почувся розплачливий стогін.

«ЦЛЬСЯ!» скомандував командир і я завершив маневр. Пост також зробив це, та його затвор залишився відкритим...

Офіційна церемонія нагородження була наступного дня. Нашастя, крім мене там нагороджували ще й інших. Я стояв у черзі з іншими хлопцями, як раптом до нас підійшов полковник Сасекс. Мої фурункули запалилися ще сильніше, сонце стояло високо й нещадно пекло, тож я відчував кожну ниточку тієї сучої уніформи. З мене був поганий солдат і це було відомо всім. Я виграв, тому що мені було байдуже і через це я не нерував. Мені було шкода полковника Сасекса, тому що я знат, про що він думав і, можливо, він також знат мої думки: що його неймовірна відданість справі й відвага були мені байдужими.

Він стояв прямо навпроти мене. Я стояв по стійці, та все ж встиг непомітно зиркнути на нього. Як і завжди, у нього було заслинене підборіддя. Певно, коли він сердився, слина висихала. Не зважаючи на спеку, дув хороший західний вітер. Полковник Сасекс почепив мені нагороду. Після цього він потиснув мою руку.

«Мої вітання,» сказав він. Він посміхнувся й пішов далі.

Якого дідька. А може, він і не був таким поганим...

Йдуши додому, я відчував медаль у кишені. Ким був полковник Сасекс? Просто такою ж істотою, як і ми всі, котрим треба постійно срати. Усім треба крутитися, влитися у течію. Лікар, адвокат, військовий – одне і те ж лайно. Потрапивши у течію, треба постійно рухатись. Сасекс був таким же безпорадним, як і решта. Або ти щось робиш, або ж здохнеш з голоду на вулиці.

Я йшов сам. З мого боку вулиці, прямо перед першим бульваром по дорозі додому, стояла занедбана крамничка. Я зупинився і поглянув на вітрину. Там був розставлений різноманітний мотлох з брудними цінниками. Я побачив кілька підсвічників. Електричний тостер. Настільну лампу. Вітрина була брудна як ззовні, так і всередині. Крізь брудні розводи я побачив двох іграшкових собак. Мініатюрне піаніно. Всі ці речі продавалися. Вони виглядали не дуже привабливо. У магазині не було жодного покупця, власне продавця також не було видно. Я проходив повз це місце багато разів, та ніколи не зупинявся, щоб подивитись.

Я заглянув туди і мені сподобалось. Там нічого не відбувалося. Це було місце для відпочинку, для сну. Там усе було мертвим. Я мріяв працювати там продавцем і не бачити жодного клієнта.

Я розвернувся й пішов далі. Перед самим бульваром я помітив велику стічну канаву в себе під ногами. Вона виглядала, ніби неймовірний чорний рот, що вів до самих кишок землі. Я дістав свою медаль із кишені й кинув її в цей чорний отвір. Я влучив прямо в ціль. Вона зникла в темряві.

Я повернувся на тротуар і попрямував додому. Коли я прийшов туди, батьки саме займалися прибиранням. Була субота. Мені треба було косити й рівняти газон, потім поливати його, а після нього квіти.

Я перевдягнувся в робочий одяг, вийшов надвір і під пильним поглядом батька, що спостерігав за мною з-під своїх темних і злих брів, я відчинив гараж і дістав косарку, леза котрої вже чекали, коли їх заведуть.

42

«Тобі треба брати приклад з Ейба Мортінсона,» сказала мати, «він круглий відмінник. Чому ти так погано вчишся?»

«Генрі прикипів дupoю до крісла,» кинув батько. «Іноді мені просто не віриться, що це мій син.»

«Ти що, *не хочеш* бути щасливим, Генрі?» спитала мати. «Ти ніколи не усміхаєшся. Посміхайся й будь щасливим.»

«Перестань жаліти себе,» сказав батько. «Будь мужиком!»

«Посміхнися, Генрі!»

«Що з тебе буде? Як, у дідька, ти виб'єшся в люди? Ти ж навіть не стараєшся!»

«Чому б тобі не сходити до Ейба? Пospілкуйтесь, повчися у нього,» сказала мати...

Я постукав у двері квартири Мортінсонів. Мені відчинили. Це була мати Ейба.

«Ейба не можна турбувати. Він вчитися.»

«Я знаю, місіс Мортінсон. Я тільки на хвилинку.»

«Ну добре. Його кімната там.»

Я пішов до нього. У нього був власний письмовий стіл. Він читав книжку, що лежала на двох інших. Я впізнав її за кольором обкладинки: Громадянське право. Господи, громадянське право в неділю.

Ейб підняв голову й побачив мене. Він плюнув собі на руки й продовжив читати. «Здоров,» кинв він, дивлячись у книжку.

«Готовий побитися об заклад, що ти прочитуєш кожну сторінку по десять разів, гівнюче.»

«Треба запам'ятати все.»

«Ta це ж гівно.»

«Маю здати іспити.»

«Ти ніколи не думав про те, щоб трахнути дівку?»

«Що?» він плюнув на руки.

«Тобі ніколи не хотілося побачити щось більше, коли дивишся на дівчину? Ніколи не думав про пизду?»

«Це не важливо.»

«А їй це важливо.»

«Треба вчитися.»

«Ми збираємося пограти в бейсбол. Будуть хлопці зі школи.»

«В неділю?»

«А що тут такого? Люди роблять багато речей в неділю.»

«Але ж бейсбол.»

«Професіонали грають по неділях.»

«Але ж їм за це платять.»

«А тобі платять за те, що ти мільйон разів перечитуєш одну й ту ж сторінку? Ходімо, подихеш трохи свіжим повітрям, це прочистить тобі голову.»

«Ну добре. Тільки не надовго.»

Він підвівся, ми пройшли крізь коридор до вітальні. Ми підійшли до дверей.

«Ейбе, куди це ти?»

«Я не надовго.»

«Ну добре. Але не барись. Тобі треба вчитися.»

«Я знаю...»

«Генрі, проконтролюй, щоб він повернувся.»

«Я попіклуюсь про нього, пані Мортінсон.»

Ми зустрілися з Лисим, Джимі Хетчером і ще кількома хлопцями зі школи й району. У нас було всього по сім гравців на кожному боці, захисту не було, там мені й так подобалось. Я грав центрального. Я був неперевершений, всюди встигав. Я контролював майже все зовнішнє поле. Я був швидкий. Мені подобалося грати коротко, перехоплюючи. Та найбільше мені подобалось бігти за високими й сильними подачами. Саме так грав Джигер Статц у «Лос-Анджелес Енджелс». Він вибивав тльки на 280, та ті м'ячі, що він перехоплював, вартували всіх 500.

Щонеділі на нас приходили подивитися дівчата. Я не звертав на них уваги. Коли траплялося щось цікаве, вони верещали, мов навіжені. Ми грали жорстко і в кожного була власна рукавиця, навіть у Мортінсона. У нього була найкраща. Вона була новенька.

Я став у центрі й гра почалася. Ейб був на другій базі. Я вдарив кулаком по рукавиці й крикнув Мортінсону, «Агой, Ейбе, ти колись дрочив сирим яйцем? Щоб потрапити у рай, не варто й помирати!»

Я почув, як дівчата засміялися.

Вибив перший хлопець. Не дуже сильно. Я вибивав найкраще. Я дійсно вмів прикластися: м'яч летів далеко й високо. Я завжди займав низьку стійку. Завдяки ній я був ніби на пружині.

Я насолоджувався кожним моментом гри. Всі ігри, що я пропустив, косячи газон, чи через змарновані дні у школі, де я був невдаховою, все це було в минулому. Я розквітнув. В мені дійсно було щось, я знов це й почувався добре.

«Агов, Ейбе!» прокричав я. «Тобі, певно, й не треба яйця, стільки ти харкаєш на руку!»

Наступний хлопець вдарив сильно і високо, тому мені довелося відбігти, щоб спіймати з-за плеча. Я почувався так, ніби здатен на ще одне диво.

Блядъ. М'яч влучив у дерево. Потім я помітив, як він скочується по гілках. Я приготувався й чекав. Ні, здається, він застряг. Він покотився вправо. Я побіг туди. Він упав на гілку, застряг там, прокотився крізь листя й упав просто мені в рукавицю.

Дівчата закричали.

Я посто вистрілив м'ячем у нашого пітчера і помчав до своєї позиції. Вийшов наступний вибиваючий. У нашого пітчера, Харві Ніксона, був неперевершений кидок.

Ми помінялися і я став першим на вибивання. Раніше я не бачив хлопця, що подавав. Він був не з Челсі. Мені було цікаво звідки він. У нього все було велике – велика голва, рот, вуха, все тіло. Волосся спадало йому на очі, через що він виглядав дещо по-дурному. У нього було каштанове волосся й зелені очі, що дивилися на мене з ненависттю. Здавалося, ніби його ліва рука довша за праву. Він подавав лівою. До цього, я ще ніколи не зустрічався з шульгою. Це ніби твоє відображення. Зворотнє відображення.

Його називали «Кітен»^[17] Флосс. Непогане таке кошеня. 190 фунтів.

«Давай, Здорованю, покажи їм!» крикнула одна з дівчат.

Вони називали мене «Здорованем», тому що я грав жорстко й не звертав на них уваги.

Кіттен поглянув на мене з-поміж своїх здоровенних вух. Я сплюнув, присів і помахав биткою.

Кітен кивнув, ніби отримав сигнал від кетчера. Насправді ж, він просто випендрювався. Потім він оглянув поле. Ще більше pontів. Це все було заради дівчат. Він не міг відволікти свої курячі мізки від думок про пизду.

Нарешті він закінчив кривлятися. Я спостерігав за м'ячем у його лівій руці. Я просто прикипів очима до нього. Я знав один секрет. Треба було сконцентруватися на м'ячі й слідкувати за ним весь час, аж поки він не досягне битки.

Крізь промені сонця я дивився, як м'яч вилетів з його руки. Світло аж гуділо від напруги, та я не здавався. Він пролетів нижче моїх колін і далеко від зони удару. Його кетчуру довелося зігнутися, аби впіймати його.

«Пеша спроба,» пробурмотів старий пердун, що жив по сусідству й судив наші матчі. Він працював нічним охоронцем в універмазі й любив потеревеніти з дівчатами. «У мене є двоє дочок вашого віку. Справжні красуні. Вони також носять такі легкі платтячка.» Він любив нахилятися над базою й показувати їм свої сідниці. Це все, що у нього було, окрім його золотого зуба.

Кетчер повернув м'яч Флоссу.

«Агов, Котику!» крикнув я йому.

«Це ти мені?»

«Так, тобі, короткорукий. Може підійди ближче, чи мені викликати для тебе таксі?»

«Наступна подача спеціально для тебе,» сказав він.

«Ну давай,» відповів я й зайняв стійку.

Він знову повторив свою церемонію з киванням голови й оглядом поля. Його зелені очі впилися в мене з-під брудного волосся. Я стежив за його замахом. Я бачив, як м'яч вилетів з його руки, пронісся темною плямою по небу й раптово спрямував мені в голову. Я заточився після того, як він влучив мені у голову.

«Перший страйк,» пробурмотів старий.

«Що?» крикнув я. Кечтер тримав м'яч. Він здивувався, чому я почав виступати. Я взяв м'яч і показав рефери.

«Це що таке?» запитав я в нього.

«Це м'яч.»

«Добре. Запам'ятай, як він виглядає.»

Я взяв м'яч і підійшов до насипу. Зелені очі під брудним волоссям навіть не мигнули. Його рот злегка привідкрився, ніби у жаби, що ковтає повітря.

Я підійшов до Кітена.

«Я стежу за тобою. Ще раз так зробиш і я запхну цей м'яч тобі туди, де сонце не світить, прямо через штани.»

Я віддав йому м'яч і пішов назад. Я став на місці й змахнув биткою.

«Один-один,» сказав стариган.

Флосс притоптав грязюку навколо свого насипу. Він оглянув лівий фланг поля. Там нічого не було, окрім бездомного пса, що чухав за вухом. Флосс кивнув, ніби підтверджуючи знак від пітчера. Він думав про дівчат, тому й намагався виглядати круто. Старий пердун присів, розставивши свої сідниці, також намагаючись вразити дівчат. Напевно, я був одним з небагатьох, хто думав безпосередньо про гру.

Час настав, Кітен Флосс зробив замах. Його ліва рука змушувала мене нервувати. Треба бути терплячим. Врешті-решт, колись він кине. Після того, м'яч стане моїм і чим сильнішою буде подача, тим сильніше його можна відбити.

Я бачив, як він кинув м'яч під супровід дівчачих криків. Флосс не дав маху. М'яч летів, немов бджола, спрямований мені в голову. Я встиг ледве встиг ухилитися, впавши й набравши повний рот пилюки.

«ДРУГИЙ СИИИРАЙК!» почувся крик старого. Він аж захлинявся. Людина, що працює за безцінь ні на що не варта.

Я підвівся і струсив пил. Він потрапив навіть у шорти. Я вже уявляв, як мати питает мене, «Генрі, як ти умудрився набрати грязюки навіть туди? Тільки не кривися так. Усміхнися й будь щасливим!»

Я підійшов до насипу. Я спинився біля нього. Всі замовкли. Я поглянув на Кітена. У мене в руках була битка. Я підняв її й притиснув йому до носа. Він відсторонив її. Я розвернувся й попрямував до бази. Я спинився на півдорозі. Розвернувся й поглянув на нього. Потім я повернувся на базу.

Я вкопався й замахнувся битою. На цей раз, вдача буде зі мною. Кітен вирячився на неіснуючий знак. Він довго дивився, потім мотнув головою, не погоджуючись. Він продовжував дивитися своїми зеленими очима з-під брудного волосся.

Я змахнув биткою сильніше.

«Покажи йому, Здорованю!» закричало кілька дівчат.

«Здоровань! Здоровань! Здоровань!» підхопили решта.

Кітен підвернувся від нас і вирячився на центр поля.

«Давай,» сказав я і вийшов з квадрату. Серед дівчат була одна дуже гаренька, одягнена в помаранчеву сукню. У неї було прекрасне, пряме біле волосся, що спадало на плечі, ніби водоспад, я упійма в її погляд і почув, «Здорованю, будь ласка, зроби це.»

«Замовкни,» сказав я і став назад на базу.

Пішла подача. Я простежив її з самого початку. Я мав брати її. Та, нажаль, я чекав тохи іншої траєкторії. Якби я отримав те, чого чекав, то, безперечно, виграв би. М'яч пролетів прямо під биткою. Поки я зорієнтувався, що робити, він злегка ковзнув по низу битки й пройшов повз.

Той покидьок зробив мене.

Він обійшов мене на трьох прямих подачах підряд. Клянуся, йому було щонайменше 23 роки. Певно, він ще й напівпро.

Хтось мав здихатися його.

Я думав покращити справи у полі. Я вмів ловити. Треба було тільки спіймати кураж. Я знов, що побачивши подачі Кітена, я зможу перевершити його. Він більше не зможе вибити мені мізки. Хай навіть не пробує. Він просто відбивав по центру. Підлаштуватися під нього було просто справою часу.

Та справи все погрішувалися. Мені це не подобалось. І дівчатам також. Він був не тільки класним пітчером, він ще й добре відбивав. За перші два рази він зробив два домашніх забігання й подвоїв рахунок. На третій раз він запустив високу свічку між мною та Ейбом. Я пішов на перехват, дівчата кричали, та Ейб, здавалося, нічого не бачив, виставивши плече й відкривши рота, виглядаючи справжнім придурком. Я крикнув йому «Подача моя!», хоча насправді вона була його, та я не міг допустити, аби вона дісталася йому. Він був просто придурком-заучкою, він мені не подобався, тож я не міг допустити, щоб він упіймав цю подачу. Ми зіткнулися, м'яч вислизнув з його рукавиці й і я спіймав його.

Я встав, а він продовжував лежати на землі.

«Підіймася, придурок,» сказав я йому.

Ейб не вставав. Він плакав. Він тримався за ліву руку.

«Вставай, гівно ти куряче.»

Ейб підвівся й пошканчивав геть із поля, тримаючись за руку.

Я озирнувся. «Ну що ж,» крикнув я, «продовжуємо!»

Та всі почали розходитись, навіть дівчата. Очевидно, що гра скінчилася. Я ще трохи постояв там і пішов додому...

Перед самим обідом задзвонив телефон. Мати взяла слухавку. Її голос змінився. Вона поклала трубку і я почув, як вона говорить із батьком.

Потім вона зайшла до мене в кімнату.

«Зайди до вітальні, будь ласка,» сказала вона.

Я зайшов і сів на диван. Вони сиділи в кріслах. Так було завжди. Крісла були для господарів. Диван для гостей.

«Щойно дзвонила пані Мортінсон. Вони отримали результати рентгену. Ти зламав руку її сину.»

«Це сталося випадково,» сказав я.

«Вона сказала, що засудить нас. У неї адвокат єврей. Вони заберуть в нас усе.»

«У нас не так і багато всього.»

Моя мати була однією з тих тихонь-плакальниць. Сльози котилися все швидше і швидше з її очей. Її щоки заблищали при свіtlі вечірнього сонця.

Вони витерла очі. Вони були тъмяні.

«Чому ти зламав руку тому хлопчику?»

«Ми випадково зіткнулися. Це був спірний м'яч.»

«Що це значить?»

«Що його спіймає той, хто першим добіжить.»

«Тож ви зіткнутися?»

«Так.»

«Але як це нам допоможе? У того єврейського адвоката є зламана рука, як доказ.»

Я встав і пішов до кімнати. Батько нічого не сказав. Він заплутався. З одного боку він боявся втратити усе те, що мав, а з іншого – він пишався сином, що спромігся-таки зламати комусь руку.

43

Джимі Хатчер підробляв у бакалайному магазині. В той час, як ніхто з нас не міг знайти роботи, він її завжди мав. У нього було обличчя маленької кінозірки, а у його матері було розкішне тіло. Зі своїм обличчям і її тілом у нього не було проблем із працевлаштуванням.

«Чому б тобі не зайти до мене сьогодні після обіду?» якось запитав він у мене.

«Для чого?»

«Я накрав пива з роботи. Виніс через задній вхід. Можемо трохи випити.»

«Де ти його тримаєш?»

«У холодильнику.»

«Покажи.»

Ми були десь за квартал від його дому. Ми зайшли. В під'їзді Джим сказав, «Почекай, треба перевірити пошту.» Він дістав ключ і відчинив скриньку. Та була порожня. Він зачинив його.

«Мій ключ підходить і до сусідського ящика. Дивись.»

Джимі відчинив скриньку, дістав звідти листа й відкрив його. Він прочитав мені вголос. «Дорога Бетті: Знаю, що надсилаю цей чек із запізненням, хоча ти й давно вже чекаєш на нього. Я втратив роботу. Знайшов іншу, важко, але я тримаюся. Нарешті надсилаю тобі чек. Сподіваюся, з тобою все добре. З любов'ю, Дон.»

Джимі дістав чек і поглянув на нього. Він розірвав його і сам лист, потім поклав шматки собі в кишеню. Він зачинив скриньку.

«Ходімо.»

Ми зайшли до нього в кухню й він відкрив холодильник. Там було багато банок пива.

«А твоя мати в курсі?»

«Атож. Вона ж також п'є його.»

Він зачинив холодильник.

«Джиме, а правда, що твій батько відстрелив собі мізки через твою матір?»

«Ага. Він подзвонив їй. Сказав, що у нього пістолет. Сказав, ‘Якщо ти не повернешся до мене, я вб’ю себе. Так ти повернешся?’ а мати сказала ‘Hi.’ Пролунав постріл.»

«А що зробила твоя мати?»

«Вона повісила слухавку.»

«Ну добре, тоді до вечора.»

Я сказав батькам, що йду до Джимі робити домашнє завдання. Моє власне завдання, подумав я.

«Джимі хороший хлопчик,» сказала мати.

Батько нічого не сказав.

Джимі дістав пиво і ми почали. Мені це дійсно подобалось. Його мати працювала в барі аж до 2 ночі. Квартира була в нашому розпорядженні.

«У твоєї матері дійсно класне тіло, Джиме. Чому у деяких жінок гарне тіло, а у деяких потворне? Чому усі жінки не можуть мати таке тіло?»

«Господи, та я ж не знаю. Певно, якби вони були всі такі, нам би стало нудно.»

«Хильни ще. Ти п’єш занадто повільно.»

«OK.»

«Мабуть після кількох пив я виб’ю з тебе лайно.»

«Але ж ми друзі, Хенку.»

«У мене немає друзів. Пий давай!»

«Добре-добре. Куди спішити?»

«Треба глушити так, щоб відчути ефект.»

Ми відкрили ще по банці.

«Якби я був бабою, то ходив би всюди з задертою спідницею, щоб у всіх мужиків стояв,» сказав Джимі.

«Мене від тебе нудить.»

«У моєї матері був приятель, що пив її сечу.»

«Що?»

«Серйозно. Вони пиячили цілу ніч, а потім він ліг у ванну, а вона надзюрила йому в рота. Він потім дав їй двадцять п’ять баксів.»

«Це вона тобі сказала?»

«Відколи помер батько, вона розповідає все мені. Ніби я зайняв його місце.»

«Ти маєш на увазі...?»

«Та ні. Вона просто розповідає мені все.»

«Як про того типа у ванній?»

«Ага, як і про нього.»

«Розкажи щось іще.»

«Ні.»

«Та ну, давай пий. А ніхто не єв її лайнан?»

«Не смій так говорити.»

Я прикінчив банку пива й пошпурив її через кімнату.

«Мені таке подобається. З задоволенням послухав би.»

Я підійшов до холодильника і приніс нову упаковку.

«Я крутий сучий син,» сказав я. «Ти щасливчик, що я дозволив тобі ошиватися зі мною.»

«Ми ж друзі, Хенку.»

Я тицьнув банку йому прямо під носа.

«На, випий ще!»

Я пішов до ванної поссясти. Це була дуже жіночна ванна з яскравими рушниками і рожевими ковриками. Навіть сидіння унітазу було рожевим. Вона клала туди свій великий білий зад, а звали її Клер. Я поглянув на свій незайманий член.

«Я мужик,» сказав я. «Я кому завгодно дупу надеру.»

«Хенку. Мені треба в туалет...» сказав Джим з-за дверей.

Він увійшов. Я почув як він блює.

«А, чорт...» сказав я і відкрив нову банку пива.

Джим вийшов за кілька хвилин і повалився у крісло. Він був дуже блідий. Я протягнув йому банку пива.

«Давай! Будь мужиком! Ти був крутым, коли вкрав його, а тепер будь крутым і випий!»

«Дай хоч подих перевести.»

«Ану пий!»

Я сів на диван. Напиватися мені подобалось. Я вирішив, що назавжди полюблю це. Воно приховувало очевидне і якщо вдаватиметься втікати з реальності якомога частіше, перестанеш сприймати її сам.

Я поглянув на Джимі.

«Пий давай, гівнюче.»

Я пошпурив чергову банку.

«А тепер розкажи мені ще трохи про свою матір, Джимі. Що вона розповідала тобі про мужика, котрий пив її сечу в ванній?»

«Вона сказала, ‘Щохвилини народжуються виродки.’»

«Джиме.»

«Га?»

«Випий ще. Будь мужиком!»

Він перехилив свою банку. Потім раптово зірвався і побіг у ванну і я знову почув, як він блює. Він знову вийшов і сів у крісло. Виглядав він недобре. «Піду трохи полежу,» сказав він.

«Джимі,» мовив я, «я тут трохи почекаю, поки не повернеться твоя мати.»

Джимі підвісся з крісла й пошканчив у спальню.

«Коли вона повернеться, я її трахну, Джимі.»

Він мене не чув. Він просто-таки заломився у спальню.

Я сходив на кухню й узяв ще пива.

Я сидів, пив пиво і чекав на Клер. Де ту шльондру носить? Мені це не подобалось. Я навчу її порядку.

Я встав і пішов у спальню. Джим лежав на животі повністю одягнений. Я розвернувся і вийшов.

Було очевидно, що у хлопця була кишка тонка для випивки. Клер потрібен був мужик. Я сів і відкрив ще одне пиво. Я добраче приклався. На журнальному столику я помітив пачку сигарет, взяв одну й запалив.

Не знаю, скільки ще пива я видудлив, чекаючи на Клер, та нарешті я почув шарудіння ключа у замку. Зайшла Клер – власниця прекрасного тіла й світлого волосся. Це тіло стояло на викоких каблуках і злегка похитувалось. Жоден художник не зобразив би краще. На неї вирячилася навіть стіна, абажур, крісла та коврик. Чарівно. Вона була переді мною...

«Ти хто, в дідька, такий? І що це все означає?»

«Клер, нарешті ми зустрілись. Я Хенк. Друг Джимі.»

«Ану пішов геть!»

Я засміявся. «Розслабся, крихітко, тут тікльки я і ти!»

«Де Джимі?»

Вона забігла у спальню, потім повернулася.

«Ах ти ж малий хрін! Що тут відбувається?»

Я взяв сигарету й запалив. Я посміхнувся.

«А ти гарна, коли сердишся...»

«Та ти ж просто сопливий хлопчисько, що напився пивом. Іди додому.»

«Сядь, крихітко. Випий пива.»

Клер сіла. Я цьому дуже здивувався.

«Ти вчишся у Челсі, чи не так?» запитала вона.

«Ага. Ми з Джимом приятлюємо.»

«Ти Хенк.»

«Так.»

«Він розповідав мені про тебе.»

Я подав Клер банку пива. Моя рука тримтіла. «Ось, тримай, крихітко.»

Вона відкрила пиво й зробила ковток.

Я поглянув на Клер, підняв свою банку й цокнувся з нею. Це була розкішна жінка, типажу Мей Вест, вона також носила обтягуючі сукні, що підкреслювали її стегна і ноги. І Груди. Неймовірні груди.

Клер схрестила свої чудесні ноги, спідниця злегка задерлася. У неї були повні стегна золотистого кольору і панчохи чудово підкреслювали колір її шкіри.

«Я бачила твою маму,» сказала вона.

Я осушив свою банку й кинув собі під ноги. Я відкрив нову, зробив ковток і поглянув на неї, гублячись куди дивитись – на її груди, ноги чи на стомлене обличчя.

«Вибач, що напоїв твого сина. Але я маю тобі щось сказати.»

Вона повернула голову, прикурюючи сигарету, потім подивилася на мене.

«Так?»

«Клер, я люблю тебе.»

Вона не засміялася. Вона просто злегка посміхнулася, припіднявши кінчики губ.

«Бідолашний хлопчику. Ти ж просто ще жовтороте курча.»

Хоча це й була правда, мене вона розізвіла. Певно, через те, що я знов, що вона права. Мої мрії й пиво всередині мене хотіли почути дещо інше. Я ковтнув ще раз, поглянув на неї й мовив, «Заткнися. Знімай блузку. Покажи мені свої ноги. Свої ляшки.»

«Ти ж іще просто хлопчисько.»

Потім я сказав це. Навіть не знаю, звідки були ці слова, та я сказав їх, «Крихітко, та я розірву тебе навпіл, тільки дай мені шанс.»

«Справді?»

«Атож.»

«Ну що ж. Давай.»

Вона це зробила. Саме так, як я й сказав. Вона розставила ноги й зняла блузку.

На ній не було трусиців.

Я бачив її велики білі стегна, просто ріки плоті. На лівому стегні у неї була велика бородавка. А поміж її ніг були справжні зарості, та волосся там було не яскраво-жовте, як на голові, воно було буре з проміжками сірого, мертвє й сумне, ніби старий засохлий кущ.

Я підвівся.

«Пані Хетчер, мені пора йти.»

«Господи, а я думала, ти хотів розважитись!»

«Тільки не тоді, коли ваш син у сусідній кімнаті, пані Хечтер.»

«Не хвилюйся, Хенку. Він у відключці.»

«Hi, пані Хетчер, мені й *справді* пора йти.»

«В такому разі вали звідси, малий засранцю!»

Я зачинив двері, спустився в під'їзд і вийшов на вулицю.

Подумати тільки, і за це хтось наклав на себе руки.

Ніч була на диво гарною. Я повертається до будинку своїх батьків.

44

Я чудово бачив свою подальшу долю. Я був бідним і мав ним і залиштись. Та мені насправді й не хотілося грошей. Я навіть не знав чого хочу. Хоча насправді знати. Я хотів кудись заховатися і нічого не робити. Думка про те, щоб кимось стати не тільки лякала мене, мене від неї нудило. Думка про те, щоб стати юристом, радником, інженером чи ще кимось здавалася мені неприйнятною. Одружитися, завести дітей, застрягти в сім'ї. Щодня ходити на роботу, а потім повернатися. Неможливо. Робити щось, приймати участь у сімейних пікніках, святкуваннях Різдва, 4 липня, Дня праці, Дня матері... хіба людина народжувалася для цього всього, щоб в результаті померти? Я б краще був посудомийником, щодня повертався б до своєї маленької кімнатки й упивався поки не засну.

У батька були великі плани. Він казав мені, «Сину, чоловік у своєму житті має купити дім. А коли він помре, то передасть його своєму сину. Потім його син купує власний дім і помирає, залишаючи обидва свої будинки своєму сину. Це вже два будинки. Той син купує свій дім, а це вже три будинки...»

Структура сім'ї. Перемога над всіма лихами з підтримкою родини. Він у це вірив. Візьміть сім'ю, підмішайте туди віру в Бога і Державу, додайте десятигодинний робочий день і отримаєте те, що потрібно.

Я дивився на свого батька, на його руки, обличчя, брови і знати, що мене з ним нічого не пов'язує. Він був чужим. Матері наче й не існувало. Я був проклятий. Дивялчись на батька я не бачив нічого, окрім неймовірного занудства. А найгірше те, що найбільше за все він боявся провалитися. Сторіччя лакейської крові й лакейського виховання. Кров Чінаскі була кров'ю підмітал, що проміняли справжнє життя на уявні цілі. Там не було жодного, хто б сказав, «Мені потрібен не один будинок, мені потрібна тисяча будинків і *прямо зараз!*»

Він відіслав мене до багатої школи в надії, що відношення багатіїв якось мене відшліфує тим, що я дивитимусь на багатих хлопців, що катаються на своїх машинах кремового кольору й чіпляють дівчат у

барвистих сукнях. Замість цього я засвоїв те, що бідняки так і залишаються бідняками. Що багатий, уньюхавши бідного тільки посміється. Вони мали сміятися, інакше все виглядало б занадто страшно. Вони навчилися цього протягом багатьох поколінь. Я ніколи не пробачу дівчат, що сідали у машини до тих усміхнених хлопців. Вони просто не могли не робити цього, втім завжди здається, ніби може... Та не могло бути ніяких «може». Багатство означало перемогу, а перемога була єдиною реальністю.

Яка жінка погодиться жити з посудомийником?

Протягом усього навчання в школі я намагався не думати про те, як складуться мої справи. Ліпше, здавалося, відкласти думки...

Нарешті настав день випускного балу. Він проходив у спортзалі для дівчат з живою музикою, виступав справжній оркестр. Не знаю чому, але я пішов туди, за дві з половиною милі від батьківського дому. Я стояв надворі, дивився крізь заграчене вікно й не міг надивуватися. Всі дівчата виглядали такими дорослими, величавими й милими, всі вони були в довгих сукнях і виглядали прекрасно. Я ледве впізнавав їх. А хлопці у своїх смокінгах, вони виглядали просто неймовірно, чудово танцювали і в кожного була партнерка, до руки й волосся котрої вони раз по раз припадали обличчям. Всі вони дуже гарно танцювали і музика була чіткою й ясною, дуже потужною.

Потім я помітив своє відображення у вікні – прищі та шрами на обличчі, обірвана сорочка. Я відчу себе дикою твариною, котру просто привабило світло. Для чого я прийшов? Я почувався паршиво. Та я все ж дивися і дивися. Танець скінчився. Почалася перерва. Пари почали невимушено перемовлтися. Все виглядало природно й цивілізовано. Де вони навчилися спілкуватися й танцювати? Я не вмів ні чого, ані іншого. Усім було відомо щось таке, чого я не знав. Дівчата були такими гарними, а хлопці такими мужніми. Я б боявся навіть заговорити до однієї з тих дівчат, не кажучи вже про те, щоб підійти. Заглянути їй у вічі чи потанцювати з нею, це було поза моїми мріями.

Але ще я знов зізнав, що вся ця картина не була такою простою і доброю, як здавалася. За це все треба було заплатити певну ціну, за всім цим лежав обман, такий в який легко повірити, що був першим кроком на зустріч тунику. Оркестр знову заграв і хлопці з дівчатами знову закружляли, а світло замерехтило, відкидуючи золоті, червоні, сині, зелені й знову золоті тіні на пари. Поки я дивився на них, то

пообіцяв собі, що мій танець також колись розпочнеться. Коли цей день настане, у мене буде щось таке, чого вони не матимуть.

Зрештою мені це остогидло. Я ненавидів їх. Ненавидів їхню красу, їхню безтурботну юність і поки вони кружляли у променях чарівного світла, тримаючись одне за одного й почиваючись добре, ці маленькі безтурботні діти, що тимчасово насолоджуються вдачею, я ненавидів їх, тому що у них було щось, чого я не мав і я ще раз сказав собі, колись я буду щасливішим від вас усіх, ось побачите.

Вони танцювали, а я ще раз повторив це.

Раптом я почув якийсь звук за спиною

«Гей! Що ти там робиш?»

Позаду мене стояв старий з ліхтариком. У нього була голова, як у жаби.

«Дивлюсь як танцюють.»

Він посвітив ліхтарем просто мені в обличчя. Його очі були великі й круглі й блищали, ніби котячі, в свіtlі місяця. Він мав зім'ятий, обвислий рот і круглу голову. Її особливо кругла форма дещо нагадала гарбуз, ніби у великого індійського мудреця.

«Ану забирається звідси!»

Він заводив по мені світлом ліхтарика.

«А ти хто такий?» запитав я.

«Я нічний охоронець. Давай звалуй звідси, а то викличу копів!»

«Для чого? Це випускний бал і я випускник.»

Він посвітив мені на обличчя. Оркестр саме грав «Deep Purple.»

«Не пизди!» кинув він. «Тобі як мінімум 22 роки!»

«Мое фото є в альбомі, випуск 1939, Генрі Чінаскі.»

«А чому ж ти не танцюєш?»

«Забудьте. Я йду додому.»

«Дававй-давай.»

Я пішов. Я все йшов і йшов. Він світив ліхтариком, проводжаючи мене. Я вийшов з території школи. Був погожий теплий вечір, майже жаркий. Мені здалося, ніби я помітив світлячків, та не був певний.

45

День вручення дипломів. Ми одягли мантії для «Урочистих подій». Гадаю, що за три роки ми чогось-таки навчилися. Ми навчилися грамотно писати і, до того ж, добряче підросли. Я все ще був незайманим. «Агов, Генрі, ти вже когось завалив?» «Ні,» відповідав я.

Джимі Хетчер сидів біля мене. Директор штовхав промову, очевидно вирішивши востаннє проїхатись нам по вухам. «Америка – це країна великих Можливостей і кожна людина, в котрої є бажання, обов’язково досягне успіху...»

«Стане посудомийником,» сказав я.

«Собачником,» кинув Джимі.

«Злодієм,» сказав я.

«Сміттярем,» сказав Джимі.

«Санітаром у дурці,» сказав я.

«Америка – країна хоробрих, вона була заснована мужніми людьми... Наше суспільство найсправедливіше у світі.»

«Так багато слів ні про що,» сказав Джимі.

«...справедливе суспільство, і ті, хто шукає свою мрію аж ген за райдугою, знайдуть...»

«Смердючу купу гівна з опаришами,» підсумував я.

«...і без жодних сумнівів можу вас запевнити, що випуск 1939 року, коли минуло вже майже десять років від початку жахливої національної Депресії, цей випуск є більш зрілим, відважним, талановитим і люблячим, ніж будь-який з тих, котрі я мав честь спостерігати!»

Матері, батьки та решта родичів шалено зааплодували; їх підтримали деякі учні.

«Випуск 1939 року, я пишауся вашим майбутнім, я впевнений у вашому майбутньому. А зараз я відпускаю вас у велику подорож!»

Більшість із випускників збиралися у U.S.C., щоб прожити не працюючи ще хоча б чотири роки.

«А разом з вами відсилаю й свої молитви і благословіння!»

Відмінники навчання отримали свої атестати в першу чергу. Вони вийшли. Викликали Ейба Мортенсона. Він отримав свій диплом. Я зааплодував.

«Цікаво, де він закінчить?» запитав Джимі.

«Бухгалтером на фабриці автозапчастин. Десь у Каліфорнії, неподалік Гардени.»

«Одна робота на все життя...» сказав Джимі.

«І одна дружина на все життя,» додав я.

«Ейб ніколи не буде нещасним...»

«Або ж щасливим.»

«Вірний чоловік...»

«Підмітало.»

«Жорсткий...»

«Шмаркач.»

Коли закінчили з відмінниками, перейшли до нас. Мені було незручно там сидіти. Мені хотілося вийти.

«Генрі Чінаскі!» пролунало мое ім'я.

«Держслужбовець,» сказав я Джимі.

Я пройшов через сцену, взяв диплом і потиснув директорову руку. Вона була слизька, ніби брудний акваріум зсередини. (Через два роки його звинуватили у привласнені шкільних коштів; його засудили до тюремного ув'язнення.)

Проходячи до свого місця повз відмінників, я побачив Мортенсона. Він подивився на мене й потайки показав мені середнього пальця. Мене це зачепило. Такого я не очікував.

Я повернувся на своє місце й сів біля Джимі.

«Мортенсон показав мені пальця!»

«Не може бути, я *не вірю!*»

«Сучий син! Він зіпсував мені увесь день! Не те, щоб я дуже образився, та він дійсно зіпсував мені настрій!»

«Не можу повірити, що у нього вистачило духу показати тобі палець.»

«На нього це не схоже. Думаєш, його хтось цього навчив?»

«Навіть не знаю, що й думати.»

«Він же ж знає, що я вирублю його за одну затяжку!»

«Прибий його!»

«Ти хіба не бачиш, що він виграв? Виграв саме тим, що здивував мене!»

«Тобі просто треба вибити з нього все лайно.»

«Думаєш, той сучий син навчився чогось читаючи всі ці книжки? Я знаю, що в них нічого нема, адже також читав їх.»

«Джимі Хетчер!» викликали його.

«Священник,» сказав він.

«Власник птахоферми,» сказав я.

Джимі отримав свій диплом. Я гучно зааплодував. Будь-хто, у кого була така мати, заслуговував на похвалу. Він повернувся і ми продовжили спостерігати за золотими хлопчиками й дівчатками, що йшли за своїми атестатами.

«Їх не можна винити за те, що вони багаті,» сказав Джимі.

«Звісно ж ні, я виню їх клятих батьків.»

«І їхніх дідів,» сказав Джимі.

«Атож, я б із радістю забрав їхні машини і дівчат-кralечок і срати б мені хотілося на будь-яку соціальну справедливість.»

«Ага,» мовив Джимі. «Напевно, люди задумуються про несправедливість лише тоді, коли це стосується їх.»

Золоті хлопчики й дівчатка все виходили й виходили на сцену. А я все сидів і думав, бити мені Ейба, чи ні. Я бачив як він плентався по тротуару, все ще у своїй мантії, жертва зіткнення зі мною під вереск дівчат, що, певно, думали, господи, та цей Чінаскі просто навіжений!

Та з іншого боку, Ейб був не вартий того. Мені не складало зусиль вирубити його. І я вирішив, що того не варто робити. Врешті решт, я вже й так зламав йому руку і його батьки мало не засудили мене. Якби я розбив йому голову, мені б точно був капець. Вони б здерли останню сорочку з моого старого. Мені, звісно, було байдуже. Та ще була моя мати, вона б страждала у своїй дурній манері: глибоко переживати без будь-якої на те причини.

Нарешті церемонія закінчилась. Учні залишили свої місця і вийшли. Вони зустрілися зі своїми батьками й родичами перед школою. Всі навколо обіймалися й вітали одне одного. Я помітив своїх батьків. Я підійшов до них і зупинився.

«Пішли звідси,» сказав я.

Мати поглянула на мене.

«Генрі, я так тобою пишаюсь!»

Вона відвернулася. «Ой, дивися, сюди йде Ейб зі своїми батьками! Які ж вони хороші люди! *O, пані Мортенсон!*»

Вони підійшли. Моя мати вибігла їм назустріч і обійняла пані Мортенсон. З ними був пан Мортенсон, який вирішив не подавати позов після довгих-довгих годин телефонних розмов з моєю матір'ю. Вони вирішили, що я просто заплутався в собі, а моя мати неймовірно від того страждала.

Мій батько потиснув руку пану Мортенсону, а я підійшов до Ейба.

«Ну що, пиздобол, нахріна ти показав мені палець?»

«Що?»

«Палець!»

«Про що це ти?»

«Палець!»

«Генрі, я дійсно не знаю, про що ти гвориш!»

«Що ж, Абрахаме, нам пора йти!» сказала його мати.

Мортенсони пішли геть. Я спостерігав за ними. Потім ми пішли до нашої старої машини. Ми пішли на захід аж до рогу й звернули на південь.

«Син Мортенсонів дійсно знає, що буде *робити* далі!» сказала мати. «А як щодо *тебе*? Я ніколи не бачили тебе за підручником!»

«Деякі книги нудні,» відповів я.

«Вони нудні, так? Значить, ти не хочеш вчитися? Та що з тебе буде? Що ти *вмієш*? Я витратив тисячі доларів на те, щоб виховувати тебе, годувати, одягати! А якби я залишив тебе на вулиці? Що б ти зробив?»

«Ловив би метеликів.»

Мати почала плакати. Батько потягнув її через квартал, де стояла наша десятирічна машина. Поки ми там стояли, повз нас, сміючись, проїжджали інші родини у своїх новеньких автівках.

До нас підійшли Джимі Хетчер з матір'ю. вона зупинилася. «Почекай хвильку,» сказала вона, «Хочу привітати Генрі.»

Джимі зупинився, а до мене підійшла Клер. Вона нахилилася до мене. Вони говорила тихо, аби Джимі не чув. «Послухай, Сонце, в будь-який час, якщо дійсно захочеш отримати справжній атестат, я зможу це влаштувати.»

«Дякую, Клер, ще побачимось.»

«Я просто розірву тобі яйця, Генрі!»

«Не сумніваюся, Клер.»

Вона повернулася до джимі й вони пішли далі вулицею.

Старезна машина рушила і відразу ж спинилася – двигун заглух. Мати все ще хлипала, по її щокам текли великі сльози.

«Генрі, сядь! Будь ласка, сядь! Батько має рацію, та я все-одно люблю тебе!»

«Забудь. Мені є куди йти.»

«Hi, Генрі, сядь!» заволала вона. «Сядь, або я помру!»

Я підійшов, відчинив задні дверцята й сів на заднє сидіння. Двинун завівся і ми знову рушили. Отож я, Генрі Чінаскі, випускник 1939 року, відправлявся у світле майбутнє. Вірніше ні, його туди тягнули. На першому ж світлофорі машина знову заглухла. Загорілося зелене світло, а батько все ще марно намагався завести двигун. Ззаду посигналили. Батько скористався стартером і ми знову поїхали. Мати припинила плакати. Ми так і їхали далі, не промовивши й слова.

46

Важкі часи продовжувались. Моєму здивуванню не було меж, коли подзвонили з «Мірз-Старбак» і запросили на роботу наступного понеділка. До цього я обходив усе місто, розносячи резюме. Більше нічого не лишалося. Я не хотів працювати, але й жити з батьками також. Певно у «Мірз-Старбак» надійшла ціла купа резюме. Я не міг повірити, що вони обрали саме моє. Це був великий універмаг з філіями у багатьох містах.

Наступного понеділка я вирушив туди, тримаючи в руці пакет з обідом. Універмаг знаходився за кілька кварталів від моєї школи.

Я до цих пір не міг втямити яким чином мене обрали. Я заповнив анкету, а співбесіда тривали всього кілька хвилин. Напевно, я відповів правильно на всі питання.

На першу ж зарплату зніму собі кімнату неподалік від бібліотеки, подумав я.

Я більше не почувався самотнім, та й насправді не був таким. За мною йшов бродячий пес. Бідолаха був геть худий; через шкіру проглядали ребра. Він був майже повністю облізлий. Та шерсть, що залишилась, стирчала клаптями. Цей пес був побитою, заляканою, викинутою на вулицю жертвою *Homo sapiens*.

Я зупинився, присів і простягнув руку. Він відійшов.

«Ходи сюди, друже, я твій друг... Давай же, не бійся...»

Він наблизився. У нього були дуже сумні очі.

«Що вони з тобою зробили, друже?»

Він пійшов ще ближче, крадучись уздовж тротуару й швидко виляючи хвостом. Потім він стрибнув на мене. Він, вірніше те, що від нього лишилось, був великий. Він штовхнув мене передніми лапами і я впав на тротуар, а він лизував мені обличчя, рот, вуха, лоб. Я відштовхнув його, підвівся й витер обличчя.

«Заспокойся! Тобі треба чогось поїсти! ЇЖА!»

Я взяв свій пакет і дістав бутерброд. Я розділив його навпіл.

«Це тобі, друже, а це – мені!»

Я поклав його половину сендвіча на тротуар. Він підійшво до нього, понюхав і відійшов, озираючись на мене.

«Зажди, друже! Це було арахісове масло! Йди сюди, спробуй трохи ковбаси! Агов, хлопчику, повернися! Повернися!»

Пес знову обережно підійшов до мене. Я дістав бутерброд з ковбасою, відірвав шматок, витер з нього дешеву водянисту гірчицю й поклав на землю.

Пес підійшов до шматка, нахилився, понюхав, розвернувся й пішов. Цього разу він вже не озирався. Він побіг далі вулицею.

Не дивно, що я постійно був пригнічений. Я не отримував нормального харчування.

Я пішов далі до універмагу. Я йшов тією ж вулицею, якою ходив до школи.

Діставши туди, я побачив вхід для працівників, відчинив двері й увійшов. З яскравого сонця я потрапив у напівтемряву. Як тільки мої очі призвичайлися, я побачив чоловіка, що стояв за кілька кроків від мене. Йому бракувало половини лівого вуха. Це був високий, дуже худий чоловік з маленькими зіницями, що буди в центрі вицвівших очей. Я помітив у цього худого чоловіка – доволі несподівано – великий живіт, що звисав прямо на пояс. Весь його жир зібрався там, тоді як решта вже використалась.

«Я начальник Феріс,» сказав він. «А ти, гадаю, Генрі Чінаскі?»

«Так, сер.»

«Ти спізнився на п'ять хвилин.»

«Просто мене затримали... Я просто зупинився, щоб погодувати собаку,» посміхнувся я.

«Це одне з найбезглазіших виправдань, які я чув, а я працюю тут вже тридцять п'ять років. Ти не міг придумати нічого краще?»

«Я ж тільки починаю, пане Феріс.»

«І майже закінчуєш. А зараз,» показав він, «ось годинник, а тут карткоприймач. Знайди свою й відміться.»

Я знайшов свою картку. Генрі Чінаскі, робітник № 687 54. Я підійшов до таймера, та не знат, що робити далі.

Феріс підійшов до мене і став ззаду, дивлячись на таймер.

«Твоє спізнення складає вже шість хвилин. Коли спізнююєшся на десять, вираховуємо годину.»

«Ну тоді краще вже спізнитися на годину.»

«Не будь смішним. Якщо я захочу посміятись, то послухаю Джека Бені. Якщо запізнишся на годину, то втратиш свою кляту роботу.»

«Вибачте, та я не знаю, як користуватись тайамером. Тобто, як потрібно відмічатись?»

Феріс взяв мою картку. Він показав на неї.

«Бачиш цей слот?»

«Ага.»

«Що?»

«Тобто, ‘так’.

«Добре, цей слот для першого дня тижня. Сьогодні.»

«А.»

«Вставляєш картку сюди, ось так...»

Він вставив її, потім витягнув.

«А тепер натискаєш цей важіль.»

Феріс настиснув на важіль, але без картки.

«Зрозумло. Можна починати.»

«Ні, зажди.»

Він все ще тримав мою картку.

«Коли йдеш на обід, відмічаєшся тут.»

«Добре, я зрозумів.»

«А коли повертаєшся, відмічаєшся тут. Обід триває півгодини.»

«Ясно, півгодини.»

«Коли закінчуєш роботу, пробиваєш ось тут. І того, чотири рази за день. А потім ідеш додому чи до своєї кімнати чи ще кудись, спиш, повертаєшся і знову пробиваєш картку чотири рази на день і так кожного робочого дня, аж поки тебе не звільнять, чи сам не покинеш, помреш чи вийдеш на пенсію.»

«Зрозуміло.»

«А ще тобі варто знати, що ти пропустив мою настановчу промову для нових працівників, з яких ти на даний момент, єдиний. Я тут головний. Моє слово закон, а твої бажання нічого не значать. Якщо мені щось не сподобається в тобі – як ти зав'язуєш шнурки, зачісуєш волосся чи пердиш, повернешся на вулицю, втямив?»

«Так, сер!»

В кімнату забігла молода дівчина, вона була на високих каблуках і мала довге каштанове волосся. На ній була обтягуюча червона сукня. Губи були великі й виразні, вкриті дещо зайвою помадою. Вона

театрально дістала свою картку з полицею, пробила її й схвильовано дихаючи, поклала на місце.

Вона поглянула на Фертіса.

«Привіт, Едді!»

«Привіт, Діано!»

Очевидно, що Діана була продавщицею. Феріс підійшов до неї. Я не чув їхньо розмови, та бачив, як вони сміялися. Потім вони розійшлися. Діана підійшла й стала чекати ліфта, котрий мав забрати її на роботу. Ферсі повернувся до мене, тримаючи мою картку.

«Я зараз проб'ю, пане Феріс,» сказав я.

«Краще я. Хочу, щоб ти правильно почав.»

Феріс вставив мою картку в таймер. Він чекав. Я почув, як клацнув годинник, потім натиснув на ручку. Він поклав мою картку на полицею.

«На скільки я спізнився, пане Феріс?»

«На десять хвилин. А тепер іди за мною.»

Я послідував за ним.

Я побачив групу людей.

Чотири чоловіка і три жінки. Всі вони були старі. Здавалося, ніби у всіх були проблеми зі сліновідділенням. На кінчиках їхніх ротів була слина; вона висихала, ставала білою і вкривалася новим шаром. Деякі з них були дуже худими, а деякі дуже товстими. Деякі були короткозорими; інші тремтіли. У одго старого в кольоровій сорочці на спині був горб. Вони всі посміхалися, кашляли й пихкали цигарками.

Раптом я все зрозумів.

«Мірз-Старбак» шукала *витривалих*. Компанія не зважала на плинність кадрів (хоча цим новеньким була одна дорога – в могилу, тому вони були мають бути вдячними й відданими працівниками). І менне обрали для того, щоб працювати пліч-о-пліч із ними. Пані з бюро по працевлаштуванню оцінила мене, як придатного для роботи з цією жалюгідною купкою невдах.

Що б подумали хлопці зі школи, якби побачили мене? Мене, одного з найжорсткіших хлопців зі старших класів.

Я підійшов до групи й зупинився. Феріс сів на стіл і оглянув нас. Пормінь світла з лампи впав на нього. Він затягнувся сигаретою й посміхнувся до нас.

«Ласкаво порсимо до «Мірз-Старбак»...»

Здалося, ніби він поринув у задумливість. Певно згадував, як сам вперше прийшов у цей універмаг тридцять п'ять років тому. Він випустив кілька кілець і подивився на них. Його обрізане вухо виглядало вражаюче у світлі лампи.

Мій сусід, маленький сухий чоловічок, штурхнув мене лікtem. Він був одним із тих, чиї окуляри, здавалося, ось-ось мають впasti. Він був ще огиднішим за мене.

«Привіт!» прошепотів він. «Я М'юкс. Одел М'юкс.»

«Здоров, М'юкс.»

«Послухай, хлопче, давай після роботи зайдемо до бару. Можливо, підчепимо дівчат.»

«Не можу, М'юксе.»

«Боїшся дічат?»

«Ні, мій брат хворий. Мені треба дивитися за ним.»

«Хворий?»

«Навіть гірше. Рак. Йому доводиться мочитися через трубочку в пляшку, причеплену до ноги.»

Феріс продовжив. «Ваша початкова платня буде сорок чотири з половиною центи за годину. Профспілки нема. Керівництво вірить, що те, що справедливо для компанії, справедливе й для вас. Ми ніби одна родина, наша мета – служити й приносити користь. Кожен з вас отримає десятивідсоткову знижку на всі товари у «Мірз-Старбак»...»

«ОГО!» вигукнув М'юкс.

«Так, пане М'юкс, це хороша угода. Ви піклуєтесь про нас, а ми, в свою чергу, про вас.»

Я міг би залишитись у «Мірз-Старбакс» на сорок сім років, подумав я. Міг би жити з божевільною подружкою, втратити половину вуха і, можливо, перейняти Ферісову посаду, коли він вийде на пенсію.

Феріс ще трохи поговорив про свята й відпустки і промова закінчилася. Нам видали комбінезони й місця в шафках, а потім відправили в підземні склади.

Феріс також там працював. Він був на телефоні. Щоразу, коли він відповідав на дзвінок, він прикладав слухавку до свого відрізаного лівого вуха лівою рукою, а праву запихав під ліву пахву. «Так? Так? Так. Зараз все буде.»

«Чінаскі!»

«Так, сер.»

«Відділ жіночої білизни...»

Потім він підіймав список замовлення, позначав необхідні товари та їхню кількість. Він ніколи не робив цього під час розмови, завжди тільки опісля.

«Візьми ці товари, достав їх у відділ жіночої білизни, отримай підпис і повертайся.»

Його розмова ніокли не мінялася.

Моєю першою доставкою була близна. Я взяв товари, поклав їх у кошик на колесах і поштовхав його до ліфту. Ліфт був нагорі, я натиснув кнопку й став чекати. Він наблизався, я бачив його дно. Він був дуже повільним. Нарешті він спустився. Двері відчинилися і я помітив одноокого альбіноста, що керував ним. Господи.

Він поглянув на мене.

«Новенький, так?» запитав він.

«Ага.»

«Що думаєш про Фері?»

«Думаю, він хороша людина.»

Напевно, вони жили разом, в одній кімнаті й по черзі користувалися електричною плитою.

«Вибач, але я не можу підняти тебе.»

«Чому?»

«Мені треба посрести.»

Він вийшов з ліфта й пішов геть.

Я стояв і чекав на нього. Саме так зазвичай все і відбувалось. Можна бути керівником чи сміттярем, можна бути акробатом чи грабіжником банків, дантистом чи збирачем фруктів, або тим, або тим. Завжди хочеться виконувати роботу добре. Спочатку ти керуєш, а потім чекаєш якогось придурка. Я все стояв біля свого возика і чекав поки ліфтер посеред.

Раптом до мене дійшло чому багатії, золоті хлопчики й дівчатка зажди сміються. Просто вони це знають.

Альбінос повернувся.

«Чудово. Почуваюсь легшим на тридцять фунтів.»

«Добре. Ми можемо їхати?»

Він зачинив двері й ми поїхали в торговий зал. Він відчинив двері.

«Удачі,» кинув альбінос.

Я поштовхав сій возик уздовж проходу, шукаючи відділ жіночої білизни і його керівника міс Мідоуз.

Міс Мідоуз чекала. Вона була струнка й виглядала просто класно. Вона була схожа на модель. Її руки були схрещені. Наближаючись, я помітив її очі. Вони були смарагдово-зелені, у них відчувалася глибина, знання. Я повинен був знати когось такого. Так очі, такий клас. Я зупинився перед прилавком.

«Добридань, міс Мідоуз,» посміхнувся я.

«Де тебе, в дідька, носило?» запитала вона.

«Я дещо затримався.»

«Ти розумієш, що мене чекають клієнти? Ти розумієш, що я намагаюсь провадити тут успішну торгівлю?»

Продавці отримували на десять центів на годину більше, ніж ми плюс винагорода. Я помітив, що вони ніколи не говорили з нами в дружній манері. Чоловіки чи жінки, всі вони були однакові. Вони сприймали фамільяність як особисту образу.

«У мене є гарний привід подзвонити містеру Фері.»

«Міс Мідоуз, наступного разу цього не повториться.»

Я виклав товари на прилавок і простягнув їй форму на підпис. Вона швидко поставила свій підпис на папірці й, замість того, щоб повернути мені, кинула його до возика.

«Господи, де тільки вони знаходять таких, як ти!»

Я поштовхав свій возик до ліфта, натиснув кнопку й став чекати. Двері відчинилися і я увійшов.

«Як все пройшло?» запитав альбінос.

«Почуваюся на тридцять фунтів важчим,» відповів я.

Він усміхнувся, зачинив двері й ми спустилися.

Того вечора за обідом, мати сказала, «Генрі, я так пишаюся, що в тебе є робота!»

Я не відповів.

Батько мовив, «Ти хіба не радий, що отримав роботу?»

«Ага.»

«Ага? І це все, що ти можеш сказати? Ти хоч уявляєш, скільки в цій країні зараз безробітних?»

«Гадаю багато.»

«Ти маєш бути вдячним.»

«Послухай, а ми не можемо просто поїсти?»

«Ти маєш бути вячним і за цю їжу. Знаєш скільки коштує такий обід?»

Я відштовхнув свою тарілку. «Чорт! Я не можу це їсти!»

Я встав і пішов до своєї кімнати.

«Я зараз прийду й навчу тебе що до чого!»

Я зупинився. «Я чекатиму, старий.»

Я пішов далі. Я зайшов до кімнати і став чекати. Я знов, що він не прийде. Я завів будильник, щоб бути готовим до «Мірз-Старбак». Була тільки 7:30 вечора, та я все-одно роздягнувся й ліг у ліжко. Я вимкнув світло й навколо запала темрява. Робити було нічого, йти було нікуди. Батьки скоро також ляжуть і вимкнуть світло.

Моєму батьку подобався слоган «Хто рано лягає і рано встає, буде здоровим, багатим і мудрим.»^[18]

Та він не став ні тим, ні іншим. Я вирішив, що спробую повернути весь процес навпаки.

Я не міг заснути.

А якщо помастурбувати на міс Мідоуз?

Занадто дешево.

Я лежав у темряві, чекаючи на щось.

47

Перші три-чотири дні у «Мірз-Старбак» були однаковими. Насправді, рлдіність була дуже стабільною річчю в «Мірз-Старбак». Каєтана система була загальнозвізнаним фактом. Не було жодного продавця, котрий сказав би працівникам складу більше кількох слів. І це мене зачіпало. Я саме розмірковував над цим, штовхаючи свого візка. Можливо продавці були розумнішими за нас? Звісно, одягалися вони краще. Вони вважали свою посаду надзвичайно важливою. Може, якби я був продавцем, то поводився б так само. Щодо інших складовиків мені було байдуже. Зрештою, так само, як і до продавців.

Що ж, думав я, котячи свій візок, тепер і у мене є робота. Невже це все? Не дивно, що люди грабують банки. У світі занадто багато принизливих робіт. Якого дідька я не став верховним суддею чи концертним піаністом? Тому що для цього потрібно багато вчитися, а це коштує грошей. Проте мені, все-одно, не хотілося ніким бути. І в цьому мені не було рівних.

Я приштовхав свого візка до ліфта й натиснув кнопку.

Жінкам потрібні чоловіки, котрі заробляють гроші, вони хочуть видатних чоловіків. Скільки першокласних жінок жили з останніми п'яницями й волоцюгами? Та все-одно мені не потрібна була жінка. Що завгодно, тільки не жити з жінкою. Як могли чоловіки жити з жінками? Що це означало? Все що я хотів, так це печера в Колорадо з трирічним запасом харчів і випивки. Підтирав би дупу піском. Що завгодно, будь-що, аби перестати тонути в цьому нудному, тривіальному існуванні.

Ліфт приїхав. Як і раніше, за ліфтера був альбінос. «Агов, я чув, що ви з М'юксом вчора гуляли по барам!»

«Він купив мені кілька пив. Я взагалі без копійки.»

«Випало потрахатись?»

«Принаймні не мені.»

«Чому б вам не взяти мене з собою наступного разу? Я покажу вам як чіпляти дівуль.»

«Знаєшся на цьому?»

«Маю певний досвід. Минулого тижня підчепив китаянку. І уявляєш, у них там дійсно все так, як і кажуть.»

«Що саме?»

Ми приїхали у підвал і двері відчинились.

«У них пизда не вертикальна, а горизонтальна.»

Феріс уже чекав на мене.

«Де тебе чорти носили?»

«У відділі садівництва.»

«Що ти там робив, удобрював фуксії?»

«Ага, наклав по кавелику в кожен горщик.»

«Послухай, Чінаскі...»

«Так?»

«Останнє слово тут завжди за мною. Второпав?»

«Ага.»

«Добре. Тут прийшло замовлення з відділу чоловічого одягу.»

Він дав мені лист замовлення.

«Знайди ці товари, достав їх, отримай підпис і повертайся.»

Відділом чоловічого одягу керував містер Джастін Філіпс—молодший. Це був люб'язний і ввічлививий молодий чоловік десь близько двадцяти двох. Він тримався прямо, мав темне волосся, чорні очі й пухкі губи. Прикра відсутність у нього скул була майже непомітною. Він був блідий і завжди носив чорний костюм та ідеально наркохмалені сорочки. Всі продавщиці любили його. Він був чутливий, розумний і дотепний. Правда, в ньому було щось неприємне, певно це передалося йому від когось із родичів. Він був єдиним, хто порушив традицію й заговорив зі мною. «Ці огидні шрами на твоєму обличчі, ти певно соромишся їх, чи не так?»

Поки я підходив до відділу, містер Джастін Філіпс стояв, як завжди прямо й дещо нахиливши голову, як він це часто робив, так ніби розглядав щось таке, чого решта не бачить. Він умів бачити щось. Певно, я просто не впізнав у ньому породу. Очевидно, що він був вищий цього оточення. Класно робити так і отримувати за це гроші. Мабуть це саме те, що так подобалось керівництву і продавщицям. Він просто був людиною занадто хорошою для цієї роботи, та все-ж, виконував її.

Я підійшов. «Ось ваше замовлення, пане Філіпс.»

Здалося, ніби він не помічав мене, бо був зайнятий чимось іншим. Я виклав товари на прилавок, а він так і продовжував дивитися в якусь точку прямо над дверима ліфта.

Раптом я почув смішок когось із золотих хлопчиків і озирнувся. До крамниці зайшов гурт хлопців, що вчилися зі мною в Челсі. Вони приміряли светри, сорочки і ще всіляки речі. Я знав їх лише наглядно, за чотири роки в школі ми жодного разу не розмовляли. Їхнім лідером був Джимі Ньюхол. Він був півзахисником нашої футбольної команди, непереможної протягом трьох років. У нього було золоте волосся, що відбивало сонячне проміння або ж світло лампи в класі. Він мав товсту, міцну шию, над якою сиділо ідеальне обличчя юнака зі скульптури якогось видатного майстра. Все було таким, як воно і повинно бути: ніс, лоб, підборіддя, все ідеально. І тіло також було досконалим. Решта хлопців з його гурту були не такими ідеальними, як він, та не набагато гіршими. Вони стояли примірюючи светри й сміялися, готуючись піти до U.S.C. чи Стенфорду.

Джастін Філіпс підписав мою форму. Я саме прямував до ліфту, як раптом почув голос:

«ГЕЙ, СКІ! СКІ, ТОБІ ЛИЧИТЬ ТВОЯ УНІФОРМА!»

Я зупинився, розвернувся й махнув їм рукою.

«Погляньте-но на нього! Найкрутіший хлопець у місті з часів Томі Дорзі! [19]»

«Та проти нього Гейбл просто водопровідник.»

Я зупинив свого возика й підійшов до них. Я не знав, що буду робити. Я зупинився й поглянув на них. Мені вони ніколи не подобалися. Можливо хтось ними і захоплювався, проте не я. У їхніх постятах було щось жіночне. Їхні тіла були м'якими, не загартованими вогнем. Вони були просто прекрасним нічим. Мене від них нудило. Я їх ненавидів. Вони були частиною кошмару, що завжди переслідував мене у різних подобах.

Джимі Ньюхол вишкірився. «Слухай, хлопче, а чому ти ніколи не пробувався до команди?»

«Мені це не було потрібно.»

«Кишка тонка, га?»

«Знаєш парковку на даху?»

«Ну звісно.»

«Зустрінемось там...»

Вони пішли на парковку, а я зняв свою робочу сорочку й кинув до візка. Джастін Філіпс посміхнувся мені, «Дорогий друже, ти нарвався і тобі зараз надеруть зад.»

Джимі Ньюхол чекав у оточенні своїх посіпак.

«Ой, дивіться, наш вантажник!»

«Думаєш, він носить жіночу білизну?»

Ньюхол стояв під сонцем. Він був без сорочки й майки. Він втягнув живіт і випнув груди. Він добре виглядав. Куди я вляпався, чорт забирай? Я відчув, як у мене затрусилася нижня губа. Піднявшись на дах я відчув страх. Я поглянув на Ньюхола, на відблиски сонця на золотавому волоссі. Я багато разів бачив його на футбольному полі. Я бачив його 50- та 60-ярдові забіги, в той час як сам підтримував команду суперника.

Ми поглянули одне на одного. Я вирішив не знімати своєї сорочки. Він стояв нерухомо. Я також.

Нарешті Ньюхол заговорив, «OK, зараз я тебе замішу.» Він почав наблизатися. Повз нас саме проходила маленька бабуся з пакунками. На ній був невеличкий зелений фетровий капелюшок.

«Добриден, хлопчики!» сказала вона.

«Доброго дня, пані.»

«Який чудовий день...»

Бабуся відчинила дверцята машини й поклала туди пакунки. Потім вона поглянула на Джимі Ньюхола.

«О, яке в тебе чудове тіло! Закладаюся, тобі можна грати Тарзана!»

«Ні пані,» сказав я. «Перепрошую, та він всього лиш мавпа, а ті хлопці – то його плем'я.»

«О,» вирвалося в неї. Вона сіла в машину, завела двигун і ми почекали поки вона поїде.

«Ну що ж, Чінаскі,» сказав Ньюхол, «ти був відомим у школі за свій клятий гострий язик. Але зараз я тобі як слід всиплю!»

Ньюхол кинувся на мене. Він був готовий. Я ж не очікував такого ривка. Все, що я встиг побачити – це блакить неба і спалахи кулаків. Він був швидшим за мавпу і дотого ж більши. Я не встигав бити у відповідь, а тільки приймав його кам'яні удари. Я бачив тільки його кулаки, що літали навколо й приземлялися на мене, боже мій, він дійсно був сильним, здавалося, цьому не буде кінця, а відступати було

нікуди. Я вже був подумав, можливо ти слабак, так певно і є, тобі треба здатися.

Та чим більше він бив, тим менше ставало страху. Я лише дивувався його силі й енергії. Звідки вони в нього? У такої свині? Просто він був багатим. Я більше нічого не бачив – в очах у мене танцювали жовті, зелені й фіолетові вогники – і раптом жахливий спалах ЧЕРВОНОГО... Я відчув, що падаю.

Чи так стається завжди?

Я впав на одне коліно. Я чув, як над нами пролетів літак. Мені хотілося бути там не борту. Я відчув, як по губам і підборіддю щось потекло... це була тепла кров з моого носа.

«Все, годі, Джимі, з нього досить...»

Я поглянув на Ньюхола. «Твоя мати смокче хуй,» сказв я йому.

«Я ПРИБ'Ю ТЕБЕ!»

Ньюхол навалився на мене ще до того, як я встиг устати. Він схопив мене за горло і ми покотилися прямо під «Додж». Я почув як він вдарився головою об щось. Я не знаю, що то було, проте я почув звук. Це сталося доволі швидко і тому решта хлопців цього навіть не помітили.

Я підвівся і Ньюхол також встав.

«Я тебе вб'ю,» кинув він.

Ньюхол накинувся на мене. Цього разу він бив сильніше. Він наносив удари з такою ж люттю, та чогось йому все ж бракувало. Він став слабкішим. Тепер після його ударів я більше не бачив кольорових спалахів, я бачив небо, припарковані машини, обличчя його друзів і його самого. Я завжди був повільним на підйом. Ньюхол все ще старався, та він значно ослаб. А у мене були маленькі руки, мій дар, жалюгідна зброя.

Які ж складні то були часи – мати бажання й потребу жити, але тільки не можливість.

Я вдарив його з правицею в живіт і, почувши як він захрипів, схопив лівою за шию і ще раз ударив у живіт правою. Я відштовхнув його і провів двійку по скульптурному обличчю. Я побачив його очі й мені це сподобалось. Я показав йому щось таке, чого він ще ніколи не відчував. Він був наляканий. Наляканий, тому що не знав, як це – програвати. Я вирішив прикінчити його повільно.

Раптом хтось огрів мене ззаду по голові. Це був хороший, жорсткий удар. Я розвернувся.

Там стояв його рудий дружок, Кел Еванс.

Я крикнув йому, тицьнувши пальцем. «Відійди, блядь, подалі! Я з усіма вами розберуся по одному! Тікльки-но закінчу з ним, візьмуся за тебе!»

Прикінчiti Джимі було нескладно. Я навіть попрактикував роботу ногами. Я трохи поджебував, походив навколо, а потім підійшов і почав місити. Він доволі непогано приймав удари і я навіть якось подумав, що мені вже його не добити, як раптом він кинув на мене такий погляд, ніби кажучи, послухай, можливо давай замнемо все і підемо вип'ємо по пиву. Потім він упав.

Його друзі підійшли й підняли його, вони взяли його під руки й загалділи, «Гей, Джиме, ти в порядку?»

«Що той сучий син зробив із тобою, Джиме? Ми з ним поквитаємося, тільки скажи нам.»

«Відведіть мене додому,» сказав Джим.

Я дивився як вони йшли сходами, підтримуючи його, а один з хлопців ніс його сорочку й майку...

Я спустився, щоб забрати свою сорочку й возика. Джастін Філіпс саме чекав на мене.

«Я вже й не думав, що ти повернешся,» презирливо посміхнувся він.

«Не входьте в дружні стосунки з некваліфікованою робочою силою,» огризнувся я.

Я пішов геть. Моє обличчя, мій одяг – все було брудне й розбите. Я підійшов до ліфта й вдарив по кнопці. Альбінос був на місці. Двері відчинилися.

«Салют,» мовив він. «Я тут чув, що ти став новим чемпіоном серед важковаговиків.»

У місцях де майже ніколи нічого не стається чутки розходяться дуже швидко.

Ферріс уже чекав мене.

«Думаєш, ти можеш отак просто вибивати лайно з наших клієнтів?»

«Всього лише з одного.»

«Ми не можемо знати, чи не переключишся ти на інших.»

«Той хлопець ображав мене.»

«Це нам до сраки. Головне – це факт. Все, що нам відомо, так це те, що ти перейшов межу.»

«Як щодо моого чека?»

«Вишлють поштою.»

«Гаразд, побачимось...»

«Зажди, мені потрібен твій ключ від шафки.»

Я дістав свій ланцюжок, на якому був усього лише один ключ, зняв його і віddіав Ферісу.

Потім я пішов до службового входу й відчинив двері. Це були важкі сталеві двері, що важко відчинялися. Як тільки вони відкрилися, впustивши всередину сонячне світло, я розвернувся й помахав Ферісу. Він не віdpovів. Він просто подивився прямо на мене. Потім він зник за дверима. Чимось він мені таки подобався.

48

«Тож, ти не втримайвся й тижня на роботі?»

Ми їли спагетті з фрикадельками. Мої проблеми завжди обговорювались під час обіду. Обідня година майже завжди була нещасливим часом.

Я не відповів на батькове питання.

«Що сталося? Чому вони випхали тебе?»

Я не відповідав.

«Генрі, відповідай, з тобою говорить батько!» сказала мати.

«Та він просто слабак, от і все!»

«Поглянь на його обличчя,» сказала мати, «воно все в синцях і шрамах. Генрі, твій бос тебе бив?»

«Hi, мамо...»

«Чому ти не єси, Генрі? В тебе ніколи нема апетиту.»

«Він не може їсти,» гаркнув батько, «він не може працювати, він взагалі нічого не може, він ніхріна не вартий!»

«Татусю, не можна так говорити за столом,» сказала мати.

«А що, коли це правда!» Батько накрутив велику кулю спагетті на виделку. Він запхав її до рота й почав жувати, а жуючи, наштрикнув на виделку велику фрикадельку й відправив туди ж, закусивши шматком батона.

Я згадав слова Івана з «Братів Карамазових», «А хто не хоче вбити свого батька?»

Поки батько жував, одна довга макаронина вилізла з кута його рота. Він помітив її й гучно засмоктав назад. Потім він простягнув руку, поклав дві ложки цукру в каву, підняв чашку й зробив великий ковток, котрий відразу ж виплюнув на свою ж тарілку й скатертину.

«Чорт! Занадто гаряче!»

«Татусю, будь обережнішим,» сказала мати.

Я став на облік у центр зайнятості, як мені й сказали, та це була марна трата часу. Щоб стати бодай помічником офіціанта, потрібні були зв'язки. Та оскільки всі кругом були лише посудомийниками, усе

місто було повним безробітних посудомийників. Я проводив з ними дні у парку Першин Сквер. Там збиралися також євангелісти. Хтось був із барабаном, у когось була гітара, а кущі й вбиральні кишіли педиками.

Там був ще непоганий кафетерій «Кліфтон». Якщо раптом не вистачало грошей, то достатньо було заплатити скільки маєш. А якщо грошей взагалі не було, то можна було й не платити. Іноді туди навідувалися волоцюги щоб поїсти. Той заклад належав якомусь багатому старому добрякові, певно він був дуже незвичайною людиною. Я ніколи не міг дозволити собі наїтися там від пузя. Я завжди замовляв каву і яблучний пиріг на п'ятак. Іноді брав сосиски. Там було тихо, прохолодно й чисто. А ще в парку був великий фонтан і можна було сидіти біля нього й уявляти, ніби усе добре. Кафе «Філіпс» також було непоганим. Там можна було замовити чашку кави за три центи, а потім отримувати добавку до схочу. Там можна було сидіти й пити каву цілісінський день і ніхто не тебе не виганяв, як би погано ти не виглядав. Єдине, що вони просили волоцюг, так це не приносити і не розливати власний алкоголь. Подібні місця завжди давали надію, коли її майже не лишалося.

Люди в Першин Сквер постійно сперечалися про те чи є Бог чи його нема. Більшість із них не вміла вести дискусію, проте майже на кожному кроці зустрічалися релігійні фанатики й атеїсти, що своїми гарячими дебатами влаштовували веселу виставу.

Коли в мене з'являлося кілька монет я йшов до підземного бару під великим кінотеатром. Мені було 18, та мене все-одно обслуговували. Я виглядав на будь-який вік. Іноді я виглядав на 25, а іноді почувався на 30. Власником бару був китаєць, що ніколи ні з ким не розмовляв. Все, що мені треба було, так це замовити пиво, а далі педики починали пригощати. Я переходив на віскі соур^[20]. Я розкручував їх на віскі соур, а коли вони починали приставати, я грубо відшивав їх і йшов геть. Зрештою їх стало занадто багато і це місце взагалі спаскудилось.

Бібліотека була найдепресивнішим місцем, яке я навідував. Я не знати що почитати. Зрештою я просто брав товсту книгу, сідав і стежив за якоюсь дівчиною в залі. Їх там завжди було одна чи дві. Я просто сидів за кілька місць з розумним виглядом, прикидаючись ніби читаю й сподівався, що котрась із них зацікавиться мною. Я знати, що був

потворним, проте сподівався, що якщо виглядатиму розмумо, то матиму хоч якийсь шанс. Це ніколи не діяло. Дівчата щось записували у свої блокноти, потім підводились і йшли, а я стежив за тим, як їхні тіла ритмічно гойдалися під чистими сукнями. А як би повівся Максим Горький в такій ситуації?

Вдома все залишалося по-старому. Відразу ж після початку обіду слідувало запитання. Батько завжди питав, «Ти сьогодні знайшов роботу?»

«Hi.»

«Ти хоч намагався?»

«У багатьох місцях. В деякі ходив по два, а той по три рази.»

«Не вірю.»

Та це була правда. Правдою було також те, що деякі компанії щодня давали оголошення про прийом на роботу, хоча вільних місць і не було. Це дозволяло відділам працевлаштування тих компаній заматися хоча б чимось. А ще ця річ марнувала час і руйнувала надії багатьох зневірених людей.

«Нічого, Генрі, ти знайдеш роботу завтра,» завжди повторювала мати...

49

Я шукав роботу все літо і так нічого й не знайшов. Джимі Хетчера взяли на авіазавод. Гітлер наступав у Європі, створюючи робочі місця для безробітних. Ми з Джимом разом подали свої резюме. Ми заповнили їх однаково, з єдиною відмінністю в тому, що в графі «місце народження», я вказав Німеччину, а він – Рідінг, Пенсильванія.

«Джимі отримав роботу. А він же твій одноліток і ви вчилися в одній школі,» сказала мати. «А чому тебе не взяли на завод?»

«Вони нюхомчують ледарів,» сказав батько. «Все, що він хоче робити, так це сидіти цілісінський день у своїй кімнаті й слухати свою симфонічну музику!»

«Але ж хлопчику подобається музика. Це вже щось.»

«Та більше він НІЧОГО не робить! Нічого КОРИСНОГО!»

«А що йому робити?»

«Він має піти на радіостанцію, сказати, що йому подобається така музика і отримати роботу ведучого.»

«Господи, це ж не робиться так просто, там все набагато складніше.»

«А ти звідки знаєш? Ти колись пробувала?»

«Повір мені, це неможливо.»

Батько поклав до рота великий шматок свинної відбивної. Жирний шматок звисав з-поміж його губ поки він жував. Здавалося, ніби у нього три губи. Потім він проковтнув його і поглянув на матір. «Розумієш, матусю, хлопець просто не хоче працювати.»

Мати поглянула на мене. «Генрі, чому ти не єси?»

Нарешті я вирішив записатися в Лос-анджелеський Міський Коледж. Освіта там була безкоштовною, а книги можна було придбати в букіністичному магазині. Батькові було соромно за те, що я безробітний, а навчаючись в коледжі, я зміг би заробити хоч якусь респектабельність. Елі Лакорс (Лисий) вже провчився там один семестр. Він проконсультував мене.

«Який з тих срінх курсів найлегший?» запитав я у нього.

«Журналістика. Там взагалі нічого не треба робити.»

«ОК, буду журналістом.»

Я проглянув їхній буклет.

«А що це за координаційний день, про який тут пишуть?»

«А, забий, повне лайно.»

«Дякую, що попередив, друже. Замість цього сходимо краще в той бар через дорогу й пропустимо по пиву.»

«Таки-так, хай йому грець!»

«Атож.»

В координаційний день потрібно було записуватися на курси. Всі навколо сновигали з якимись папірцями й буклетами. Я сів на трамвай. Спершу я поїхав на «W» до Вермонту, а потім пересів на «V» до Монро. Я не знову куди всі йдуть і що мені треба робити. Мене нудило.

«Перепрошую...» сказав я якісь дівчині.

Вона озирнулася й продовжила ходу. Поруч саме пробігав якийсь хлопець, я схопив його за пояс і зупинив.

«Агов, якого дідька ти робиш?» запитав він.

«Замовкни. Я хочу дізнатися що тут відбувається! А то не розумію, що мені робити!»

«На координації ж усе пояснили.»

«А...»

Я відпустив його і він побіг далі. Я не знову, що робити. Я уявляв собі, що треба просто піти кудись і сказати, що я хочу вивчати журналістику, а вони дадуть мені розклад занять. Та насправді ж усе було інакше. Всі навколо знали, що треба робити, та не хотіли сказати мені. Я почувався так, ніби повернувся до школи, де всім завжди було відомо більше мене. Я сів на лавочку і дивився, як вони носяться туди й сюди. Може, просто збрешу. Казатиму батькам, що йду до коледжу, а сам буду приходити сюди, аби полежати на газоні. Раптом я побачив ще одного хлопця. Це бу Лисий. Я схопив його за комір.

«Гей, гей, Хенку! Що ти робиш?»

«Я тебе зараз уб'ю, ти малий гівнюче!»

«Що таке? Чого ти?»

«Як мені тепер записатися на срані заняття? Що мені робити?»

«А я думав ти знаєш!»

«Як? Звідки мені це відомо? Чи я народився з цим знанням?»

Я відвів його вбік до лавки все ще тримаючи за комір. «А тепер давай, викладуй по порядку, що мені треба зробити і як. Постараїся, щоб я не розмазав тебе!»

І Лисий все мені пояснив. У мене був свій власний Координаційний день. Я все ще не відпускав його. «А зараз можеш іти. Але колись я з тобою поквитаюся. Ти заплатиш мені за свій підйоб. Ти не знатимеш коли це станеться, але за мною, повір, не стане.»

Я відпустив його. Він послідував за рештою. Мені ж не треба було хвилюватися чи кудись спішити. Все-одно мені лишалися тільки найгірші заняття, найгірші викладачі й найгірші години. Я записався на всі курси без поспіху. Здавалося, ніби я був єдиним безтурботним студентом в усьому коледжі. Я почав відчувати свою перевагу.

Так тривало до моого першого заняття з англійської на 7 ранку. Вже була 7:30, а я, з похміллям, стояв під дверима й слухав. Батьки купили мені підручники, а я продав їх і витратив усі гроші на випивку. Вночі я виліз крізь вікно своєї кімнати й пішов до найближчого бару. У мене було важке пивне похмілля. Я все ще був п'яний. Я відчинив двері й увійшов. Я зупинився на порозі. Містер Гамільтон, викладач англійської, стояв перед класом співаючи. Біля нього гучно грав грамофон іувесь клас підспівував йому. Це був твір Гільберта та Салівана^[21].

*Now I am the ruler
of the Queen's Navy...
I copied all the letters
in a big round band...
Now I am the ruler
of the Queen's Navy...
Stick close to your desks
and never go to sea...
And you all may be rulers
of the Queen's Navy...*

Я пішов у кінець класу й знайшов вільне місце. Гамільтон пілійшов і вимкнув грамофон. Він був одягнений у смугастий чорно-білий костюм і яскраво-помаранчеву сорочку. Він був схожий на Нельсона Еді^[22]. Він став перед класом, поглянув на свій годинник і звернувся до мене:

«А ви певно Генрі Чінаскі?»

Я кивнув.

«Ви спізнилися на півгодини.»

«Так.»

«А ви б дозволили собі таке запізнення на весілля чи похорон?»

«Ні.»

«А чому, дозвольте поцікавитись?»

«Ну, якби це був мій похорон, то я точно був би вчасно. А якби це було мое весілля, то воно б стало відразу і похороном.» Я завжди був швидким на язик. Я так і не навчився думати перед тим, як щось казати.

«Шановний пане,» мовив містер Гамільтон, «ми саме слухали Гільберта і Салівана для того, аби виробити хорошу дикцію. Підведіться, будь ласка.»

Я встав.

«А зараз проспівайте, будь ласка, *Ніколи не йдіть в море, залишайтесь у дома і станете керівниками Королевського Флоту.*»

Я стояв мовчки.

«Давайте, не соромтесь!»

Я проспівав уривок і сів на місце.

«Пане Чінаскі, я вас майже не чув. Чи не могли б ви заспівати ще раз, але трохи чіткіше?»

Я знову встав. Я набрав повні груди повітря й почав. «ЯКШО ХОШЕТЕ СТАТИ КЕРІВНИКОМ КОРОЛІСЬКОГО ХЛОТУ СИДІЦЬ ДОМА І НЕ ДІТЬ У МОРЕ!»

Я все переплутав.

«Пане Чінаскі,» сказав містер Гамільтон, «можете сідати.»

Я сів. В усьому був винен Лисий.

50

Фізкультура була у всіх в один і той же час. Шафка Лисого була в тому ж ряді, що й моя. Я прийшов раніше за всіх. У нас із Лисим була спільна проблема. Ми ненавиділи вовняні штани, тому що від них свербіли ноги, та нашим батькам, схоже, дуже хотілося, аби ми носили одяг із вовни. Я придумав вихід з цієї ситуації й подівся ним із Лисим. Все, що треба було зробити, так це одягти піжамні штани під спід.

Я відчинив свою шафку й розтягнувся. Я зняв штани й піжаму, а потім сховав її на шафці. Перевдягнувшись у спортивну форму. Почали сходитися інші хлопці.

Ми з Лисим часом потрапляли в кумедні ситуації з тими піжмами, особливо він. Якось він пішов гуляти зі своєю дівчиною, вони йшли на танці. В перерві між танцями дівчина сказала, «А що це?»

«Де? Що?»

«В тебе щось виглядає з-під штанини.»

«Що?»

«О боже! Та в тебе ж піжама під штанами!»

«Що? А, так... певно, забув зняти...»

«Ну все, я йду геть!»

Після того вона перестала з ним зустрічатися.

Хлопці почали перевдягатися в спортивні костюми. Зайшов Лисий і відчинив свою шафку.

«Як справи, друже?» запитав я у нього.

«О, привіт, Хенку...»

«У мене було заняття з англійської о 7 ранку. З нього класно починати день. Правда, вони називають його *Поціновуванням музики*.»

«А, Гамільтон. Я про нього чув. Ги ги ги...»

Я підійшов до нього.

Лисий саме знімав пряжку зі штанів. Я простягнув руку й стягнув їх з нього. З-під них виглянули піжамні штани в зелену смужку. Він спробував натягнути свої брюки назад, проте не зміг.

«АГОВ, ХЛОПЦІ, ПОГЛЯНЬТЕ ЛИШЕНЬ! ГОСПОДИ БОЖЕ, ЦЕЙ ХЛОПЕЦЬ ХОДИТЬ ДО КОЛЕДЖУ В ПІЖАМІ!»

Лисий все ще мучився зі штанами. Він густо почервонів. До нас підійшло кілька хлопців, аби подивитися. А потім я зробив найгірше. Я стягнув з нього і піжаму.

«А ПОГЛЯНЬТЕ-НО СЮДИ! ЦЕЙ ЖАЛЮГІДНИЙ ГІВНЮК НЕ ТІЛЬКИ ЛИСИЙ, В НЬОГО ЩЕ Й НЕМА ЧЛENA! ЩО Ж ВІН РОБИТИМЕ З ЖІНКОЮ?»

Якийсь здоровань сказав, «Чінаскі, ти просто шмат лайна!»

«Атож,» кинули кілька хлопців. «Так... так...» Зусібіч залунали голоси.

Лисий нарешті натягнув свої штани. Він мало не плакав. Він поглянув на хлопців. «А ви знаєте, що Чінаскі також носить піжаму? Це він навчив мене так робити! Загляньте у його шафку!»

Лисий підбіг до моєї шафки й ривком відчинив дверцята. Він витягнув усі мої речі. Але піжами серед них не було.

«Він її сховав! Він кудись її запхав!»

Я залишив свої речі на підлозі й пішов на перекличку. Я стояв у другому ряду. Зробив кілька присідань. За мною стояв здоровань з роздягалки. Я почув його ім'я, Шолом Стодольський.

«Чінаскі,» сказав він, «ти шмат лайна.»

«Краще не зачіпай мене, друже, у мене поганий норов.»

«Вважай, що я тебе зачіпаю.»

«Не захоплюйся, жирдяю.»

«Знаєш місце між біологічним корпусом і тенісними kortами?»

«Бачив якось.»

«Після уроку зустрінемось там.»

«OK,» відповів я.

Туди я так і не з'явився. Після фізкультури я швидко перевдягнувся й сів на трамвай до Першин Сквер. Я сів на лавці й став чекати якогось руху. Пройшло доволі багато часу. Нарешті релігійний фанатик зчепився з атеїстом. Правда, їхня суперчка була нецікавою. Я був агностиком. Агностикам нема про що сперечатися. Я вийшов з парку і попрямував до Сьомої й Бродвею. Це був самий центр міста. Там не було чого робити, тільки дивитися як люди стоять і чекають зеленого світла, щоб перейти дорогу. Раптом я помітив, що мої ноги починають свербіти. Я залишив свою піжаму на шафці. Цей сраний день був

паршивим ще з самого початку. Я заскочив у трамвай маршруту «W», зайняв місце в кінці вагону й він повіз мене додому.

51

В міському коледжі був тільки один студент, який мені подобався, і це був Роберт Бекер. Він хотів стати письменником. «Я збираюся вивчити все, що стосується письменництва. Це ніби розібрati машину на деталі, а потім знову скласти.»

«Звучить непогано,» сказав я.

«Я дійсно збираюся це зробити.»

Хоча Бекер і був дещо нижчим за мене, зате він був кремезним, потужно складеним з великими плечима й руками.

«В дитинстві у мене була одна хвороба,» сказав він. «Я пролежав цілий рік у ліжку, стискаючи кожною рукою по тенісному м'ячу. Я став таким саме завдяки цьому.»

Він працював кур'єром уночі, а вдень здобував освіту.

«Як тобі вдалося отримати цю роботу?»

«Знаю одного хлопця, котрий знає іншого.»

«Закладаюся, що зможу натовкти тобі пику.»

«Може й так, а може й ні. Мене цікавить тільки письменнитво.»

Ми сиділи в альтанці, спостерігаючи за галевиною. На мене поглянуло двоє хлопців.

Один з них заговорив. «Агов,» звернувся він до мене, «можна в тебе дещо запитати?»

«Давай.»

«В початковій школі ти був слабаком, я тебе пам'ятаю. А зараз ти крутий хлопець. Що сталося?»

«Я не знаю.»

«Ти цинік?»

«Може бути.»

«І тобі подобається бути циніком?»

«Так.»

«В такому разі ти не цинік, тому що вони ніколи ні чим не задоволені!»

Двоє парубків обмінялися водевільни рукостисканням і пішли геть, регочучи.

«Вони тебе зачепили,» сказав Бекер.

«Ні, хоча й дуже старалися.»

«А ти дійсно цинік?»

«Я нещасний. Якби я й був циніком, то, певно, почувався б краще.»

Ми зістрибнули з альтанки. Заняття скінчилися. Бекер сказав, що йому треба покласти підручники до шафки. Ми пішли туди і він закинув їх всередину. Потім він дістав і дав мені п'ять чи шість папірців.

«Ось, прочитай. Це мое оповідання.»

Ми підійшли до моєї шафки. Я відчинив її й вручив йому паперовий пакет.

«На, сьорбни...»

Там була пляшка портвейну.

Ми з Бекером зробили по ковтку.

«Ти завжди тримаєш пляшку в шафці?» запитав він.

«Стараюся.»

«Послухай, у мене сьогодні вихідний. Чому б тобі не прийти познайомитися з моїми друзями?»

«Від людей не можна чекати нічого хорошого.»

«Ці люди не такі.»

«Так? Тоді куди приходити? До тебе додому?»

«Ні. Чекай, зараз напишу адресу...» Він почав писати на шматку паперу.

«Послухай, Бекере, а чим займаються ці люди?»

«П'ють,» відповів Бекер.

Я поклав записку собі в кишеню...

Того ж вечора після обіду я прочитав Бекерове оповідання. Воно було хроше і мені стало заздрісно. Там ішлося про те, як він їхав уночі на велосипеді, доставляючи телеграму прекрасній жінці. Манера письма була об'єктивною і ясною, від нього віяло пристойністю. Бекер стверджував, що рівнявся на Томаса Вулфа, та він не перебільшував і не моралізував, як це робив сам Вулф. Там була чуттєвість, та вона не виділялася навмисно. Бекер умів писати і робив він це краще за мене.

Батьки купили мені друкарську машинку і я пробував писати оповідання, та всі вони були ніби пошматовані й сповнені гіркоти. Не те, щоб вони були дуже поганими, та здавалося, ніби їм чогось не

вистачало, у них не було власного життя. Мої оповідання були темнішими за Бекерові, більш відчуженими, та не давали того ефекту. Ні, одна чи дві історії подіяли – як на мене – та в порівнянні з Бекеровими здавалося, ніби вони безсило падали долі замість того, аби вести вперед. Очевидно, Бекер був кращий. Може, варто спробувати малювати.

Я дочекався поки старі заснули. Батько завжди голосно хропів. Коли я почув його, то відчинив вікно й вислизнув попід кущ. Я потрапив на сусідську доріжку й покрався у темряві. Я пройшов по Лонгвуд до 21 вулиці, звернув направо, потім вгору по Веств'ю до кінцевої зупинки «W». Я опустив жетон, зайшов до вагону, сів і закурив. Якщо Бекерові друзі такі ж класні, як і його оповідання, то нічка обіцяє бути веселою.

Коли я прийшов за вказаною адресою, Бекер був уже там. Його друзі сиділи на кухні. Ми познайомилися. Там були Гарі, Лана, Гобблз^[23], Смердючка, Маршбъорд, Еліс, Догфейс і Різник. Всі вони сиділи навколо великого столу. Гарі мав якусь законну роботу, вони з Бекером були тут єдині працевлаштовані. Лана була дружиною Гарі, Гобблз, їхній маленький син, сидів на дитячому стільчику. Лана була там єдиною жінкою. Коли мене представили їй, вона поглянула на мене й посміхнулася. Всі вони були молоді, худі й пихкали самокрутками.

«Бекер нам про тебе розповідав,» сказав Гарі. «Він казав, що ти письменник.»

«У мене є машинка.»

«Напишеш про нас?» запитав Смердючка.

«Краще вип'ю.»

«Добре. Ми влаштовуємо змагання з випивки. Маєш якісь гроші?» запитав Смердючка.

«Два долари...»

«ОК, ставка два долари. Будь ласка, робимо ставки!» сказав Гарі.

Разом вийшло вісімнадцять доларів. Гроші спокусливо лежали на столі. Дістали пляшку й чарки.

«Бекер казав, що ти вважаєш себе крутым хлопцем. Ти дійсно крутий?»

«Атож.»

«Ну що ж, зараз побачимо...»

Світло на кухні було дуже яскравим. У них було чисте віскі. Темно-коричневе віскі. Гарі розлив напої. Яка краса. Я не міг дочекатися. Радіо було увімкнене. *О, Джоні, о Джоні, як ти міг полюбити!* наспівував хтось.

«Поїхали!» скомандував Гарі.

Я не міг програти. Я міг би пити цілими днями. Мені завжди було мало.

Гобблзу також дали маленьку чарочку. Коли ми підняли свої й випили, він підняв свою і також випив. Всім це здавалося кумедним. А мені здалося, що немає нічого кумедного в тому, щоб дозволяти малій дитині пити, та я промовчав.

Гарі налив ще по одній.

«Хенку, ти читав моє оповідання?» запитав Бекер.

«Так.»

«Ну і як?»

«Класно. Ти вже дозрів. Все, що тобі потрібно – це трохи удачі.»

«Поїхали!» крикнув Гарі.

Друге коло пройшло без проблем, всі випили, включаючи Лану.

Гарі поглянув на мене. «Ти як, Хенку?»

«Нормально.»

«Добре, а якщо стане погано, ми покличемо Догфейса на допомогу.»

Догфейс був удвічі більшим за мене. Такими були правила мерзеного існування. На кожного здорованя припадало по ще більшому хлопцю, що може проковтнути тебе не жуючи. Я поглянув на Догфейса. «Здоров, друже!»

«Твій друг у тебе в штанях,» гаркнув він. «Давай пий.»

Гарі знову розлив. Цього разу він пропустив Гобблза і я це оцінив. Ми знову підняли стопки й випили. Після цього Лана вийшла з гри.

«Комусь треба буде прибрати весь цей гармидер і підготувати Гарі до роботи,» сказала вона.

Почалося наступне коло. Раптом двері розчинилися і в кімнату забіг здоровань років десь 22. «Чорт, Гарі,» сказав він, «сховай мене! Я щойно обікрав заправку!»

«Моя машина в гаражі,» сказав Гарі. «Ляж на підлогу між сидіннями й залишайся там!»

Ми випили. Пішло наступне коло. З'явилася нова пляшка. Вісімнадцять доларів усе ще лежали посередниці столу. Ми всі, окрім Лани, продовжували гру. Для того, аби хтось вилетів, треба було ще багато віскі.

«Гей,» запитав я Гарі, «а у нас достатньо бухла?»

«Лано, покажи йому...»

Лана відчинила дверцята шафки. Там було повно пляшок віскі, вишикуваних у ряди, всі однієї марки. Виглядало все це ніби здобич від пограбування вантажівки, що можливо так і було. А всі вони були членами банди: Гарі, Лана, Смердючка, Маршбьорд, Догфейс, Різник, певно й Бекер з тим хлопчиною, що зараз ховається в машині Гарі. Я пишався тим, що п'ю з таким активним прошарком населення Лос-Анджелесу. Бекер не просто добре писав, він ще й знав хороших людей. Мабуть присвячує свій перший роман Роберту Бекеру. І певно, мій роман буде кращим за «Про час та річку»^[24].

Гарі все наливав, а ми все пили. Повітря в кухні було сірим від диму.

Маршбьорд випав першим. У нього був дуже великий ніс і коли він захитав головою, відмовляючись продовжувати, все, що було видно мені – так це його шнобель, що хитався, виринаючи з-під завіси сизого диму.

Наступним вийшов з гри Еліс. У нього було багато волосся на грудях, та, очевидно, не на яйцях.

Догфейс був наступним. Він просто підірвався й побіг до сральника блювати. Почувши його, Гарі також підхопився з місця й наблюдав у раковину.

Залишився я, Бекер, Смердючка та Різник.

Бекер випав наступним. Він поклав голову на руки й вирубився.

«Ніч тільки почалася,» сказав я. «Зазвичай я п'ю аж до сходу сонця.»

«Ага,» кинув Різник, «а ще сереш у корзину!»

«Так, а гівно виходить у формі твоєї голови.»

Різник підвівся. «Ах ти ж сучий сину, та я розмажу тебе!»

Він навалився на мене через стіл, промазав і збив пляшку. Лана взяла ганчірку й витерла віскі. Гарі відкрив нову пляшку.

«Сядь, Різник, а то програєш свою заставу,» сказав Гарі.

Гарі знову розлив по колу. Ми випили.

Різник устав. Підійшов до заднього входу, відчинив двері й виглянув у ніч.

«Агов, Різниче, якого дідька ти робиш?» запитав Смердючка.

«Хочу подивитися чи сьогодні часом не повний місяць.»

«Ну і як, видно?»

Відповіді не послідувало. Ми почули як він випав з дверей і покотився по сходах у кущі. Ми залишили його там.

Залишилися тільки я і Смердючка.

«Я ще не бачив, щоб хтось перепив Смердючку,» сказав Гарі.

Лана саме вклала Гобблза спати. Вона повернулася на кухню. «Господи, та тут кругом трупи.»

«Налий нам, Гарі,» сказав я.

Гарі налив Смердючці, потім мені. Я знов, що ця стопка буде найважчою. Я зробив єдине, що міг зробити. Я прикинувся, що мені зовсім не важко. Я схопив чарку й перехилив її залпом. Смердючка просто дивився на мене. «Я зараз повернусь. Треба сходити до сральні.»

Ми сиділи й чекали.

«Смердючка хороший хлопець,» сказав я. «Тобі не варто його так називати. Як так сталося, що до нього причепилося це прізвисько?»

«Не знаю,» сказав Гарі, «хтось просто дав йому його.»

«А той хлопець у твоїй машині. Він вийде до нас?»

«Не раніше ранку.»

Ми все сиділи й чекали. «Я думаю,» сказав Гарі, «нам варто перевірити, як там Смердючка.»

Ми відчинили двері ванної кімнати. Здавалося, ніби Смердючки там не було. Потім ми його помітили. Він упав у ванну. Його ноги стирчали над краєм. Його очі були закриті, він був у відключці. Ми повернулися до столу. «Гроші твої,» сказав Гарі.

«Дозволь мені заплатити за кілька пляшок.»

«Забудь.»

«Справді?»

«Так, звісно.»

Я взяв гроші й поклав до передньої кишені. Потім поглянув на чарку Смердючки.

«Не гарно, щоб добро пропадало,» сказав я.

«Хочеш це випити?» запитала Лана.

«Чому б і ні? На доріжку...»

Я перехилив чарку.

«ОК, ще побачимось, було класно!»

«Добраніч, Хенку...»

Я вийшов через задні двері, переступаючи через тіло різника. Зайшов у провулок і повернув ліворуч. По дорозі я побачив зелений «Шевроле» седан. Хитаючись, я підійшов до нього. Я схопився за дверну ручку, щоб не впасти. Кляті двері були незамкнені й, відкрившись, кинули мене на тротуар. Я впав, роздерши собі ліктя об асфальт. На небі був повний місяць. Віскі накрило мене повністю. Я не міг підвистися. Мені треба було встати. Я ж був крутим хлопцем. Я піднявся, навалився на напіввідчинені двері й обхопив їх. Схопившись за внутрішню ручку, я привів себе в рівновагу. Заліз на заднє сидіння й впав там. Там я просидів деякий час. Раптом я почав блювати. З мене просто текли потоки, я заблював усю підлогу. Закінчивши я ще трохи посидів. Потім виліз із машини. Мені стало легше. Я дістав носовичок і витер блюмотиння зі своїх штанів і черевиків як міг. Я зачинив дверцята машини й пішов далі по провулку. Мені треба було знайти трамвай маршруту «W».

І я знайшов. Я сів у нього. Доїхав до Веств'ю Стріт, спустився по 21 Стріт, на Лонгвуд Авеню повернув на південь до будинку 2122. Пройшов по сусідській доріжці, дійшов до куща, виліз по ньому на вікно, а через нього пробрався у свою кімнату. Я роздягнувся й ліг у ліжко. Певно я випив десь із кварту віскі. Батько все ще хропів, так же як і тоді, коли я пішов, тільки зараз це звучало голосніше й огидніше. Тим не менш, я заснув.

Як завжди, я прийшов на урок до містера Гамльтона з тридцятихвилинним запізненням. Була 7:30. Я зупинився біля дверей і прислухався. Вони знову співали Гільберта і Салівана. І знову це була пісня про море і Королівський Флот. Гамільтону цього ніколи не було мало. У школі в мене був власний вчитель англійської і це був По, Едгар Алан По.

Я відчинив двері. Гамільтон підійшов і зняв голку з платівки. Потім він оголосив класу, «Коли приходить пан Чінаскі, ми знаємо, що вже рівно 7:30. Пан Чінаскі ніколи не зраджує собі, він завжди

пунктуальний. Єдина проблема – це те, що він приходить *не о тій годині, що треба.*»

Він зупинився й поглянув на обличчя студентів. Він дуже, дуже пишався собою. Потім він перевів погляд на мене.

«Пане Чінаскі, те, що ви прибуваєте о 7:30, або й взагалі не приходите не має абсолютно някого значення. Я ставлю вам D за курс англійської.»

«D, містере Гамільтон?» запитав я своїм знаменитим цинічним тоном. «А чому ж не F?»

«Тому що F є першою літерою в слові ‘Fuck’. А я думаю, що ви не варті й цього.» Клас зареготав, заревів і затупотів ногами. Я розвернувся, вийшов і зачинив за собою двері. Я йшов по коридору, а за мною вслід нісся їхній гамір.

52

Війна в Європі проходила дуже успішно для Гітлера. Більшість студентів не особливо висловлювалися з даного питання. На відміну від учителів, котрі майже всі притримувалися лівих і антинімецьких поглядів. Здавалося, що поміж ними не могло бути місця для правих, окрім містера Гласгоу, викладача економіки, котрий був дуже обережним у цих питаннях.

Вважалося дуже модним і правильним виступати за війну з Німеччиною і припинення поступу фашизму. Щодо мене, то я не мав жодного бажання йти воювати, щоб захистити те життя, що я мав, чи майбутнє, що мені світило. У мене не було Свободи. У мене не було нічого. Можливо з Гітлером я мав би перепихон час від часу і більше, ніж долар на тиждень. Я розумів, що мені нема чого захищати. Тим паче, народившись у Німеччині, я відчував природну лояльність до німецького народу і мені не подобалось бачити, як цих людей зображують монстрами й ідіотами. Випуски кінохроніки в кінотеатрах спеціально пускали з прискоренням для того, щоб Гітлер і Мусоліні виглядали буйними божевільними. А ще, коли всі вчителі дотримувалися антинімецьких поглядів, я просто не міг погоджуватися з ними. Керуючись своїм відчуженням і спротивом я вирішив повністю заперечувати їхню точку зору. Я ніколи не читав «Mein Kampf» і навіть не збирався. Для мене Гітлер був ще одним диктатором, але замість вичитування мене за обідом, він би просто вибив мені мізки чи відірвав яйця, якби я вирішив виступити проти нього.

Іноді, коли викладачі заводили про небезпеку нацизму (нас змушували писати слово «нацизм» з маленької букви, навіть на початку речення) і фашизму, я зривався на ноги й заявляв:

«Виживання людської раси залежить від вибіркової відповідальності!»

Що означало, дивися з ким лягаєш у ліжко, та тільки я розумів, що мав на увазі. Насправді ж, я намагався роздратувати усіх.

А ось це я навіть не знаю звідки взяв:

«Одним із недоліків Демократії є те, що спільний голос гарантує спільногого лідера, котрий веде нас до спільної апатичної передбачуваності!»

Я уникав прямих посилань на євреїв та чорних, котрі не зробили мені нічого поганого. Всі мої проблеми були спричинені білими гоями. Отож, я не був нацистом за своїм характером чи переконанням; вчителі викликали ці ідеї в мені, будучи такими подібними і мислячи так же ж подібно в своїх антинімецьких упередженнях. Я також прочитав десь, що якщо людина повністю не усвідомлює чи не вірить у те, що проповідує, то робить це більш переконливо, що, в свою чергу, давало мені значну перевагу над учителями.

«Схрестіть тяглового коня зі скакуном і отримаєте виродка, що не має ні сили, ні швидкості. Нова Вища Раса постане завдяки цілеспрямованій селекції!»

«Не буває хороших чи поганих війн. Єдина погана річ у війні – це поразка. Усі війни велися за так звану благу Мету з обох сторін. Та лише Мета переможця входила в історію як Шляхетна. Питання не в тому, хто хороший, а хто поганий, питання в тому у кого краї генерали і сильніша армія!»

Мені це подобалось. Я міг продовжувати так до нескінченності.

Звісно, з такими розмовами я все більше втрачав шанси на популярність у дівчат. Та разом з тим, мені у цих справах ніколи особливо й не щастило. Зі своїх шалених промов я зрозумів, що мене більш ніхто не підтримував, хоча насправді так і не було. Інші також слухали. Якось, прямуючи на заняття з міжнародних новин, я почув, як хтось слідує за мною. Мені не подобалось, коли хтось іде за мною. Тож я розвернувся. Це був президент студентської спілки, Бойд Тейлор. Він користувався великою популярністю серед студентів і був єдиним в історії коледжу, кого обирали на цю посаду двічі.

«Агов, Чінаскі, я хочу з тобою поговорити.»

Мені завжди було байдуже до Бойда, цього типового усміхненого американця із забезпеченим майбутнім, завжди охайно вдягненого, простого, врівноваженого, з акуратно підстриженими чорними вусиками. Я ніяк не міг зрозуміти, за що його так усі любили. Він наздогнав мене.

«Бойде, а тобі не здається, що це буде погано для твоєї рептації, якщо хтось побачить як ти ідеш поряд зі мною?»

«Я про це попіклуюся.»

«В такому разі добре. В чому річ?»

«Чінаскі, це має залишитись лише між тобою і мною, ясно?»

«Ну звісно.»

«Послухай, я не вірю в речі, котрі такі як ти підтримують або намагаються робити.»

«І?»

«Та я хочу, щоб ти зновував, що якщо ви переможете тут і в Європі, я з радістю стану на ваш бік.»

Я поглянув на нього й засміявся.

Я пішов далі, а він залишився стояти. Ніколи не вірте людині з ідеально підстриженими вусами...

Інші люди також слухали. Виходячи з міжнародних новин я зустрів Лисого, котрий стояв з якимось хлопцем п'яти футів зросту і трьох в ширину. Його голова була глибоко посаджена між плечима, вона була дуже кругла, з маленькими вухами, коротким волоссям, оченятами-горошинами і маленьким вологим ротом.

Псих, подумав я, маньяк.

«ГЕЙ, ХЕНКУ!» гукнув Лисий.

Я підійшов. «Я думав ми більше не спілкуємося, ЛаКроссе.»

«Та ні! На нас ще чекають великі справи!»

Чорт! І Лисий туди ж!

І чому ідея Вишої Раси приваблює тільки розумово і фізично неповноцінних?

«Познайомся з Ігорем Стерновим.»

Ми потиснули руки. Він стиснув мою з усієї сили. Було дійсно боляче.

«Відпусти,» сказав я, «а то зламаю твою срану шию, якої тобі й так бракує!»

Ігор відпустив. «Не довіряю людям зі слабким рукостисканням. Чому ти так слабо тиснеш?»

«Сьогодні відчуваю слабкість. Мій тест на сніданок підгорів, а під час обіду я розлив шоколадне молоко.»

Ігор розвернувся до Лисого. «Що з ним?»

«Не хвилюйся. Він дещо особливий.»

Ігор знову поглянув на мене.

«Мій дідусь був білогвардійцем. Червоні вбили його під час революції. Я хочу розправитися з тією поганню!»

«Зрозуміло.»

До нас підійшов іще один студент. «Привіт, Фенстере!» гукнув Лисий.

Фенстер підійшов ближче. Ми потисли руки. Я потиснув несильно. Мені взагалі не подобалися рукостискання. Фенстера звали Бобом. Вони планували зустріч партії «Америка для американців» у Глендейлі^[25]. Фенстер був представником кампусу. Він відійшов. Лисий нахилився і прошепотів мені на вухо, «Вони нацисти!»

У Ігоря була машина і гalon рому. Ми зустрілися біля будинку Лисого. Ігор пустив пляшку по колу. Хороший ром, такий, що пропікає горлянку. Ігор гнав свою машину ніби танк, ігноруючи світлофори. Люди сигналили й тисли на гальма, а він погрожував їм фальшивим пістолетом.

«Гей, Ігоре,» сказав Лисий, «покажи-но Хенку свій пістолет.»

Ігор був за кермом. Ми з Лисим сиділи ззаду. Ігор передав мені пістолет. Я поглянув на нього.

«Просто клас!» мовив Лисий. «Він вирізав його з дерева й пофарбував полеролем для взуття. Виглядає ніби справжній.»

«Ага,» відкинув я. «У стволі навіть є отвір.»

Я повернув Ігореві пістолет. «Непогана штука,» сказав я.

Він дав нам пляшку рому. Я відпив трохи і передав Лисому. Той поглянув на мене і сказав, «Хайль Гітлер!»

Ми приїхали останніми. Це був великий гарний будинок. Біля дверей нас зустрів товстий усміхнений хлопчина, що виглядав так, ніби провів усе своє життя поїдаючи каштани біля вогнища. Його батьків не було вдома. Його звали Ларі Кірні. Він провів нас через будинок до довгих темних сходів. Все, що я міг розгледіти, так це голова і плечі Кірні. Він точно не голодував і виглядав більш адекватно, ніж Лисий, Ігор чи я. Можливо там буде чому повчитися.

Ми спустилися в підвал. Розсілися по місцях. Фентсер кивнув нам. Крім нас, там було ще семero чоловік, котрих я не знав. Ще там стояв стіл на платформі. Ларі зішов на неї й став за столом. Ззаду нього на стіні висів великий американський прапор. Ларі тримався дуже прямо.

«А зараз ми присягнемо на вірність прапору Сполучених Штатів Америки!»

О боже, подумав я, мене точно не туди занесло!

Ми підвелися й почали присягати, але я зупинився після «Присягаю на вірність...» Я так і не сказав на вірність чому.

Ми сіли. Ларі почав промову. Він пояснив, що так, як це наша перша зустріч, то головуватиме він. Після двох-трьох зустрічей, коли всі познайомляться близче, можна буде обирати голову. Але поки що...

«Тут, в Америці, дві речі загрожують нашій свободі. Ми стикаємось із комуністичним бичем і навалою чорних. Як правило, вони співпрацюють. Ми, справжні американці, збиратимемось тут задля того, аби спробувати протидіяти цій окупації, цій напасті. Дійшло вже до того, що біла дівчина не може спокійно пройтися вулицею без домагань чорного самця!»

Ігор підвівся. «Ми повбиваємо їх!»

«Комуністи хотуть розділити багатства, заради яких ми стільки працювали, задля яких тудилися наші батьки і їхні батьки перед ними. Комуністи хотуть віддати наші гроші чорним, гомикам, бомжам, убивцям і педофілам, що заполонили вулиці!»

«Ми повбиваємо їх!»

«Їх треба спинити.»

«Ми озброїмось!»

«Так, ми озброїмось! А потім зберемося тут і складемо план порятунку Америки!»

Хлопці зааплодували. Дехто прокричав «Хайль Гітлер!» Потім прийшла пора познайомитися поблизче.

Ларі роздав холодне пиво і ми розбилися на невеличкі групки й завели розмову, в якій і не було про що особливо говорити, єдине, до чого ми дійшли, так це те, що треба повправлятися в стрільбі по цілям, щоб, коли настане час, ми були експертами в цій справі.

Коли ми приїхали до Ігоревого будинку, його батьків також не було вдома. Ігор дістав сковорідку, поклав на неї чотири кубики масла й почав плавити їх. Він узяв ром, налив його в каструллю й підігрів.

«Ось що п'ють справжні чоловіки,» сказав він. Потім він поглянув на Лисого. «Ти ж мужик, так, Лисий?»

Лисий був уже п'яний. Він стояв прямо, руки по швах. «ЗВІСНО, Я МУЖИК!» Він почав плакати. Сльози котилися долі. «Я МУЖИК!» Він крикнув, «ХАЙЛЬ ГІТЛЕР!» все ще рюмсаючи.

Ігор поглянув на мене. «А ти мужик?»

«Не знаю. А ром уже готовий?»

«Я не впевнений, чи можу тобі довіряти. Я не впевнений, що ти один із нас. А може ти контр-розвідник? Ти ворожий агент?»

«Hi.»

«Ти один з нас?»

«Не знаю. Я впевнений лише в одному.»

«І що ж це?»

«Ти мені не подобаєшся. Ром готовий?»

«Бачиш?» сказав Лисий. «Я ж казав тобі, що він хитрий!»

«У нас є час до сходу сонця, аби вирішити хто тут найхитріший,» сказав Ігор.

Ігор вилив розтоплене масло в гарячий ром, вимкнув вогонь і перемішав. Він мені не подобався, але він точно був іншим і це було добре. Потім він узяв три великі, блакитні чашки з російським розписом. Він розлив ром у них.

«OK,» сказав він, «до дна!»

«Чорт забираї, саме час,» сказав я і влив цю гидоту в себе. Вона була дещо гарячою й добряче смерділа.

Я дивився як Ігор п'є свою порцію. Я бачив його очіці-горошинки над обідком чашки. Він таки допив її, залишивши золотаві краплинки навколо свого дурнуватого рота. Він дивився на Лисого. Лисий стояв, дивлячись у свою чашку. Ще здавна я знат, що він не дружив із випивкою.

Ігор вирячився на Лисого. «Пий давай!»

«Так, Ігоре, так...»

Лисий підняв чашку. Йому було важко. Напій був занадто гарячим і, крім того, мав огидний смак. Половина вмісту чашки полилася по його підборіддю й сорочці. Потім він випустив пусту чашку на підлогу.

Ігор став перед Лисим.

«Ти не мужик!»

«Я МУЖИК, ІГОРЕ! Я МУЖИК!»

«БРЕХЛО!»

Ігор заяїхав йому з лівої, голова Лисого метнулася вбік і він відразу вирівняв її ударом з правої. Лисий продовжував стояти по стійці «сумирно» з руками по швах.

«Я... мужик...»

Ігор усе ще стояв перед ним.

«Я зроблю з тебе мужика!»

«Ану,» сказав я Ігорю, «не чіпай його.»

Ігор вийшов з кухні. Я налив собі ще рому. Це було просто огидне пійло, але нічого кращого не було.

Ігор повернувся. В нього в руці був пістолет, справжній, старий шестизарядник.

«А зараз пограємо в російську рулетку,» оголосив він.

«Та пішов ти в дупу,» сказав я.

«Я зіграю, Ігоре,» сказав Лисий, «Я зіграю! Я ж мужик!»

«Добре», сказав Ігор, «в пістолеті одна куля. Я прокручу барабан і дам тобі.»

Ігор прокрутів барабан і дав пістолет Лисому. Той узяв і приставив до голови. «Я мужик... мужик... я це зроблю!»

Він знову заревів. «Я це зроблю... я мужик...»

Лисий направив дуло собі на скроню. Він приставив його до черепа й натиснув на гачок. Почувся клік.

Ігор узяв пістолет, прокрутів барабан і дав мені. Я відразу ж повернув його.

«Тільки після тебе.»

Ігор прокрутів барабан, піdnіc пістолет до світла й подивився крізь барабан. Потім він підставив пістолет до скроні й натиснув на гачок. Почувся клік.

«Ще чого,» сказав я. «Ти ж перевірив барабан, щоб побачити де куля.»

Ігор знову прокрутів барабан і дав мені пістолет. «Твоя черга...»

Я повернув йому пістолет. «Засунь його собі в гузно,» сказав я.

Я пішов налити собі ще рому. Поки я робив це, пролунав постріл. Я поглянув униз. У піdlозі, прямо біля моєї ноги була дірка від кулі.

Я розвернувся.

«Ще раз направиши цю штуку на мене і я вб'ю тебе, Ігоре.»

«Так?»

«Так.»

Він стояв усміхаючись. Потім повільно почав наводити пістолет. Я чекав. Він опустив пістолет. Все закінчилось. Ми пішли до машини й Ігор відвіз нас по домах. Та спершу ми зупинилися біля Вестлейк парку, найняли човен і попливли на озеро, щоб прикінчiti ром. Допивши останні ковтки Ігор зарядив пістолет і простерлив кілька дірок у дні човна. Ми були за сорок ярдів від берега і назад довелося плисти...

Було вже пізно коли я повернувся додому. Я видерся на кущ і проліз крізь вікно. Я роздягнувся і ліг у ліжко, а в той час мій батько храпів у іншій кімнаті.

53

Я прямував по Веств'ю хіл, повертаючись додому із занять. Я ніколи не носив із собою книжок. Я складав усі іспити завдяки тому, що запам'ятовував лекції на слух чи вгадував відповіді. Я ніколи нічого не зубрив. Я й так без проблем отримував свою «С». Раптом я потрапив у павутину. Я завжди в неї потріяв на шляху додому. Я стояв, знімаючи з себе цю гидоту й шукаючи павука. Раптом я його побачив: здоровий жирний сучий син. Я розчавив його. Я ненавидів павуків. Коли потраплю в пекло, мене там зжере гіантський павук.

Протягом усього свого життя я постійно потрапляв у павутину, на мене нападали дрозди, а ще мені доводилося жити разом з батьком. Моє життя було похмурим, гнітючим, проклятим. Навіть погода була зарозумілою й стервозною. То тижнями стояла нестримна спека, то раптом починалися затяжні дощі, що лилися по п'ять-шість днів підряд. Вода розливалася по газонам і затоплювала будинки. Хто скупився поставити собі дренажну систему, отримував сповна за свою недбалість.

А мої власні справи були настільки ж поганими й невеселими, як і той день, коли я народився. Єдиною різницею було те, що тепер я ще час від часу випивав, та й це траплялося не так часто. Випивка була єдиною річчю, що могла утримати людину від відчаю та вічуття власної нікчемності. Усе ж решта просто тягнулося саме по собі. І не було нічого цікавого, нічого. Люди були такими ж обмеженими й обережними, всі на одне лице. А мені ж ішле жити з усіма цими гівнюками все своє життя, думав я. Господи, і у всіх них були ануси, статеві органи, роти й пахви. Вони срали, теревеніли і всі без винятку були нудними, ніби кінське лайно. Правда дівчата виглядали гарно з відстані, коли сонце світило крізь їхні сукні й волосся. Але підійшовши близче й послухавши їхні думки, що витікали з їхніх уст я почувався так, ніби пробурюю тунель у скелі автомаотм Томпсона. Я точно ніколи не зможу бути щасливим, одружитись і мати дітей. Чорт, та я навіть не можу влаштуватися посудомийником.

Мабуть буду грабувати банки. Ось це дійно круто. Спалахи вогню та пострілів. Одне попадання могло вирішити все. Для чого бути

мийником вікон?

Я запалив цигарку й попрямував далі. Цікаво, я був єдиним, хто парився майбутнім без жодних перспектив?

Я помітив іще одного великого чорного павука. Він сидів у своїй павутині прямо напроти моого обличчя. Я взяв сигарету й притиснув до нього. Жахлива павутина смикалася й дрижала поки він стрибав, розхитуючи гілки куща. Він вискочив із сітки й упав на тротуар. Боягузливі убивці, ціла купа таких навколо. Я розчавив його черевиком. День прожитий не даремно, я убив двох павуків і цим порушив природний баланс – тепер нас усіх з'їдять жуки і мухи.

Я йшов усе далі вниз схилом, наближаючись до підніжжя, як раптом біля мене затріщав великий кущ. За мною прийшов Король Павуків. Я був готовий його зустріти.

З-за куща вискочила моя маті. «Генрі, Генрі, не йди додому, не йди додому, батько тебе вб'є!»

«Цікаво, як він збирається це зробити? Я можу надерти йому дупу.»

«Ні, Генрі, він просто не тямить себе від люті! Не йди додому, він уб'є тебе! Я чекала тебе тут дві години!»

Материні очі були розширені від страху, великі гарні карі очі.

«Що він робить вдома так рано?»

«У нього розболілася голова, тож він прийшов раніше!»

«А я думав, що ти працюєш, що ти знайшла роботу.»

Вона працювала домашньою робітницею.

«Він забрав мене з роботи! Він просто оскаженів! Він уб'є тебе!»

«Не хвилюйся, мамо, якщо він полізе до мене, я надеру йому його клятий зад, обіцяю.»

«Генрі, він знайшов твої оповідання і прочитав їх!»

«Я ніколи не просив його читати їх.»

«Він знайшов їх у шухляді! Він їх прочитав, прочитав геть усі!»

Я написав дванадцять оповідань. Дайте людині друкарську машинку і вона стане письменником. Я ховав їх у шухляді під білизною.

«Що ж,» сказав я, «старий нишпорив там, де не слід і обпік пальці.»

«Він сказав, що уб'є тебе! Він сказав, що його син не буде писати такі оповідання і жити з ним під одним дахом!»

Я взя її за руку. «Ходімо додому, мамо, і побачимо, що він зробить...»

«Генрі, він викинув усі твої речі з дому прямо на газон, навіть брудну білизну, твій одяг, машинку, валізу й оповідання!»

«Мої оповідання?»

«Так, і їх також...»

«Я приб'ю його!»

Я полишив її й пішов через 21 вулицю до бульвару Лонгвуд. Вона бігла за мною.

«Генрі, Генрі, не йди туди.»

Бідолашна жінка хапала мене за полу сорочки.

«Генрі, послухай, знайди собі десь кімнату! Генрі, у мене є десять доларів! Візьми ці гроші й винайми собі кімнату!»

Я розвернувся. Вона тримала в руці десятку.

«Забудь,» сказав я. «Я просто піду.»

«Генрі, візьми гроші! Зроби це заради мене! Заради своєї матері!»

«Ну що ж, добре...»

Я взяв гроші й поклав до кишені.

«Дякую за гроші.»

«Все добре, Генрі. Я люблю тебе, Генрі, але тобі треба йти.»

Вона бігла поперед мене, поки я йшов вулицею. Потім я побачив: усі мої речі були розкидані по газону,увесь мій брудний і чистий одяг, відкрита валіза, шкарпетки, сорочки, піжама, старий халат, все валялося на газоні й на дорозі. Я побачив свої рукописи, котрі ганяв вітер, вони валялися скрізь, у водостоці й на вулиці.

Мати побігла по доріжці до будинку, а я прокричав так, що б він міг мене почути, «СКАЖИ ЙОМУ ХАЙ ВИХОДИТЬ І Я ВІДІРВУ ЙОГО ДУРНУ МАКІТРУ!»

Спершу я зібрав рукописи. Це був удар нижче пояса. Вони були єдиною річчю, яку він не мав права чіпати. З кожною підінятою з канави, газону чи дороги сторінкою, я почувався краще. Я зібрав усі листки, що міг знайти, поклав їх у валізу, притиснувши черевиком, а потім спробував урятувати машинку. Вона вилетіла з чохла, проте виглядала неушкодженою. Я поглянув на своє дрантя, розкидане навколо. Я залишив брудну білизну й піжаму, котра була просто непотребом, що відійшов мені у спадок. Більше не було чого пакувати. Я закрив валізу, взяв її в одну руку, в іншу – машинку й пішов геть. Я

бачив, як з-за фіранок за мною стежили два обличчя. Та я швидко викинув це з голови й попрямував по Лонгвуд, через 21-шу і до Вествуд хілу. Я не почувався якось інакше від того, як було раніше. Я не відчував ані піднесення, ані смутку; це було просто продовження. Я збирався сісти на «W», потім зробити пересадку й поїхати до центру.

54

Я знайшов кімнату на Темпл стріт у філіпінському кварталі. Вона знаходилась на другому поверсі й коштувала 3.50\$ за тиждень. Я заплатив власниці – дамі середнього віку – за тиждень наперед. Туалет і ванна знаходились у коридорі та я відливав просто в умивальник у кімнтаі.

У першу ж ніч я знайшов бар на першому поверсі зпарва від виходу. Він мені сподобався. Треба було просто піднятися нагору і я був у дома. В барі було повно маленьких темношкірих хлопців, та вони мене не зачіпали. Я чув багато історій про філіпінців – що їм дуже подобались білі дівчата, особливо блондинки, що вони завжди носили з собою стилети і, так як усі вони були однакового зросту, то просто скидалися й купували один дорогий костюм з прибамбасами на всіх і носили його по черзі. Джордж Рафт казав, що вони навіть диктували напрями в моді. Ніби вони любили стояти на розі й крутити позолочений ланцюжок десь восьми луймів завдовжки, що означав довжину пеніса.

Бармен також був філіпінцем.

«Ти що новенький?» запитав він.

«Я живу нагорі. Студент.»

«В борг не наливаю.»

Я поклав перед ним кілька монет.

«Налий мені «Істсайду.»

Він повернувся з пляшкою.

«Де тут можна підчепити дівчину?» запитав я.

Він взяв монети.

«Я нічого не знаю,» відповів він і пішов до книги обліку.

Тієї ночі я залишився до самого закриття бару. Ніхто не чіпав мене. Кілька блондинок пішло з філіпінцями. Чоловіки там були тихими п'яницями. Вони просто сиділи невеличкими групками, схиливши голови і тихо розмовляли, час від часу сміючись. Мені вони сподобались. Коли бар вже зачинявся і я збиралася йти, бармен сказав,

«Дякую.» Такого ніколи не зустрінеш в американських барах. Принаймні, мені не доводилось.

Мені подобалось моє нове становище. Все, що мені було потрібно – це гроші.

Я вирішив не кидати коледжу. Завдяки йому мені було куди податися вдень. Мого друга Бекера виключили. Мене більше ніхто не цікавив, окрім, хіба що, викладача антропології, відомого комуніста. Він не запарювався антропологією. Це був великий чолов'яга, дуже простий і приємний.

«А зараз я розповім вам, як правильно готувати стейк,» оголошував він аудиторії, «спершу треба розжарити сковорідку, випити чарку віскі, потім насипати туди солі. Потім кладете стейк і смажите його, але не довго. Потім перевертаєте, смажите ще, потім випиваєте ще віскі, виймаєте стейк і негайно їсте.»

Якось я лежав розтягнувшись на газоні кампусу і він підійшов і розтягнувся поруч зі мною.

«Чінаскі, ти ж не віриш у ту нацистську маячню, що сам несеш, чи не так?»

«Я цього не казав. А ви вірите у своє лайно?»

«Ну звісно ж.»

«В такому разі, успіхів вам.»

«Чінаскі, та ти просто сраний вінершніцель.»

Він підвівся, обтрусив траву з листям і пішов геть...

Я встиг прожити на Тепмл стірт кілька днів, коли Джимі Хетчер знайшов мене. Він постукав у двері, я відчинив і побачив його з іще двома хлопцями з авіазаводу – Делмором та Фастшузом^[26].

«Чому його називають ‘Фастшуз’?»

«Позич йому грошей і дізнаєшся.»

«Давайте, заходьте... Як, заради всього святого, ти знайшов мене?»

«Твої родичі найняли детектива.»

«Чорт, а вони знають як прогнати радість з життя.»

«А може вони хвилюються?»

«Якщо це дійно так, то хай просто надішлють грошей.»

«Вони кажуть, що ти їх проп’єш.»

«Ну то нехай продовжують хвилюватись...»

Вони увійшли й сіли на підлозі навколо ліжка. У них була пляшка віскі й паперові стакани. Джимі розлив випивку.

«Непогано ти влаштувався.»

«Та тут просто чудово. Щоразу як виглядую з вікна, бачу Сіті-хол [27].»

Фастшуз фістав з кишені колоду карт. Він сидів на килимку. Він поглянув на мене.

«Граєш?»

«Щодня. А в тебе мічена колода?»

«Агов, ти, сучий сину!»

«Ану закрий рота, бо повішу твій скальп над каміном.»

«Послухай, друже, ці карти не мічені!»

«Я граю тільки в покер і очко. Який ліміт?»

«Два бакси.»

«Що ж, поїхали.»

Я вніс заставу й замовив звичайний покер. Мені не подобалась гра з джокерами, для цього потрібно бути дуже везучим. По четвертаку в банк. Як і домовлялись, Джимі роздавав наступне коло.

«Як ти це робиш, Хенку?»

«Я пишу курсові для інших.»

«Неймовірно.»

«Атож...»

«Агов, хлопці,» кинув Джимі, «а я ж казав, що цей хлопець геній.»

«Ага,» відповів Делмор. Він сидів праворуч від мене. Він відкрився.

«Четвертак,» сказав він.

Ми також поставили.

«Три карти,» сказав Делмор.

«Одну,» мовив Фастшуз.

«Пропускаю,» кинув я.

«Ще четвертак,» сказав Делмор.

Ми залишались у грі, потім я сказав, «Піднімаю до двох баксів.»

Делмор та Джимі скинули. Фастшуз поглянув на мене. «А що ще ти бачиш, окрім Сіті-холу, коли визираєш із вікна?»

«Ти не відволікайся, а грай. Я тут не для того, аби тріпатися про гімнастику чи краєвиди.»

«Добре,» сказав він, «тоді я пас.»

Я згріб гроші й зібрав їхні карти, так і не відкривши свої.

«А що було в тебе?» запитав Фастшуз.

«Плати, щоб побачити, або ж плач до скону,» сказав я, кладучи свої карти до колоди й перемішуючи їх, тасуючи колоду й почуваючись, ніби Гейбл під час землетрусу в Сан-Франциско. [28]

Колода переходила із рук в руки, та вдача не покидала мене. На авіазаводі був день зарплатні. Ніколи не приносите купу грошей в домівку бідняка. Все, що він може втратити – це той дріб'язок, що має. А з іншого боку, він може виграти у вас геть усе, що ви принесли. Головне правило стосовно грошей і бідняка – це не давати їм зійтись занадто близько.

Якимось чином я відчув, що ця ніч моя. Делмор скоро скинувся й пішов додому.

«Хлопці,» сказав я, «у мене є ідея. Щось карти повільно йдуть. Давайте зіграємо в орел-решку, десять баксів з носа. Щасливчик забирає все.»

«OK,» сказав Джимі.

«OK,» сказав Фастшуз.

Віскі закінчилось. Ми дістали пляшку моого дешевого вина.

«Ну що ж,» сказав я, «підкидуємо монети! Потім ловимо на долоню. А коли я скажу ‘відкриваємось!’, перевіримо результати.»

Ми підкинули монети і спіймали їх.

«Відкриваємось!» сказав я.

Я був щасливчиком. Двадцять баксів просто так.

Я запхапв гроші до кишені

«Кидаємо!» сказав я. Ми кинули.

«Відкриваємось!» сказав я.

Я знову виграв.

«Кидаємо!» сказав я.

«Відкриваємось!» сказав я.

Виграв Фастшуз.

Наступний хід був за мною.

Потім пощастило Джимі.

Я відігрався у наступних двох.

«Чекайте,» сказав я, «треба відлити!»

Я підійшов до умивальника й відлив. Ми прикінчили пляшку вина. Я відчинив двері шафи. «У мене тут є ще трохи,» сказав я їм.

Я дістав більшість купюр з кишені й кинув до шафи. Я вийшов, відкрив пляшку й назлив усім.

«От лайно,» вилаявся Фастшуз, заглянувши до гаманця, «я протринькав майже все.»

«І я,» сказав Джимі.

«Хто ж забрав усі гроші?» запитав я.

Вони не вміли пити. Не варто було змішувати вино з віскі. Вони вже погойдувалися.

Фастшуз похитнувся й упав на комод, скинувши поплінничку на підлогу. Вона розкололася на дві половини.

«Ану підніми,» гримнув я.

«Не підніматиму я твого лайна,» відповів він.

«Я сказав підніми!»

«Не буду.»

Джимі підняв розбиту попільничку.

«Так, хлопці, ану забираїтесь звідси,» сказав я.

«Ти не змусиш мене піти,» сказав Фастшуз.

«Ну що ж,» відповів я, «тоді спробуй ще раз відкрити свій рот і сказати бодай одне слово і не зможеш витягнути голову зі сраки!»

«Ходімо, Фастшузе,» сказав Джимі.

Я відчинив двері й вони вийшли непевною хodoю. Я послідував за ними по коридору до самих сходів. Там ми зупинилися.

«Хенку,» сказав Джимі, «ще побачимось. Не нервуйся.»

«Добре, Джиме.»

«Послухай-но,» сказав мені Фастшуз, «ти...»

Я зарядив з правою прямо йому в зуби. Він покотився сходами. Він був таким, як і я, шість футів на 180 фунтів, тому добряче стукнувся об підлогу в вестибюлі. Там стояло двоє філіпінців та одна блондинка. Вони поглянули на нього, та не ступили й кроку назустріч.

«Ти вбив його!» вигукнув Джимі.

Він кинувся вниз сходами й перевернув Фастшуза. В того був розбитий ніс і губа. Джимі тримав його голову. Джимі поглянув на мене.

«Ти вчинив неправильно, Хенку...»

«Так, і що ж ти мені зробиш?»

«Гадаю,» сказав Джимі, «що ми ще повернемось і дістанемо тебе...»

«Зажди-но,» сказав я.

Я зайшов у кімнату й налив собі ще вина. Мені не подобались стакани Джимі, тому я пив з банки з-під желе. На ній все ще висіла заляпана етикетка. Я знову вийшов у коридор.

Фастшуз приходив до тями. Джимі допомагав йому звестися. Він перекинув його руку собі через шию. Вони все ще стояли в холі.

«Що ти там казав?» запитав я.

«Ти огидний, Хенку. Тобе потрібно як слід провчити.»

«Маєш на увазі, що я не пай-хлопчик?»

«Я маю на увазі, що ти *поводишся* огидно....»

«Забирай свого дружка звідси, поки я не спустився і не прикінчив його!»

Фастшуз підвів свою закривлену голову. На ньому була гавайська сорочка з квітами, тільки зараз більшість із них були заляпані кров'ю.

Він поглянув на мене. Потім він заговорив. Я ледве його чув. Але я чув його слова. Він сказав, «Я вб'ю тебе...»

«Ага,» підкинув Джимі, «ми тобі покажемо.»

«ТА НЕВЖЕ, ВИ, ПІДАРИ?» Закричав я. «Я НІКУДИ НЕ ПІДУ! ЯКЩО ЗАХОЧЕТЕ ЗНАЙТИ МЕНЕ, ТО ШУКАЙТЕ В 5-ІЙ КІМНАТІ! Я ЧЕКАТИМУ! КІМНАТА НОМЕР 5, ЗАПАМ'ЯТАЛИ? ДВЕРІ БУДУТЬ ВІДЧИНЕНІ!»

Я підняв банку з вином і осушив її. Потім пошпурив її прямо в них. Я кинув сильно. Та не влучив у ціль. Я вдучив у кут стіни біля сходів і вона впала у холі між моєю хазяйкою та її філіппінськими жружками.

Джимі повернув Фастшуза до виходу й повільно повів його. Це була довга й болісна прогулянка. Я ще раз почув Фастшуза, як він чи то гарчав, чи то скавчав, «Я вб'ю його... уб'ю...»

Джимі вивів його назовні. Вони пішли геть.

Білява хазяйка і два філіппінці все ще стояли у холі, витріщившись на мене. Я був босий, акрім того ще й не голений вже п'ять чи шість днів. Мені не завадило б постригтися. Я розчісувався тільки зранку. Мої викладачі фікультури завжди казали мені: «*Випрям плечі!* Чому ти постійно клюєш носом? Чи ти щось згубив?»

Я був далеко не іконою стилю. Моя біла майка була заляпана вином, пропалена сигаретами і вкрита кров'ю з блюмотиною. Крім того, вона була дещо замалою, оголяючи моого пупа. І штани мої також були замалими. Вони щільно облягали мене і були вище кісточок.

Вони все стояли й дивилися на мене. Я поглянув на них. «Агов, хлопці, заходьте до мене трохи випити!»

Коротуни зашкірилися, дивлячись на мене. Хазяйка, жінка типажу зі стареної Керол Ломбард [29], безпристрасно поглянула на мене. Її називали місіс Канзас. Може, вона закохана у мене? На ній були рожеві туфлі на підборах і чорна сукня з блискітками. Вона відкидала на мене маленькі відблиски. Її груди були тим, що не дозволено бачити ні кому з простих смертних – вони були лише для королів, диктаторів, правителів, філіпінців.

«У когось є куриво?» запитав я. «Бо у мене саме скінчилося.»

Смаглявий коротун, що стояв біля місіс Канзас зробив ледь помітний рух до кишені свого піджака й у повітрі замайоріла пачка «Кемелу». Він вправно упіймав її іншою рукою. Після невидимого удару пальцем об дно, з неї з'явилася справжня сигарета.

«О, дідько, дякую,» сказав я.

Я рушив униз сходами, спіткнувшись, мало не впав, учепився за перило, випрямився, трішки постояв, приходячи до тями й спустився. Чи був я п'яний? Я підійшов до хлопця з пачкою. Я злегка кивнув.

Я дістав цигарку. Я підкинув її й упіймав ротом. Мій смаглявий друг стояв без жодного виразу на обличчі, а його посмішка зникла, відколи я почав спускатися. Він нахилився, склавши долоні човнику і прикурив мені.

Я затягнувся і випустив дим. «Послухайте, чому б нам не піднятись до мене й не пропустити по скляночці?»

«Ні,» відповів хлопець, що дав мені цигарку.

«Може спіймаємо по радіо Джмеля, чи може Баха! Я ж маю освіту! Я студент...»

«Ні,» відповів інший коротун.

Я зробив глибоку затяжку, потім поглянув на Керол Ломбард – міс Канзас.

Потім я перевів погляд на двох хлопців.

«Вона ваша. Я не хочу її. Вона ваша. Просто зайдіть на хвильку. Вип'ємо трохи вина. У старій-добрій 5 кімнаті.»

Вони не відповіли. Я трохи похитнувся, віскі й вино саме змагалися всередині мене. Сигарета висіла на кінчику моїх губ і я пахкав нею. Я так і залишив її висіти.

Я зінав про стилети. За той короткий час, що я пробув там, я встиг двічі побачити їх у дії. Якось із вікна своєї кімнати, виглядаючи на звуки сирени, я побачив тіло під своїм вікном, що лежало під ліхтарем на залитому місячним сяйвом тротуарі Темпл стріт. І ще одного разу ще однин труп. Першого разу то був білий чоловік, другого – один із них. І щоразу кров стікала по мостовій, справжня кров, що текла до стічної канави і продовжувала свій беззмістовний, тупий шлях там... стільки крові з однієї людини.

«Ну що ж, друзі мої,» сказав я їм, «не ображайтесь. Тоді я питиму сам...»

Я розвернувся й попрямував до сходів.

«Містере Чінаскі,» почув я голос місіс Канзас.

Я повернувся і поглянув на неї та двох її маленьких друзів по бокам.

«Ідіть у свою кімнату й проспіться. А якщо ви продовжуватимете буянити, я викличу поліцію.»

Я розвернувся й пішов сходами угору.

Ніде нема життя, нема життя ні в цьому місті, ні взагалі ніде в цьому нудному існуванні...

Мої двері були відчинені. Я зайшов. В мене лишалася ще десь третина пляшки вина.

Може у шафі є ще одна?

Я відчинив шафу. Пляшки там не було. Зате там була купа десяток і двадцятьок. Між парою брудних шкарпеток з дірками лежала звернута двадцятка; з-під комірця сорочки виглядала десятка; а в старому піджаку в кишені знайшлось ще десять баксів. Решта грошей валялась на підлозі.

Я підняв одну купюру, поклав її до кишені штанів, вийшов з кімнати, зачинив двері на замок і попрямував до бару.

55

Через кілька ночей прийшов Бекер. Думаю, батьки дали йому адресу, або ж він знайшов мене через коледж. Моє ім'я й адреса зазначалися в списку на працевлаштування, під графою «некваліфікована робоча сила». «Робитиму все чесно або ж навпаки,» зазначив я у картці. Жодного дзвінка.

Бекер сів у крісло і я налив йому вина. На ньому була форма морського піхотинця.

«Бачу, тебе завербували,» сказав я.

«Я втратив своє місце у “Вестерн Юніон”. У мене не було вибору.»

Я дав йому склянку. «Але ти ж не патріот?»

«Та звісно ж ні.»

«Чому тоді морська піхота?»

«Я почув про навчальний курс. Захотів перевірити, чи витримаю.»

«І витримав.»

«Так. Там є справжні психи. Майже щовечора стаються бійки. Ніхто їх не припиняє. Вони мало не вбивають одне одного.»

«Непогано.»

«А чому б і тобі не вступити?»

«Не люблю прокидатися рано, а ще не люблю виконувати накази.»

«А шо робитимеш далі?»

«Не знаю. Коли закінчаться останні копійки, піду жити в нетрі.»

«А там є справжнісіньки психопати.»

«Їх скрізь вистачає.»

Я налив Бекеру ще вина.

«Єдина проблема,» сказав він, «що немає часу, щоб писати.»

«Ти все ще хочеш стати письменником?»

«Звісно. А ти?»

«Так,» сказав я, «хоча це й безнадійно.»

«Типу ти не достань хороший?»

«Ні, вони не достатньо хороши.»

«Що ти маєш на увазі?»

«Ти читаєш журнали? “Найкращі історії року”? та їх щонайменше дюжина.»

«Так, читаю...»

«А “Нью-Йоркер” читаєш? “Харперс”? ”Атлантік”?»

«Ага...»

«Надворі 1940 рік. А вони все ще друкують речі з 19 сторіччя, важкі, заїжджені, претензійні. Від них або болить голова, або просто хилить на сон.»

«А що з ними не так?»

«Це фокус, шарада, маленька внутрішня гра.»

«Звучить так, ніби тебе не прийняли.»

«Я й так знаю, що не прийняли б. Для чого переводити марки?

Мені потрібне вино.»

«А я прорвуся,» сказав Бекер. «Колись ти ще побачиш мої книги на полицях бібліотек.»

«Давай більше не говорити про письменництво.»

«Я читав твої речі,» сказав Бекер. «Ти занадто похмурий і ненавидиш усе.»

«Годі про письменництво.»

«Візьми хоча б Томаса Вулфа...»

«Та під три чорти того Томаса Вулфа! Він схожий більше на стару, що тріпається по телефону!»

«ОК, а хто тобі подобається?»

«Джеймс Тарбер^[30]»

«Забавка для вищого й середнього класу...»

«Він знає, що геть усі божевільні.»

«Томас Вулф є одним зі світових...»

«Тільки козли говорять про письменництво...»

«Це ти мене козлом назвав?»

«Так...»

Я налив нам ще вина.

«Ти дурень, що нап’ялив цю уніформу.»

«Ти назвав мене козлом і дурнем. А я думав, що ми друзі.»

«Та ми й так друзі. Просто я думаю, що ти себе не захищаєш.»

«Щоразу, коли я тебе бачу, у тебе в руці випивка. І ти називаєш це самозахистом?»

«Це найкраще з того, що я знаю. Без випивки я б уже давно перерізав собі горло.»

«Лайно собаче.»

«Ніяке інше лайно так не діє. У проповідників із Першин стріт є їхній Бог. А у мене є кров моого бога!»

Я підняв свою склянку й осушив її.

«Ти просто ховаєшся від реальності,» сказав Бекер.

«А чому б і ні?»

«Ти ніколи не станеш письменником, якщо і далі ховатимешся.»

«Ти про що взагалі? Це ж саме те, що роблять письменники!»

Беккер підвівся. «Не підвищуй голосу, коли говориш зі мною.»

«А що ти зробиш? Піднімеш мені члена?»

«У тебе його нема!»

Я наніс йому неочікуваний удар з правої, втрапивши прямо за вухом. Склянка випала з його руки і він позадкував через кімнату. Бекер був сильним чолов'ягою, набагато сильнішим за мене. Він вдарився об кут шафи, розвернувся і я наніс іще одни удар прямо по обличчю. Його віднесло до відчиненого вікна і я на мить злякався, що він може випасти.

Бекер узяв себе в руки і струснув головою, щоб очуматись.

«Ну що ж,» сказав я, «давай вип'ємо по маленькій. Мене вже нудить від насильства.»

«OK,» відповів Бекер.

Він підійшов і взяв свою склянку. У пляшок дешевого вина, яке я пив, не було корків, кришка просто відкручувалась. Я відкрив нову пляшку. Бекер підставив склянку і я налив йому. Потім я налив собі й поставив пляшку. Бекер задпом випив свою порцю. Я спорожнив свою.

«Тільки без емоцій,» сказав я.

«Точно, друже,» сказав Бекер, ставлячи свою склянку. Раптом він заїхав мені просто у живіт. Я склався удвоє, а він схопив мене за голову й зацідив коліном просто мені по пиці. Я впав на коліна, з носа в мене, заливаючи сорочку, текла кров.

«Налий но мені ще, друже,» сказав я, «давай обмізкуємо цю штуку.»

«Вставай,» гаркнув Бекер, «це був тільки перший розділ.»

Я встав і пішов на Бекера. Я відбив його джеб, заблокував правий удар лікtem і зарядив коротким правим прямісінько йому в носа. Бекер відступив. У нас обох були розбиті носи.

Я кинувся на нього. Ми почали махатися всліпу. Я отримав кілька хороших подач. Він наніс мені сильний удар в живіт. Я зігнувся та відразу ж розпрямився, відповівши аперкотом. Удар прийшовся прямо в ціль. Це був чудовий, вдалий постріл. Бекер похитнувся назад і завалився на комод. Він вдарився потилицею об дзеркало. Воно розбилось. Його оглушило. Я зробив його. Я схопив його за шкібарки і зарядив прямо по лівому вуху. Він упав на килимок і став навкарачки. Я відійшов і тримтячио рукою налив собі випити.

«Бекере,» сказав я йому, «я тут надираю всім дупи щонайменше двічі на тиждень. Ти обрав не той день.»

Я перехилив свою склянку. Бекер встав. Він стояв, дивлячись на мене. Потім він наблизився.

«Бекере,» сказав я, «послушай...»

Він замахнувся з правої, а потім вдарив лівою мені в зуби. Ми знову почали. Про захист ніхто не думав. Ми просто місили, місили й місили. Він штовхнув мене у крісло й те розламалося. Я встав і перехопив його. Він відсахнувся і я спіймав його правою. Він вдарився об стіну і вся кімната здригнулася. Він знову кинувся на мене, вдарив правою мені в лоба і у мене перед очима замиготіли кольорові плями: зелені, жовті, червоні... Потім він заїхав мені по ребрам і по пиці. Я махнув і промазав.

Чорт забирай, подумав я, невже ніхто не чує цього шуму? Чому ніхто не прийде й не зупинить це? Чому не викличуть поліцію?

Бекер знову кинувся на мене. Я пропустив сильний правий і вирубився...

Коли я прийшов до тями, надворі було темно, настала ніч. Я був під ліжком, з-під якого стирчала тільки моя голова. Певно, я туди заповз. Я був боягузом. Я був уесь обльований. Я виліз з-під ліжка.

Я поглянув на розбите дзеркало й розламане крісло. Стіл був перекинутий догори дриgom. Я підійшов і спробув поставити його на місце. Дві ніжки були зламані. Я спробував полагодити їх, як міг. Я поставив стіл. Він постояв хвильку, потім знову впав. Килимок був просочений вином і блюмотиною. Біля нього лежала пляшка. На дні ще трохи лишилося. Я випив ті рештки і розкинувся навколо, шукаючи ще. Пити було нічого. Я замкнув двері. Знайшов сигарету, запалив її і став біля вікна, дивлячись на Темпл Стріт. Надворі була гарна ніч.

Раптом почувся стук у двері. «Містере Чінаскі?» це була місіс Канзас. Вона була не сама. Я чув як шепотіли ще кілька голосів. З нею були її маленькі смагляві дружки.

«Містере Чінаскі?»

«Так?»

«Я хочу зайти до вашої кімнати.»

«Для чого?»

«Хочу змінити простирадла.»

«Я хворію. Не можу вас впустити.»

«Я просто хочу змінити вам простирадла. Це займе всього кілька хвилин.»

«Ні, не можу. Приходьте зранку.»

Я чув, як вони шепотілися. Потім я почув, як вони пішли по коридору. Я сів на ліжко. Була суботня ніч, все місто пиячило.

Може мені пощастиТЬ вислизнути?

Я підійшов до дверей, відчинив їх на маленьку щілинку, не знімаючи ланцюжок і виглянув. На сходах стояв філіпінець, один із дружків місіс Канзас. У нього в руці був молоток. Він стояв на колінах. Він поглянув на мене, зашкірився і забив цвях у килимок. Він вдавав, ніби щось там ремонтує. Я зачинив двері.

Мені дійсно треба було випити. Я обнишпорив усю підлогу. Чому в усіх на світі, окрім мене, є що випити? Скільки я ще просиджу в цій клятій кімнаті? Я знову відчинив двері. Нічого не змінилося. Він поглянув на мене, усміхнувся й забив ще один цвях у підлогу. Я зачинив двері.

Я дістав свою валізу й почав кидати до неї свої небагаті пожитки.

У мене все ще було трохи грошей, котрі я виграв у хлопців, та я знову, що їх не вистачить, аби відшкодувати збитки в кімнаті. Та мені й не хотілося того. Насправді, це була не моя провіна. Їм варто було б припинити бійку. А дзеркало взагалі поламав Бекер...

Я вже все зібрав. В одній руці в мене була валіза, а в іншій – друкарська машинка в чохлі. Я знову визирнув. Він все ще був там. Я зняв ланцюжок з дверей. Потім я швидко відчинив двері й вибіг. Я побіг до сходів.

«АГОВ! Ти куди?» запитав коротун. Він все ще стояв на одному коліні. Він підняв молоток. Я вдарив його по голові своєю машинкою.

Почувся страшний звук. Я збіг по сходах, промчав холом і вискочив у двері.

Може я й убив того хлопця.

Я побіг по Темпл Стріт. Раптом побачив таксі. Воно було порожнє. Я застрибнув усередину.

«Банкер Хіл,» крикнув я, «швидко!»

56

Я побачив оголошення про здачу перед мебльованими кімнатами й попросив таксиста зупинити. Я заплатив йому, підійшов до дверей і подзвонив. У мене був синець під оком після бійки, інше око підпухло, так само як ніс і губи. Ліве вухо було яскраво-червоне і щоразу, як я торкався його, ніби електричний струм пронизував моє тло.

Двері відчинив старий. На ньому була майка, заляпана бобами в чілі. Його волосся було сиве й не зачісане, він був не голений і постійно пихав смердючою цигаркою.

«Ви власник?» запитав я.

«Ага.»

«Мені потрібна кімната.»

«Працюєш?»

«Я письменник.»

«Ти не схожий на письменника.»

«А як взагалі виглядають письменники?»

Він не відповів.

Потім кинув, «2,50 \$ за тиждень.»

«Можна побачити її?»

Він відригнув, потім сказав, «Іди за мною...»

Ми йшли крізь довгий коридор. На підлозі не було килима. Дошки скрипіли й прогиналися, коли ми на них ступали. З однієї з кімнат почувся чоловічий голос.

«Відсмокчи, ти, шмат лайна!»

«Три долари,» відповів жіночий голос.

«Три долари? Та я тобі носа зламаю!»

Він сильно вдарив її, вона закричала. Ми пішли далі.

«Кімната заходиться на задньому дворі,» сказав старий, «але можеш користуватися ванною в будинку.»

На задньому дворі стояла халупа з чотирма дверима. Він підійшов до №3 й відчинив її. Ми увійшли. Там було ліжко, ковдра, невеличкий комод і столик. На ньому стояла електроплитка.

«Буде в тебе ще й електроплитка,» сказав він.

«Чудово.»

«2,50 наперед.»

Я заплатив йому.

«Чек видам вже зранку.»

«Добре.»

«Як тебе звуть?»

«Чінаскі.»

«А я Конорс.»

Він дістав ключ зі зв'язки й дав мені.

«У нас тут хороше, тихе місце. І я хочу, щоб так було й надалі.»

«Звісно.»

Я зачинив за ним двері. На стелі висіла лампочка без абажура. Насправді ця місцина була доволі чистою. Непогано. Я встав, вийшов на вулицю, замкнув за собою двері й через задній двір вийшов на алею.

Не варто було казати йому справжнє ім'я, подумав я. Могло статися так, що я вбив того маленького смаглявого дружка на Темпл стріт.

Уздовж схилу гори тягнулися довгі дерев'яні сходи, що вели до самої вулиці. Доволі романтично. Я все йшов і йшов, доки не натрапив на винний магазин. Я захотів купити випивки. Я взяв дві пляшки вина, а так, як був ще й голодний, то придбав велику пачку картопляних чіпсів.

Повернувшись додому я роздягнувся, сів на ліжко, сперся на стінку, запалив цигарку й налив склянку вина. Було добре. Там було дуже затишно. З решти кімнат до мене не доходило жодного звуку. Захотілося сцяти, тож я одягнув шорти, зайшов за свою хибарку й зробив діло. Звідти я бачив вогні міста. Лос-Анджелес це чудове місце, там багато бідняків, тож між ними легко загубитися. Я повернувся до кімнати й сів на ліжко. Допоки є сигарети й випивка, можна якось зводити кінці з кінцями. Я допив першу склянку й налив іще.

Може, я й зможу якось викрутитись. На восьмигодинний робочий день можна було й не сподіватись, так як всі, хто міг, уже зайняли всі місця. Була ще війна, всі навколо тільки й говорили, що про війну в Європі. Та мене не цікавила історія світу, тільки моя власна. Яке ж лайно. Батьки контролють тебе поки ти ростеш, руйнують тебе. А потім, коли ти вже готовий стати на ноги, хтось інший хоче нап'ялити на тебе уніформу для того, аби тобі відстрелили десь дупу.

Вино було просто чудовим. У мене лишалася ще одна пляшка.

Війна. До того ж я був незайманим. Чи можна уявити, щоб тобі нахрін відстрелили дупу ще до того, як ти пізнав жінку? Чи отримав автомобіль? Що мені було захищати? Когось ішле. Когось, кому срати на мене хотілося з високої гори. Війни так і не припинилися, не зважаючи на мільйони смертей.

Я міг щось робити. Я міг би вигравати змагання з випивки, міг би грati на гроші. Може вчинив би кілька пограбувань. Мені ж багато не потрібно, аби вистачало на життя.

Я прикінчив першу пляшку й почав другу.

На середині другої пляшки я закінчив і ліг. Моя перша ніч на новому місці. Все просто чудово. Я заснув.

Я покинувся від звуку ключа у замку. Двері розчинилися. Я сів на ліжку. До кімнати зайшов якийсь мужик.

«ВАЛИ ЗВІДСИ НАХУЙ!» крикнув я.

Він відразу ж здимів. Я чув, як він біжить.

Я устав і зачинив двері.

Так багато хто робив. Орендували кімнату, потім припиняли платити, але ключ не віддавали, а потім приходили туди переноочувати, якщо було вільно, чи вкрасти щось, якщо нікого не було вдома. Що ж, принаймні цей не повернеться. Він знов, що якщо вчинить навпаки, то зробить собі ж гірше.

Я знову сів на ліжко й налив собі випити.

Я дещо нервував. Я подумав купити ножа.

Я допив скянку, налив ішле одну й знову ліг.

57

Одного дня після заняття з англійської місіс Кертс попросила мене залишитись.

У неї були неймовірні ноги і вона дещо шепелявила, а саме ці ноги й шепелявість заводили мене. Їй було десь 32, вона мала стиль і культуру, але, як і решта, вона була сраною лібералкою, що не додавало їй оригінальності чи опозиційності, а робило лише однією прихильницею Френкі Рузвельта. Насправді мені подобався Френкі, особливо через його програму для бідних під час Депресії. У нього також був стиль, не думаю, що йому було хоч якесь діло до бідних, та він був гарним актором, мав чудовий голос і хтось писав йому прекрасні промови. Але ми були потрібні йому для війни. Це б внесло його до підручників з історії. Військові президенти мали більше влади й на них витрачали більше сторінок. Місіс Кертіс була вилитим Френкі, правда з кращими ногами. У бідолашного Френкі не було ніг, та він мав неймовірний мозок. У якійсь іншій країні з нього вийшов би хороший диктатор.

Коли останній студент вийшов з аудиторії, я підійшов до столу місіс Кертіс. Вона посміхнулася мені. Я вже давно витріщався на її ноги і вона це знала. Вона знала, чого я хотів, та їй не було чого мене вчити. Наскільки я пам'ятаю, вона сказала тільки одну річ. Очевидно, це була не її думка. Та вона мені сподобалась:

«Не можна переоцінити дурість натовпу.»

«Містере Чінаскі,» вона поглянула на мене, «у нас є деякі студенти, котрі думають, що розумніші за інших.»

«Так?»

«Містер Фелтон є нашим найрозумнішим студентом.»

«ОК.»

«Що вас турбує?»

«Що?»

«Ну, є ж щось... що турбує вас.»

«Можливо.»

«Це ж ваш останній семестр, чи не так?»

«А ви звідки знаєте?»

Я кинув прощальний погляд на ці ноги. Я давно вже вирішив, що кампус був просто місцем для втечі. Були навіть такі, що лишалися там назавжди. Коледж огортає тебе якоюсь м'якістю. Там ніколи не казали, що чекає на тебе в реальному світі. Вони напихали тебе теорією й жодним словом не обмовляли про те, наскільки твердими бувають тротуари. Освіта в коледжі могла знівечити особистість на все життя. Книги розм'якували тебе. Коли ти відкладав їх убік і дійсно йшов звідти, варто було знати те, чого вони ніколи не казали. Я вирішив піти після того семестру, завсинути зі Смердючкою і компанією, можливо познайомитись із кимось, у кого б вистачило духу пограбувати винний магазин, або, ще краще, банк.

«Я знала, що ви збираєтесь закінчити,» сказала вона м'яко.

«'Почати' більш підходяще слово.»

«Скоро буде війна. Ви читали 'Моряка із Бремена'?^[31] »

«Ці всі приколи з 'Нью-Йоркера' не діють на мене.»

«Для того, аби зрозуміти, що відбувається сьогодні, треба читати подібні речі.»

«Я так не думаю.»

«Ви ж просто бунтуєте проти всього. Як ви збираєтесь виживати?»

«Не знаю. Я просто вже дійсно стомився.»

Micic Кертіс на довго затримала погляд на столі. Потім знову поглянула на мене.

«Як не сьогодні, то завтра ми також втягнемось у війну. Ви підете?»

«Мені байдуже. Може й так, а може й ні.»

«З вас би вийшов хороший моряк.»

Я посміхнувся, подумавши про те, як добре було бстати моряком, потім відразу ж відкинув цю ідею.

«Ящо залишитесь іще на семestr,» сказала вона, «отримаєте усе, що забажаєте.»

Вона поглянула на мене і я відразу ж зрозумів, що вона мала на увазі, а вона знала, що я це розумію.

«Hi,» відповів я, «я йду.»

Я пішов до дверей. Біля виходу я зупинився, розвернувся і злегка кивнув на прощання. Вийшовши надвір, я пішов уздовж алеї. Усюди, так принаймні здавалося, були хлопці з дівчатами в парах. Micic Кертіс сиділа в класі сама, поки я віддалявся. А яким же ж тріумфом це могло

стати. Цілувати ці шепеляві губи, змушувати ці ноги розсувуватись у той час, як Гітлер пожирає Європу і вже позиркує на Лондон.

Через деякий час я підійшов до спортзалу. Я збирався забрати речі з шафки. Годі з мене вправ. Всі завжди говорили про чудовий, чистий запах свіжого поту. Вони шукали цьому виправдання. Вони ніколи не говорили про чудовий, чистий запах свіжого гівна. Ніщо не могло зрівнятися з хорошим пивний лайнем – маю на увазі після того, як ввечері до цього вип’еш двадцять-двадцять п’ять пив. Аромати того гівна розходилися навколо й ширяли в повітрі ще добре півтори години. Це нагадувало мені про те, що я ще живий.

Я підійшов до шафки, відчинив її й викинув свій спортивний костюм і взуття у смітник. Туди ж дві порожні пляшки з-під вина. Щастя тому, хто буде власником цієї шафки після мене. Можливо, він стане мером Бойсе, Айдахо. Я також викинув і свій замок. Мені ніколи не подобалась комбінація на ньому: 1, 2, 1, 1, 2. Не дуже розумно. Адреса будинку моїх батьків була 2122. Все навколо було мінімалістичним. У ROTC я чув лише 1,2, 3, 4; 1,2, 3, 4. Можливо колись я й дійду до 5.

Я вийшов із залу й кинув погляд на поле. Там саме грали у футбол. Я обійшов майданчик.

Раптом я почув голос Лисого: «Агов, Хенку!»

Я повернувся і побачив його на трибунах разом із монті Болардом. У Болардові не було нічого такого. Найкращою його рисою було те, що він ніколи не говорив, аж поки йому не задавали питання. Я ніколи нічого у нього не питав. Він просто дивився на життя з-під свого брудного жовтявого волосся і mrяв стати біологом.

Я помахав їм і продовжив свій шлях.

«Підійди-но сюди, Хенку!» гукнув Лисий. «Це важливо.»

Я підійшов. «Ну що там?»

«Сядь сюди й поглянь лишень на отого здорованя в спортивному костюмі.»

Я сів. На майданчику був тільки один хлопець в костюмі. На ньому було взуття з шипами. Він був низьким, зате широким, дуже широким. У нього були неймовірні біцепси, плечі, товста шия й важкі короткі ноги. Він мав чорне волосся; обличчя бул майже плоским; маленький рот, майже непомітний ніс і очі, котрі мали бути десь там.

«О, та я ж чув десь про цього хлопця,» сказав я.

«Тільки глянь на нього,» мовив Лисий.

У кожній команді було по четверо чоловік. М'яч був у грі. Квотербек віддав пас. Кінг-Конг молодший був у захисті. Він грав на підсупах до своїх воріт. Один з хлопців із атакуючої команди забіг углиб, інший – на коротку дистанцію. Центр закрили. Кінг-Конг молодший нахилився й збив хлопця, що саме робив коротке забігання. Він врізався у нього, заривши плечем у його плече й живіт і поклав на лопатки. Потім він розвернувся й побіг назад. Пас на того, що забігав глибоко, закінчився тач-дауном.

«Бачиш?» сказав Лисий.

«Кінг-Конг...»

«Він взагалі не грає у футбол. Він просто валить з усієї сили атаку за атакою.»

«Але ж не можна валити гравця, поки той не отримав пас,» сказав я. «Це проти правил.»

«А хто це йому скаже?» запитав Лисий.

«Хочеш сказати це йому?» запитав я у Лисого.

«Ні,» відповів він.

Кінг-Конгова команда ввела м'яч у гру. Тепер він уже міг блокувати за правилами. Він підійшов і поклав найменшого на полі. Він простотаки перекинув хлопця, що той аж склався. Малий ще довго підіймався.

«Той Кінг-Конг просто ненормальний,» сказав я. «І як він тільки здав вступний іспит?»

«Тут його нема.»

Команда Кінг-Конга вишикувалась. В іншій команді найкращим гравцем був Джо Стейпен. Він хотів статти психологом. Він був вискої, шість футів і два дюйми, худий і йому не бракувало духу. Джо Стейпен та Кінг-Конг кинулись одне на одного. Стейпен тримався молодцем. Він не впав. В наступній атаці вони знову стикнулися. Цього разу Джо відскочив після удару і впав на землю.

«Чорт,» сказав Лисий, «Джо здається.»

Наступного разу Конг ударив Джо ще сильніше, розвернувши його і протягнувши за собою ще 5 чи 6 ярдів, зарившись плечем йому в спину.

«Це дійсно огидно! Той чувак же просто сраний *садист!*» вигукнув я.

«Він садист?» запитав Лисисй у Боларда.

«Так, він клятий садист,» відповів той.

В наступній атаці Конг повернувся до найменшого. Він просто збив його і пробігся по ньому. Після цього малий деякий час не ворушився. Потім він сів, тримаючись за голову. Здавалося, йому прийшов кінець. Я встав.

«Ну що ж, я пішов,» сказав я.

«Покажи тому сучому сину!» крикнув Лисий.

«Атож,» відповів я.

Я підійшов до поля.

«Агов, хлопці. Вам гравець не потрібен?»

Малий підвівся й пошкандинав із поля. Він підійшов до мене.

«Не ходи туди. Той хлопець явно хоче когось убити.»

«Та ну, це ж просто контактний футбол,» сказав я.

М'яч саме перейшов до нас. Ми з Джо Стейпеном та іншими вижившими зібралися, щоб порадитись.

«Який план на гру?» запитав я.

«Та хоча б залишились живими,» сказав Джо.

«Який рахунок?»

«Гадаю, вони ведуть,» сказав Ленні Хіл, центрний.

Ми повернулися до гри. Джо Стейпен стояв ззаду й чекав подачі. Я стояв, дивлячись на Конга. Я раніше не бачив його у кампусі. Напевно, він ошивався за сральнею в спортзалі. Виглядав він дійсно, як любитель нюхнути гівна. А ще як пожирач екскрементів.

«Приготуватись!» крикнув я.

Ленні Хіл прийняв стійку. Я погляув на Конга.

«Мене звуть Хенк. Хенк Чінаскі. Журналістика.»

Конг не відповідав. Він тупо дивився на мене. У нього була мертвобліда шкіра. У його очах не було й натяку на життя.

«Як тебе звуть?» запитав я його.

Він продовжував витріщатися на мене.

«У чім річ? Чи в тебе плацента між зубами застрягла?»

Конг повільно підняв праву руку. Потім він витягнув її й вказав пальцем на мене. Після того він знову опустив руку.

«Ну що ж, в такому разі, відсмокчи у мене,» сказав я, «бо я не знаю, що це значить.»

«Давайте вже, розігруйте,» сказав один із Конгових гравців.

Ленні нахилився над м'ячем і вибив його. Конг підійшов до мене. Я не встиг ніяк зреагувати. Я встиг побачити лише трибуну, дерева й хімічний корпус коли він врізався в мене. Він звалив мене на спину й оббіг навколо, махаючи руками, ніби крилами. Я підвівся, в голові паморочилось. Спершу мене нокаутував Беккер, а тепер ще й ця садистична мавпа. Від нього тхнуло; від нього просто неймовірно смерділо; дійсно злючий сучий син.

Стейпен викинув м'яч за межі поля. Ми знову зібралися.

«Маю ідею,» сказав я.

«Що там?» запитав Джо.

«Я кину м'яч. Ти блокуй.»

«Давай краще залишимо все, як є.» відказав Джо.

Ми знову повернулися до гри. Ленні нахилився над м'ячем і кинув його назад Стейпену. Конг підбіг до мене. Я кинувся на нього, виставивши плече. Та в нього було забагато сили. Я просто відскочив від нього, розпрямився, а в цей час Конг знову підбіг, врізавшись плечем мені в живіт. Мене просто відкинуло назад і я відчув, що не можу підвістись. Мені було важко дихати.

Стейпен віддав короткий точний пас. Третій даун. Без зборів. Коли м'яч знову розвели, ми з Конгом знову кинулись одне на одного. В останній момент я стрибнув і навалився на нього всім тілом. Вся моя вага прийшла на його шию й голову й дещо вивела з рівноваги. Поки він падав, я заїхав йому ногою з усієї сили по підборіддю. Ми обое повалилися на землю. Я встав першим. Коли Конг також підвівся, на обличці в нього була червона пляма і кров на кутику губи. Ми розійшлися по позиціям.

Стейпен віддав пас. Четвертий даун. Стейпен вибив м'яч. Конг повернувся назад, щоб допомогти захисникові. Той упіймав м'яч і вони побігли через поле, Конг був попереду, розчищаючи шлях. Я побіг на них. Конг чекав ще одного сильного зіткнення. Та цього разу я пірнув під нього і схопив за ноги. Він упав посто на піку. Він так і лишився лежати, розставивши руки. Я підбіг і опустився на коліна. Я міцно схопив його ззаду за шию. Стиснув йому шию й сильно вперся коліном прямо йому в хребет. «Агов, Конгу, друже, ти як?»

Решта хлопців підбігло до нас. «Гадаю, він забився,» сказав я. «Ану, допоможіть мені хто-небудь підняти його й винести з поля.»

Стейпен узяв його з одного боку, а я з іншої ми віднесли його до бокової лінії. Біля самої лінії я вдав, ніби спіткнувся й заїхав лівою ногою йому прямо в кісточку.

«Ой,» сказав Конг, «будь-ласка, припини...»

«Чого ти, друже, я ж допомагаю тобі.»

Ми поклали його біля лінії. Конг сів і почав витирати кров із носа. Потім він помацав кісточку. Шкіра на ній була зчесана й вона почала припухати. Я нахилився над ним. «Гей, Конгу, давай завершимо гру. Ми програємо 42-7 і хочемо відігратися.»

«Hi, треба готовтись до наступного заняття.»

«А я й не знов, що тут учать собаколовству.»

«Це англійська література.»

«А, зрозуміло. Що ж, я допоможу тобі дійти до спортзалу й проведу в душ, що скажеш?»

«Hi, тримайся подалі від мене.»

Конг підвівся. Він був добряче пом'ятий. Велетенські плечі обвисли, обличчя було в грязюці в перемішку з кров'ю. «Агов, Квіне,» покликав він одного зі своїх дружків, «дай-но руку...»

Квін підняв Конга і вони пошкандибади у напрямку спортзалу.

«Агов, Конгу!» погукав я, «сподіваюся, ти пройдеш курс! Передавай вітання Білу Сарояну!»

Решта хлопців, включаючи Лисого й Боларда, що зійшли із трибун, стояли навколо. Нарешті я зробив свій найкращий вчинок, а на кілька миль навколо не було жодної гарної дівчини.

«У когось є циграка?» запитав я.

«У мене 'Честерфілд',» сказав Лисисй.

«Все ще куриш бабські сигарети?» сказав я.

«А я пригощуся,» мовив Джо Стейпен.

«Добре,» сказав я, «якщо більше нічого немає.»

Ми закурили.

«У нас ще є достатньо людей, аби пограти,» кинув хтось.

«Та до сраки,» відповів я. «Ненавижу спорт.»

«Зате,» сказав Стейпен, «ти впевнено розібралася з Конгом.»

«Аточ,» погодився Лисий, «я все бачив на власні очі. Мене засмучує тільки одна річ.»

«І що ж це?» запитав Стейпен.

«Хотілося б знати, хто із них більший садист.»

«Ну,» мовив я, «мені пора йти. Сьогодні крутять фільм із Кегні^[32] і я йду туди зі своєю дівкою.»

Я пішов.

«Ти хотів сказати, зі своєю правою рукою?» крикнув мені хтось услід.

«З обиома руками,» відкинув я через плече.

Я пройшов через поле, повз хімічний корпус на передній газон. Там була купа хлопців з дівчатами, що сиділи собі, з книгами на лавках і під деревами, прямо на газоні. Зелені, сині, коричневі книги. Вони теревеніли одне з одним, посміхалися, іноді починали сміятися. Я звернув на розі кампуса до кінцевої трамваю «V». Я зайшов у вагон, купив талон, пройшов у самий кінець, як завжди зайняв місце в кутку і став чекати відправлення.

58

Я вирішив навідатись до району нічліжок, аби підготуватися до того, що чекає мене в майбутньому. Мені не сподобалося те, що я там побачив. Ті чоловіки й жінки не мали ніяких здібностей чи достоїнств. Вони хотіли того ж, що і решта. Також там можна було зустріти й просто божевільних, що спокійно розгулювали вулицями. Я помітив, що в найбагатших і найбідніших осередках суспільства психам часто давали повну свободу. А ще я знов, що й сам не був абсолютно здоровим. Іще з дитинства я знов, що в мені є щось дивне. Я відчував, ніби мені судилося стати вбивцею, грабіжником, святым, гвалтівником, монахом чи самітником. Я потребував якогось закритого місця, щоб сковатися. Нетрі були просо жахливими. Життя нормальної, пересічної людини було нудним, гіршим за смерть. І можливої альтернативи не проглядалося. Освіта також була пасткою. Той мізер її, що я собі дозволив, зробив мене ще більш підозрівшим. Ким були лікарі, юристи, науковці? Вони були просто людьми, котрі дозволили відібрати у них свободу думати й поводитись, як особистість. Я повернувся до своєї халупи й випив...

Випиваючи вдома я був-подумав про самогубство, та раптом відчув дивну любов до свого тіла, свого життя. Якими б жахливими вони не були, все ж вони належали мені. Я поглянув у дзеркало й посміхнувся: якщо вже ти підеш, то можна чом би не прихопити вісім-десять, а то й двадцять чоловік з собою...

Це був суботній вечір грудня. Я сидів у кімнаті й випив дещо більше, ніж зазвичай, запалюючи цигарку за цигаркою й думаючи про дівчат, про місто, роботу й майбутнє. Мені мало що подобалося з того, що я бачив у майбутньому. Я не був мізантропом чи жінконенависником, мені просто подобалося бути самому. Мені подобалося сидіти на самоті в маленькій кімнатці, курити й пити. Я сам собі завжди був найкращою компанією.

Раптом я почув радіо в сусідній кімнаті. Сусід увімкнув його занадто голосно. Передавали якусь паскудну пісеньку про любов.

«Агов, друже!» крикнув я, «прикрути трохи звук!»

Ніхто не відповів.

Я підійшов до стіни й погрюкав кулаком.

«Я СКАЗАВ, ВИМКНИ НАХРІН СВОЄ СРАНЕ РАДІО!»

Жодної реакції.

Я вийшов з кімнати й підійшов до його дверей. Я був у самих лише шортах. Я вдарив двері з ноги. Вони рочинилися. На ліжку лежало двоє, старий гладкий мужик і такаж гідка баба. Вони трахались. На столі палахкотіла маленька свічечка. Старий був зверху. Він зупинився і повернув до мене голову. Вона визирнула з-під нього. Кімната мала доволі непоганий вигляд, там були штори і маленький коврик.

«Ой, вибачте...»

Я зачинив їхні двері й повернувся до себе. Я почувався жахливо. Бідняки мали право трахатися так, як вони уявляли собі у своїх мріях. Секс, випивка і, можливо іноді, любов були усім, що вони мали.

Я сів на ліжко й налив собі склянку вина. Я залишив двері відчиненими. До кімнати заглянуло місячне сяйво, принісши з собою звуки міста: музичні автомати, машини, лайка, гавкіт собак, радіо... Ми всі були там. Ми всі разом варилися в одному великому казані лайна. І не було жодного виходу. Нас усіх рано чи пізно змиють в каналізацію.

Повз мої двері пробігало кошеня, воно зупинилося біля входу й заглянуло всередину. Місяць підсвічував його очі, вони були яскравими й палахкотіли багряним, ніби полум'я, світлом. Просто неймовірні очі.

«Ходи сюди, кицю...» я простягнув руку, ніби пропонуючи йому щось. «Киць, киць...»

Кіт продовжив свій шлях далі.

Я почув, як у сусідній кімнаті вимкнули радіо.

Я допив вино й вийшов надвір. Я все ще був у самих шортах. Я підтягнув їх і сховав руки в кишенні. Я зупинився біля сусідніх дверей. Вибиваючи двері, я зламав їм замок. Знадвору було видно світло від свічки. Вони просто підперли вері чимось, вочевидь стільцем.

Я тихенько постукав.

Ніхто не відповів.

Я постукав ще раз.

Почулися якісь звуки. Двері відчинили.

На порозі стояв гладкий старий. Його обличчя було помережане глибокими зморшками печалі. На ньому чітко виділялись брови, вуса й сумні очі.

«Послухайте,» сказав я, «мені дуже шкода за те, що я зробив. Чи не хотіли б ви разом зі своєю подругою зайти до мене й трохи випити?»

«Ні.»

«Чи може давайте я краще принесу вам чогось?»

«Ні,» відповів він, «будь ласка, облиш нас.»

Він зачинив двері.

Я прокинувся з одним із найгірших своїх похміль. Зазвичай я спав аж до полуночі. Та цього дня я просто не міг. Я вдягнувся й пішов до ванної в головному корпусі, щоб навести свій туалет. Потім я вийшов надвір, пройшовся алеєю, потім сходами донизу й спустився на вулицю, що проходила нижче.

Неділя, найгірший з усіх клятих днів.

Я попрямував до головної вулиці, минаючи бари. Біля кожного входу сиділи дівчата в коротких спідницях і туфлях на підборах.

«Агов, золотце, заходь-но сюди!»

Головна вулиця, 5-та Іст, Банкер Хіл. Вигрібна яма всієї Америки.

Йти було нікуди. Я зайшов до залу ігорих автоматів. Я обійшов усі столи, але бажання у щось пограти в мене так і не з'явилось. Раптом біля автомата для пінболу я побачив морського піхотинця. Він обхопив автомат обома руками й штурхав його тілом, намагаючись керувати м'ячем. Я підійшов до нього й склонив його ззаду за комір і пояс.

«Бекере, вимагаю реваншу, твою наліво!»

Я відпустив його й він розвернувся.

«Ні, не хочу,» відповів він.

«Два з трьох.»

«До сраки,» сказав він, «я куплю тобі випити.»

Ми вийшли із залу й попрямували головною вулицею. Дівчина з одного з барів загукала нам у слід, «Агов, морячок, заходь до нас!»

Бекер зупинився. «Я йду туди,» сказав він.

«Не треба,» мовив я, «то ж справжнісінькі таргани, а не люди.»

«Я щойно отримав платню.»

«Вони п'ють просто чай а твою випивку розбавляють водою. Потім тобі виставяють подвійний рахунок, а дівки своєї ти вже більше ніколи

не побачиш.»

«Я все-одно піду.»

Бекер увійшов. Один з найкращих неопублікованих авторів Америки, одягнений для того, щоб убивати й померти самому. Я пішов за ним. Він підійшов до однієї з дівуль і заговорив з нею. Вона припідняла свою спідницю, вильнула стегнами й засміялась. Вони пішли до кабінки в кутку. До них підійшов бармен, щоб прийняти замовлення. Інша дівчина біля бару поглянула на мене.

«Агов, золотце, не хочеш трохи погратися?»

«Атож, тільки, якщо це буде моя гра.»

«Ти боїшся чи просто хворий?»

«І те, й інше,» відповів я, сідаючи біля дальнього кінця бару.

Між нами сидів сидів якийсь хлопець, схиливши голову на стійку. У нього витягли гаманець. Коли він прокинеться й поскаржиться, його або ж викине бармен, або ж забере поліція.

Обслуживши Бекера з його дівкою, бармен підійшов до мене.

«Слухаю.»

«Нічого.»

«Так? Тоді що ти тут робиш?»

«Чекаю на друга,» я кивнув на кабінку в кутку.

«Ти сів тут, значить треба пити.»

«ОК, в такому разі принеси води.»

Бармен відійшов, потім повернувся зі склянкою води.

«Четвертак.»

Я заплатив.

Дівка біля бару сказала йому, «Він якийсь чи то хворий, чи то просто переляканий.»

Бармен нічого не відповів. Потім Бекер помахав йому і він пішов прийняти замовлення.

Дівка поглянула на мене. «А чому ти не в уніформі?»

«Не люблю одягатися так, як усі.»

«Чи може на те є якісь інші причини?»

«А інші причина – то вже мої власні справи.»

«Ta пішов ти,» сказала вона.

Бармен повернувся. «Тобі треба випити ще.»

«ОК,» відказав я, кладучи ще одну монетку перед ним.

Ми з Бекером вийшли на вулицю і пішли головною вулицею.
«Як усе пройшло?» запитав я.
«Змусили заплатити за столик, плюс два напої. Все разом 32 бакси.»

«Господи, та мені б цього вистачило, щоб два тижні не просихати.»
«Вона взяла мене за член під столом і почала дрохити.»
«Що вона сказала?»
«Нічого. Просто дрохила мені.»
«Я б краще сам собі подрочив і заощадив тридцять два бакси.»
«Але вона ж така гарна.»
«Хай йому грець, друже, я зараз іду поряд із круглим ідіотом.»
«Колись я про це напишу. Мої книги будуть на полицях бібліотек:
БЕКЕР. ‘Б’ взагалі дуже слабкі, їм потрібна допомога.»
«Ти забагато говориш про письменництво.» відкинув я.

Біля автобусної станції ми знайшли ще один бар. Там було зовсім не людно. Був лише бармен і п'ять чи шість подорожніх, всі чоловіки. Ми з Бекером сіли.

«Я пригощаю,» сказав Бекер.
«Тоді пляшку ‘Істсайду’.»
Бекер замовив дві. Він поглянув на мене.
«Та ну давай, будь мужиком, втсупай до нас. Будеш морпіхом.»
«Не бачу нічого такого особливого в спробах стати мужиком.»
«Ти завжди все висміюєш.»
«Я так розважаюсь.»
«Приїднуйся. Потім буде про що писати.»
«Бекере, завжди й так є про що писати.»
«Добре, але чим ти збираєшся займатись?»
Я показав на пляшку й підняв її.
«Як ти збираєшся жити?» запитав Бекер.
«Здається, ніби це питання задають мені все життя.»
«Ну не знаю на рахунок тебе, але я хочу спробувати все! Війна, жінки, подорожі, шлюб, діти, різні роботи. Першу ж машину, яка в мене буде, я розберу на деталі! А потім складу назад! Я хочу знати все про речі, хочу знати як вони працюють! Я б хотів стати кореспондентом у Вашингтоні. Я хочу бути там, де стаються великі речі.»

«Вашингтон – лайно, Бекере.»

«А жінки? Шлюб? Діти?»

«Лайно.»

«Так? А ти тоді чого хочеш?»

«Сховатися.»

«Ти жалюгідний гівнюк. Тобі треба випити ще.»

«Добре.»

Принесли ще пива.

Ми сиділи мовчки. Я відчував як Бекер думав про те, як він їже кудись сам, про те, як воно бути морпіхом, про письменництво, про злягання. З нього вийде хороший письменник. Його просто розпирало від ентузіазму. Йому подобалось багато речей: сокіл в польоті, клятий океан, повний місяць, Бальзак, мости, театральні постанови, Пулітцерівська премія, фортепіано, клята Біблія.

У барі було маленьке радіо. Саме грала популярна пісенька. Раптом ефір перервали на середині. Диктор оголосив, «Увага, термінове оголошення. Японці атакували Перл Харбор. Повторюю: Японці атакували Перл Харбор. Всі військовослужбовці повинні негайно з'явитися на своїх базах!»

Ми поглянули одне на одного, не зовсім розуміючи, що ми щойно почули.

«Що ж,» сказав Бекер тихо, «мені пора.»

«Допий пиво,» сказав я йому.

Бекер зробив ковток.

«Господи, уявляєш, якийсь сучий виродок наставляє на мене кулемет і тисне на гачок?»

«Може й таке статися.»

«Хенку...»

«Що?»

«Поїдеш зі мною на базу?»

«Я не можу.»

Бармен, мужик десь 45, з пузом як кавун і каламутним поглядом, підійшов до нас. Він поглянув на Бекера. «Що, хлопче, схоже, що тебе викликають на базу?»

Це вивело мене з себе. «Послухай, пузаню, дай йому спокійно допити пиво.»

«Звісно, звісно... Хочеш ще одне за рахунок закладу, вояче? Як на рахунок чарки хорошого віскі?»

«Ні,» відповів Бекер, «дякую.»

«Давай,» сказав я Бекеру, «випий трохи. Він вважає, що ти загинеш, захищаючи його бар.»

«Що ж, добре,» сказав Бекер, «тоді я вип'ю.»

Бармен поглянув на Бекера.

«У тебе нахабний товариш...»

«Просто налийте йому випити,» кинув я.

Інші клієнти збуджено обговорювали Перл Харбор. До цього ніхто ні з ким не розмовляв. А зараз їх мобілізували. Плем'я було в небезпеці.

Бекер отримав свій напій. Це був подвійний віскі. Він перехилив його.

«Я тобі ніколи не казав,» мовив він, «але я сирота.»

«Побий мене грім,» відповів я.

«Може тоді хоча б проведеш мене на автобус?»

«Атож.»

Ми встали й пішли до дверей.

Бармен стояв, витираючи руки об фартух. Він зім'яв його і енергійно почав терти.

«Щастя тобі, вояче!» гукнув він.

Бекер вийшов. Я зупинився біля виходу й поглянув на бармена.

«Перша світова, так?»

«Так, так...» радо відповів він.

Я наздогнав Бекера. Ми побігли до автобуса. Службовці в уніформах саме відправлялися. В повітрі навколо відчувалося збудження. Повз нас пробіг моряк.

«ВБ'Ю СОБІ ЯПОНЦЯ!» крикнув він.

Бекер став у чергу за квитком. Там стояв один військовий з дівчиною. Вона говорила, плакала, пригорталася до нього, цілуvalа його. А в бідолашного Бекера був тільки я. Я стояв збоку чекаючи. Це було довге очікування. Моряк, що перед цим кричав, підійшов до мене. «Агов, друже, ти що не хочеш нам допомогти? Чому ти тут стоїш? Чому ти не вступиш у війська?»

Він нього тягнуло віскі. У нього на обличчі були веснянки і великий ніс.

«Поспіши, бо пропустиш свій автобус,» сказав я йому.

Він пішов до свого автобусу.

«Нахуй сраних японців!» крикнув він.

Бекер нарешті отримав свій квиток. Я провів його до автобуса. Він став у іншу чергу.

«Якісь поради?» запитав він.

«Ні.»

Черга рухалася повільно. Дівчина ридала й щось швидко й тихо казала своєму солдату.

Бекер вже наблизився до дверей. Я стукнув його по плечу. «Ти найрацій з усіх, кого я знов.»

«Дякую, Хенку...»

«Бувай...»

Я пішов звідти. Раптово вулиці заполонив хаос. Всі кудись мчали, проскакували на червоне світло, кричали одне на одного. Я вийшов на Головну вулицю. Америка вступила у війну. Я заглянув до гаманця: у мене залишився долар. Підрахував дріб'язок: 67 центів.

Я попрямував головною вулицею. Сьогодні у дівчат з барів буде небагато заробітку. Я все йшов далі. Потім заглянув до залу автоматів. Там також було пусто. Був тільки власник, що стояв за стійкою. Там стояла темрява і сморід сечі.

Я пройшов уздовж темного проходу, повз зламані автомати.Хоча це місце й називалося «Ігри по пенні», більшість із них кощували по 5, а то й по 10 центів. Я став біля автомата з боксом, мого улюбленого. Це була скляна коробка, всередині котрої стояло два металеві боксери з кнопками на бідборіддях. Потрібно було триматися за ручку й натискати на гачок і твій боєць бив. Ними можна було керувати вперед назад і по боках. Якщо поцілити у кнопку на підборідді іншого бійця, той падав у нокаут. Колись у дитинстві, коли Макс Шмелінг нокаутував Джо Луїса, я выбіг на вулицю, горлаючи «Агов хлопці, Макс Шмелінг побив Джо Луїса!», та мені ніхто не відповів, ніхто нічого не сказав, вони просто пішли геть.

Для гри потрібно було двоє, а мені не хотілося грati з валсником-дегенератором. Я помітив хлопчика-мексиканця десь восьми-дев'яти років. Він підійшов до мене. Мілий, маленький мексиканський хлопчик.

«Агов, друже!»

«Так, містер?»

«Хочеш зіграти?»

«Безкоштовно?»

«Звісно. Я заплачу. Обирай бійця.»

Він обійшов автомат, розглядаючи фігурки через скло. Він виглядав дуже серйозним. Потім він сказав, «ОК, я обираю хлопця в червоних трусах. Він виглядає краще.»

«Що ж, добре.»

Хлопець зайняв свою позицію і поглянув на мене через скло. Спершу він оглянув свого бійця, а потім кинув погляд на мене.

«Пане, а ви хіба не знаєте, що почалася війна?»

«Знаю.»

Ми продовжували стояти.

«Вам треба опустити монетку,» сказав хлопчина.

«А що ти тут робиш?» запитав я його. «Чому ти не в школі?»

«Сьогодні субота.»

Я опустив монетку. Хлопець почав натискати на свій гачок, а я на свій. Він помилився із вибором. Ліва рука його боксера була зламана й працювала тільки на половину. Він ніяк не міг дістати кнопки на підборідді моого бійця. Він міг бити тільки правою. На моєму боксері були сині труси. Я рухав ним туди-сюди, роблячи несподівані випади. Та малий був не промах, він не здавався. Він відпустив гачок для лівої руки й повністю сконцентрувався на правій. Я направив свого бійця в атаку, натискаючи обидва гачки. Хлопець відбивався однією правою. Раптом мій боєць упав. Він важко повалився, клацнувши на останок.

«Я виграв, пане,» сказав малий.

«Так, ти переміг,» відповів я.

Хлопець був у захваті. Він не зводив очей з моого бійця, що сидів на дуплі.

«Хочете зіграти ще, пане?»

Я промовчав, сам не знаю чому.

«У вас закінчились гроші, пане?»

«Ні, ні.»

«Так давайте зіграємо ще.»

Я опустив іще одну монетку й мій боєць знову підвівся. Малий почав неамовито тиснути на гачок і права рука його бійця замахала. Я

відійшов на хвильку й обдумав план дій. Потім я кивнув малому. Я взяв свого бійця й замахав обома руками. Мені необхідна була перемога. Це здавалося надзвичайно важливим. Я не розумів, чому це було важливо, та все ж продовжував так думати.

Раптом інша частина мене відповіла, просто тому що так треба.

Одразу ж після цього мій боєць знову впав, видавши металеве клацання. Я поглянув на нього, як він лежав на маленькому зеленому коврику.

Я розвернувся й пішов геть.

Переклад: Борис Превір

Примітки

1

тут: «батькам» у значенні Давального відмінку множини іменника «батько» (оригінал: for all the fathers)

2

Ford Model T - автомобіль, що випускався Ford Motor Company з 1908-го по 1927-й роки

3

Master Sergeant (MSG) - військове звання старшого (сержантського) складу Збройних сил США та деяких інших країн.

4

табір Континентальної армії (ополчення американських сепаратистів, що приймали активну участь у війні за незалежність США) в 1777-78 рр.

5

Університет Південної Каліфорнії - University of Southern California

6

Фоккер — модель літака виробництва однойменної голандської авіабудівної компанії

7

Переворот Імельман або Іммельман - фігура складного пілотажу, напівпетля з напівбочкою. Являє собою половину висхідній петлі, яка завершується у верхній точці переворотом на 180 градусів для виходу в звичайний горизонтальний політ.

8

вимальування букв літаком в небі за допомогою кольорового диму

9

марка тютюну

10

Вільям Харрісон Демпсі (відомий як Джек Демпсі)(1895-1983) – американський боксер-професіонал, чемпіон світу в надважкій вазі.

11

Леді в Червному (справжнє ім'я – Ана Кумпанаш, відома також як Анна Сейдж) – власниця борделю, що 22 червня 1934 року видала ФБР Ділінджа

12

Задушевні радіобесіди президента Ф. Д. Рузвельта, в яких він викладав свою позицію щодо основних внутрішніх і зовнішнім проблем та пропонував шляхи їх вирішення.

13

Служба Підготовки Офіцерів Резерву

14

південно-західний район Лос-Анджелесу

15

так починається пісня «Deep Purple» - композиція американського піаніста Пітера Де Роуза:

When the deep purple falls over sleepy garden walls
And the stars begin to twinkle in the sky—
In the mist of a memory you wander back to me
Breathing my name with a sigh...

16

південно-західне передмістя Лос-Анджелесу

17

від англ. Kitten - кошеня

18

Early to bed and early to rise, makes a man healthy, wealthy and wise.
Приказка, авторство якої приписують Бенджаміну Франкліну

19

американський джазовий тромбоніст, трубач, композитор та лідер
оркестру епохи біг-бендів (1920-ті - 1940-ві рр.)

20

whiskey sour - коктейль з віскі, лимонного соку та цукру

21

англійські автори, котрі у другій половині XIX століття створили
чотирнадцять комічних опер

22

Nelson Eddy – американський співак і актор; з'явився в 19
мюзиках протягом 1930-х і 1940-х років

23

Gobbles – ненажера, глитай

24

«Of Time and the River» - роман Томаса Вулфа 1935 року, художня автобіографія автора

25

північне передмістя лос-Анджелесу

26

Fasthsoes – швидкі черевики, спритні ноги

27

будівля мерії Лос-Анджелесу

28

Землетрус у Сан-Франциско 1906 року — землетрус, який стався в 5:12 ранку (за місцевим часом) 18 квітня 1906. Епіцентр знаходився за 3 км на захід від Сан-Франциско, шкала Ріхтера поверхневих хвиль склала 7,7; сейсмічний момент — 7,9

29

Carole Lombard (1908-1942) – американська актриса, номінантка на премію «Оскар»

30

James Grover Thurber (1894 – 1961) – американський письменник, карикатурист і відомий пародист

31

оповідання й однайменна збірка новел Ірвіна Шоу

32

James Francis Cagney, Jr.; (1899 - 1986) — один з найбільш затребуваних акторів класичного Голівуду, удостоєний в 1942 році «Оскара» за кращу чоловічу роль.